

7096 AA
DARJA
TRUČIČE 1 P.P. 132
AS KOPER
50090201

št. 284 (14.680) leto XLIX.
PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrt nad Cerkljim, raznožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gornji Trebusti, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.
TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEČAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190
1300 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70
SOBOTA, 23. OKTOBRA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
BANCOMAT
Moja banka, v žepnem formatu.

RIM / STRANKE RAZDELJENE V OCENAH VLADNE AKCIJE

Vlada takoj reagirala na odstop šefa generalštaba gen. Canina

Sinoči imenovali gen. Inciso di Camerana za novega šefa generalštaba

Razkorak med vlado in vojsko

Razkorak se je poglobil. Težavni odnosi med vlado in vojsko, ki so prisli že do izraza v prejšnjih dneh, ko je odstavljeno poveljnik toskansko-emilijskega vojnega območja gen. Rizzo v slovesu vojakom ocenil vladni sklep kot nepravilen, je včeraj dosegel višek z odstopom poveljnika generalnega štaba vojske gen. Goffreda Canina. Razlog: nesoglasje z odstopitvijo gen. Rizza, kar je po Caninovi oceni poostrišlo malodušje v vojski in med karabinjerji.

Primer generala Monticoneja in obtožbe, da je roveril proti demokraciji, ki mu jih je naslovila njegova nekdanja ljubinka Donatella Di Rosa, so najbrž le kapljica, zaradi katere je z odstopom gen. Canina včeraj nezadovoljstvo vojakov prekipelo. Razlogi nelagodja pa so globlji in koreninijo tako v neuresničenem novem obrambnem modelu kot v dolgoletnem občutku zapostavljenosti italijanskih vojakov in zlasti njenih oficirjev. To je prišlo jasno do izraza tudi v izjavah zastopnikov vojaških predstavniških struktur Cocer. »Nismo proti vladi ali obrambnemu ministertvu,« je izjavil na primer predstavnik toskansko-emilijskega Cocer Michele Dattolo, smo zvesti ustavi in vojaški zaprilegi, vendar to ne pomeni, da bomo molče sprejeli vsako odločitev, tudi tako, ki je po mnenju večine vojakov, nepravilna.«

Toda z odstopom gen. Canina se ni poglobil samo razkorak med vlado in vojski. Povečala se je razdalja tudi med vlado in nekaterimi političnimi strankami, ki so jo doslej podpirale. Tako so bili krepko kritični do vlade bivši Craxijev glasnik Ugo Intini, predsednica senatne obrambne komisije Vincenza Bono Parrino (PSDI), demokrščanski senator in bivši poveljnik generalštaba Umberto Capuzzo, medtem ko je vlado in njeno odločno akcijo (Ciampi je sklical sejo za izbiro Caninovega namestnika takoj po vrnitvi iz Bonna) podprla Demokratična stranka leve.

Vtis je, da se na italijanski politični sahnici odigrava ostra in napeta partija, v katero se je s svojim odstopom vključil tudi gen. Canino. Ne gre za nevarnost puca, ki bi bil v sodobni razviti državi skoraj neizvedljiv. V igri je predvsem sposobnost premajljanja države in njene perspektive, da se razvije v zrelo demokracijo izmeničnosti. In na tej poti je Ciampijeva politično neodvisna vlada s svojim ugledom in tudi za italijanske razmere nadpovprečno učinkovitostjo marsikomu napoti.

Vojmir Tavcar

VOJMR TAVCAR

General Goffredo Canino je demonstrativno odstopil

RIM - Navodilo je očitno minimizirati in omiliti. Toda razkorak med vojsko in vlado se pogloblja. Nasprotje, ki je telo pod pepelom, je prišlo dokaj nepričakovano do izraza včeraj z odstopom generala Goffreda Canina, šefa generalštaba italijanske vojske, ki je bil v zadnjih tednih v ospredju pozornosti zaradi javne polemike s Severno ligo. General Canino je odstopil, ker ni soglasal z odstopitvijo poveljnika toskansko-emilijskega vojnega območja gen. Rizza, ki ga je obrambni minister Fabio Fabbri pred nekaj dnevi umaknil zaradi »pomankljivega nadzorstva« v aferi Monticone.

Vlada je reagirala takoj. Komaj se je vrnil iz Bonna, kjer je bil na pogovoru z nemškimi voditelji, je premier Carlo Azeglio Ciampi sklical sejo ministrov in imenoval novega šefa generalštaba vojske. Dolžnost bo prevzel general Bonifazio Incisa di Camerana, ki je doslej vodil severozahodno vojaško območje.

Odločitev generala Canina, da vrne mandat, je iznenadila vlado in se zlasti obrambnega ministra Fabia Fabbrija. Po poročanju agencij je novica o odstopu dosegla obrambnega ministra v Bonnu: »Vidno razburjen je Fabbri zapustil sejo in se vrnil v Rim.« O zaskrbljenosti institucionalnih krogov

priča tudi dejstvo, da je takoj po novici o Caninovem odstopu telefoniral premieru v Bonn predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro.

Fabbri in Canino sta se sšla na razgovor po ministrom vrnitvi iz nemškega glavnega mesta. In po tem se je začel poskus minimiziranja, pa čeprav je Fabbri potrdil, da je srž nasprotja prav odstavitev gen. Rizza, ki ga dober del vojske doživlja kot nepravilen ukrep.

Obrambni minister je pojasnil, da se za odstavitev gen. Rizza ni odločil sam, pač pa je bila politika strogosti dogovorjena na seji vlade in nato na ponedeljkovem summitu na Kvirinalu v zvezi z vprašanjem obveščevalnih služb. Kljub uradnim zagotovilom, da v oboroženih silah ni nevarnih napetosti so izjave zastopnikov vojaških predstavniških teles Cocer z izrazi solidarnosti generalu Caninu in s pou-

BALKAN

Abdić sklepa mir

BEOGRAD, ZAGREB - Iz Beograda so včeraj sporočili, da je srbski predsednik Slobodan Milošević botroval dogovarjanju in »sporazumu o trajnem miru«, ki sta ga v njegovi navzočnosti podpisala poglavar bosanskih Srbov Radovan Karadžić in predsednik Avtonomne republike zahodne Bosne Fikret Abdić. Listino je s svojim podpisom »blagoslovil« tudi srbski predsednik.

Kmalu potem so v Zagrebu objavili, da je Abdić že v četrtek zvečer podoben sporazum podpisal tudi s predsednikom Republike Hercegovine Matejem Bobanom, s katerim se je dogovoril tudi o vojaškem sodelovanju proti skupnemu sovražniku Izetbegoviću. Fikret Abdić je po beograjskem sestanku z Miloševićem in Karadžićem izjavil, da se ne cuti zavezane Sarajevu in Izetbegoviću, ampak samo prebivalcem Zahodne Bosne, ki jih napada Izetbegovićeva vojska. Uradno Sarajevo do petka zvečer ni reagiralo na novice iz Zagreba in Beograda, ki po mnenju opazovalcev Izetbegoviću se enkrat jasno sporočajo, da ga Milošević in Tudman ne priznavata za predsednika celotne BiH in da isčeta nove poti za pogajanja, mirovni sporazum in delitev BiH. Visoki komisarji za begunce je v petek obsodil Hrvate in Srbe, da so bombardirali človekoljubni konvoj, namenjen v muslimanski Maglaj, predstavniki ZN pa obtožujejo muslimansko vojsko, da ne dovoli popravila sarajevskega daljnovo-da in da je na strokovnjake v modrih celadah včeraj celo streljala. (Agencije)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Bombni atentat na sodišče v Padovi

Včeraj ponoči so neznanci izpeljali bombni atentat na sodišče v Padovi, kjer tečejo številne preiskave o podkupniških aferah in rovarjenju organiziranega kriminala. Pekleni stroj ni povzročil nobene žrtve, pa tudi ranjenih ne, pač pa večjo gmočno škodo. Odgovornost je prevzela desničarska organizacija Falange armata.

stran 2.....

Danes zapade rok za predstavitve kandidatnih list

Do 12. ure bodo v občinskih tajništvi sprejemali kandidatne liste za upravne volitve 21. novembra, medtem ko se je volilna kampanja tudi formalno že začela. Prvi shod je imela sinoči SKP, medtem ko sta Severna liga in desničarsko zavezništvo okrog LpT in MSI predstavila svoje volilne programe.

stran 4.....

Drugi salon znanosti v Trstu

Včeraj so v kongresnem središču na pomorski postaji v Trstu odprli 2. razstavo znanstvenega sodelovanja ERA. Prireja jo združenje za znanstveno diluagcijo Globo Trieste v sodelovanju s Centrom za znanstvene in tehnološke raziskave iz Padric in s Tržaško pristaniško ustanovo.

stran 4.....

Spet ponarejeni dolarji

Karabinjerji v Tržicu so v četrtek priprali dve osebi ter zaplenili za okrog 15 milijonov lir ponarejenih dolarjev in italijanske valute. V avtomobilu so našli prikriti tudi ponarejene osebne dokumente in drug material.

stran 6.....

Motorexporacing

Danes dopoldne bodo na sejmističu ob ločniskem mostu v Gorici odprli tinajsti avtomobilski sejem Motorexporacing.

stran 6.....

DOBROVO / SREČANJE PETERLE-FONTANINI

Manjšinama je treba tudi poslej zagotoviti zadostna sredstva

Sobesednika sta se pogovarjala tudi o prihodnosti avtomobilskih cest

DOBROVO V GORISKIH BRDIH - »Obravnavala sva zelo pomembne probleme,« je dobri dve uri trajajoče neuradne delovne pogovore na tiskovni konferenci ocenil

predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Pietro Fontanini. Podpredsednik slovenske vlade Lojze Peterle pa je poudaril, da je bilo to prvo srečanje in da so pre-

gledali »dinamiko odnosov«. Sklenili so več dogovorov.

Ze decembra bo uradno srečanje obeh vlad. Evidencialni so različne možnosti finansiranja slo-

venskih zamejskih kulturnih ustanov, katerih delo ne sme obubožati in se zmanjšati. Za to sta se zavezala oba sogovornika. Hkrati so začeli pogovor o gradnji avtocest in razpravljal o kompleksnosti koprškega in tržaškega pristanišča.

Srečanje se je začelo v hudo deževnem vremenu, pravem naliivu, ko je mrzla burja strupeno brila okrog grajskih zidov, vseeno pa ga je hitro premagalo sproščeno in prijetno vzdusje. Fontanini je razpravo začel z ugovoritvijo, da je treba priznati in uveljaviti pravice in dostojanstvo vseh ljudi. Nato so govorili o finansiranju zamejskih slovenskih ustanov, o gradnji avtocest, o gospodarskem sodelovanju, o prostocarskih trgovinah, pristaniščih, turizmu in se dogovorili za nadaljnje poteze. Tako so dobro pripravili uradno srečanje, na katerem se bodo spomladaj sestali zupani vseh obmejnih obcin.

Bogo Samsa

SLABO VREME

Podivjane vode grozijo povsod

Težave v FJK, Sloveniji in Hrvaški

TRST, LJUBLJANA, PULJ - Vremenske razmere so v vsej severni Italiji dokaj kritične. V FJK je sneg pobelil Trbiz in vse kraje v vsjih legah, kjer so zabeležili velike težave v prometu. Močan dež je napolnil tudi vse reke na našem območju.

Istrski zupan Luciano Delbianco je v petek popoldne razglasil izredne razmere v Istri, saj se gladina voda na najbolj ogroženih območjih Istre dviga za približno 4 centimetre v 15 minutah. V večernih urah so bile glavne prometnice v Istri vnovic odprte za promet, zaradi poplav pa je še vedno onemogočen normalen promet na cesti Reka-Opatija.

Močno deževje, ki se je v četrtek popoldne razsiriilo po vsej Sloveniji, je povzročilo močan porast gladine številnih vodotokov. Poleg manjših vodotokov so začele sinoči prestopati bregove tudi večje reke (Rizana, Reka, Temenica in Krka). Najhujše posledice

dice pa je na območju ljubljanskega Barja zapustilo razlitzje ljubljani-ce.

Padavine so povzročile precej težav tudi v prometu, se zlasti v višjih predelih Gorenjske, kjer je začelo snežiti.

Tudi za danes meteorologi napovedujejo padavine, ki bodo najmočnejše v zahodnih in južnih območjih Slovenije. Obstaja nevarnost, da se bodo gladine rek se nekoliko dvignile in prestopile bregove. Ogrožena so območja ob Soci, Reki, Kolpi, Ljubljanki, Sori in Krki.

Republiška uprava za zascito in reševanje je poslala posebno sporočilo za javnost, v katerem opozarja prebivalce na poplavno ogroženih območjih, naj bodo pozorni na dogajanja v svoji okolici in spremljajo razmere na bližnjih vodotokih. Informacije o tem bo republiška uprava sproti objavljala tudi v sredstvih javnega obveščanja.

Ko se vode razlijejo... (Foto: Tomi Lombar)

Pogovori na gradu Dobrovo (Foto: D. Krizmančič)

ITALIJA / VČERAJ PONOČI SREDI MESTNEGA ZGODOVINSKEGA SREDIŠČA

Atentat na sodišče v Padovi Gmotna škoda, žrtev pa ni

Pravosodni minister Giovanni Conso trdi, da so imeli storilci točen cilj, morda zaradi golega maščevanja - Listine ostale nedotaknjene

PADOVA - Malo po drugi uri večeraj ponoči je pretresla zgodovinsko jedro Padove silovita eksplozija: počil je peklenjski stroj, ki so ga zločinske roke namestile tik pred sodniško poslopje. Gre za sodišče, kjer so bolj kot kjer koli drugje v Venetu angažirani s preiskavami o podkupniških aferah, o tako imenovanem Tangentopoliu, a tudi o delovanju organiziranega kriminala.

Bombo, sestavljeno iz razstreliva, ki so ga storilci zelo verjetno pridobili iz dušikovih derivatov, so atentatorji - bila sta najmanj dva - položili na okensko policio sobane v prvem nadstropju, kjer je sedež prizivnega urada kazenske kanclije. Eksplozija je ta prostor praktično razdejala, je pa tudi močno poškodovala pisarno nad njim, v tretjem nadstropju, ki jo zaseda sodnik za delovne pravde Luciano Jauck.

Zračni val zaradi poka se je razširil navzven in izruval železno okensko mrežo, razmetal pohisto in razbil sipe na okoljskih poslopih. Eksplozijo je bilo slišati nekaj kilometrov daleč, na srečo pa ni atentat povzročil nobene človeške žrtve, pa tudi ranil ni nikogar. Takrat je v mestu krepko deževalo, zato ni bilo v ulicah in na trgih pravzaprav nobenega človeka, le trije mladeniči so ravno tisti hip prihodili mimo na poti domov in zapazili rdeč avto fiat tipo, v katerem sta bila najmanj dva človeka, kako se je divje poglaj izza sodišča.

Pri nastavitvi peklenjskega stroja, ki ga je sestavljal menda kilogram ali pol drugi kilogram razstreliva, so atentatorji uporabili rdečo lestev, kakršne rabijo tehniki telefonske družbe Sip; po njej so se povzpeli do prvega nadstropja in bombo pustili na okenski polici, zatem pa so jo radijsko sprožili iz daljave. Kos lestve, ki jo je eksplozija sicer raznesla, je bil ob prihodu mož postavbe se zmerom naslonjen na

zid.

Nomestnik načelnika padovanskega pravdnštva Antonio Cappelleri, ki vodi preiskavo po naročilu javnega tožilca Mattea Stuccillija, je med večerajšo dopoldansko tiskovno konferenco povedal, da dejavniki pregona tipajo na vse strani, ker nimajo se nobenega indica o tem, kdo in zakaj naj

bi izpeljal atentat. Vsekakor pa kaže, da sodstvo, policisti in karabinjerji zaenkrat izključujejo teroristično naravo napada in se nagibajo k tezi, da gre za demonstracijsko dejanje organiziranega kriminala. Po Cappellerijevem mnenju je že sama okolščina, da so neznanci položili peklenjski stroj zunaj in ne znotraj sodišča, taka, da ne

gre jemati atentata tako hudo resno. Ne samo, morda je slo zgolj za povračilen ukrep oziroma za maščevanje koga, ki naj bi utrpel s strani sodnikov pregonski ukrep.

Sicer pa tudi ni mogoče izključiti možnosti, da je slo za opozorilo padovanskim sodnikom, ki vneto raziskujejo ozadje raznovrstnih podkupniških pojavov. In se: cilj atentatorjev naj bi bil urad glavnega pravdnika, ki je ta mesec prazen in leži v tretjem nadstropju, se pravi samo dve okni nad tistim, kjer je počila bomba. Karabinjerji so namreč našli ob vznožju stavbe podaljšek lestve, ki ga storilci očitno niso ugnili uporabiti in s katerim bi zlahka dosegli tretje nadstropje.

V trenutku eksplozije je bil v sodni palači samo 40-letni nočni čuvaj Luciano Toniolo, ki ni utrpel niti praske. Okno, kamor so nastalili bombo, je na hrbti strani palače, ki je preko zunanjih televizijskih kamer zaradi tega sploh ni bilo mogoče nadzorovati.

Pravosodni minister Giovanni Conso je seveda močno zaprepačen. Med večerajšnjo razpravo o vladnem odloku, ki predvideva vrsto svežih ukrepov v prid pravosodja, je odločno zatrdil, da so imeli atentatorji točen cilj. Ni sicer se jasno, kateri, možno pa je, da gre za prizivni kazenski urad, je pripomnil minister med obnovitvijo dinamike, s katero so neznanci izpeljali zločinsko dejanje. Eksplozija na srečo ni unicila nobenih važnih listin, nobenega pomembnega fascikla, prav zaradi tega pa bo zdaj zanimivo in pomembno ugotoviti, kaj pravzaprav je v nepoškodovanih dokumentih; baje gre za listine, ki se nanasajo na se ne opravljene procese. Pac pa je minister Conso upravičeno zaskrbljen zaradi »te nove oblike napada na pravosodje«.

RIM / IZJAVE BRIGADISTKE DVIGNILE MNOGO PRAHU

Ali bodo po Farandi spregovorili tudi drugi?

Marsikdo dvomi v verodostojnost njenega pričevanja

RIM - Lepo bi bilo, ko bi po Adriani Farandi spregovorili se ostali brigadisti. To je veliko upanje, ki ga je zaznali v rimskih sodnih krogih in se zlasti pri Antoniu Mariniju, ki zastopa javno tožilstvo na četrem procesu o ugrabitvi in umoru predsednika KD Alda Mora.

Adriana Faranda, ki je bila z Valeriom Morucijem za časa ugrabitve demokratskega državnika postar rdečih brigadistov, je v teh dneh med dolgim zaslišanjem najprej potrdila, da so bili Morovi jecarji stirje,

nato pa priznala, da naj bi predsednika Krščanske demokracije ne ubil Prospero Gallinari, pac pa tedanji vodja rdečih brigad Valerio Moretti ob pomoči četrtega človeka, pravkar aretiranega Germana Maccaria. Dodala je, da ni bila neposredna priča dogodka, pac pa je za to zvedela od somisljenikov.

Do tu pričevanje Farande. Tožilec Antonio Marini, ki s Francom Longo vodi preiskavo o celotni zadevi, meni, da je skesana brigadistka iskrena in da se je odločila, da

spregovori po 15 letih, ker jo je ta skrivnost preveč bremenila. Ob tem je izrazil tudi upanje, da bodo sedaj spregovorili se brigadisti kot Mario Moretti, Prospero Gallinari in drugi, ki niso hoteli sodelovati s pravico. »Ze v ponedeljek bo jasno, ali bo Farandi na poti razkrivanja skrivnosti sledil tudi Morucci, saj bo pripadal o četrem procesu Moro,« je dejal Marini.

Toda vsi niso istega mnenja. Nekateri, kot zgodovinar Massimo Teodori, predstavnik

Mreže Diego Novelli in socialist Luigi Covatta, dvomijo v verodostojnost pričevanja Adriane Farande in sumijo, da gre za nov poskus iztirjenja preiskave. Drugi, kot Emanuele Macaluso (DSL) in Rino Formica (PSI), sicer verjamejo Farandi, toda po njihovem mnenju novica ne prispeva bistveno k pojasnjevanju skrivnosti afere Moro. »Resnična in nepojasnjena skrivnost je, ali so brigadisti res naredili vse sami,« je dejal Formica. In podpredsednik protimafijske komisije Paolo Cabras (KD) je dodal, da bodo izjave Farande, ce se bodo izkazale kot resnice, samo dokaz več, da med ugrabitvijo Mora preiskovalci niso preiskali vseh sledi ter naredili vsega, da bi osvobodili državnika.

Ce bi se odločili, da spregovorijo, bi brigadisti lahko prispevali k pojasnitvi vsaj nekaterih okoliščin. In pravosodni minister Giovanni Conso je namignil na možni vzvod - pomilostitev za tiste, ki bi »izpraznili malho«. Vprašanje pa je, ali je to dovolj, saj niso samo pripadniki RB tisti, ki skrivajo del zakulisnega ozadja, ki je spremljalo Morovo ugrabitvev in to, kar se je dogajalo po umoru državnika. (VT)

Valerio Morucci in Adriana Faranda za časa procesa (Telefoto AP)

NOVICE

Osnutek zakona za globalno zaščito

TRST - Deželno vodstvo Slovenske skupnosti je včeraj objavilo tiskovno poročilo, v katerem sporoča, da so »na predlog Slovenske skupnosti, slovenske komponente Stranke komunistične prenovne in Sveta slovenskih organizacij senatorji in poslanci iz vrst Union Valdotaie, Südtiroler Volkspartei in Partito Sardo d'Azione 21. oktobra podpisali in nato predložili v senatu in poslanski zbornici v Rimu predlog zaščitnega zakona za Slovence«. V poročilu je se receno, da gre za časovno rešitev in da so jo podpisniki pripravili spremeniti ali umakniti, ce bo mogoče v kratkem besedilo izboljšati. Vest je v tiskovnem sporočilu o začetku volilne kampanje posredno potrdila Stranka komunistične prenovne. Deželna komisija slovenskih socialistov pa se je o pobudi kritično izrekla in se sprašuje, zakaj je prišlo do takšne odločitve, ko je bil se pred nekaj dnevi govor o skupnem nastopu vseh komponent manjšine. Kritično stališče je izrazila tudi Slovenska kulturno gospodarska zveza, ki se sprašuje, kako si nekateri jemljejo pravico, da sami odločajo o rezultatih skupnega dela tik pred ze sklicanim sestankom skupnega predstavništva, ki mora obravnavati prav to vprašanje.

Danes popoldne se bo namreč v Trstu sestalo skupno predstavništvo, ki bo obravnavalo prav skupno besedilo osnutka zakona za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji.

Koncert na Ravanci

»Pejmo ukuop«, to je vabilo moskega pevskega zbora Monte Canin iz Rezie, ki prireja danes ob 21. uri v rezijanski »kulturski hiši« na Ravanci prisrčen glasbeni večer. Ob zboru Monte Canin bodo nastopile pevke domačega zbora »Roze majave«, gost večera je pa mešani pevski zbor Medvode.

TRST

Sporazum za širjenje mešanih podjetij na vzhodu

TRST - Predsednik deželne finančne družbe za spodbujanje sodelovanja med podjetji iz Furlanije-Juljske krajine in podjetji na evropskem vzhodu (Finest) Leonardo Simonelli ter predsednik osrednjega zavoda za srednjoročno posojila (Mediocredito Centrale) Gianfranco Imperatori sta podpisala včeraj sporazum o skupni finančni, tehnični, ekonomski iz organizacijski zaslombi mešanim družbam z vzhodnoevropskim oziroma italijanskim kapitalom s severovzhodnega območja države.

MILAN / OSUMLJENIH 18 OSEB

Tihotapljenje orožja

Vpletenih je 8 oseb bivše Jugoslavije

MILAN - Morali se bodo zagovarjati zaradi tihotapljenja in posesti orožja: tako je odločil sodnik za preventivne preiskave Guido Salvini, obtožnica pa zadeva skupino 18 oseb, med katerimi je nekaj Hrvatov. Med januarjem in marcem prejšnjega leta so namreč nekatere izmed osumljencev prestregli, ko so skušali v Italijo prenesti večjo količino raznovrstnega strelnega orožja. Takrat so domnevali, da gre za priprave na atentat proti namestniku državnega pravdnika Antoniu Di Pietru, vendar nadaljnje preiskave te hipoteze niso potrdile.

V skupini osumljenih je deset italijanskih državljanov, medtem ko je ostalih osem z območja bivše Jugoslavije, od katerih pa pet Hrvatov niso našli. Po oceni preiskovalcev sta mrezo tihotapljenja vodila Matteo Mannino in Francesco Di Figlia, oba sta iz Palermo. Odločilnega pomena, da so tolpo razkrinkali, pa je bilo pričevanje 24-letnega Zagrebčana Darise Bagica, ki je razkril kraj shajanja. Proces, ki se bo odvijal pri tretji sekciji milanskega kazenskega sodišča, se bo pričel 24. januarja '94.

BOCEN / SEVERNA ITALIJA V OBJEMU SLABEGA VREMENA

V goratih predelih prvi sneg v nižinah pa neustavljivi dež

Nekateri gorski prelazi so zaprti, drugi so prevozni z opremo

Na Trbižu je včeraj padlo kar 20 cm snega, medtem ko je v višjih predelih bela odeja dosegla tudi do 40 cm (AP)

BOCEN - V nižinah se vedno dežuje, v goratih predelih pa ze sneži: večina severnoitalijanskih dežel je namreč se vedno pod vplivom anticiklona, znižanje temperature pa je padavine iz dežja spremenilo v sneg. Ta sprememba je takoj prinesla dodatne nevšečnosti prebivalcem, predvsem pa voznikom: zaradi snega, ki je pobelil obronke pri 900 metrih nadmorske višine, so zaprli nekatere prelaze, vsekakor pa svetujejo, da se vozniki v gorate predel ne podajo brez zimskih gum oziroma verig. Drugo nevarnost predstavljajo plazi, do katerih prihaja zaradi stalnih padavin: tako so npr. severno od Bocna pri kraju Campodazzo morali zapreti državno cesto, promet pa so preusmerili na

bliznjo avtocesto.

Slabo vreme, zadnji val katerega pesti severni del Italije od predvečernjim zvečer, pa je terjalo tudi smrtno žrtve: v prometni nesreči, do katere je prišlo v noči med četrtkom in petkom v severnem predmestju Trenta, so umrle tri osebe. Krivdo si z dežjem pravzaprav deli tudi prekomerna hitrost; po oceni karabinjerjev, ki so jih malo po dveh ponoči poklicali v kraj Lamar di Gardolo v severnem predelu Trenta, sta prehitro vozila tako mercedes kot renault clio, ki sta celno trčili. Mercedes je upravljal 40-letni Franco Rungatscher iz Zambane, z njim pa se je peljal 36-letni Roberto Martini, v nasprotni smeri pa se je s clio pripeljal 23-letni Mauro trenti iz Gardola: vsi trije so bili pri prici

mrtvi, avtomobila pa popolnoma uničena.

Večurno sneženje je seveda pobelilo gorske kraje: tudi v nekaterih zimskih letovisih Furlanije-Juljske krajine je nekaj desetnih centimetrov debela snezna odeja ze prekrila smučišča. Tako ne na Nevejskem sedlu ze 30 centimetrov snega, pri Belopeskih jezerih pa kar 40. Zaenkrat je sneg obstal tudi v »nižinskem« Trbižu (20).

Sneg se je prikazal tudi v zimskih sredcih v Venetu: v sloviti Cortini d'Ampezzo so namerili 30 centimetrov, pa bliznjih pobočjih pa ga je se več. Padavine pa so prinesle dodatne težave Benetkam, ki so se letos ze večkrat morale soočiti z malimi poplavi, ki ze skoraj sodijo v vsakdan tega mesta.

KLJUB IZJAVAM FARANDE

Mnogo nejasnih okoliščin pri Morovi ugrabitvi

RIM - Novo pričevanje Adriane Farande, po kateri sta Alda Mora umorila Mario Moretti in Germano Maccari, ne pa Prospero Gallinari, pojasnjuje morda enega - in ne najpomembnejšega - od nepojasnjenih aspektov ugrabitve in umora predsednika KD. Veliko je se skrivnostnih okoliščin, ki zadevajo tako napad na Mora in njegovo spremstvo kot »ljudski zapor, kjer je bil ugrabljenec zaprt, kot tudi preiskavo in njene izsledke.

Začnimo pri zaporu. Doslej so bili preiskovalci prepričani, da je bil Aldo Moro zaprt v stanovanju v Ul. Montalcini, ki se mu je policija približala, a ga - presenetljivo - ni preiskala. Toda Patrizio Peci, prvi skesanec rdečih brigad je preiskovalcem večkrat omenil »trgovino«, ki naj bi jo vodila pripadnika RB Alessio Casimiri in Rita Algranati. Sedaj pa nekdo razmišlja tudi o možnosti, da bi bil vsaj nekaj časa Moro zaprt v židovskem getu v neposredni bližini mestnega središča.

Pa tudi sestava komandos, ki je ugrabil Mora in pokosil njegovo spremstvo v Ul. Fani, ni se jasna. Patrizio Peci je najprej govoril o devetih ljudeh in to stvelilo je pozneje potrdil tudi Valerio Morucci. Toda vsaj enkrat je Peci namignil tudi na deset ljudi in pred nekaj dnevi je skesanec n'dranghete omenil možnost, da bi med ugrabitelji bil boss kalabrijske mafije, ki bi

se kot zaupnik obveščevalne službe vrnil med brigadiste. Poleg tega pa je Peci dejal, da je komandos scitila hrbet se gruča brigadistov, ki naj bi nadzorovala celotno območje, pripravljena, da ob potrebi poseže.

Se neraziskane so tudi okoliščine prepisov Morovih zaslišanij. Bivsemu parlamentarcu KPI Sergiu Flamigniju, ki se je dolgo ukvarjal z zadevo Moro, sta brigadista Lauro Azzolini in Franco Bonissoli priznala, da so bila vsa zasliševanja Alda Mora posneta na magnetofonski trak z malim magnetofonom, trakovi pa so bili nato prepisani in baje shranjeni v skrinjarscu v Ul. Montenevoso v Milanu. Vendar teh prepisov doslej ni nihče našel, medtem ko so prišle na dan samo sinteze, ki naj bi jih pisal Moro lastnorodno na velikem notesu.

Po pričevanju mafijskega skesanca Tommasa Buscette naj bi originalni prepisov zaplenil gen. Carlo Alberto dalla Chiesa, ki naj bi ohranil en izvod zase, drugega pa baje izročil Giulio Andreottiju. Alessio Casimiri, ki ga je Peci omenjal kot pripadnika RB v zvezi z ugrabitvijo Alda Mora, živi ze več let v Nikaragvi. Nekateri casopisi so namignili, da naj bi prav Casimiri nakazal pripadnikom obveščevalnih služb, ki so ga obiskali v Managui, sled, ki je vodila do četrtega Morovega jecarja. (VT)

MOTOREXPORACING
MOTORISTČNA RAZSTAVA TREH BENEČU

GORICA - Sejmišče
23. oktobra - 1. Novembra

OUTLINE
ORGANIZZAZIONE

R&S
RACING

fiere gorizia

DOKUMENT V PODPORO ILLYJEVI KANDIDATURI ZA TRŽAŠKEGA ŽUPANA

»Mladi bi kmalu ustvarili paradizu podobno sožitje«

Pisni intervju »podpisnika«, pisatelja Borisa Pahorja

Profesor Boris Pahor, eden od uglednih podpisnikov dokumenta v podporo kandidaturi Riccarda Illyja za tržaškega župana, je kategoriziral: Nobenega intervjuja brez pismeno zastavljenih vprašanj in pismenih odgovorov.

Navada, železna srajca. Nasega »osemdesetletnega mladeniča« se drži že kako desetletje, vse odkar ga je nekaj ustnih intervjujev »speklo«. Pred dnevi je v Parizu v Le Mondeu z zadovoljstvom prebral, da se podobnega načela drži tudi Milan Kundera. Marjeta Novak Kajzer je v svoji knjigi o navadah pisanja slovenskih pisateljev Kako pišejo zapisala, da se je z Borisom Pahorjem sicer prosto pogovarjala v njegovih Barkovljah, ko pa so prišla na vrsto

vprašanja, ki bi morala izdati odgovore za javno objavo, je morala tudi ona poseči po peresu in pocakati na pismene odgovore.

Tako torej. Novinarju ni preostalo drugega, kot da po boza kompiutersko tikpovnico, postavi nekaj vprašanj in počaka na odgovore. Tu so, taki, kot jih je pisatelj zapisal.

Je v Trstu možno boljše sodelovanje med Slovenci in Italijani?

»V slovenski književnosti imamo izrazite primere, ki dokazujejo kako razgledani ljudje brez kompleksov nimajo težav pri sporazumevanju. Prvo pobudo je dal v renesansi že Bonomo, ki je Trubarja vzgojil v predstavnika slovenske identitete, Peter Pavel Vergerij pa je na Nemschem pri gospodi celo iskal sredstva za tisk Trubarjevih knjig. Tako je bil Cop prijateljsko povezan s Savio, Kosovel s Carlom Curciom. Ti izredni duhovni zvezi sem posvetil posebno poglavje v italijanski monografiji kot zgled, kakšno bi lahko bilo naše tukajšnje sožitje.«

Ste morda imeli kakšne izkušnje na področju sodelovanja?

V preteklosti je bilo zelo pristransko moje razmerje z zgodovinarjem Fabiom Cusinom, s pesnikom Dariom De Tuo-nijem, z uredniki dnevnika

Corriere di Trieste. Zdaj lahko navedem osebe, ki pripadajo Skupini '85, se posebno pa Claudia Magrisa, Elvia Guagninija, Ferruccio Föklja. Ta mi prav te dni piše z Dunaja, kako je na italijanskem inštitutu spregovoril o slovenskih tržaskih avtorjih. Pred časom sem bil na srečanju, posvečenem bil na tržaski kulturi, v Franciji pod vodstvom Claudia Magrisa, in moram reci, da je tukajšnja naša književnost prišla na svoj račun v nadvse prijateljskem ozračju.«

Kaj bi morali po Vasem mnenju Slovenci storiti, da bi nas italijanski Trst bolje spoznal, in kaj Italijani, da bi jih Slovenci bolje sprejeli?

»Morali bi najti način, da bi široki javnosti predstavili svojo zgodovino in svojo kulturo. Pri tem je potrebna aktivna iznajdljivost, ki naj valorizira našo civilizacijsko in kulturno raven. Tako bi italijanska stran morala nehati gledati na nas zviška, saj se je zaverovanost v visjo kulturo, kot pravi angleški zgodovinar Taylor, v Trstu izkazala v "nasilnosti in nestrpnosti". Isto drži glede jezika. Umberto Eco je v *Espresso* zapisal, da bodo Slovenci o svojih vprašanjih vse druge povedali v slovenscini kot v prevodu. To je bilo misleno v evropskem merilu, a isto velja se bolj za tržaško, gorisko ali vidensko eksistencialno resnico. Med jezikom in jezikom namreč lahko postavimo samo enačje, vse drugo je odvisno od kontingentnih dejavnikov.«

Se bodo lahko mladi rešili nacionalnih predsodkov starejših generacij, ki so pogojevali odnose med skupnostima na Trzaskem?

»Ko bi pri nas dosegli, da ne bi imeli glavne besede politiki in mediji, ki umetno ustvarjajo odklonilno razpoloženje do slovenske entitete in polucirajo ozračje, bi mladi ljudje kmalu ustvarili paradizu podobno sožitje. Slovenske mlade generacije so pripravljene, toliko bolj, ker so kulturno-jezikovno usposobljene tako za simbiozo v domačem prostoru kakor za sodelovanje z zaledjem. Premiki pri italijanski mladini so odvisni od spodbudnejših, upam, sprememb.«

Vas dokument v podporo Illyjevi kandidaturi zadovoljuje, ali pa bi morebiti kaj k njemu dodali?

»Zel je bil nekoliko bolj poudarjeno perspektivo o prenovljenem razmerju med tukajšnjima entitetama. Če bo do njega prišlo, bo namreč to zgodovinsko pomemben preokret. Drugace sem z dokumentom zadovoljen, ker so se ob njem lahko združili ljudje različnih pripadnosti, razen, zal, komunistov, ki se ne znajo lociti od ideoloske, razredne teze niti v trenutku, ko gre za usodo mesta. Dokaz več, da jih ni zgodovina ničesar naučila. A upati je, da bo kljub temu novi koaliciji uspelo preprečiti Trst, da je na kocki njegova prihodnost.«

Vprašanja postavil M.K.

TRST / PREDLOG ZELENIH

Izplačati škodo ki so jo povzročile divje živali

Zeleni so v deželnem svetu predložili zakonski osnutek

TRST - Dezelni svetovalci zelenih so predložili zakonski osnutek, po katerem je treba poravnati škodo kmetovalcem in drugim prebivalcem, katerim so razne roparske živali (risi, medvedi, orli, itd) povzročile vsakršno škodo.

Zadnji dogodek, o katerem se je razpisalo tudi krajevno časopisje, se je pripetil meseca septembra v bližini Tiane, kjer je medved, ki je prišel iz sosednje Slovenije, razmesaril kakih deset ovac v hlevu krajevnega živinorejca. Podobni dogodki bodo po mnenju Zelenih postali vse bolj pogosti. V zadnjih letih se namreč dogaja, da se po gozdovih Furlanije-Juljske krajine "sprehajajo" vse več medvedov in drugih divjih živali - od risa pa do sakala - ki so v severni Italiji sicer že izginile in jih je tudi težko izslediti v drugih evropskih državah. V nekaterih primerih se je prisotnost teh divjih živali zaključila na tragični način (kot na primer glede medveda, ki ga je spomlad let 1.988 v bližini Zabic podrl avtomobil), niso pa zabeležili primera, da bi medved napadel cloveka.

Dezelni svetovalci Zelenih poudarjajo, da

je prisotnost te vrste sesalcev velike naturalistične in znanstvene važnosti tudi zaradi tega, ker se na tak način ustvarjajo pogoji za ustvaritev optimalnega favništvnega stanja na ozemlju Furlanije-Juljske krajine. Zaradi vsega tega je potrebno - dodajajo Zeleni - da mora skupnost posesti in poravnati škodo, ki jo posameznikom in kmetovalcem povzroča ti roparji. Na tak način bodo te zivalske vrste pravilno zaščitene, poleg tega pa ne bo nevarnosti, da bi se vsi tisti, ki so škodo utrpeli, "znesli" nad te divje živali. Zeleni se dodajajo, da se nekatere druge italijanske dežele in evropske države že ravna v tem smislu.

V zakonskem osnuteku je predvideno, da bo za povračilo škode namenjenih 50 milijonov lir letno, poleg tega pa naj bi deželna uprava nakazala 20 milijonov lir za usposabljanje osebja in izvedencev, ki bi morali ocenjevati višino škode. Škodo bi morale pristojne oblasti neodločno izplačati v teku šestdesetih dni od predložitve prošnje; kdor pa bi zival-roparico ubil, ne bi prejel nobene odškodnine.

NOVICE

Sedemdeset let liceja Marinelli

VIDEM - Znanstveni licej Giovanni Marinelli praznuje v tem solskem letu 70-letnico obstoja. Včeraj so na sedežu videmske Trgovinske zbornice predstavili niz pobud ob pomembni obletnici: najprej bosta na vrsti dva kosarkarska turnirja, ki se ju bodo udeležili sedanjí in bivši študenti liceja in tudi drugih videmskih zavodov. Osrednji dogodek pa bo 6. novembra, ko se bodo v športni dvorani Carnera pomerili bivši študenti in profesorji liceja, med katerimi so znane osebnosti, kot so Carlo Rubbia, Gino Valle, Mario Arpino, Lucio Lussu, MMario Blasone, Sergio Cicogna, Maria Amalia d'Aronco in številni drugi. Proslave bodo trajale vse do zaključka solskega leta: marca prihodnje leto bodo priredili atletske turnir Alpe-Jadran, junija pa bodo predstavili knjigo o 70-letnici liceja.

Varazze: shrljiva družinska tragedija

VARAZZE (Savona) - Najprej je s kladivom do smrti potolkel svojo bivšo prijateljico, nato 11-letno hčerko, nakar je ubil se sebe in zažgal stanovanje. Tako si preiskovalci razlagajo potek tragedije, ki se je odigrala včeraj zgodaj jutraj v stanovanju Marie Grazie Maiolo v Ul. Ciarli. Z njo je zivela 11-letna hčerka, medtem ko se je Mohamed Osman Hamed, oče deklečca, pred približno dvema mesecema odselil, potem ko se je vnovič skregal z Mario Grazio Maiolo. Kaže namreč, da je moski zahteval, da bi se deklečce preselilo k njemu, tej zahtevi pa se je deklečeva mati odločno uprla, zaradi česar ji je 38-letni Egipcian večkrat grozil. Zato je zelo verjetna domneva, da je Mohamed Osman načrtoval dvojni umor, baje so ga celo videli, kako je v poslopje prinasal rocke z bencinom.

Pred sodniki bivši milanski župan

MILAN - Na kazenskem sodišču se je včeraj začel in kmalu zaključil - prenesli so ga namreč na 5. november - proces proti bivšemu milanskemu županu Paulu Pillitteriju (PSI) in bivšima občinskima odbornikoma Giovanniju Lanzoneju (DSL) in Attiliu Schemmariju (PSI). Vse tri dolžijo, da so zlorabili svoj položaj: obtožnica se nanaša na sklep, na osnovi katerega so odvetniku Liberatu Riccardelliju namenili 181 milijonov lir za pravno konzultacijo. Takrat je bil Riccardelli predsednik deželnega Nadzornega odbora, ki mora tudi odobriti občinske sklepe, zato je na zatožni klopi tudi odvetnik, ki je prejel samo del njemu namenjene vsote. Sodišče je zavrnilo zahtevo, da bi Obcina Milan nastopila kot civilna stranka.

Že po nekaj urah roparji za zapahi

VIDEM - Finančni stražniki so na cesti, ki iz Latisane pelje v Lignano, prestregli avtomobil z roparjema, ki sta malo prej okradla lastnico nočnega bara. V avtomobilu so stražniki našli tudi denar, čeke in kreditne kartice, ki so jih roparji - pri ropu so sodelovali trije moski - s silo vzeli zenski. Do ropa je prišlo v Eraclei, malo po zaprtju nočnega lokala: trije mladi moski so z naperjenimi pištolami prisilili lastnico, da je ustavila avtomobil in izstopila, nakar pa so ji odvzeli ves denar, ki ga je imela pri sebi. Rop so izvedli 22-letni Antonio Siciliano iz Valvasoneja (Pordenon) in 25-letni Roberto Versolato iz San Vite ob Tilmentu (Pordenon), ki sta bila v ustavljenem avtomobilu, in pa 26-letni Dino Sorrentino, prav tako iz San Vite ob Tilmentu, ki je po ropu že prišel domov.

Župan iz Kluz pri odborniku Polidoriju

TRST - Dezelni odbornik za turizem in prevoze Paolo Polidori je sprejel župana iz Kluz Giancarla Piellija. Na srečanju sta se pogovarjala o številnih vprašanjih, ki zadevajo to področje, predvsem pa o turističnem središču na Nevejskem sedlu. Predstavnik deželne uprave je potrdil, da bo Dežela vzela v pretes razne ponudbe zasebnikov za izboljšanje turističnih storitev na celotnem deželnem ozemlju.

Odbornik Arduini sprejel delegacijo delavcev Monteshella

TRST - Dezelni odbornik za finance Arduini je delegaciji delavstva Monteshella, ki jo je sprejel včeraj, sporočil, da bodo o usodi tega obrata razpravljali v sredo; sestali se bodo namreč predstavniki Dezele in sindikalnih organizacij.

DRŽAVNA RADIJSKA IN TELEVIZIJSKA USTANOVA

Upravni svet RAI določil nove vodilne funkcije

Novosti na področju programov ter TV in radijske informacije

RIM - Skoraj tako, kot je bilo predvideno. Upravni svet Raia je včeraj določil nove odgovorne za televizijske in radijske programe ter za televizijsko in radijsko informacijo. In v bistvu potrdil imena, o katerih se je govorilo v zadnjih dneh.

Prvo televizijsko mrežo bo po sklepu upravnega sveta vodil Nadio Delai, sociolog, ki je doslej vodil statistični in raziskovalni zavod Censis. Drugo mrežo so zaupali Giovanniju Minoliju, ki je doslej vodil Mixer, za krmilom tretje mreže pa je bil potrjen dosedanjí direktor Angelo Guglielmi.

Dnevnik prve televizijske mreže bo vodil Dimitrij Volcic, medtem ko so dnevnik na drugi mreži zaupali Paulu Garimbertiju, ki je doslej vodil zunanje politično redakcijo Repubbliche. Dnevnik tretje mreže, ki ga je do četrtke vodil Sandro Curzi, pa bo odslej krmilil Andrea Giubilo, dosedanjí šef centralne redakcije istega dnevnika. Regionalni

dnevnik pa so bili zaupani Barbari Scaramucci, ki je doslej vodila redakcijsko tajništvo tretjega dnevnika.

Tudi na radijskem področju ni bilo presenečenj glede na anticipacije prejšnjih dni. Programi vseh treh kanalov so bili zaupani Aldu Grassu, esejistu in televizijskemu kritiku dnevnika Corriere della Sera, medtem ko je krmilo celotne radijske informacije prevzel dosedanjí direktor prvega radijskega dnevnika Livio Zanetti.

V skladu z založniškim programom so bili vsi namestniki generalnega direktorja in imenovani odgovorni skupnih struktur.

Koliko časa pa bo zdržala taka Rai? Vprašanje se zastavlja ob intervjuju, s katerim je predsednik Dematté tehniku Espresso anticipiral, da po njegovem mnenju televizijski sistem v Italiji ne bo dolgo zdržal tolikšne koncentracije kot doslej. Oblikovati bi morali tretji in

morda tudi četrti televizijski pol. O tem, je dejal Dematté je v prejšnjih dneh govoril tudi s tekmečem, Silvionom Berlusconiem, imel pa je vtis, da se milanski podjetnik zaenkrat ne namerava odpovedati vsaj eni od svojih mrež. Zato mora tudi Rai vztrajati pri treh mrežah. Racionalizacija sistema, pa je pripomnil Dematté, ni v pristojnosti upravnega sveta, pač pa parlamenta. V tem okviru se je predsednik Raia zavzel zato, da bi televizijska hiša postala »public company« z zelo širokim delničarstvom.

Pred odhodom si je direktor tretjega dnevnika Sandro Curzi privoščil se zadnjo bodico na račun novega vodstva, ki ga dolži »zmerne in neocentristične usmeritve«. Toda gledanost oddaje Rosso e nero (okoli 7 milijonov gledalcev) je po Curzijevem mnenju dokaz, koliko ljudi si »še zeli dobre televizije s svobodnim in demokratičnim sočanjem mnenj«. (VT)

TRST / V NEDELJO NA TV KOPER

Oddaja »Stezi« tokrat o šolstvu

TRST - Porod letosnjega solskega leta je bil vse prej kot enostaven, solsko vprašanje je mogoče se bolj kot kdajkoli prej razburilo javnost: združevanje razredov, osp delovne moči, negotov položaj suplentov, pri nas pa se nabrežinska afeta, kršenje mednarodnega sporazuma glede stipendij za izpopolnjevanje v Ljubljani in težavno delovanje slovenskih uradov na trzaskem skrbnistvu. To je le nekaj najbolj kričavih primerov, ki so v zadnjem času razburili solnike, a tudi starše in otroke. Ta vprašanja se zdela niso rešena in prav o njih kot o splošni in specifični problematiki slovenske sole bo tekla beseda v nedeljo ob 18. uri na koprski televiziji. Oddaja »KAM VODIJO NASE STEZICE« bo s tem še enkrat ugriznila v jedro enega najbolj kocljivih vprašanj naše skupnosti, ki pa je velikokrat zanemarjeno.

Kot znano, potekajo sedaj enourne oddaje, ki jih vsebinsko oblikuje in vodi Marij Cuk, v neposrednem prenosu iz lepo opremljenega koprskega

studia, gledalci pa imajo možnost posegati vanjo s telefonskimi pozivi in s tem lahko izrazijo svoja mnenja ali postavijo razna vprašanja. Skoraj ni dvomiti, da bo odziv tokrat večji kot ob krstu pred stitirajstimi dnevi, saj je problematika solstva usodna za vsak narod in vsako skupnost. Pa tudi tokratni gostje, sami strokovnjaki na tem področju oziroma ljudje, ki s solo dnevno živijo, bodo gotovo razgrnili veliko zanimivih opazanj in nudili izhodišče nadaljnjim razpravi. Z Marijem Cukom se bodo namreč pogovarjali Zivka Marc, Samo Pahor, Alojz Tul in Josip Pecenko. Ni naključje, da prihajajo vsi s Trzaskoga, kajti tokratni ciklus oddaj je bolj specifično obarvan in bo izmenično obravnaval posamezne pokrajinske stvarnosti, tako da bo v prihodnje vsekakor govorila se o Goriskih in Benečiji. Slovenski program televizije Koper vabi gledalce, da dejavno pristopijo k oblikovanju naših zamejskih stezic...

LATINA / OD ČETRKA

Za otrokom ni sledu

Še vedno iščejo dvehletnega Pierpaola

LATINA - Zaenkrat za malim Perpaolom Formisanom, ki je v četrtek popoldne zginil z doma, ni niti sledu. Kot je povedala mati, je v četrtek ob 15. uri otroka, ki je star dve leti in dva meseca, skušala pripraviti, naj poje malo zelenjavne juhe, nakar je za nekaj minut odšla v kopalnico. Ko se je vrnila v kuhinjo, Pierpaola ni bilo več nikjer. Takoj so začeli otroka iskati, vendar pa družina Formisano stanuje na podeželju, v osamljeni hiši v kraju Santa Cruz med Terracini in Circeom. V bližini

je kanal, nato pa je gmajna, ki sega do morja.

Gasilci so se trudili tudi včeraj, vendar ne preveč naklonjene vremenske razmere so precej otežile iskanje dvehletnega otroka. Včeraj jutraj so med drugim tudi izpraznili kanal, ki teče nedaleč od hiše, vendar pa v njem niso našli ničesar. Od četrta popoldne pa do včeraj zvečer se družini ni javil nihče, ki bi slučajno videl Pierpaola. Zakonca Formisano imata se enega sina, in sicer 13-letnega Salvatorreja, ki obiskuje tretji razred nižje srednje šole.

RIM / POHVALE BANCÍ D'ITALIA, A TUDI POZIV K ŠE DODATNI POCENITVI DENARJA

Reakcije na znižanje obresti

RIM - Dejstvo, da je Banca d'Italia sledila zgledu nemške Bundesbanke, ki je predvčerajšnjim znižala za pol odstotka tako diskontno kakor lombardno obrestno mero, je izzvalo številne povoljne komentarje, a tudi nezadovoljstvo sprico okolice, da je uradna obrestna mera pri nas kljub polodstotnemu znižanju še zmerom previsoka glede na kritične gospodarske razmere.

Predsednik grupe Banca nazionale del lavoro Giampiero Cantoni ocenjuje odločitev Bankitalie o ublavitvi diskontne

obrestne mere na 8 odstotkov kot pomemben korak in kot dokaz, da so se začele monetarne oblasti v Rimu resnično zavestno zavedati nevarnosti, ki izvirajo iz zdajšnje recesije in navpičnega upadanja zaposlenostne ravni; in ker se pri cenah niso pokazali nobeni pravi znaki večjih poviskov, naj bi sklep emisijskega zavoda po njegovem ustvaril idealne makroekonomske pogoje za vnovičen preporod gospodarstva, ki je taces tako močno potreben.

Pooblaščen upravitelj denarnega zavoda Banca commerciale italiana Pie-

tro Grandjacquet podobno zatrjuje, da predstavlja pocenitev denarja dobrodošlo potezo, ki je v korist tako podjetjem, ker bodo pač prejemala posojila po nižjih obrestih, kot državi in blaginji, ker višje obrestne njene dolgove samo še dodatno bremenijo. Skratka, »vse se odvija v skladu z vladnimi ekonomsko-strateškimi programi«, ceravno ima oklestenje diskontne mere tudi svojo negativni plat, saj je tudi sad upacasnite proizvodnje in zastoja v blagovni porabi, ki omejujejo poseganje po banknih kreditih. Tudi

Grandjacquet opozarja na destabilizacijsko nevarnost zaradi brezposelnosti. Priznani ekonomist Antonio Pedone prav tako hvali Bankitalio in pripominja, da ne bo njen ukrep oskodoval trdnosti lire, ker so uradno obrestno mero istocasnó znižali tudi v večini drugih evropskih držav (Belgiji, Avstriji, Nizozemski in Svici sta sledili včeraj Francija in Spanija); v resnici je lira krepka.

Nasprotno je pooblaščen upravitelj Fiata Cesare Romiti prepričan, da je diskontna mera v Italiji še mnogo previ-

soka: že 18 let ni bila tako nizka kot zdaj, je pa vseeno višja kot drugje v Evropi, zato jo je treba spet znižati, drugače se domače gospodarstvo ne bo izvleklo iz stiske. Romiti dodaja, da se mora bancni sistem prilagoditi evropskemu standardu tako v razsežnostnem kot v združevalnem pogledu, posebno zdaj, ko je na pohodu privatizacija.

Enako kakor Romiti menijo tudi pri Zvezi za drug, ces da znižanje obrestne mere, ki se mu banke že prilagajujejo, samo po sebi ne bo odpravilo gospodarskih težav.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Trst, Ul. Ristoni 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniško službo
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

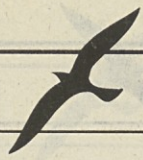
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob prazničnih povikih 20%; mali oglaš
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DIESTRI,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

VOLITVE / PRVA JE VČERAJ PREDSTAVILA KANDIDATNE LISTE SKP

Danes opoldne zapade rok za predstavitev kandidatnih list

Severna liga predstavila program privatizacije občinskih služb in storitev
V programu listarskega kartela močan pečat »city managerja« Rovisa

Danes opoldne zapade rok za predstavitev kandidatnih list za upravne volitve 21. novembra, občinska tajništva pa so jih sprejemala že včeraj dopoldne. Zabela se je tudi volilna kampanja, čeprav je večina volilnih zavezništov ali strank te dni se zaposlena s predstavljanjem programov. Včeraj sta jih predstavili Severna liga in volilno zavezništvo Liste za Trst, misovceve, bivših demokristjanov, ki so se ločili s stranko, in zveze upokojencev, ki se razpознаva pod geslom »Uomini vivi« (Živi ljudje).

»Drugi znajo samo obljubljeni, medtem ko mi predlagamo tudi konkretne instrumente oziroma sredstva za uresničitev obljub,« je dejal na predstavitvi programa Severne lige njen tržaški lider Fabrizio Belloni. Program, ki so ga nekateri že označili kot »rosa shocking« (zelo presenetljiv), temelji na treh osnovnih točkah. Prva predvideva ustanovitev delniške družbe, v okviru katere bi združili vse občinske službe in storitve (ACEGA, ACT, lekarne, mestno snago itd.) in katere delničarska osnova bi morala biti cim sirs, ljudska. Upravni svet družbe - ki bi se lahko imenovala Poliservizi d.d., je dejal Belloni - naj bi sestavljali samo trije člani (s tem bi med drugim odpravili vse sedanje upravne odbore, ki Obcino drago stanejo), zupan pa naj bi imel posebno pooblastila oziroma pravico do veta, s čimer naj bi imel med drugim možnost zaščititi sibikejše sloje prebivalstva. Nadzorni odbor družbe naj bi bil striktno v rokah opozicije. Drugi predlog iz programa Severne li-

ge zadeva občinske nepremičnine, ki naj bi jih prav tako spravili pod streho ene same delniške družbe in se nato lotili temeljitega pretrasa tega premoženja, ki je baje vredno okrog 1.400 milijard lir; zadržali in vzdrževali naj bi za Obcino zanimive nepremičnine, ostale pa prenovili in prodali, npr. mladim parom, ali dali podjetjem v lizinski najem. Tretji, morda najbolj »revolucionarni« predlog Severne lige pa zadeva Tržaško hranilnico (CRT), ki naj bi jo končno resnično privatizirali. Njena preobrazba v delniško družbo - pravi Belloni - je namreč ostala v notranjih okvirih, saj je lastnik delniške banke in kreditne družbe sedaj sklad Fondazione CRT. Delnice tega sklada naj bi torej prodali in mu nadelili ime Sklad Trst (Fondazione Trieste), njegova temeljna naloga pa bi bila saniranje kritičnih situacij, v kakršni se npr. sedaj nahaja Tržaški Lloyd, in nato prodaja najboljšemu ponudniku. S temi tremi projekti - zagotavlja Belloni - bo imel zupan zagotovljena sredstva za uresničevanje svojega programa, kar bi se v Trstu gotovo prvič zgodilo, povrh pa odgovarjajo tako kriteriju razvidnosti upravljanja občine, kot zahtevi občanov po cenejših in učinkovitejših občinskih službah.

Popolnoma drugačen (in veliko bolj dolgocasen) je bil ton, s katerim so osnovne smeri svojega programa predstavili liderji listarskega kartela: kandidat za zupana Staffieri, bodoci »city manager« Primo Rovis, misovec Menia, tajnik LpT Camber, demokristjanski »odpadnik« Bruno

Marini in tajnik zveze upokojencev Stelio Pranzo. Tisto, kar je Staffieri včeraj predstavil in potem Rovis za njim se enkrat pojasnil, pa se ni bil dokončni program, temveč smernice Prima Rovisa, ki pa so jih sprejeli vsi člani zavezništva. Vodilne točke zadevajo zakon za obmejnino območja, mednarodno vlogo Trsta, njegovo avtonomijo, pristanišče in občinski aparat, pristanje in posluhom za človeka v težavah. Ni bilo torej slišati običajnih nacionalističnih, protislovenskih tonov, ni bilo besede o fojbah in prisvojitvi Istre, skratka, tokratna kampanja tržaške desnice se napoveduje kot zmernejša ali pa vsaj omiljena v svoji običajni robatosti. Znak o blagodejnem Rovisovem vplivu ali (in najbrž bolj verjetno) signal, da se je desničarjev polastil strah pred Illyjem in Severno ligo? Resnica je stvar prihodnosti, že sedaj pa lahko ponovimo znani rek, da volk (in se toliko manj Menia) menja dlako, ne pa značaja...

Toda pogledimo si ta program. Zakon za obmejnino območja bi moral veljati natančno za tisto ozemlje, za katerega veljajo koningenti cenejšega bencina in se torej njegovi učinki ne bi smeli raztegniti na Videm ali celo na Veneto. Pod mednarodno vlogo Trsta je Staffieri navedel »pravičnega in konkretne diplomatske rešitve, ki ne smejo porajati konfliktnih situacij«, medtem ko je Rovis dodal, da se sicer na politiko in diplomacijo ne razume, a si želi iskrenega sodelovanja z

vsemi in v korist Trsta. Glede tržaške avtonomije je se naprej »v modi« južnotirolski model, toda tudi pri tem gre ubrati »mehko« pot, prek parlamenta (Staffieri). Res pa je, da nova deželna vlada za sedaj se ni pokazala nobene diskriminacije do Trsta (Rovis). Pristanišče in projekt Polis, zavrnitev skladišča tekočega plina, zelenice, sport in prosti čas, zdravstvo in socialna skrb za ostarele so bile naslednje teme, o katerih se je razgovoril Rovis, ki pa je v začetku svojega posega se enkrat podčrtal, da ne pripada nobeni politični stranki in da je predlog za kandidaturu sprejel samo zato, ker zaupa Staffieriju in torej pričakuje, da bo njegove sugestije uresnil. »Sicer se bom ujezil, saj me poznate...« je dodal.

Tajništvo tržaške SKP je medtem sporočilo, da je že včeraj vložilo svoje kandidatne liste in se ob tej priložnosti zahvalilo 1.200 občanom, ki so s svojimi podpisi omogočili predstavitev »edine antagonistične in razredne liste na teh volitvah«, popoldne pa je imelo že tudi prvi volilni shod, ki je bil zaradi slabega vremena na sedežu stranke in ne na Gordanijevem trgu, kot je bilo sprva napovedano. Na shodu so govorili nosilec liste Venier, deželni svetovalec stranke Monfalcon in kandidat za zupana Spetič, ki je med drugim obžaloval, da je »izločitev komunistov iz sredniskoleve koalicije ne samo preprečila enoten nastop vseh naprednih sil, ampak tudi potisnila Slovence v podrejeni položaj, saj ni mogoče trditi, da so v tej volilni bitki samostojen posebek«.

POMORSKA POSTAJA / 2. RAZSTAVA ZNANSTVENEGA RAZISKOVANJA

Tržaško okno v svet znanosti in tehnike

Salon znanosti bo odprt vsak dan do 1. novembra

V kongresnem središču na tržaški pomorski postaji je od včeraj na ogled 2. razstava znanstvenega raziskovanja ERA. Prireja jo združenje za znanstveno divulgacijo Globo Trieste v sodelovanju s Centrom za znanstvene in tehnološke raziskave iz Padric in z Avtonomno tržaško pristaniško ustanovo, na njej pa sodeluje več kot trideset znanstvenih ustanov, večinoma iz Trsta in iz Italije, nekaj pa tudi iz nekaterih drugih evropskih držav, vključno iz Slovenije. Razstavi so dali pokroviteljstvo ministrstvo za znanost, Dežela Furlanija-Juljska krajina in Občina Trst.

V imenu prirediteljev je številne udeležence včerajšnje otvoritve uvodoma nagovoril predsednik združenja Globo Trieste Fulvio Belsasso. Poudaril je, da je glavni cilj razstave približati znanost širšemu občinstvu in se posebej znanstvene ustanove, ki delujejo na Tržaškem, samim Tržacanom, zlasti mladim. Podobne misli so ob otvoritvi razvili tudi drugi govorniki, in sicer predsednik deželneega sveta Furlanije-Juljske krajine Cristiano Degano, predsednik padriškega Centra za raziskave Domenico Romeo, predsednica Zveze ita-

Včerajšnje odprte razstave o znanstvenem raziskovanju (foto Ferrari/KROMA)

lijanskih znanstvenih časnika Paola De Paoli in astronomka Margherita Hack. Zlasti slednja je poudarila, da je negativen odnos, ki ga se vedno imajo nekateri znanstveniki do poljudne znanosti, povsem neosnovan, kot je tudi nesprejemljiv stereotip, po katerem naj bi bila znanost kultura drugega razreda. Mgoče je treba prav v tem iskati enega izmed razlogov, da znanstveno raziskovanje uživa v Italiji manjšo finančno in drugo podporo kot v drugih razvitih državah.

Sama razstava je razdeljena na tri dele. Prvi ima naslov Laboratoriji tretjega tisočletja, v njem

pa razstavljajo nekateri izmed najbolj znanih evropskih znanstvenih centrov, med temi evropski center za jedrske raziskave CERN iz Zeneve, pa tudi Institut Jozef Stefan in Kemični institut iz Ljubljane. V drugem delu z naslovom Prihodnost in fantazija si je mogoče ogledati zanimive izdelke, pripravljene s pomočjo dveh novih in izredno učinkovitih divulgacijskih tehnik, kot sta holografija in virtualna realnost. Tretji del pa ima naslov Kjer Trst nacrta prihodnost in v njem razstavljajo tržaške znanstveno-raziskovalne ustanove, od Miramarškega centra za fiziko do

Astronomskega observatorija.

Poudariti velja, da je razstava se posebej namenjena mladim in so-lam. Zanje so predvidene tudi posebne lekcije, ki jih bodo imeli ugledni znanstveniki. Sole oziroma posamezni razredi se lahko prijavijo na tel. 040/369990.

Razstava ERA bo odprta do 1. novembra vsak delavnik od 9. do 13. ter od 15. do 20. ure, ob sobotah in ob praznikih pa od 9. do 21. ure. Za navadno vstopnico je treba odšteti 8 tisoč lir, za vstopnico s popustom 5 tisoč lir, solarji pa bodo placali le 4 tisoč lir.

NOVICE

V Devinu Nabrežini dovoljeno ogrevanje

Izredna komisarka devinsko-nabrežinske občine Mattia Neri je dovolila predčasno vključitev ogrevalnih naprav na celotnem občinskem ozemlju. Dovoljenje velja od 19. oktobra do 15. aprila. Ogrevanje je dovoljeno največ 12 ur dnevno, in sicer od 5. do 23. ure vsakega dne, seveda po časovnih razmakih, ki ne smejo presegati skupnih 12 ur ogrevanja.

Maloozbemni prehod Plavje 4 dni zaprt

Maloozbemni prehod pri Plavjah bo 4 dni zaprt, in sicer od jutri do srede, 27. oktobra. Zaprtje so narokovala popravila na cesti, ki pelje od Skofij do Plavij. Vozniki se bodo lahko v dneh zaprtja poslužili drugih bližnjih mejnih prehodov, to je Skofije, Lazaret, Prebeneg in Mackolje.

V Devinu zaključili seminar o scenografiji

V devinu se je včeraj zaključil prvi deželni seminar o gledališki scenografiji, ki ga je priredila Tržaška mednarodna akademija za umetnost. Vodja seminarja, dunajska gledališka izvedenka in slikarka denise Lister, docent na dunajski Kunstschule, je orisala udeležencem razne tematike gledališke scenografije in je tudi pobliže sledila delu, ki soga opravili gojenci. Ob zaključku tečaja je organizator podelil priznanja sledečim udeležencem: Danieli Catalanotti, Luci Ciscu, Federicu Crozzolu, Davidu Di Donatu, Lii Del Buono, Giorgiu Ferlettiju, Sari Rosinelli, Marii Visconti Bieker in Alice Toscan.

Avto v avtobus: ženska v komi

Včeraj se je pri Sv. Jakobu ob vhodu v predor sv. Vida pripetila huda prometna nesreča, v kateri se je 31-letna Ileana Suppanchich hudo ranila. Ženska je vozila svoj alfa romeo, ko je na ovinku na višini Ul. Bernini zgubila nadzor nad vozilom in trčila v avtobus. Zensko so prepeljali v katinarsko bolnišnico v komi.

Zasedanje urologov

Včeraj se je začelo zasedanje znanstvenikov in zdravnikov - specialistov s področja zdravljenja prostate. Včeraj je bilo na vrsti srečanje specialistov pri zdravljenju obolenj prostate iz naše dežele, raznih krajev Italije, pa tudi iz Slovenije in Hrvaske v prostorih bolnišnice »Sanatorio Triestino«, pričakujejo pa, da se bodo zasedanja udeležili se strokovnjaki, zdravniki in znanstveniki iz Belgije in Španije. Pomen tega zasedanja je ugotavljanje najnovejših načinov zdravljenja prostate, predvsem preventivnega odkrivanja pojavov raka, ki ga je, prav na prostati težko takoj ugotoviti, saj so lahko simptomi obolenja vezani le na povečanje prostate, oziroma na pojave, ki pa niso alarmni zvonce za pojav raka. Eden od glavnih govornikov na tem zasedanju, ki se bo danes nadaljevalo v prostorih Tržaške trgovinske zbornice v Ul. San Nicolò, bo prof. Fred Lee, znanstvenik in specialist, ki uživa v svetu sloves enega največjih ekspertov s področja zdravljenja bolezni prostate. (nl)

KRIZA / 14. NOVEMBER ODLOČILEN ZA USODO PLOVNE DRUŽBE

Tržaški Lloyd odvisen tudi od Monteshella?

DRAGO GASPERLIN

Dez in veter nista odvmila delavcev bivše zavelske rafinerije Aquila od najavljenega protesta pred deželno vladno palaco na Velikem trgu. Sedemdeset ljudi, ki jim grozi skorajšnji odpust, je z demonstracijo podrepilo zahtevo, naj pristojna oblast slednjim opusti omahovanje in prižge zeleno luc družbi Monteshell, da uresniči podzemne hranilnike utekočinjenega plina, kar je tudi edino jamstvo za ohranitev delovnih mest. Med manifestacijo se je delegacija sindikalistov Cgil, Cisl in Uil sestala z odbornikom za nacrtovanje Pietrom Arduinijem in mu predločila

nujo po rešitvi problema, vendar ni bil sprejet se noben stvaren sklep, zato bo potreben v sredo, 27. oktobra, se en tak se-stanek. V resnici se hudo muči, saj zapade sredi decembra prizadetim delavcem izredna dopolnilna izlaganja.

Zanimiva pri vsem tem je tudi okolščina, da je z usodo sedemdeseterice pravzaprav povezana tudi usoda uslužbencev Tržaškega Lloyda. Izvedelo se je namreč, da sta družbi Monteshell in Seastok pripravljani kupiti plovno družbo ali vsaj večinski delež glavnice, toda pod pogojem, da se skladišče utekočinjenega plina zares ure-

snici. Plin bi pac dovžali po morju, od tod zanimanje za Lloyd in njegove ladje. S to neformalno ponudbo je seznanil že predvčerajšnjim deželno upravo odbornik za industrijo Ezio Sedran. Sicer pa mika prestižno podjetje, kakor je znano, tudi tujce, na primer britansko družbo P-O, ki pa zahtevajo seveda gotova jamstva, da ne bi kupili macka v zaklju.

Casa za privatizacijo Lloyda pa je malo - samo do 14. novembra: ce ne bo do tedaj uradne ponudbe, bo finančni holding lepo spojil tržaško podjetje z genovsko Italio, a s tem bo konec Lloyda. In ravno v tej zvezi so

dezelna vodstva CGIL, Cisl in Uil ter njihovih organizacij, ki združujejo uslužbence prevoznega sektorja, naslovila v center tek podtajnika predsedstva ministrskega sveta Antoniu Maccanico, usklajevalcu medministrskega odbora za zaposlovanje Gianfrancu Borghiniju in predsedniku deželne vlade Pietru Fontaniniju odločen poziv k takojšnji razrešitvi vprašanja. Sindikaliste so k temu navedle zlasti nespodbudne izjave ministra Coste, ki je v poslanski zbornici potrdil veljavnost Finmarejeve odločitve in s tem likvidacijo pomorskih prevozov med Trstom, Novo Zelandijo in Južno Afriko.

PROMET / OB MNOŽIČNIH SOBOTNIH NAVALIH

Parkirišče za avtobuse v Starem pristanišču

Avtobusi s tujimi kupci bodo tu lahko parkirali samo ob sobotah - Odločilen poseg deželne uprave

Madžarski avtobus z obilnimi nakupi njegovih potnikov (foto Ferrari/KROMA)

Ob koncu tedna se je za avtomobiliste kar težko premikati po nabrežju. Poleg osebnih avtomobilov se na tem področju kar »tlačijo« avtobusi tujih turistov, prevsem z Madžarske, ki v nase mesto prihajajo po raznih nakupih. Zaradi tega je posegla sama deželna uprava, ki je z odbornikom Paolom Polidoriem in v sodelovanju z ravnateljem pristaniške ustanove Antoniom Gurierjem (ob pomoči vodstva carinskih služb) pripravila novi nacrt. Po novem bodo morali avtobusi parkirati v Starem pristanišču; to odredba sicer velja samo za sobote (od 7. do 15. ure), ko je promet najbolj gost. Avtobusi bodo na to »parkirišče« privzili lahko samo s soferjem, potniki pa bodo morali izstopiti se prej.

KONCERT / V CERKVI SV. JERNEJA

Mladi slovenski glasbeniki iz Argentine bodo jutri nastopili na Opcinah

Slovenci v Trstu se radi pritožujemo, da živimo v zatohlem okolju, kjer se, posebno na kulturnem področju, vse premalokrat dogodi kaj novega. To nedeljo pa tega res ne bomo mogli reči. Na obisk k nam so namreč pršli trije mladi glasbeniki iz Argentine, ki bodo v nedeljo popoldne ob 17.30 izvajali koncert nabožne glasbe v cerkvi svetega Jerneja na Opcinah. Vsi trije so otroci slovenskih izseljencev v Argentini, tam so zraskli, studirali in se uveljavili. Mezzosopranistka Ani Rode se poklicno posveča petju in nastopa v raznih

kulturnih središčih v Argentini. Basist Luka Debevec-Mayer je sicer dokoncal študije na filozofski fakulteti, vendar se pretežno posveča koncertni dejavnosti. Mladi pianist Ivan Vombergar je po poklicu pedagog, nastopa pa redno na koncertih bodisi kot solist bodisi v komornih zasedbah. Na nedeljskem koncertu se bo nase publiko predstavil v vlogi organista.

Vsi trije umetniki so trenutno na daljši turneji po Sloveniji. Izseljensko društvo Slovenija v svetu in Slovenska prosveta iz Trsta sta na srečo poskrbe-

la, da v sodelovanju z zupnijo Svetega Jerneja na Opcinah organizirata vsaj en koncert tudi za tržaško publiko.

Se posebno se tega veselijo mladi, saj bi zelo radi spoznali svoje sovrstnike iz Argentine, ki so se tako imenitno uveljavili v širšem okolju. Za vse mlade, ki bi se radi pogovorili z njimi in jih osebno spoznali, je Slovenski kulturni klub organiziral v okviru svojih tedenskih sestankov srečanje, ki bo v klubskih prostorih v ulici Donizetti, 3, danes zvečer ob 18.30.

Breda Susić

NESREČA / V ČETRTEK PONOČI V UL. COSTALUNGA

Na razmočeni cesti v smrt

31-letni Sergio Reiter je bil po trčenju v zid pri priči mrtev

Mlad avtomobilist se je v četrtek ob 23.15 smrtno ponesrečil v prometni nesreči, ki se je dogodila v Ul. Costalunga. 31-letni Sergio Reiter iz Uri. Negri 5 se je ob tisti uri peljal v svojem peugeotu 205 bele barve po Ul. Costalungi, ko je v bližini krizišča z Ul. Fianona njegov avtomobil nenadoma zaneslo s ceste v zid tamkajšnjega podjetja avtoveleke Zampa. Treščenje je bilo tako silovito, da je bil Reiter pri priči mrtev, medtem ko so na cesti ostali skrotočeni deli njegovega avtomobila.

Nekateri mimovozeči avtomobilisti so takoj poklicali na pomoč rešilec, dežurni zdravnik dr. Constantinides pa je lahko le ugotovil, da je moski takoj podlegel hudim poškodbam. Na kraj so prispeli tudi gasilci in karabinjerji, ki so uvedli preiskavo o tragičnem dogodku. Po njihovih izvidih in izsledkih kaže, da je k tragediji odločilno botrovalo močno razmočeno cestišče. V četrtek zvečer in ponoči je namreč v Trstu silovito deževalo, zaradi česar so bile ceste se toliko bolj nevarne.

Sergio Reiter

Geniji v kratkih hlačah jutri v Bazovici

KD Lipa in Slomskov dom iz Bazovice bosta jutri, v nedeljo, ob 17.30 gostila mladinsko gledališko skupino SKD Tabor z Opčin na glasbeno igro Geniji v kratkih hlačah. Delo je po povesti Slavka Preglja priredila režiserka Edita Franceskin. Adaptacija je sad dolgega skupnega dela s skupino, rezultat pa zelo posrečen, saj se vloge tako rekoč na kožo prilagajajo posameznim igralcem, ki po večini nastopajo prvič. Bistven in nepogrešljiv element te postavitve je originalna glasba Nevja Miklavčiča, ki je uglasbil songe Franceskinove, ki se smiselno in doživeto prepletajo z zgodbo. Domiselna, zahtevna a izredno funkcionalna scena je delo Magde Tavčar. Delo je doživelo premiero spomadi. Zaradi boleznij in nato se prometne nesreče med igralci so prekinili z nastopi, ki so se pa z velikim elanom spet začeli oktobra, predvsem z gostovanji po gledališčih v Sloveniji, od koder prejemajo toliko povabil, da bodo težko kos vsem povpraševanjem. Skratka to je igra mladih za made, predvsem po duhu, zabavajo se igralci na odru in publika v dvorani. Pridite v nedeljo v bazoviško kinodvorano, ne bo vam žal.

V torek na Opčinah predstavitve knjige o taborišču v Gonarsu

Po prvem zelo uspelem večeru, s katerim je začela knjižnica Pinko Tomazič in tovarši v Prosvetnem domu na Opčinah, in sicer s predstavitev zelo pomembne in zanimive knjige zgodovinarja prof. Borisa M. Gombaca, se spet obeta ljubiteljem tovrstnih večerov novo doživetje. V torek zvečer bodo namreč, prav tako v prostorih SKD Tabor na Opčinah, predstavili knjigo »Oltre il filo«, ki jo je avtorica Nadja Pahor Verri prvič predstavila na proslavi 50-letnice razpustitve italijanskega taborišča v Gonarsu, v katerem je po preverjenih podatkih bilo zaprtih okrog 5000 slovenskih internirancev, umrlo pa jih je okrog 450.

Avtorica je začela z zbiranjem gradiva in pricerjav, nato pa s pisanjem knjige, na pobudo občine Gonars, kjer so pred 20 leti takratne jugoslovanske oblasti s podporo domačinov in krajevnih borcevskih organizacij postavile velik spomenik-kostnico, pred katero potekajo vsa ta leta številne spominke svečanosti. Avtorica je v svoji knjigi, ki je pisana v italijanskini, zbrala veliko pricerjav preživelih, pa tudi fotografije in drugo pomembno dokumentacijo.

Na večeru bosta prisotna pisateljica Branka Jurca in Ivan Bratko, ki sta oba bila zaprta v omenjenem taborišču in bosta tako lahko posredovala tudi svoje spomine.

Ze 12. novembra bo imela knjižnica z Opčin v gosteh svojega tretjega gosta, novinarja in gornika Dusanja Jelencina, ki ga bo udeležencem predstavil Igor Skamperle. (N. L.)

Stipendija iz Sklada M. Flajbana za študente na univerzi

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letos svojo sedmo študijsko stipendijo iz sklada »Mihail Flajban«. Stipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo lastnik zadostil pogojem pravilnika. Stipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokosolcem, ki se bodo vpisali na trzasko ali videmsko univerzo v akademskem letu 1993/94.

Za podrobnejša pojasnila o pravilniku naj se zainteresirani javijo na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Machiavelli 22, drugo nadstropje, telefon 631203, ob sredah od 16. do 18. ure. Rok za predložitve prošelj zapade 30. novembra.

V Zgoniku so tokrat praznovali 55 - letniki

Potreba po družabnosti in socializaciji postaja v današnjem frenetičnem načinu življenja vse bolj občutna vrednota. Tudi (pol) okrogla obletnica lahko postane priložnost za prijateljsko snidenje in preživetje brezskrbnega dne. Konec prejšnjega tedna so se tako sesli 55-letniki zgonske občine, katerim so

se pridružili zakonci in sovrstniki iz sosednjih vasi. V krasnem jesenskem jutru so jih pozdravile poskočne viže, ki jih je zaigral Janko s svojo frajtonarico, preden so se odpeljali na avtobusni izlet, pa so v Zgoniku položili sop cvetja pred spomenik padlim v NOB (na sliki - foto Ferrari/KROMA). Pot jih vo-

dila na Dolenjsko, kjer so med drugim obiskali Stično in Kostanjevico. Zvečer se je ob povratku gostilja nadaljevala v društveni gostilni v Gabrovcu, kjer je v sproščnem vzdušju prijetno razpoloženje doseglo svoj višek ob zvokih razposajenih godcev in pevcev ansambla Lojzeta Furlana. (B)

PISMO UREDNIŠTVU

Šempolaj: šola zaprta po nepotrebnem

Spostovano uredništvo,

starsi celodnevne osnovne šole Šempolaj-Slivno opozarjamo javnost, da se stanje v zvezi z našo šolo se ni premaknilo. Jezni, ogorčeni in obenem uza-loseni ugotavljamo, da se odgovorni za zaprtje naše šole do danes se niso zavzeli, da bi rešili nastali problem. Prepričani smo, da je naša šola zaprta tako dolgo povsem po nepotrebnem. Po našem mnenju so dela, ki jih je predvidela KZE v svojem poročilu z dne 13. septembra 1993 tako minimalna, da bi jih lahko izvršili v teku nekaj dni. V omenjenem poročilu namreč piše sledeče:

»Osnovna šola v Šempolaju deluje v splotju, ki ni najnovejša, je pa dobro vzdrževano in v dobrih pogojih. Prostor za razdeljevanje hrane in pomivanje posode bo treba opremiti s strojem za pomivanje posode, plinsko jeklenko bo treba odstraniti. V straniščih manjkajo obesalniki, naprava za tekočo mlo in papirnate brisace. Arhitektonskih pregrad niso odstranili. KZE bo dovoljila vselitev v splotje, ko bodo opravljena zgoraj navedena dela in ko bo dostavljena dokumentacija o prenovi elektricne napeljave (vzorec B roza barve) in ureditvi strelododa (vzorec A).«

Iz tega poročila tudi izhaja, da so nekatere šole v slabšem stanju in potrebne večjih popravil kot naša, a so že zdavnaj odprte in v njih normalno poteka pouk.

Glede na to, da nam je g.a komisarka na srečanjih z nami zatrjevala, da ne dovoli vstopa našim otrokom v šolo, ker naj bi bila peč centralne kurjave v tako slabem stanju, da bi bili otroci v življenjski nevarnosti, pa iz poročila tehničnega urada devinsko-nabrezinske občine z dne 2. avgusta 1993 izhaja sledeče:

»Zmogljivost termične centrale je manjša od 100.000 kcal/h, vseeno pa bi jo morali prilagoditi veljavnim normam o napravah z zmogljivostjo od 30.000 do 100.000 kcal/h. Po poglobljenem pregledu bi to skoraj gotovo pomenilo strukturalno spremembo termične centrale s spremembo višine, odprt in prezračevalnih naprav.«

Vsako, ki prebere navedene izsledke iz poročil, lahko ugotovi, da nas resnično nekdo vleče za nos. Kljub našemu velikemu prizadevanju se ni še nič rešilo, zato pozivamo posameznike in ustanove, da nam prisločijo na kakršenkoli način na pomoč.

Starsi COS Šempolaj-Slivno.

SLOVENIJA V SVETU - Ljubljana
SLOVENSKA PROSVETA - Trst
ZUPNIJA SV. JERNEJA - Opcline

vabijo na

koncert nabožne glasbe

Izvajajo slovenski solisti iz Argentine:

ANI RODE - mezzosopran
LUKA DEBEVEC-MAYER - bas
IVAN VOMBERGAR - orgle

Opcline, zupnijska cerkev sv. Jerneja
Jutri, 24. oktobra 1993, ob 17.30

Robi, Barbara

Naj mirno
vajina barka plava
»rota« v življenju
naj bo vedno prava

Eurosava - Resim

Ob rojstvu prvo-
rojenke

Martine

se z Gianniem in Kri-
stino veseli

koletiv firme Dila

Danes se vzameta

Tanja Bole
in
Walter Kalc

Vso srečo jima ze-
lijo oče Nino, brat An-
drej z ženo Saro ter
brat Igor z ženo Eriko

Prisrčno čestitamo

Mariji Mamolo
za visoko odlikovanje
»Praporčak dela 1993«.

Ponosni sosolci
klasični
maturantje '93

ra morja 19,1 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI
IN OKLICI

RODILI SO SE: Selene Si-
rotich, Nicole Falletti, Barbara
Doz.

UMRLI SO: 80-letna Eleo-
nora Stihlar, 86-letni Bruno
Facchini, 91-letna Ida Sa-
limbeni, 59-letna Elsa Pie-
razzi, 92-letna Caterina Co-
razza, 70-letna Elena Flapp,
69-letna Francesca Torressi,
98-letni Vittorio Zuanelli,
44-letna Liliana Suber.

OKLICI: instalater Branko
Savarin in gospodinja Maria
Castiello, pisatelj Aleksa
Susulic in studentka Anita
Jadric, delavec Walter Petri-
ch in uradnica Daniela Vi-
gnali, delavec Giorgio Kova-
cic in prodajalka Manuela
Demarchi, trgovec Paolo
Bratina in trgovka Cinzia
Cedi, finančni stražnik Alfio
Petralia in gospodinja Car-
men Luongo.

LEKARNE

Od ponedeljka, 18. do ne-
delje, 24. oktobra 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00
do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Trg Unità 4 (tel. 365840),
Ul. Mascagni 2 (tel. 820002),
Milje - Lungomare Venezia 3
(tel. 274998).

OPCINE, Proskeška ulica 3
(tel. 215170) - samo po te-
lefonu za najnujnejše prime-
re.

Lekarne odprte od 19.30
do 20.30

Trg Ospedale 4, Ul. Mascagni
2, Trg Ospedale 8, Milje -
Lungomare Venezia 3.

OPCINE, Proskeška ulica 3
(tel. 215170) - samo po te-
lefonu za najnujnejše prime-
re.

NOCNA SLUŽBA

Lekarne odprte od 20.30
do 8.30

Trg Ospedale 8 (tel.
767391).

Za dostavljanje zdravil na
dom tel. 350505 - TELEVI-
TA

Urad za informacije KZE-
USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20. do 8.
ure, tel. 118, predpriznica

LUMIERE - 17.00, 18.45,
20.30, 22.15 »I racconti del-
la camera rossa«, prepove-
dan mladini pod 18. letom.
RADIO - 15.30 - 21.30
»Affamata e non solo...«,
porn., prepovedan mladini
pod 18. letom.

PRIREDITVE

SLOVENSKI KULTURNI
KLUB, ul. Donizetti 3 vabi
danes, 23. t. m. na
SREČANJE s tremi mladimi
umetniki iz Argentine.
Zivljenje v Argentini in svoj
umetniški vzpon bodo pred-
stavili Luka Debevec -
Mayer, Ani Robe in Ivan
Vombergar. Sledila bo
družabnost. Zacetek ob
18.30.

KD LIPA in SLOMSKOV
DOM iz Bazovice vabita ju-
tri, 24. t. m., ob 17.30 uri v
kinodvorano na predstvo
mladinske gledališke skupi-
ne SKD Tabor z Opčin GE-
NIJI V KRATKIH HLACAH.
Zabavna glasbena igra s pe-
smijo in plesom. Režija Edi-
ta Franceskin, glasba Nevio
Miklavčič. Vabljeni!

GOBARSKO RAZSTAVO
pripravlja KD Rdeca zvezda
v društvenih prostorih v Sa-
lezu. Odprta jutri, 24. t. m.
od 10. do 20. ure in v pone-
deljek, 25. t. m., od 10. do
12. ure za sole in skupine
ter od 16. do 19. ure. Vablje-
ni!

KNJIZNICA P. TOMAZIC

IN TOVARISI, Prosvetni

dom. V torek, 26. t. m., ob

20.30 predstavitev knjige

Nadje Pahor Verri OLTRE

IL FILO - Zgodovina kon-

centracijskega taborišča v

Gonarsu. Prisotni bodo avto-

rica in bivša interniranca pi-

sateljica Branka Jurca in Ivan

Bratko.

OBVESTILA

DRUSTVO SLOVENSKE
IZOBRAZENECV v Trstu
obvešča prijatelje in obisko-
valce ponedeljkovih večer-
ov, da zaradi obnovenih del
v Peterlinovi dvorani
odpade srečanje v pone-
deljek, 25. t. m.

KDOR zeli pomagati Od-
seku za zgodovino pri Na-
rodni in študijski knjižnici v
Trstu za kritje stroškov, ki
jih je povzročila nedavna
poplava lahko nakaže pri-
spevek na tr/n 857/74 pri
TKB, na tr/n 9433 pri Hra-
nilnici in posojilnici na
Opčinah ali ga odda v taj-
nistvu Primorskega dnevnika.
Za pomoč hvala.

ZVEZA CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV na-
daljuje akcijo pobiranja de-
narnih prispevkov za posta-
vitev nagrobnega spomenika
skladateljcu Ubaldu Vrabcu.
Zadavna svečanost je pred-
videna za prihodnji januar.
Prispevke lahko nakažete na
tr/n st. 01-7401/22 pri
Trzaski kreditni banki ali na
tr/n st. 11385 pri Hranilnici
in posojilnici na Opčinah.

TEČAJI SLOVENSKEGA
JEZIKA IN KULTURE - Sola
za slovenščino pri ustanovi
Ente Italiano per la Cono-
scenza della Lingua e della
Cultura Slovena obvešča, da
so v teku vpisovanja v tečaje
slovenščine in dodatne kul-
turne dejavnosti, namenjene
ne-Slovincem, ki hočejo
spoznati slovenski svet v za-
mejujuju v Sloveniji. Tečaji
so vsi večerni, letni in intenziv-
ni/stirimesečni (60 ur). Po-
leg tega so predvidene tudi
nadaljanje izpopolnjevalne
dejavnosti. Letni strošek
znasa 350.000 lir. Informa-
cije v tajnistvu - Ul. Valdirio-
vo 30/II. nadstr. v Trstu od
17.30 do 19.30, tel. 761470.

LOGLAB - multimedijalni
tečaj slovenskega jezika, so-
la preživetja, prisluhni
svojem telesu. Informacije
in vpisovanje: Narodna in
študijska knjižnica (tel.
635629) in Trzaska knjigarna
(tel. 635954), Ul. sv.
Franciska 20.

SK BRDINA organizira
zimovanje in silvestrovanje
v Mariboru. Možna je sola
smučanja pod vodstvom za-
mejskih vaditeljev članov
ZVUTSA. Informacije in
vpisovanje na sedežu kluba,
Proskeška ul. 131 na Opčinah
vsak ponedeljek od 18. do
20. ure.

OSNOVNA SOLA M.
GREGORIC - STEPANCIC
pri Sv. Ani prireja tudi letos
tečaj slovenskega jezika za
odrasle. Potrebne informa-
cije dobite po tel. st. 812214
ali 773411.

OSNOVNA SOLA K. SI-
ROK prireja tečaj sloven-
skega jezika in telodabde za
odrasle. Vpisovanje na soli.
OSNOVNA SOLA O. ZU-
PANCIC priredi v solskem
letu 1993/94 tečaja sloven-
skega in italijanskega jezika
za odrasle. Za informacije
pokličite na tel. st. 567459
med 8. in 13. ur.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELSTVO v Dolini organi-
zira tečaj telodabde za odras-
le v občinski telodavnici
pri Domju in tečaj angleške-
ga jezika za odrasle v pro-
storih dolinske osnovne so-
le. Morebitne informacije
dobite na omenjenem didak-

tičnem ravnatelstvu, tel. st.
228282 (od 10. do 13. ure)
ali na st. 281388 (od 8. do
10. ure).

ZVEZA SLOVENSKE
KULTURNIH DRUSTEV v Tr-
stu priredi izpopolnjevalni
tečaj za zborovodje, ki je si-
cer namenjen tudi začeti-
nikom. Letošnji tečaj bo po-
tekla v mesecih novembra
in decembra 1993. Preda-
vanja so predvidena po na-
slednjem vrstnem redu: v

petek, 12. novembra bo se-
minar z naslovom
SPROSCENA ZVOCNOST,
na katerem se bo Janko Ban
podrobneje ukvarjal z vokal-
nostjo; v petek, 19. nove-
membra bo predaval dirigent
Zbora ljubljanske Opere
Valter Lo Nigro o TEHNI-
NIH OSNOVAH DIRIGI-
RANJA ZBORA; v petek, 26.

novembra bo s istim preda-
valjem ZBOROVSKA DE-
LAVNICA; v soboto, 27. no-
vembra popoldne in v ne-
deljo, 28. novembra zjutraj
bo Marko Ozbič analiziral
primere iz MONTEVERDIJE-
VIH DEL (ob 350-letnici
smrti skladatelja); v soboto,
4. decembra popoldne in v
nedeljo, 5. decembra zjutraj
se bo tečaj zaključil z ZBO-
ROVSKO DELAVNICO diri-
genta Zbora RTV Slovenija
Matjaža Seka. Na tečaj se
lahko prijavi tudi vključno
petka, 5. novembra, vsak
dan od ponedeljka do petka,
od 8.30 do 13. ure in od 15.
do 17.30 na ZSKD, ul. sv.
Franciska 20/2, nadstropje,
tel. st. 635626.

ZVEZA SLOVENSKE
KULTURNIH DRUSTEV skli-
čuje v petek, 29. t. m., ob
20. uri v prostorih KD Rdeca
zvezda v Salezu sejo GLAV-
NEGA ODBORA. Dnevni
red: programske smernice
ZSKD, predstavitev kandi-
datne liste za deželni odbor,
volitve in razno

SLOVENSKA SKUPNOST
obvešča, da je mogoče pod-
pisati kandidatne liste za
vzhodno in zahodnokraški
rajonski svet vsak dan na
občinskih izpostavah na
Opčinah in na Proseku.

IZLETI

50-LETNIKI DOLINSKE

OBČINE obveščajo, da bo

odhod avtobusov jutri, 24.

t.m., ob 8.15 izpred dolinske

telovadnice.

KLUB PRIJATELJSTVA

IN VINCENCIJEVA KONFE-

RENCIA V TRSTU vabita na

izlet v Palmanovo 10. no-

vembra t.l. na ogled razstave

Palmanova - trdnjava Evro-

pice. Vpisovanje v trgovini

Fortunato in Ul. Paganini 2 -

Trst.

SINDIKAT UPOKOJEN-

CEV SPI CGIL NABREŽINA

vabi na družabni enodnevni

izlet, ki bo v nedeljo, 7. no-

vembra v Trepalade. Prijave

na sedežu upokojencev SPI,

Trg sv. Roka 103 v Nabreži-

ni, tel. st. 200036 ali pri go-

spe Ili Bortolotti, tel. st.

200007.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE

SOLE v TRST obvešča, da

bo posloval od 25. t. m. s

slednim urnikom: pone-

deljek od 17.30 do 18.30, to-

rek od 11.30 do 13. ure, sre-

da od 15.30 do 17.30 ter ce-

tretek, od 9.30 do 11. ure.

SINDIKAT SLOVENSKE

SOLE - tajništvo Trst vabi

učitelje in učitelje, ki so se

prijavili k natečaju za vstop

v stalež, na pripravljani

tečaj. Prvo srečanje bo v po-

nedeljek, 25. t. m., ob 17. ur

v razstavnih dvorani Hranil-

nice in posojilnice na Opči-

nah, ul. Riceratorio 2. Preda-

val bo bivši ravnatelj Joško

Basa na temo Oris zgodovine

našega solstva s posebnim

poudarkom na pooblašene

odloke. V sredo, 27. t. m., od

16.30 do 18.30 vedno v HPO

predavatelj Pavla Strajna Po-

ti otrokovega razumevanja

družbenih pojavov v okviru

solškega pouka. V četrtek,

28. t. m., od 16.30 do 18.30 v

HPO predavatelj Mire Braj-

nik Novši učni načrti. Prijave

in vpisovanje pol ure pred

pricetkom predavaja. Cena

tečaja 20.000 lir za člane

SSS, 30.000 lir za nečlane.

OSNOVNA SOLA M.

GREGORIC - STEPANCIC

pri Sv. Ani prireja tudi letos

tečaj slovenskega jezika za

odrasle. Potrebne informa-

cije dobite po tel. st. 812214

ali 773411.

OSNOVNA SOLA K. SI-

ROK prireja tečaj slo

NOVICE

Seja odbora Svetovnega slovenskega kongresa

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa se ponovno sestane v torek, 26. oktobra ob 19. uri na sedežu SKCZ v Gorici, v ulici Malta. Obravnaval bo položaj Slovencev v novi situaciji, ki jo na eni strani pogojuje večinski volilni sistem v Italiji, na drugi strani pa zapleti v zvezi z vojno na Balkanu, ki se to pot tičejo Istre oziroma neposredno tudi Republike Slovenije. Osrednja pozornost bo seveda namenjena slovenski manjšini v Italiji, kjer stežka prihaja do dogovorov o skupnem volilnem nastopanju, kar utegne imeti po izkusnjah z junjskimi volitvami zelo neugodne posledice za vso manjšino. Odbor Svetovnega kongresa se že dlje časa zavzema za tesnejše oblike skupnega slovenskega nastopanja. Poleg vsega tega pa bo odbor SSK pridel tudi s pripravi na občni zbor, ki naj bi ga na vsak način izvedli pred drugim svetovnim kongresnim zasedanjem 5. in 6. aprila 1994 v Celju.

Profesor Jože Pirjevec gost Kulturnega doma

Kulturni dom, ki je pred kratkim imel v gosteh Cirila Ribčiča, nadaljuje s ciklusom Srečanj z avtorji. Tako bo v petek novi gost profesor Jože Pirjevec. V konferenčni dvorani Pokrajinskega muzeja na gradu bodo namreč 29. t.m. predstavili knjigo Dan sv. Vida /Il giorno di San Vito. Knjiga, ki je izšla pred kratkim in ki osvetljuje novejšo jugoslovansko zgodovino, je naletela na dober odziv italijanskih bralcev. Avtorja in njegovo delo bo predstavil prof. Darko Bratina. Pokroviteljstvo nad dogodkom je prevzela Goriška pokrajinska uprava. Knjigo in avtorja so pred kratkim predstavili v italijanskem parlamentu.

Jutri pohod Stragorizia

Društvo Gruppo marciatori Gorizia prireja jutri, 24. t.m. tradicionalni pohod Stragorizia. Mnogična sportna in rekreacijska prireditve se bo odvijala na treh, različno dolgih progah. Start in cilj bosta pred telovadnico v dolini Kornia, v ulici Brass. Prireditelj, ki bo ob vsakem vremenu, se bo odvijala pod pokroviteljstvom združenja FIAPSP.

Mesno podjetje: večjih težav zaradi stavke v torek ne bo

Mesno podjetje obvešča, v zvezi z napovedano stavko 28. t.m., da niso predvidene prekinitve dobave električne energije, plina in vode ter raznih storitev. Avtobusni promet se bo odvijal redno, do 21. ure. V uradih za stike z javnostjo, bi utegnili biti nekaj težav, stalna služba za sprejemanje sporočil o okvarah in drugih težavah na omrežju, bo delovala ob upoštevanju prazničnega urnika.

TRŽIŠČE / RAZMIŠLJANJE O TRŽNIH ANOMALIJAH

Kvalitetno briško grozdje zastonj

Ogorčenje in tarnanje nista dovolj!

VLADO KLEMSE

Trgatev 1993 je za nami. Kakovost bo dobra, za rdece sorte celo odlična, pridelek je količinski kljub suši in ob trgatvi obilnemu dežju na zadovoljivi ravni. Kar se na žalost ne izide, je računica. Veliko vinogradnikov na Goriškem (in ne samo na Goriškem) je letos garalo zastonj ali skoraj zastonj. Tako ugotovitev, velja zlasti za vinogradnike, ki grozdje oddajajo. Z izkupickom od prodaje grozdja bodo, če bodo, v glavnem krili stroške pridelovanja. In to zaradi sramotno nizkih odkupnih cen, ki so se izoblikovale z izgovorom na naraščajočo gospodarsko krizo, padec prodaje in večanje zaloga vina. Kriza na vinškem tržišču je res prisotna, vendar ne v tolikšni meri, kakor se je in se skuša prikazati, kar žal močno diši po spekulaciji. Tako smo zapisali za ob trgatvi. Iz uradnih krogov je bilo vse do nedavna slišati ocene, da kakovostna vina briškega okolisa prav zaradi svoje kakovosti in tudi razmeroma omejene količine uspešno kljubujejo krizi. Kako torej upravičiti tistih petsto ali šesto lir, ki jih bo briški vinogradnik dobil za kilogram kakovostnega grozdja?

Za "nesreco", ki spravlja v obup vinogradnike, so najbrž spet krive "tržne" razmere, deloma pa so skrivni tudi vinogradniki sami. V obdobju debelih krav so cene zelo skokovito, lahko mirne duše zapišemo, pretirano naraščale, pozabljalo se je, da je kmetijstvo in posebej vinogradništvo dejavnost, ki je se kako odvisna od tržnih razmer in ki se lahko razvija in uspeva v daljšem časovnem razdobju. Z drugo besedo, gre za dejavnost, ki je ni mogoče spremeniti v naglici. Prav zato vinogradništvo potrebuje zanesljivo tržišče in kolikor toliko normalne, ustale pogoje. Posamezni proizvajalec je glede "divjega" tržišča nemočen in nepomemben, pač pa imajo lahko zelo pozitivno vlogo (in primeri tudi na Goriškem potrjujejo to) razne oblike združevanja.

Grenak in drag (v materialnem smislu) poraz, ki so ga letos doživeli vinogradniki, bi moral spodbuditi razmišljanje prav v tej smeri, sicer bomo prihodnje leto spet priča podobnemu ali se hujšemu dogajanju katerega posledic si ni težko zamisliti.

In tu vprašanje brez

dvoma presega ozke meje odnosov na tržišču in sega v sfero politike oziroma uravnavanja gospodarskega in družbenega razvoja.

Včasih smo (deloma) skrivni tudi novinarji, saj zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, problematiki ne namenimo potrebne pozornosti. Izkoriščanje tržnih razmer v škodo sibijskih pa ni značilno samo za nase kraje in za letošnje trgatev, kar ustvarja nevarne napetosti v družbi. Zdi se, da zavest o potrebi o korektnostih odnosih le narašča in da prihaja do precejšnjih premikov. Tako je beneški dnevnik Il Gazzettino dne 11. oktobra letos na prvi strani (izpod peresa Ulderica Bernardija) opozoril na "izkoriščanje" trgovcev v Venetu, ki so grozdje letos kupovali po 250 lir, steklenico merlota pa je treba v vsaki gostilni placati okrog 15 tisoč lir. Za eno steklenico se v trgovini iztrži toliko, kakor za petdeset ali sedeset kilogramov grozdja! Avtor v članku z naslovom Skandal z merlotom - številni aspekti zločinske dejavnosti - ugotavlja, kako kratkovidno in škodljivo je lahko tako ravnanje.

GORICA

I. Komel nastopil na Občini glede šol

Kdaj ureditev?

Ravnatelj Kulturnega doma in občinski svetovalec DSL Igor Komel se je te dni srečal s prefekturnim komisarjem na Občini Lorenzom de Lucio di Pietralata. Seznanil ga je z željami in pričakovanji slovenske narodnostne skupnosti glede reševanja različnih vprašanj, zlasti s področja solstva in kulture. Komel je vladnemu predstavniku prenesel zahtevo po cimprenjem dokončanju solskega centra v Puccinjevi ulici in zahtevo po odstranitvi zaljivih napisov, ki so na zidovih že od pomladi letos.

Govor je bil tudi o predstavitvi (v občinskih prostorih) odbojarske ekipe Valprapor - Imsa - Kmečka banka, ki bo letos prvič nastopala v vsedržavni moski B 2 ligi. Komel je prefekturnega komisarja seznanil tudi s potekom del za prenovitev in prilagoditev Kulturnega doma predpisom o varnosti. Prizadevanja upraviteljev za ponovno odprtje zal doslej niso zmeraj obrodila hitrega odziva. Nerodnost je v tem, da ni zadosti denarja in da dotacije iz javnih skladov prihajajo zelo počasi. Igor Komel pa je komisarja seznanil tudi s problematiko morebitnih poplav in druge skode zaradi vremenskih neprikl.

KULTURA / PREDSTAVI SO GA VČERAJ

Zbornik o stanju knjižničarstva in knjižnic na Goriškem

V prostorih Pokrajinskega muzeja so predstavili zbornik posegov z lanskega simpozija o knjižničarstvu na Goriškem. Zbornik Leggere in provincia govori o stanju knjižnic, knjižničarstva in novih metodah, ki jih informatika uvaja v knjižnice. Posvet na to temo sta lani pripravila goriška pokrajinska uprava in Vecnamenski javni kulturni center iz Ronk, v okviru katerega deluje tudi najodobnejše računalniško opremljena knjižnica v goriški pokrajini. Včerajšnji predstavitev je uvedel vsilec dolžnosti direktorja Pokrajinskega muzeja Giuseppe Esposi-

mi. Ze zdaj obstajajo različne možnosti povezovanja in informiranja, vendar bodo morale knjižnice v prihodnje veliko več naporov vlagati v ustrezno informiranje uporabnikov. Med njegovim predavanjem je prislo do nerodnosti, ki jo je z dokajsnjo nejevoljo sprejela večina udeležencev. Dezelna odborica za kulturo Alessandra Guerra, je predavatelja prekinila samo zato, da bi povedala, kako bo nova uprava (Severna Liga) sedaj drugače skrbela za kulturo....

Na sliki - foto Studio Reportage - udeleženci na včerajšnji predstavitvi zbornika.

GORICA / PROPADEL NAČRT ZA SUPERCESTO

Dežela prerazporedila denar za obvoznico

Za druge posege v okviru Osima

Dezelni odbor je na četrtkovi seji dokončno prekrical denarna sredstva (10, 5 milijarde lir) namenjena gradnji takojmenovane zahodne obvoznice. Denar so preusmerili v skupni sklad za financiranje raznih pobud na področju prometne infrastrukture, predvidene v okviru Osimskega dogovora. Predvidoma naj bi denar porabili za gradnjo cestnih priključkov, prometnega vozlišča pri locniškem mostu, za ureditev dostopa v mesto na Trzaski cesti. Sklep dezelne vlade je bil pravzaprav pričakovan, z ozirom da v predvidenem roku ni bil predstavljen načrt obvoznice. Na Deželi pa so zelo verjetno upoštevali tudi utemeljene (in glasne) pomisleke glede smotrnosti in javne koristi gradnje takega objekta.

O gradnji zahodne obvoznice, ki naj bi pove-

zovala locniški most z industrijsko cono, so v Gorici razpravljali kakih deset let. V končni fazi se je ob tem vprašanju razbila koalicija na občini, prilo je do razkola v vrstah krščanske demokracije, ustvarila se je takojmenovana tranzverzalna skupina. In kar je najbolj pomembno, prilo je do pomembnega zasuk, pod vplivom pritiska javnosti, v načinu vodenja in odločanja glede posegov v prostor, glede gradnje potrebnih in manj potrebnih javnih del.

Ne moremo pa se zadovoljiti ze ob vesti, da je Dežela zapisala konec pod poglavje o zahodni obvoznici in preusmerila denar. Če je gradnja obvoznice dokončno odpadla, to se ne pomeni, da ne bi mogli denarja koristno in predvsem hitro uporabiti za posodabljanje, oziroma urejenje cestnega omrežja, zlasti

dostopov v mesto z dveh najpomembnejših smeri, z južne (trzasko) in jugozahodne (videmske) smeri. Imamo nadvoze in podvoze, krožno prometno vozlišče, tovrstni priključki pa ne more "normalno" speljati s Trzasko ulice v ulico Terza Armata. Na locniški strani imamo nov most (zgrajen po potresu leta 1976) na goriškem zaglavju pa tako razporeditev ulic, da se bog usmili. Leto dolgo se vlečejo razprave o preureditvi prometa v mestu. Zdaj je vendarle v pripravi načrt, ki pa se zdalec ni to, kar so si ljudje pričakovali. Da bi vsaj ukrepali hitreje, je slišati zmeraj pogostejše ugotovitve.

Očitno je pot od besed k dejanjem zelo težavna, zapletena in predvsem dolgotrajna zadeva. Upati je le, da ne bo treba čakati predolgo!

TRŽIČ

Zaplenili ponarejen denar in listine

Karabinjerji v Trzicu so v četrtke prijeli dva domnevna razpečevalca ponarejenega denarja, obenem pa so zaplenili za približno petnajst milijonov lir ponarejenih dolarjev in italijanske valute ter pravcato zbirko ponarejenih osebnih in drugih dokumentov. Priprli so dve osebi, ki sta zdaj na razpolago sodnim oblastem, nadaljuje pa se tudi preiskava. Denar in dokumenti so bili prikriti v avtomobilu.

Ker preiskava se ni zaključila, nismo uspeli pridobiti dodatnih in točnejših informacij. Zdi se sicer, da naj bi bili osebi, ki sta v priporu vpleteni v razpečevanje ponarejenega denarja v številnih krajih severovzhodne Italije, osrednja pozornost preiskovalcev pa je zdaj usmerjena v izsleditev tiskarne, kjer se tiska ponarejeni denar.

GORICA / DANES ODPRTJE

Avtomobilski sejem Motorexporacing

Na razstavišču ob locniškem mostu bodo danes ob 11. uri odprli predzadnje od letošnjih sejamskih prireditev. Odprli bodo trinajsti avtomobilski sejem Motor Expò Racing. Priloznosti in casa za obisk prireditelj, kjer bodo poleg najnovejših modelov skoraj vseh pomembnih avtomobilskih hiš castno zastopana tudi muzejska vozila, bo kar dovolj, saj se bo sejem zaključil 1. novembra.

Trak bo prerezal in s tem simbolično odprl prireditelj zmagovalca zadnjega svetovnega rallyja v San Remu, Franco Cunico. Cunico bo takoj zatem odgovarjal na vprašanja ljubiteljev avtomobilov in zlasti avtomobilskih dirk.

Razstavo dopolnjujejo številna tekmovanja motoristov in avtomobilistov. Na sporedu bodo malodane vsak dan. Prvo tekmovanje v motok-

rosu bo ze danes, pol ure po otvoritvi sejma, zaključilo pa se bo v nedeljo, 24. t.m. Danes bo v okviru sejma tudi tekmovanje terenskih vozil za Prvo trojeje kazinoja Perla. Nocojsnje tekmovanje (prva vozila bodo startala ob 19. uri, prihod na cilj pa je predviden okrog 24. ure) je zadn ja od treh preizkušenj. Prvi dve sta se odvijali februarja in maja.

Zanimanje razstavljalcev za letošnji avtomobilski sejem je bilo veliko, kljub temu, da avtomobilska industrija preživlja težko obdobje. Organizatorji - družba Outline - so bili tako prisiljeni zagotoviti z zacasnimi strukturami opremiti tudi zunanji (nepokriti) razstavni prostor. In se informacija o urniku: ob delavnikih od 17. do 21. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 21. ure.

ČRPALKE

GORICA
IP - Ul. don Bosco
MONTEHELL - Ul. Trieste
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRZIC
MONTEHELL - Ul. Matteotti
IP - Ul. Boito
ESSO - Ul. 1. Maggio
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTEHELL - na državni cesti stev. 56
GRADISCE
AGIP - na cesti proti Marjanu
SLOVRENC
ERG - Trg Montesanto
RONKE
MONTEHELL - na letališču
FOLJAN
AGIP - Ul. III. Armata
ROMANS
API - Trg Candussi
FOSSALON
MONTEHELL - Fos-salon
TURJAK
IP - na državni cesti

ŠOLSKE VESTI

LOGLAB - Multimedialni tečaj slovenskega jezika, Sola preživetja, Priljubni svojemu telesu. Informacije in vpisovanje: Knjižnica Damir Feigel, Ul. della Croce 3, tel. 531733.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pokojne Marice Devetak daruje družina Giovanni (Fifin) Jarc in otroci 100 tisoč lir za Sklad Mitja Cuk.

KINO

GORICA
VITTORIA 15.30 Jeans card film klub (v sod. s Kmečko banko) La sirenetta - Sirena. Walt Disney. 18.30-21.30»America oggi«. Rez. Robert Altman. Igrajo A. Mc Dowell, B. Davison, J. Lemmon. Ozvocenje Dolby stereo.
CORSO 18.00-20.00-22.00»Sliver«. I Sharon Stone. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VERDI Zaprtro.

TRZIC
COMUNALE 18.15-21.30»America oggi«. Rez. Robert Altman. I. Jack Lemmon.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg S. Francesco 4, tel. 530124.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
ALLA SALUTE (Fabris), Ul. Cosulich 117, tel. 711315. Trg S. Francesco 4, tel. 53012.

POGREBI

Danes, ob 9.30, Ave Furlan vdova Zorzin, iz splosne bolnišnice v Viles, ob 10.15, Giuseppe Di Bon, iz splosne bolnišnice v Trzic, ob 10.15, Antonia De Fabris, iz splosne bolnišnice v Skocjan ob Soci, ob 10.30, Carmela Perco, iz bolnišnice Janeza od Boga v Locnik, ob 12.30, Armida Malisan, iz bolnišnice Janeza od Boga v Gor. nars.

AMAZZONIA

OBLACILA IN OBUTEV za moske, zenske in otroke

Trg S. Antonio, 3 - tel. 0481/536650
GORICA Trg S. Antonio, 18 - tel. 0481/820020
Ul. D'Annunzio, 4
Prodaja na drobno po grosistcni cenah

NOVA DIMENZIJA AVTOMOBILA STATION WAGON

5 CILINDROV • 20 VENTILOV • PREDNJI POGON
2000 cc (143 KM) • 2500 cc (170 KM)
od 41.900.000 lir dalje ključi v roke

KOMPAKTNE OBLIKE, VELIK V OSTALEM

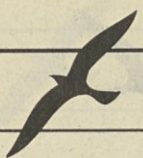
VOLVO

Kakovost in Varnost

Vljudno Vas vabimo na predstavitev novega 850 Station Wagon, danes, 23. oktobra, pri zastopstvu
CRALI PIETRO
ul. IIIa armata 180 - Gorica - tel. 0481 / 21721 - 21073

850 SW

BALKAN / NOVE ALIANSE V BOSNI IN HERCEGOVINI

Fikret Abdić se je pogodil z Bobanom in Karadžićem

ZN obtožujejo Izetbegovićevo vojsko, da ne dovoli popravila daljinovoda

Izdajalec ali izumitelj formule za mir

Agrokomercen »Babo« iz Velike Kladuse, ki je ob Energoinvestovem Zidu Blumu iz Sarajeva veljal za najpodjetnejšega, morda tudi najposposnejšega Bosanca tega stoletja, se je lotil podviga, ki ga utegne placati z glavo in večno zavrženostjo izdajalca. Lahko pa ga tudi popelje v zgodovino kot »nesmrtnika«, ki je iznašel formulo za zacetek konca vojne v Bosni. Politika je pač tudi v vojnih casih umazano in nevhvalno opravilo, za katero so poplacani samo tisti, ki jim podvig uspe. Ce mu spodleti, kar je zelo mogoče, ker so Srbi in Hrvati nepredvidljivi, bo zapisan kot clovek, ki se je pogodil s hudicem, da bi ohranil svoj mali fevd v zahodni Bosni. Ce bo njegovo paktiranje z Bobanom in Karadžićem, kar pomeni s Tudmanom in Miloševićem, pripeljalo do obnove pogajanj v Zenevi in mirovnega sporazuma, ga bodo zaradi vojne do konca izmučeni Bosanci in Hercegovci morda celo kovali v zvezde, za kratke hip seveda, ki ga je lahko deležen politik, preden spet zatone v pozabo, kot se je Abdić ze zgodilo.

Naj Fikret Abdić s svojimi vratolomnimi potezami uspe ali propade, Bosna je zaradi njegovih obiskov v Zagrebu in Beogradu po dolgem casu vsaj za hip spet vzbudila malo pozornosti po svetu, kjer so jo odrinili v pozabo, Bosancem pa s tem posredno sporočili, naj se oglasijo, ko si bodo na jasnem, kaj hočejo. Hkrati so v tednih zatistja mleti stroji diplomatskih pritiskov in zahtevali kompromise, pa ceprav balkanske, ki se nikoli v zgodovini niso dolgo vzdrazali.

Milošević in Tudman sta se odrekla Izetbegoviću kot sobesedniku in sibi enakemu predsedniku ene izmed nekdanjih jugoslovanskih republik, mednarodno priznanih drzav, in »medse« sprejela Abdića, ki je pragmatik in se je pripravljen prilagajati pogojem in zahtevam tako imenovane mednarodne skupnosti. Tudi ta se je, kot kaže, v imenu miru na svojem obrobju odrekla tmatemtu Izetbegoviću; v prihodnje se lahko tudi Abdiću.

Tone Hocevar

BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO - Fikret Abdić, voditelj Avtonomne republike zahodne Bosne, kosčka ozemlja okrog Velike Kladuse, je v petek v Beogradu obiskal srbskega predsednika Slobodana Miloševića in z njegovo pomočjo sklenil »sporazum o trajnem miru« s poglavarjem bosanskih Srbov Radovanom Karadžićem. Sporazum govori o medsebojnem priznanju, političnem in gospodarskem sodelovanju, pa tudi o skupni komisiji, ki bo določila in začrtala meje (ze v nedeljo naj bi odprli mejne prehode), o kaznovanju vojnih zločincev in možnosti beguncev, da se vrnejo na svoje domove.

Po pogovorih in podpisu sporazuma je bil, sodeč po agencijskih novicah, najbolj zadovoljen Milošević, ki je

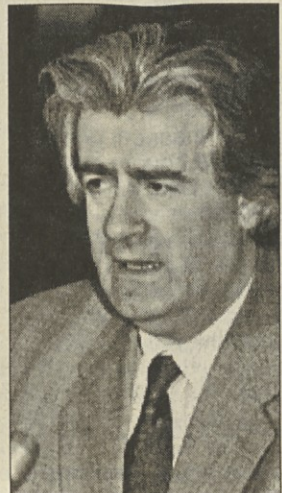
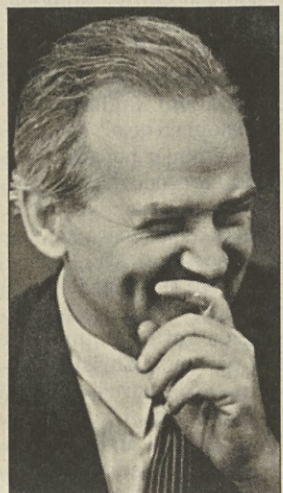
svetu dokazoval srbska prizadevanja za pogajanja in mir na Balkanu. »Pol Bosne ze živi v miru, danasnji sporazum pa lahko omogoči skorajšnji mir v vsej nekdanji BiH.« se je po srečanju z Abdićem pohvalil Milošević. Kmalu po presenetljivem sporočilu iz Beograda so v Zagrebu objavili, da je Fikret Abdić ze v četrtek zvečer podoben sporazum sklenil tudi z voditeljem bosansko-hercegovskih Hrvatov Matejem Bobanom. Zagrebški »sporazum o najtesnejših stikih« predvideva tudi vojaško sodelovanje proti skupnemu sovražniku, uradnemu predsedniku predsedstva Bosne in Hercegovine Aliju Izetbegoviću. V ta namen naj bi bili hrvatski vojski sestavni del Abdićeve vojske v zahodni Bosni.

Na pogovorih v Zagrebu

in Beogradu so naostreje obsojali Izetbegovića kot glavno oviro za mir v Bosni, zavrnili pa so tudi njegovo četrtkovo imenovanje treh novih članov formalnega predsedstva BiH.

Na bojiscih v Bosni so se včeraj Hrvati in Muslimani spopadali okrog Viteza in Gornjega Vakufa, Srbi in Muslimani pa okrog Gorazda. Konvojem s clovekoljubno pomočjo so oboroženi spopadi spet zaprli pot.

Predstavniki Združenih narodov so obtožili Izetbegovićevo muslimansko vojsko, da je v petek spet preprečila strokovnjakom ZN popravilo daljinovoda, po katerem bi Sarajevčani lahko dobili elektriko. Kljub dogovoru na najvišji ravni lokalni poveljniki modrim celadam niso dovolili delati, potem pa so nanje menda celo streljali.

Izetbegović ostaja sam, Boban in Karadžić sta se pogodila z Abdićem

Agrokomerc še stoji

VELIKA Kladusa - Globoko nasprotje med pristasi avtonomije in tistimi, ki so na oblasti v Sarajevu, se je skoraj v celoti zgodilo v bihaski muslimanski zep na zahodu Bosne in Hercegovine, so v petek ocenili tuji opazovalci v Veliki Kladusi, ki je sedež odcepiteljev. Ta hip ni mogoč nikakršen sporazum med silami Fikreta Abdića, ki drži pod svojo oblastjo sever te enklave, in tistimi, ki so zvesti Aliju Izetbegoviću in nadzorujejo južni del, vključno z mestom Bihaćem.

Po razglasitvi avtonomije bihaske regije 27. septembra in navkljub premirju, ki so ga sklenili 8. oktobra, so Abdić in njegovi vojski izgubili ozemlje. Peti korpus bosanske vojske pod poveljstvom heroja bihaske obrambe proti Srbom generala Ramiza Dreškovića, zvestega Izetbegoviću, je prejšnjo soboto znova osvojil eno poglavitnih središč te enklave - Cazin.

Abdić se zelo jasno zaveda, da se je umaknil od sicer oslabiljenega centra oblasti, ki si jo Sarajevo prizadeva uveljaviti nad celotnim muslimanskim ozemljem BiH, zaveda pa se tudi izčrpanosti prebivalstva zaradi vojne, zato se je tudi kot direktor enega največjih bosanskih podjetij odločil, da bo s Hrvati in Srbi v Krajini stavil na vse ali nič. Ce se mu bo posrečilo vzdržati pritisk 5. korpusa bosanske vojske, iz katerega so kar tri od sedmih brigad prestopile na njegovo stran, se utegne zgoditi, da bodo druge pokrajine Bosne, na primer Tuzla na severu, začele slediti njegovemu zgledu.

Ključna zamisel, ki jo zagovarja Fikret Abdić je, da

bi s pomočjo gospodarstva pridobil tisto, kar je izgubil zaradi orožja. Ce bi prislo do mirovnega sporazuma s srbsko Krajino, bi to ne pomenilo samo konca sovranosti, ampak tudi zacetek trgovanja, poudarjajo mednarodni krogi, ki so navzoči na tem ozemlju vse od zacetka vojne aprila 1992. Noben infrastrukturni objekt velepodjetja Agrokomerc ni bil prizadet zaradi vojne med Srbi in Muslimani. Drugace receno, vse je pripravljeno za ponoven zagon. Kakor hitro bi prispele surovine in bencin, bi lahko začeli delovati različni obrati te družbe.

Sporazum, ki ga je Fikret Abdić sklenil s Hrvasko, dovoljuje, da v svojo enklavo uvaža vse vrste izdelkov, saj Agrokomerc zagotavlja prevoz in distribucijo, hkrati pa izkorisca prednosti proste carinske cone v hrvaškem pristanišču Reki. S Srbi v Krajini je Fikret Abdić sklenil dva sporazuma o nakupu orožja za obrambo svojega območja, prav tako pa sporazum o skupnem izkoriščanju kmetijskih bogastev, kot zatrujejo v dobro obveščenih krogih. Pred vojno, poudarjajo, je Bihać in celoten muslimanski predel zahodne Bosne vzdrževal živahne trgovinske povezave s svojim celotnim kmetijskim zaledjem, tako srbskim kot hrvaškim. Gledano iz Velike Kladuse, je Sarajevo tako daleč, da so se zagovorniki avtonomije obrnili predvsem k tistim, ki so jim gospodarsko najbližji, ne glede na tezave, ki jih imajo drugi drugod. Izjemno tvegana stava.

Bruno Franceschi, AFP

SOMALIJA / OBISK ZN

Butros Gali v Mogadišu

MOGADIS - Generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali je prispel na obisk v Somalijo, njegov obisk pa je povzročil demonstracije v Mogadišu in Baidoi na jugu države. Pristasi generala Aidida so z gorečimi avtomobilskimi gumami blokirali cestno povezavo med južnim delom Mogadiša in vojskim poveljstvom ZN, ki je v stavbi ameriskega veleposlanstva. Prihod Butrosa Galija je skalil relativni mir v Mogadišu, ki je vladal zadnjih 13 dni, odkar je general Aidid razglasil zaustavitev ognja.

Napetosti med predstavniki modrih celad Združenih narodov in pristasi generala Aidida so od lanskega junija terjale že 70 smrtnih žrtev med pripadniki modrih celad, med

somalskimi vrstami pa je padlo na stotine žrtev.

Tiskovni predstavnik Združenih narodov je sporočil, da bo več kot tisoč svojih vojakov iz Somalije umaknila tudi Francija. Do oblikovanja somalske policije bo Francija ohranila manjši kontingent, preostali se bodo vrnili domov do srede decembra.

O umiku iz Somalije razmišlja tudi vlada v Rimu, napovedale pa so ga tudi Belgija, Nemčija in Združene države Amerike. Ameriske sile bodo predvidoma odkorakale do konca marca prihodnjega leta, nemski vojski bodo Somalijo zapustili aprila, Belgija pa se ni sporočila natančnejšega datuma. V Somaliji bodo tako ostale le se indijske in pakistanske mirovne sile. (AFP)

Ameriški ranger odhaja iz Mogadiša (Telefoto: AP)

GRUZIJA / PROTIOFENZIVA

Samtredija spet v vladnih rokah

Rusko poveljstvo na Kavkazu zanika poročila o uspehih vladne vojske

TBILISI - Iz gruzijske prestolnice gruzijsko obrambno in notranje ministrstvo sporočata, da so vladne enote v veliki protiofenzivi, ki se je začela v petek, ponovno osvobodile strateško pomembna mesta na zahodu države. Vojska, lojalna predsedniku Edvardu Sevardnadzeju, naj bi med drugim ponovno zasedla Samtredijo in upornike potisnila nazaj proti jugozahodu do mesta Ozurgeti. Kot poročajo iz Tbilisija, je v Samtrediji slišati še občasno streljanje, vendar vladne enote povsem nadzorujejo vzhodni del mesta in center.

Gruzijška vojska naj bi osvobodila še tri pomembna mesta, med njimi tudi pristanišče Poti, vendar nasprotna stran vesti

se ni potrdila. Pravzaprav je vrhovno poveljstvo ruske vojske na Kavkazu poročila o vojskih uspehih gruzijske vojske zaničalo.

Napredovanje upornikov, privrženecv odstavljenega predsednika Gamzahiridze, proti vzhodu države je predsednika Sevardnadzeja prisililo, da je na pomoč poklical Rusijo. Predstavnik ruskih enot v Gruziji pa je sporočil, da ze potekajo priprave za zaščito železnice med Tbilisijem in Potijem. Tudi kavkaski republiki Armenija in Azerbajdžan naj bi bili pripravljeni na zahod Gruzije poslati svoje vojske enote za varovanje transportnih poti, ceprav vladi omenjenih drzav tega ne komentirata. (Reuters)

SRBIJA / PRED NAPOVEDANIMI VOLITVAMI

Kosovski Albanci in Šešelj napovedali bojkot

Radikalci zahtevajo deblokado medijev

PRISTINA, BEOGRAD - Vodja Demokratske lige za Kosovo Ibrahim Rugova je sporočil, da bodo Albanci na Kosovu bojkotali srbske parlamentarne volitve, napovedane za 19. december letos. »Albanci na Kosovu ne bodo sodelovali na volitvah, saj so svoje volitve ze imeli,« je izjavil Rugova. Premier kosovske vlade v izgnanstvu Bujar Bukoshi pa je dejal, da so se Albanci prepričali, da je »nemogoče živeti pod srbsko jurisdikcijo«. Bukoshi je hkrati poslal pismo ameriskemu zveznemu sekretarju Warrenu Christopherju, v katerem poziva Združene države Amerike, naj z vsemi možnimi ukrepi preprečijo izbruh vojne na Kosovu in v Varnostnem svetu

Albanci na Kosovu so svoje volitve ze imeli (Foto: S. Z.)

ZN predlagajo, da bi na Kosovo poslali mirovne sile.

Bojkot decembrskih volitev je napovedal Vojislav Šešelj, vodja Srbske radikalne stranke, češ da nima smisla sodelovati, dokler ima srbsko televi-

zijo v rokah Socialistična stranka Slobodana Miloševića. Šešelj je poudaril, da bodo o sodelovanju Srbske radikalne stranke na volitvah dokončno odločali na sestanku izvršnega odbora stranke.

B. S. in agencije

PARIZ / PRED LETOŠNJIM ZASEDANJEM GENERALNE KONFERENCE UNESCA

Slovenija se bo zasedanja prvič udeležila kot polnopravna članica organizacije

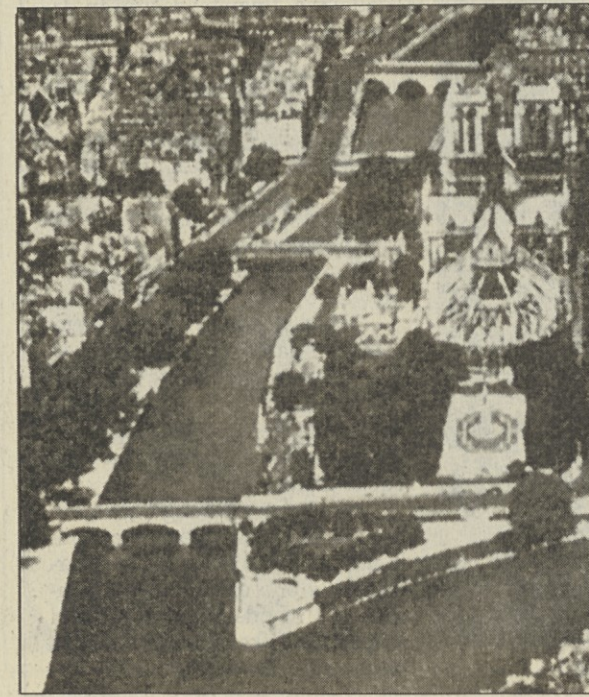
Letošnje zasedanje generalne konference Unesca bo potekalo od 25. oktobra do 16. novembra v Parizu, kjer je sedež te razvejane in pomembne mednarodne organizacije. Za Slovenijo je zasedanje še posebnega pomena, saj bo prvič nastopila kot polnopravna članica Unesca. Delegacijo bo vodil Rado Bohinc, minister za znanost in tehnologijo, člani pa bodo ugledni slovenski znanstveniki in kulturniki, med njimi tudi prof. Aleksandra Kornhauser, nestor udejanjanja duha te organizacije v Sloveniji. Zal je navzočnost Unesca v zavesti slovenske javnosti

precej skromna, kakor pravi prof. Peter Tancig, ceprav vse pogostejše nastopa kot nekakšen kolektivni intelektualci ali vest clovestva, ki se hitro odziva na dogajanja v svetu.

Na konferenci bodo obravnavali problematiko svetovne revščine, nezadrzne rasti prebivalstva, uničevanja zemlje, voda in ozračja, narasčajočega nasilja, odpravljanja nepismenosti, ekološkega ozaveščanja in druga vprašanja, ki so ovira pri odpravljanju najtežjih problemov clovestva, se posebej posameznih območij. Gre za probleme organizacije, ki združuje znanje in nu-

di včasih težko dostopne informacije, pospešuje uporabo »knowledge intensive technology«, kar odpira možnosti za dejavno presejanje obstoječega stanja. Nasa delegacija bo na zasedanju sprožila vprašanje statusa ZRJ v tej organizaciji, opozorila na probleme, ki jih povzroča vojna v BiH, ponudila sodelovanje naših strokovnjakov pri obnovi Dubrovnika, seznanila sodelujoče s programom izobraževanja begunskih otrok za mir in predstavila specialistične programe, ki pod Unescovim okriljem potekajo v Sloveniji.

Bran Zihert

NOVICE

Znan glavni tožilec sodišča ZN za vojne zločine

NEW YORK - Varnostni svet Združenih narodov je v četrtek brez formalnega glasovanja izbral Venezuelsca Ramona Escovarja-Salama za glavnega tožilca za vojne zločine v nekdanji Jugoslaviji. Sodišče za vojne zločine je zdaj usposobljeno za delovanje. Ze prejšnji mesec je Generalna skupščina Združenih narodov izvolila enajst sodnikov omenjenega sodišča. Generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali pred tem pred Varnostni svet Združenih narodov ni uspel z dvema predlogoma: proti Indijci Soliju Jenghangu Sorabjeeju je vložil veto Pakistan, egiptovskega pravnika Cheriha Bassiounija pa je Gali nato imenoval za vodjo preiskovalne komisije za vojne zločine. (STA, DPA)

Nemiri v Kašmirju terjali 16 življenj

SRINAGAR - Najmanj šestnajst ljudi je umrlo, potem ko je indijska vojska začela streljati na množico, ki je demonstrirala proti vojski zasebni ene največjih kasmirskih mesej v Srinagarju. V petkovih spopadih med demonstranti in vojsko je bilo ranjenih tudi več kot 200 ljudi. Vojska je priprla 100 demonstrantov, med njimi tudi propakistanskega političnega vodjo Geelanija, ki je pozival k pohodu na vojsko, ki obkoljuje srinagarsko mesejo. Proti večeru so se razmere v mestu umirile. V meseji Hazratbal je ze od prejšnjega petka zajetih 50 oboroženih muslimanskih upornikov in 150 civilistov, ki odklanjajo hrano in vodo ter zdravniško pomoč, ki so jim jo ponudile indijske oblasti. (Reuters)

Burundijske stranke kličejo na pomoč

BRUSELJ - Burundijske politične stranke so v petek mednarodno skupnost, predvsem pa Belgijo kot predsedujočo Evropske skupnosti in zaščitnico države pozvale, naj pomagajo pri obnovi demokracije v tej centralnoafriški državi, potem ko so v četrtek privrženecv nekdanjega diktatorja izvedli prevrati in ubili večino ministrov in predsednika Nadadayeja. Stranke so se pripravile tudi pogajati z militantnimi prevratniki. (Reuters)

Iranski predsednik v Turkmeniji

ASGABAT - Predsednik turkmenskega nacionalnega sveta Allah Murat Murkadov je v petek toplo sprejel iranskega predsednika Rafsanzanija, ki se mudi na turneji po srednjeazijskih republikah nekdanje Sovjetske zveze in Kazahstanu. Rafsanzanijeva turneja je namenjena predvsem povezavam na verskem področju, saj je večina prebivalstva srednjeazijskih drzav muslimanske vere. Turkmenske oblasti tudi pričakujejo, da se bodo vezi z Teheranom se bolj utrdile, saj bodo z Iranom v kratkem podpisali sporazum o sodelovanju na področju verskega izobraževanja. Turkmenski študentje teologije bodo namreč prvi iz srednjeazijskih drzav, ki bodo lahko v obiskovali verske šole v Iranu. Potekajo pa tudi pogovori o sodelovanju na drugih področjih. (Reuters)

RUSKA FEDERACIJA / ZAČENJA SE NEGOTOVA PREDVOLILNA MRZLICA

Jelcin grozi in obljublja

Oznanja, da je demokrat in ukinja suverenost republik

MOSKVA - Čeprav so Rusi se vedno pod vtisom nedavnih krvavih dogodkov na ulicah in v Beli hiši nekdanjega vrhovnega sovjeta, pa tudi Jelcinove razpustitve parlamenta še niso pozabili, se v Moskvi že začena mrzlica predvolilne kampanje. Začenja jo pravzaprav predsednik Boris Jelcin z zagotavljanjem javnosti, da je velik demokrat, in hkrati opozorilom, da »mu nihče ne more očitati, da je kdajkoli skrenil z demokratične poti ali se obnašal kot diktator«.

Agencija Itar-Tass je včeraj ponatisnila članek iz Novega tednika, ki je objavil prvi intervju s predsednikom po krvavih oktobrskih dogodkih. V pogovoru je ruski voditelj poudaril, da bo v času predvolilne kampanje »osebno jamčil« za spoštovanje svobode govora in tiska ter dodal, da nikoli ni bil in tudi ne bo diktator. Tako je odgovoril na sirjenje govoric med zaskrbljeno javnostjo, ki se zaradi Jelcinovih avtoritarnih potez boji, da oblikovanje novega parlamenta ne bo potekalo posteno in demokratično. Kritiki Jelcinove oblasti opozarjajo na prepoved nekaterih opozicijskih organiza-

cij in obtožujejo vladno administracijo, da dosledno nadzira državne medije.

»Ne meni ne državi ni potreben 'žepni' parlament,« zatrjuje predsednik. »Moramo pa onemogočiti tiste skrajne, ki so se umazali s krvjo.« Jelcin z odlokom prepoveduje delovanje šestim nacionalističnim in levicarskim organizacijam, vodilne komunistične partije pa ne omenja. Vlada menda v času, ko je država brez zakonodajnega telesa, ne bo sprejemala nobenih »revolucionarnih odločitev«. Izdan bo tudi poseben dekret, ki bo vsem strankam, sodelujočim v dirki za parlamentarne sedeze, zagotovil enakopravne možnosti in dostop do sredstev javnega obveščanja.

Jelcinove predvolilne obljube o demokraciji in svobodi tiska je nekoliko zasencilo sporocilo vodje njegovega kabineta Filatova, da je začel predsednik drugače kot doslej razmišljati o odnosih s celotni Ruski federaciji in da je sklenil iz nacrtane nove ustave črtati tiste odstavke, ki govorijo o suverenosti republik. Filatov pravi, da bi imela suverenost (etničnih) republik lahko »nepredvidljive posledice« in da bi Ruska federacija podobno kot nekdanja Sovjetska zveza razpadla ali pa postala negotova zveza slabotnih in

Podatki o ruskih parlamentarnih volitvah 12. decembra

Volilni upravičenci

Vsakdo, ki je dopolnil 18 let. Skupaj približno 107 milijonov

Kandidati

Vsak državljan, ki je star več kot 21 let, je lahko izbran za štiri leta v federalni svet ali v dumo.

Stranke

Močna opozicija je prepovedana. Jelcinove sile imajo v rokah močno pozicijo, imenovano Ruska izbira. Drugi reformisti in centristi se zdaj organizirajo. Vsaka stranka, ki hoče sodelovati na volitvah, mora zbrati skupno 100 tisoč podpisov volilcev iz najmanj sedmih okrožij.

Mediji

Jelcinovi zagovorniki imajo to prednost, da prek televizije in radia, ki sta v rokah države, pokrivata celotno območje, vendar Jelcin obljublja, da bo drugim omogočil enak čas za propagando. Tri tedne pred volitvami naj bi radio in televizija dnevno namenjala dve uri za predstavitev kandidatov in strank.

Ankete

Zadnjih deset dni volilne kampanje je prepovedano objavljati rezultate anket.

Federalni svet

Zgornji dom, ki je podoben ameriškemu senatu. V njem bo 176 članov, po dva iz vsake od 88 republik in območij.

Duma

Podobna je ameriškemu predstavniškemu domu. Polovica od 450 članov je izbranih iz zemljepisnih okrožij, polovica po proporcionalnem volilnem sistemu. Število sedežev si bodo stranke pridobile glede na odstotek glasov na volitvah. Stranka, ki si želi zagotoviti sedež v dumi, mora dobiti vsaj pet odstotkov od celotne kvote glasov.

Financiranje

Prispevki so omejeni, prilagajajo se inflaciji in so izraženi v večkratni minimalni mesečni plači, ki je avgusta znašala povprečno 15 dolarjev. Posamezniki lahko za kandidata prispevajo vsoto, ki skupaj ne presega 20 najnižjih plač, za stranko pa 30 plač. Razne ustanove lahko prispevajo za kandidate vsoto 200 plač in 20.000 plač za stranko.

med seboj sovražnih držav.

(Agencije)

RUSIJA / OBISK AMERIŠKEGA DRŽAVNEGA SEKRETARJA

Jedraska razorožitev glavna tema srečanja

Christopher bo turnejo nadaljeval z obiskom Ukrajine

MOSKVA - Ameriški državni sekretar Warren Christopher se je v petek sestal z ruskim zunanjim ministrom Andrejem Kozirevim, s katerim sta razpravljala o Clintonovem obisku v Moskvi ter o zmanjšanju obsega jedrskega orožja. Razorožitev bo tudi tema Christopherjevih razgovorov v Kijevu. Ukrajina je sicer pristala na uničenje 1800 jedrskih glav, vendar je predsednik Leonid Kravčuk zaradi nedavnih dogodkov v Moskvi predlagal, da bi Ukrajina zaenkrat ohranila 46 modernih raket.

Warren Christopher se je srečal tudi z ruskim predsednikom Borisom Jelcinom in mu predal osebno pismo ameriškega predsednika Clintona. Ameriški državni sekretar se je v Moskvi pogovarjal tudi z premiero Viktorjem Cernomirdinom, pogovore sta osredotočila na trgovino, ameriško pomoč in blaginjo se volitve. Na tiskovni konferenci je Christopher dejal, da ga je ruski premier pobaral, kdaj bodo Združene države opustile pravni jezik, ki Rusijo se vedno obravnava kot komunistično državo. Cernomirdin pa je novinarjem povedal, da »Rusija ne bo nastopala kot berač, temveč kot partner«. Christopher bo na svoji turneji obiskal se Kazahstan, Ukrajino in Belorusijo, ki jih bo skušal prepričati v jedrsko razorožitev. Obiskal bo tudi Latvijo. (AFP, Reuters)

Andrej Kozirev, Viktor Černomirdin in Warren Christopher v Moskvi (Telefoto: AP)

Ameriški predsednik Clinton januarja na obisku v Moskvi

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton je na tiskovni konferenci potrdil, da namerava januarja prihodnje leto obiskati Moskvo. Mesec dni pred ameriško-ruskim vrhom bo v rusko prestolnico odpotoval ameriški podpredsednik Al Gore. Bela hiša se ni potrdila točnega datuma obiska, viri pa navajajo, da bo verjetno takoj po briselskem vrhu Nata 10. in 11. januarja prihodnje leto. Ameriški predsednik je novinarjem izjavil, da namerava v Moskvi ostati približno teden dni. Boris Jelcin in Bill Clinton sta se aprila letos sestala v kanadskem Vancouvru ter

na kratko julija v Tokiju, takoj po zaključku srečanja sedmih gospodarsko najpomembnejših držav sveta.

Obisk ameriškega podpredsednika od 15. do 17. decembra nacrta tudi del rusko-ameriške komisije za tehnološki in gospodarski razvoj, ki ji predseduje.

V Moskvo pa se odpravljata tudi francoski premier Édouard Balladur, ki je svoj obisk napovedal za 1. in 2. november. Pogovarjal se bo z ruskim predsednikom Borisom Jelcinom in ministrskim predsednikom Viktorjem Cernomirdinom. (AFP, Reuters)

MODRI TRAMVAJ

Demonski pogled na zagrebske tramvaje

BRANKO ŠÖMEN

»Rom ima prav: v prejšnjem političnem sistemu smo vsi preveč «jurisali na nebo», sklatili smo z njega svetnike in zdaj - po vseh teh svetlobnih letih - so začeli padati med nas kot zrele politične hruške. Viljamovke.«

»Točno, sem se skušal oprijeti njihovih svetopisemskih tez, čeprav bi me zanimalo, kam je na beru Gotovca!«

»Kaj je rekel Zvonimir Berković takega, da tega tudi jaz ne bi vedel?!«

Citiral je teologa Tomislava Sagija Bunića. Ta je zapisal, da je na svetu od vseh demonov najbolj nevaren demon oblasti, demon, ki žene človeka v uživanje, da bi zagospodaril nad drugim človekom. Ni treba posebej poudarjati, da je ta demon našel plodna tla v državnih oblasteh, predvsem v srcih oblastidržev...

»Lermontov je vse to že zdavnaj obdelal,« sem se branil in njac. Kanadska resničnost pa bo pod vtisom poldrugega milijona ali dobrih enajst odstotkov nezaposlenega prebivalstva najverjetneje prinesla večino Liberalni stranki in zamenjavo oblasti v Torontu.

Demokracijski parlamentarni državni strankarske spremembe ne bi smele povzročati velikih težav. Toda če govorimo o Kanadski, se spominjamo v devize!«

»Ker si ti hotel po ozimnico v Slavonijo, beži, beži...«

»Ti pa si odšel v Prekmurje, kjer so ti na uho igrali halgato in ti za to tvoje poslušanje celo plačali!«

»Bodita trezna in mi lepo menjajte marke ali tolare, pa bom dal za pijaco!«

Denarja nismo mogli menjati. Rom in Rem sta razočarana zbrala ves svoj drobiž in skrite rezerve, kar je bilo dovolj za šest bankskih piv in odsanjan, demonski pogled skozi kavarniško okno na modre zagrebske tramvaje.

Foto: Romeo Ibršević

KANADA / PRED ZVEZNIMI VOLITVAMI

Napoved velikih političnih sprememb

Osamosvojitvene težnje regionalnih strank odžirajo glasove konservativcem premierke Campbellove

Raziskave javnega mnenja napovedujejo spremembe v politični podobi Kanade. Ministrski predsednici Kim Campbell se očitno ni posrečila naloga, zaradi katere je pred nekaj meseci zamenjala dolgoletnega premiera Briana Mulroneya - nepriljubljenost vladajoče Konservativne stranke, ki jo Kanadčani obtožujejo za gospodarsko krizo, je narasla tudi med njeno vladavino. Četrta zaporedna zmaga Torijev, kot po britanskem vzoru Kanadčani imenujejo svoje konservativce, je teoretično se vedno mogoca. Predhodniku premierke Campbellove Brianu Mulroneyu se je leta 1988 posrečilo čudežni preskok z zadnjih mest raziskav javnega mnenja v premierski naslanjaci. Kanadska resničnost pa bo pod vtisom poldrugega milijona ali dobrih enajst odstotkov nezaposlenega prebivalstva najverjetneje prinesla večino Liberalni stranki in zamenjavo oblasti v Torontu.

Demokracijski parlamentarni državni strankarske spremembe ne bi smele povzročati velikih težav. Toda če govorimo o Kanadski, se spominjamo v devize!«

»Ker si ti hotel po ozimnico v Slavonijo, beži, beži...«

»Ti pa si odšel v Prekmurje, kjer so ti na uho igrali halgato in ti za to tvoje poslušanje celo plačali!«

»Bodita trezna in mi lepo menjajte marke ali tolare, pa bom dal za pijaco!«

Denarja nismo mogli menjati. Rom in Rem sta razočarana zbrala ves svoj drobiž in skrite rezerve, kar je bilo dovolj za šest bankskih piv in odsanjan, demonski pogled skozi kavarniško okno na modre zagrebske tramvaje.

Foto: Romeo Ibršević

Foto: Romeo Ibršević

Ceprav je kanadski politični sistem zveznega tipa, temelji na britanskem parlamentarnem modelu. Zvezne volitve so vsaki pet let. Vseeno pa lahko premier zahteva od generalnega guvernerja (ki je primerljiv z angleško kraljico, voditeljico države), da razpusti parlament v kateremkoli trenutku znotraj svojih pooblastil. Vlado vodi stranka, ki ima tudi večino v spodnjem domu parlamenta. Njen predsednik avtomatično postane premier, ki se nastani v uradni rezidenci na Sussex Drive 24 v Ottawi. Če na volitvah nobena stranka ne dobi absolutne večine, lahko sestavijo manjšinsko ali koalicijsko vlado. Zgornji dom (senat) sestavljajo člani, ki jih imenuje premier, kakor hitro se izprazni posamezni sedež. Imenovanje ostaja v veljavi, vsi dokler senator ne dopolni 75 let, umre ali odstopi.

di, se spremembe v razmerjih politične moči nenadoma zapletejo. Kanadska različica zahodnega političnega sistema je namreč usodno povezana z osamosvojitvenimi težnjami nacionalnih manjšin, ki tudi na severnoameriških tleh grozijo z razstrelitvami držav. Konservativni stranki bodo odločilne glasove odvzele regionalne stranke, med njimi vsaj ena, ki odločno zagovarja odcepitev.

V tradicionalno uporniški francosko govoreči provinci Quebec si je po raziskavah javnega mnenja Quebecski blok (Bloc Quebecois) zagotovil več kot polovico volilcev. Voditelj stranke Lucien Bouchard sam sebe opisuje kot naslednika pokojnega pokrajinskega premiera Reneja Levesqua, ki je v devetih letih svojega predsednikovanja postavil praktične temelje quebeske samostojnosti. Zaradi njega ima najbolj bogata kanadska provinca zdaj tako samostojno ter zaščitniško zakonodajo in gospodarstvo, da ji je Ontario pred tedni napovedal pravo trgovinsko vojno v ameriško-japonskem slogu. Quebec potrebuje za svojo samostojnost samo se dovolj

odločno politično vodstvo, ki bo zahtevalo tudi pravno uresničitev dolgoletnih sanj o samostojnosti francosko govorečega dela Kanade. Lucien Bouchard, sin voznika tovornjaka s prirojeno populistično nadarjenostjo, bo očitno dobil svojo priljubljenost na račun zvezne gospodarske politike se mu je, kot kaže, posrečilo pritegniti tudi tiste volilce, ki se doslej niso navduševali za odcepitev Quebeca. S sedanjim slabšim življenjem so nezadovoljni tudi v drugih delih Kanade, kot kaže velika priljubljenost regionalne stranke na drugem koncu Kanade. V zahodnih provincah Britanske Kolumbije bo, kot napovedujejo, konservativcem se bolj spodbudila tla Reformistična stranka.

Če bo morala Konservativna stranka v ponedeljek prepustiti oblast Liberalni, pa se bo nevarno zamajala tudi zunanja politika države, ki je doslej temeljila na gospodarskem povezovanju z ZDA. Tudi Liberalna stranka nacerla zagovarja Severnoameriški sporazum o zmanjšanju trgovinskih ovir (Nafta). Toda če bodo zmagali na volitvah, napovedujejo spreminjanje podrobnosti in sporazumu, ki

Kanadska premierka Kim Campbell (Telefoto: AP)

ga je Kanada uradno sprejela in čaka samo se na guvernerjev podpis. Če bo nova kanadska vlada zavlačevala z Nafto, bodo takšno politiko zanesljivo pozdravili nasprotniki gospodarskega sporazuma iz ZDA in Nafta se utegne znajti na smetišču prav v času, ko gospodarski strokovnjaki napovedujejo konec bolečega prilagajanja gospodarstva dosedanjemu odpiranju meja med severnoameriškim in sosedoma. Medtem številni manjši in staromodnejši poslovneži zaradi ameri-

ške konkurence zapirajo vrata svojih tovarn, so se prav zaradi nje okrepili tisti, ki uporabljajo in razvijajo sodobno tehnologijo. Takšna industrija obljublja svetlejšo prihodnost, zal pa ne tudi veliko delovnih mest, ki bi jih Kanadčani potrebovali že včeraj, da bi se na bližnjih zveznih volitvah odločili za status quo, in ne za neznane spremembe temeljev svojega političnega življenja, ki jih tik pred volitvami napovedujejo raziskave javnega mnenja.

Barbara Kramzar

Najpomembnejši podatki o Kanadi:
Prestolnica: Ottawa
Površina: 9.970.610 km², druga največja država na svetu za Rusijo.
Prebivalstvo: 28,7 milijona (po štetju 1991), ki so naseljeni predvsem ob severu meje z ZDA. Približno 715.000 Kanadčanov se ima za avtohtono prebivalstvo (Indijanci, Inuiti oz. Mestici).
Politični sistem: ustavna monarhija in zvezna država (10 provinc in 2 ozemlji) s parlamentarno demokracijo. Sedež parlamenta je v Ottawi. Sestavljen je iz spodnjega doma (295 izvoljenih članov) in senata (104 imenovanih članov). Volitve so navadno na vsaka štiri leta.
Deset provinc od vzhoda proti zahodu: Nova Fundlandija, Nova Škotska, otok princa Edvarda, Novi Brunswick, Québec, Ontario, Manitoba, Saskatchewan, Alberta, britanska Kolumbija. Tem provincam se pridružujeta tudi Yukon in Severozahodna ozemlja.
Denar: kanadski dolar (1 CAD = 0,75 USD).
Narodni simbol: javorjev list, ki je tudi na državnih zastavi. Vsaka provinca oz. ozemlje ima svoj lastni grb.
Uradni jeziki: angleščina (ki je materinščina 75 odstotkov prebivalstva), francosčina.
Religija: katoliki in protestanti.
BDP: 572,6 milijarde CAD v prvem polletju 1993.
Brezposelnost: 11,2 odstotka aktivnega prebivalstva (septembra).
Letna stopnja inflacije: 1,9 odstotka (septembra).

IZRAEL / IGRICA

Jaser Arafat je »nevaren zločinec«

Poleg njega 180 »zločincev«

ALDO BAQUIS / ANSA

TEL AVIV - V teh dneh izraelsko otrocad in njihove starše dobesedno bombardirajo z reklamnimi spoti nove igrice. Otroke vabijo, naj kupujejo slike in naj sestavljajo zapletene identitike 181 »nevarenih kriminalcev«. Ključni te lepljenke pa se nahajajo v konfekcijah čokoladnih piskotov. Med »kriminalci« so ob likih Atile, Velikega inkvizitorja (španskega kardinala Tomasa de Torquemada) tudi sodobne osebnosti: vodja PLO Jaser Arafat, libijski polkovnik Muamar el Gadafi in odstavljeni ugodski diktator Idi Amin Dada.

»Morate jih zajeti, ker so nekateri zagrešili grozne zločine«, piše v albumu, v katerega bo izraelska otrocad lepila slike in besedila. »Igrico« si je izmislil nekdanji solnik Joram Eisenberg, ki trdi, »da je izredno vzgojna in poučna, ker spodbuja fantazijo otrok, jih prisili, da se zanimajo za zgodovino, zemljepis in politiko, ne da bi se dolgočasili.«

Arafata je narisal izraelski karikaturist Slo-mo Cohen, in sicer z dvema ročnima bomba-ma namesto oči. Za Ei-

senberga v tej kolekciji »zločincev« ni smel manjkati Arafat, ker je zanj kljub sporazumu med PLO in Izraelom se vedno »notoričen zločinec«.

Istocasno z lovom na »zločince« so v Izraelu objavili knjigo s karikaturnimi izraelskih voditeljev in politikov, ki so jih narisali arabski karikaturisti. Tu najdemo vse kar premore arabska fantazija od pravih kalkov nekdanjih nacističnih protizidovskih karikatur do črnega in obesjenjakega humorja. Abudabijski Al-Itihad je tako pred časom objavil karikaturu Zida z zakriviljenim nosom in gosto kodrasto brado, kjer so kodri obesjenjaki vozili za Palestince.

»Tak odnos Arabcev pa se zelo hitro spreminja zaradi sporazuma med Izraelom in PLO«, je včeraj zapisal dnevniki Jedit Ahronot, ki je igrice slikic posvetil kar dve strani. »Gobavi Zid z zakriviljenim nosom izginja. Arabski tisk sedaj predstavlja Izraelca kot debelušnega skoraj simpaticnega tipa.«

Vključitev Arafata med »notorične zločince« je bila torej zelo vprašljiva in sporna.

JAPONSKO MORJE / SKLEP PARLAMENTA

Tokio bo meril radioaktivnost

Rusija pa je baje že dosegla svoj cilj

TOKIO - Kljub opozorilom generalnega direktorja Mednarodne agencije za jedrsko energijo Hansa Blixa, naj ne nasedajo emotivnosti in naj poiscsejo »politično rešitev« za ruske jedrske odpadke, je japonski parlament sklenil, da bo samostojno nadzoroval stopnjo radioaktivnega sevanja v Japonskem morju. To je včeraj sporočil Satsuki Eda, šef japonske agencije za znatnost in tehnologijo. Eda ni navedel podrobnosti, a v krogih japonske vlade se je izvedelo, da bodo analizirali tako morskovo, kot ribe in plankton, tako da bi ugotovili, do katere mere bo sedanje jedrsko onesnaženje japonskega morja vplivalo na prehranbeno verigo.

Kot znano je Rusija 16. oktobra izlila v Japonsko morje 550 kilometrov od obale japonskega otoka Hokkaido 900 kubčnih metrov nizkoradioaktivnih odpadkov, v glavnem hladilne vode reaktorjev ruskih podmornic in drugih jedrskih ladij tihoceanskega brodograja. V Japonsko morje je nekdanja Sovjetska zveza odlagala svoje odpadne radioaktivne vode vse od leta 1966. Po razpadu SZ je prišlo do daljšega premora, tako da je bilo oktobrsko izlitje prvo po dveh letih. Ob teh po-

datkih je lahko vsakomur jasno, da je bila stopnja radioaktivne onesnaženosti Japonskega morja pred leti večja kot je danes. Japonska pa je takrat modro molčala, ker je bila njena severna sosedna država politično premočna, da bi si Tokio upal protestirati. Navsezadnje so imeli in se imajo Japonci prav glede onesnaženja morja toliko masla na glavi, da so raje

molčali. Sedaj, ko je Rusija v gospodarskih in političnih težavah, so zagrali vik in krik, s tem pa so v bistvu nasledili na rusko provokativno pobudo. »Ce nocete radioaktivnih odpadkov v Japonskem morju, nam morate finančno pomagati«, to je bil v bistvu ruski cilj, ki ga je Moskva skoraj že dosegla, v zameno pa se je odgovarala nadaljnje-mu odlaganju.

POLJSKA / PREISKAVA

Pilot in zavore krivi letalske nesreče?

VARSAVA - Pilotova napaka in okvara zavorne sistema sta 14. septembra letos najbrz povzročili nesrečo airbusa A-320 letalske družbe Lufthansa na varšavskem letališču, je v petek izjavila poljska preiskovalna komisija.

Tiskovni predstavnik Lufthanse je naglasil, da je nemška letalska družba zaprepadena, saj izključuje, da bi nesrečo povzročila okvara. Tudi ne kaže, da bi slo za pilotovo napako.

Vladna komisija se ni zaključila preiskave, vendar je doslej ugotovila, da sta »nesrečo povzročila pilot in slabo delovanje zavorne sistema od tre-

nutka, ko je letalo pristalo, do takrat, ko je trčilo v pregrado na robu letališča«, torej pritrjuje, da poljski kontrolorji pioletov oziroma stanje pristajalne steze nimajo pri tem nobene odgovornosti. Tehnično stanje zavor letala se niso preverili.

Pri Lufthansi so poudarili, da izjave se niso prebrali, pač pa so slisali le tiskovna poročila o njej. Pristavili so, da so se preiskave nemške družbe osredotočile na ustreznost pristajalne steze. V nesreči sta umrla član posadke in potnik, približno 50 oseb pa je bilo ranjenih, ko je airbus s 70 potniki zapeljal s pristajalne steze in se vnel.

ZDA / NEW YORK

Podzemna železnica: strah, panika in dim

NEW YORK - Ogromno strahu, nekaj panike in le šest lažje zastrupljenih zaradi dima je obračun neobičajnega požara, ki se je pripetil v newyorški podzemski železnici na emi od najbolj obiskanih postaj in to prav ob konici. Postaja se nahaja pod križiščem med Osmo avenijo in 42. ulico, kjer je Porth Authority, avtobusna postaja za izvenmestne proge. Ob prehodu neke kompozicije je prišlo do nenadnega viška napetosti, ki je uničil škaflo varovalk, od tu pa se je nato razširil požar. Takoj so stopili v akcijo gasilci in policisti. Prvi so po eni uri pogasili požar, drugi pa poskrbeli za evakuacijo na stotine ljudi. Kot vedno ob podobnih požarih je bilo največ zapletov zaradi dima.

FRANCIJA / ZAOSTRUJE SE SINDIKALNI BOJ USLUŽBENCEV DRUŽBE AIR FRANCE

Solzilci policije in barikade delavcev pred pariškim letališčem v Orlyju

Policija s kordoni na letališki ploščadi omogočila vzlete letal tujih družb

Stavkajoči so z letališko opremo postavili barikade (Telefoto AP)

PARIZ - Stavka uslužbencev francoske letalske družbe Air France se je včeraj nadaljevala že peti dan in na pariškem letališču Orly je prišlo zopet do hudih nemirov. V poznih dopoldanskih urah je policija posegla že drugič in s solzilci pregnala stavkajoce uslužbence, ki so zasedli pristajalno stezo ter z barikadami zaprli avtocesto, ki vodi k letališču. Policija je zjutraj pripravila kakih deset demonstrantov, kar je se zaostrojlo odnose, ker so stavkajoči zahtevali takojšnjo izpustitev svojih tovarisev. Sele ob 13. uri so se po ponovnem posegu policije stavkajoči umaknili z dostopne ceste in se umaknili na letališko ploščad. Letalski promet je bil tako se vedno delno ohromljen, vendar so oblasti

lahko zajamčile dostop do letališke zgradbe, policijski kordoni na letališki ploščadi pa so omogočili polete tujih letalskih družb, seveda z velikimi zamudami. Letala Air France včeraj niso letela.

Stanje se zaostruje tudi na sindikalnem področju. Kljub pozivom ministrskega predsednika Balladurja se namreč pogajanja med letalsko družbo in sindikati se niso začela, kar je razburilo tudi oba »uradna« sindikata, CGT in CFDT, ki se opirata na komunistično in socialistično stranko; oba grozita, da se bosta pridružila stavkovnemu gibanju avtonomnega sindikata uslužbencev letalske družbe FO; to pa bi pomenilo radikalizacijo socialnega konflikta v državi.

KANADA / KLJUB STRUPENEMU MRAZU

V ponedeljek tudi eskimi na volišča

ANTHONY BOADLE / REUTERS

YELLOWKNIFE - S pomočjo faksov, letal in motornih sani se bodo prihodnji teden udeležili političnih volitev prebivalci kanadskega polarnega področja, zaledenega tundrastega ozemlja in ledenih otokov nad Severnim tečajnikom.

Kljub strupenemu mrazu podnebnju, pričakujejo, da bo večina 34.000 upravičencev, pretežno eskimskega, ali kot sami pravijo, inuitskega porekla, v ponedeljek sla na volišča, da bi izvolila dva predstavnika za območje, ki je večje od Indije in dvakrat tako veliko

kot ozemlje Evropske skupnosti. Inuiti so tu živeli celih 4.000 let pred prihodom Evropejcev, vendar jim je Kanada priznala volilno pravico šele leta 1961. Inuitski zastopnik John Amagoalik je izjavil, da je njegovo ljudstvo vedno kazalo večje zanimanje za kanadsko politiko od drugih domorodskih skupin. Podčrtal je, da se eskimski volilci peljejo na volišča v majhne in oddaljene zaselke tudi z motornimi sanmi.

Lani je kanadska vlada pristala na cepitev Severnozhodnega teritorija in na nastanek nove pokrajine s površino 2 milijonov kvadratnih kilometrov, eno petino Kanade, ki je za Rusijo največja država na svetu. Novi pokrajini bo ime Nunavut (eskimsko za »Nasa dezela«), segala bo od Hudsonovega zaliva do Severnega tečaja, nastala pa bo aprila 1999. V Nunavutu bo zivel o okrog 20.000 Inuitov.

Zvezne oblasti, ki želijo glasove Inuitov, caka težka naloga, saj je volilna kampanja zelo draga, ker se poslužujejo večinoma letal. Za Terryja Fosterja, ki vodi volilno kampanjo liberalne stranke, je kampanja ob Severnem tečajniku prava mora, saj je popolnoma odvisna od vremena. Kandidati se skušajo peljati v vsako naselje, pa čeprav živi v njem le ducat oseb. Liberalna kandidatka Ethel Blondin-Andrew je pred nedavnim priletela v enega teh oddaljenih za-

selkov ravno med pogrebom in se je morala tako rekoč praznih rok vrniti v Yellowknife, glavno mesto teritorija.

Volilni uradi se za zbiranje končnih podatkov poslužujejo faksov, saj je megleno vreme jeseni zelo pogosto, tako da letala čisto ne morejo pristati v zelo oddaljenih zaselkih. Pripetilo se je celo, da je neka letalska družba slabo prebrala nalepko na volilni skrinjici in slednjo poslala v Toloyoak namesto v Tuktoyaktuk (1.600 kilometrov stran). Volilni urad je manjkajočo skrinjico iskal cela dva dni.

SPET SKUPAJ?

Sen Charlesa in Camille o odrešilni poroki

DANIELA ROMITI / ANSA

LONDON - Videti je, da je ljubezen močnejša od vsega: Charles in Camilla sta spet skupaj, bolj zaljubljena kot kdajkoli prej, mogoče pa se bosta celo poročila.

Ko so januarja lani vsi svetovni časopisi pisali o drznem pogovoru med angleškim prestolonaslednikom in gospo Parker Bowles, ne več mlado zensko, mater dveh pubertetnikov in zeno princevega dobrega prijatelja, je iz tega nastal velikanski skandal. Kazalo je, da je Charles izgubil možnost postati nekega dne kralj. Svečano se je zaobljubil, da ne bo več videl Camille in da se bo posvetil samo državnim obveznostim. Baje pa mu to ni uspelo in je končno spet klonil, tako da sta sedaj Charles in Camilla zopet skupaj.

Gotovo sta upala, da bi

stvar ostala prikrita, sepetanje njunih prijateljev pa je prišlo na uho Rossu Bensonu, enemu najbolj informiranih novinarjev vsega kraljestva, ta pa je o tem v petek poročal na dnevniku »Daily Express«.

Ravno Charlesovi prijatelji, ki jim je princ zelo pri srcu, se zavzemajo, da bi prestolonaslednikova prepovedana ljubezen par privreda na oltar, saj menijo, da je to edina rešitev, da bi princ znova našel svoj mir. Charles je bolj pikolovskega in melanholičnega značaja, ljubi naravo in branje. Enajst let je bil poročen z napacno zensko. Zakon se je začel kot prava pravljica naših dni, končal pa se je s skandalom, ki je zadal izredno hud udarec angleški kraljevi družini, eni od najuglednejših družin vsega sveta.

Bomba je pocila junija

lani, ko je takrat se neznani Andrew Morton izdal življenjepis princeze Diane. Biografijo je baje napisal v sodelovanju s princinimi prijatelji in najbrz celo z njenim odobravanjem. V knjigi opisuje obupano zensko, ki jo muči živčna nejeclnost in si je dvakrat celo poskusila vzeti življenje ter njenega soproga, brezbriznega in osabnega moskega, zaljubljenega v drugo zensko.

Za Charlesa je bil to zacetek morečega obdobja. Skandal, prerokanje z Dianom, predvsem pa dejstvo, da se je moral odreči Camilli, so princa privedli na rob živčnega zloma. Resila ga je ravno Camilla, pravijo njegovi prijatelji. Težave, ki so se na zacetek zdele nepremagljive, so bile s časom videti manj hude. Angleška ustava ne prepoveduje, da bi prestol zasedel

razvezan kralj, anglikanska cerkev, na celu katere je prav angleški kralj, pa gleda na zakonsko razvezo manj strogo kot druge krščanske religije. Tudi Camillina razveza ni nemogoča: otroka Tom (18 let) in Laura (15 let) sta že v letih, ko lahko sprejmeta ločitev staršev brez hujših posledic, odnos med Camillo in mozem pa je tako dober, da bi mož pristal na razvezo, le da bi bila Camilla srečna.

Ce bi se Charles razvezal in se nato znova oženil s Camillo, bi to, vrh vsega, Dianu potisnilo še bolj v ozadje, kar bi kraljico Elizabeto celo razveselilo, saj je sploh ne ceni, trdi Benson. Torej, ce bi res prišlo do tega, bi Združeno kraljestvo nekaj desetletij ostalo brez kraljice, saj bi na prestol lahko sedel samo Charles, brez žene.

V OSPREDJU / VLADNA KOALICIJA USKLAJUJE PRORAČUN

Nov krog bitke za denar in za ministrska mesta

Krščanski demokrati in socialdemokrati podijo združeno listo iz vlade

LJUBLJANA - Vlada koalicijske danes začena drugi krog pogajanj o predlogu proračunskega memoranduma. Dopolne se bo sestala strokovna koordinacija po dveh predstavnikih vseh strah, trojka LDS - SKD - SDSS temu nasprotuje. Socialdemokrati (pogajalca sta Janez Jansa in Igor Umek) ne bodo pristali na zmanjšanje proračunskih sredstev za obrambo, krščanski demokrati (Izidor Rejc in Igor Umek) bodo gotovo vztrajali pri povečanju deleža za ceste, liberalni demokrati (Janez Kopac, Bogomir Kovac) pa bodo na pogajanjih podprli višje investicije v javne zavode (solstvo, kultura, znanost...).

Zanimivo je, da vladne stranke pogajanja začenejo se zdaj, ko je proračunski memorandum že v parlamentarni proceduri. To nedvomno taktično napako koalicijske partnerice pripisujejo predsedniku vlade in LDS, ki naj bi računala na časovno stisko, zaradi katere bi morale stranke popuščati pri svojih zahtevah. Ker torej o naj-

pomembnejšem strateškem vprašanju - kako se bo delil denar davkoplačevalcev, koalicijska ni bila usklajena, vlada o predlogu memoranduma pred dvema tednoma tudi ni glasovala, ampak ga je samo »obravnavala«. Se preden pa je dokument pripotoval v parlament, je Združena lista sklicala novinarsko konferenco, na kateri sta njena ministra razložila svoje nestrinjanje z vladno »ekonomsko, razvojno in socialno politiko«. Kmalu zatem se je Janez Drnovsek srečal z Marjanom Podobnikom, Združeni listi pa so sporočili, da lahko enega od koalicijskih partnerjev brez težav zamenja. ZL je odgovorila z napovedjo, da bo - če njene zahteve ne bodo sprejete - tokrat zares sama izstopila iz koalicije.

Ko so tako na obeh straneh pokazali primeren odločnost, so koalicijske partnerice prejšnji teden končno sedle za pogajalsko mizo. Sestanek »stiri krat stiri« je potekal praktično pred očmi javnosti, kar je tudi pomenilo, da se ne nameravajo resno pogajati. Malo verjetno je tudi, da bodo danes, sicer nekoliko manj javna usklajevanja bistveno bolj uspešna. Včeraj sta namreč Lojze Peterle in Janez Jansa v sporočilu za javnost

Koliko pomeni en vladni koalicijski partner? (Foto: Jože Suhadolnik)

ocenila, da dopolnitev koalicijske pogodbe brez kadrovskih sprememb v vladi ni smiselna, saj taka sprememba ne bi privedla do večje učinkovitosti slovenske vlade. Nadalje obe stranki sporočata, da se bosta zavzela za prerazporeditev sredstev za socialno v korist programov za zaposlovanje, in se na koncu »strinjata, da je nedopustno, da koalicijski pridru-

ženi člani poskušajo izpodkopavati vladno politiko in koalicijsko izsiljujejo«. Sporocilo, ki nedvomno pomeni zahtevo po odstopu ministrice Jozice Puhar iz Združene liste sploh, kaže, da bodo tudi jutri vladne stranke predvsem »kazale mislice« in skušale čim bolj odložiti sklenitev sporazuma.

Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da se »dra-

matične zaostritve« v vladni koalicijski praviloma končujejo s kompromisi v zadnjem trenutku.

To pomeni, da bodo predsedniki strank aneks h koalicijskima pogodbama podpisovali tisto jutro, ko bo o memorandumu odločil parlament - torej čez približno štiri najst dni ali še kasneje.

Do takrat se bodo stranke pač pogajale. Tanja Staric

FURLANIJA / SREČANJA

Peterle je zadovoljen

Dokončen dogovor o gradnji cest šele decembra

DOBROVO V GORISKEH BRDIH - »S kom se bolje počutite, s Fontaninijem ali Dreanttom?« je zanimalo Rumiza, tržaškega dopisnika Il Piccola. Peterle se je kar dobro znašel z odgovorom, da se je z obema srečal prvič, da sta oba nanj naredila zelo dober vtis, za končno sodbu pa je prežgodal.

Pogovor je bil sprosen, ozračje prijetno in nekateri dogovori konkretni.

Tako sta se obe strani obvezali, da ne bodo znižali ravni financiranja kulturnih in drugih ustanov slovenske manjšine. »Pritisnili« bodo na Rim, kot sta v pogovoru sosednika pritiskala druga druga, naj poisceta sredstva v svoji državi. Za deželo Furlanijo-Juljsko krajino to ni lahko, ker so ji prirežali sredstva, Slovenija pa je v finančnih skripah. Vseeno pa so iskali in našli so rešitve.

Z avtomobilskimi cestami je bolj zapleteno. Fontanini vztraja pri družbi Adria, za Peterleta so se okolščine temeljito spremenile, odkar so ustanovili skupno društvo, ki naj skrbi za gradnjo osimskih »naravnih«, torej avtocestne povezave med Razdrtim in Trstom oziroma Razdrtim in Novo Gorico. Zanimanje je resno, čakajo pa

na uradno sporočilo rimske vlade, da bodo potem strokovnjaki izdelali predloge. Predvidoma naj bi se o njih dokončno dogovorili na decembrskem uradnem srečanju obeh vlad.

Fontanini se bo v kratkem sestal z Unijo Italijanov za Istro in Reko, deželni svet pa mora razpravljati tudi o novem volilnem zakonu, ki naj bi upošteval potrebe manjšine o pravičnem zastopstvu, kar pa je seveda kar najbolj odvisno od Rima in razprav o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Odnosi z Rimom so bili ves čas na tapeti, saj je italijanski deželni sobesednik ugleden zastopnik Severne lige, ki oporeka italijanski centralizaciji in skusa uveljaviti resnično avtonomijo dežel.

Bogo Samsa

Brez vizuma na Ciper

LJUBLJANA - Prvi ciprski veleposlanik Michaelides je ob predaji poveljnica slovenskemu zunanjemu ministru ta teden obljubil, da bosta obe državi v kratkem podpisali protokol, s katerim bosta odpravili vizume v medsebojnem potniškem prometu. Za pot na južni del Cipra bo poslej zadostal slovenski potni list. (STA)

VPRAŠANJA ZA P. FONTANINIJA

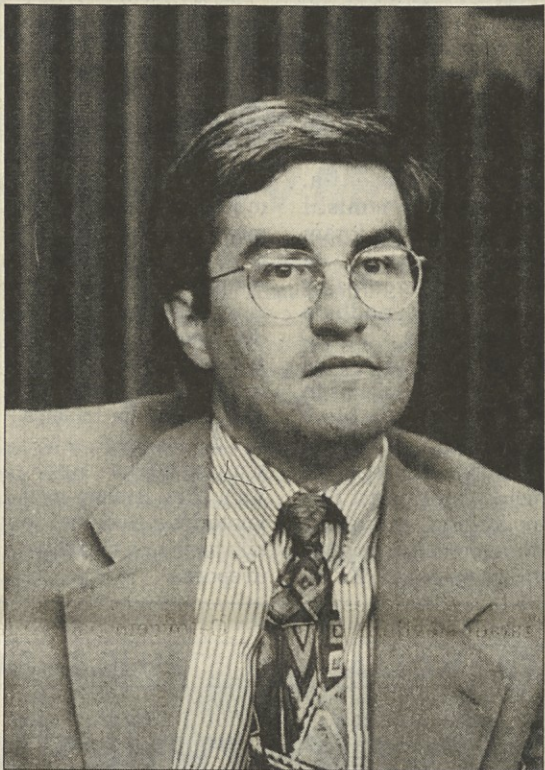
Rim je nad Furlanijo

Italijani v Sloveniji učinkovito branijo identiteto

Pred pričetkom razgovorov na gradu Dobrovo v Slovenskih brdih smo zaprosili predsednika deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Pietra Fontaninija za razgovor o odprtih vprašanjih in o sodelovanju med Slovenijo in to sosednjo deželo.

Kaj pričakujete od razgovorov s podpredsednikom slovenske vlade Lojzotom Peterletom, ki je v vladi zadolžen za odnose s sosednjimi regijami, poleg tega pa se zunanji minister?

»Predvsem želimo izboljšati odnose, da se bomo stalno in odprto pogovarjali. Seveda so na prvem mestu gospodarska vprašanja, gospodarsko sodelovanje in vloga dežele Furlanije-Juljske krajine pri razvijanju gospodarskih odnosov. Se posebej nas zanima gradnja avtocest in povezovanje Slovenije s sosedji. Zainteresirani smo za izgradnjo obeh krakov avtocest in torej za povezavo od Razdrtega do Trsta in od Razdrtega do Gorice in torej povezavo s Furlanijo. S sprostitvijo sredstev je možna hitra gradnja, dežela pa je s tem neposredno vključena. Zelim rešiti tudi nekatere, sicer ne tako pomembne zadeve. Predvsem je treba rešiti problem brezcarinskih prodajal, kjer prodajajo cigarete brez ustreznih davkov. To neposredno prizade deželni proračun in številne prodajalce cigaret. Podobna so tudi nekatera druga vprašanja.

Zelimo tudi, da se uredi financiranje slovenskih kulturnih in drugih ustanov v Italiji. Velika teh ustanov je v hudem položaju, preživlja finančno krizo in prav bi bilo, da bi Slovenija tudi finančno bolj podprla svojo manjšino in njene ustanove, kot dela Italija za italijansko manjšino v Sloveniji. Tudi na tej ravni in glede teh problemov želimo nekaj recipročen odnos.

Kako pojmuje vlogo obeh manjšin: italijanske v Sloveniji in slovenske v deželi Furlaniji-Juljski krajini?

Menim, da Italijani v Sloveniji učinkovito branijo in razvijajo svojo identiteto, kar je prav. Seveda je Italijanov v Sloveniji relativno manj, kot pa je njihovo število na Hrvaškem. Italijani so sestavni del naporov za razvoj in krepitev demokracije in sodelovanje. Podobna je moja ocena Slovencev in njihovih naporov za krepitev in razvoj njihove identitete. Slovenci v Italiji in njihove organizacije so se vključili v splošni proces napredka in sodelovanja.

Kako se bodo razvijali odnosi med deželo s posebnim statutom Furlanijo-Juljsko krajino in neodvisno republiko Slovenijo?

Tu je problem, ne toliko za Slovenijo, kot za nas. Slovenija je samostojna republika, ki sama odloča in mora se ji zahvaliti za občutljivost in pozornost, ki jo je dokazala v odnosih z našo deželo, s katero krepimo neposredne vezi sodelovanja. Zal pa je drugačen odnos z Rimom, ki se vedno ni odgovoril na naša pisma z zahtevo, da bi bili neposredno vključeni v reševanje vseh problemov in da bi bili prisotni na vseh razgovorih. Rimska vlada se vedno ne razume nujnosti decentralizacije reševanja tudi teh problemov. (B. S.)

ODBOR ZA OBRAMBO / POSLANCI SO RAZUM ZAMENJALI ZA ČUSTVA

Se brani domovina s pametjo ali se brani z orožjem?

Številke v obeh vladnih dokumentih se ne ujemajo

LJUBLJANA - V zvezi z denarjem, ki naj bi ga Slovenija namenjala za obrambo, je na včerajšnji seji odbora za obrambo prislo do nekaterih zanimivih zapletov in preobratov, ki značilno odražajo »nevarna razmerja« med političnimi strankami. Obravnavo zakona o »obrambnem tolarju« oziroma zagotavljanju sredstev za realizacijo temeljnih razvojnih programov obrambnih sil v obdobju 1994-2001, kot se uradno imenuje, je odbor na začetku seje umaknil z dnevnega reda, ob koncu seje pa se je zavzel, da naj ga državni zbor obravnava že na novembrski seji, skupaj s proračunskim memorandumom, predvidena sredstva pa je ocenil kot »minimimum, ki se zagotavlja normalno delovanje in razvoj obrambnega sistema Slovenije«. Zanimivo je, da se številke v obeh vladnih dokumentih ne ujemajo: v memorandumu vlada za obrambo predlaga 2, 1 odstotka bruto domačega proizvoda, v zakonu pa 2, 6. Zanimivo je se nekaj: vlada se je zavzela za prednostno obravnavo »obrambnega tolarja« in se o tem menda dogovorila tudi s kolegijem in predsednikom državnega zbora, ki pa ga kljub temu ni uvrstil na novembrsko sejo. Kot je dejal obrambni minister Jansa bodo te stvari se »razčističevali«.

Razprava o proračunskem memorandumu in denarju za obrambo je sicer nekajkrat spomnila na polemike izpred treh let, ko je Slovenija razmišljala o demilitarizaciji. Poslanci so razum zamenjali za čustva in drug drugemu

Poslanci so se predali čustvom (Foto: Jože Suhadolnik)

dokazovali (ne) potrebnost sredstev za dodatno oborožitev. Najbolj sta si nasprotovata Mateja Kozuh-Novak (ZLSD), ki je opozarjala, da se domovino brani predvsem s pametjo in vlaganjem v razvojne programe in izobrazbo, ter obrambni minister Jansa, ki je dejal, da »golorokih mladih fantov nikakor ne bo se enkrat poslal nad tanke«, kot je to moral storiti v vojni za Slovenijo.

Člani odbora so po razpravi zavrnili predlog dr. Lea Sesečka (Zeleni ESS), da naj bi sredstva za obrambo ostala na zdajšnji ravni (1, 5 odstotka BDP), v nadaljevanju seje pa so obravnavali amandmaje k Resoluciji o zasnovi nacionalne varnosti za Slovenijo, ki jo bo prihodnji teden sprejela državna zbor.

Bostjan Lajovic

Ne pozabljammo na slovenske sinove

Janez Jansa: Eden od veteranov vojne za Slovenijo mi je v pogovoru v Brezicah, ko smo odkrivali spominsko ploščo padlemu Jerneju Molanu dejal, da razume, da smo jih takrat goloroke poslali nad tanke jugoslovanske vojske. Vendar, je dejal, če se bo to še kdaj zgodilo, bomo namesto nad tanke odšli v Ljubljano, nad tiste, ki bodo se naprej tvegali naša življenja.

Mateja Kozuh - Novak: Zelela bi, da bi minister Jansa »prevzel« kak drug, bolj human resor, saj je eden redkih ministrov, ki ima vizijo, to pa zdaj se posebej potrebujemo. (...) Ustvariti je treba tak obrambni sistem, ki bo vključil tudi mene in sploh slovenske matere. Ne smemo namreč dopustiti, da zrtvujemo le naše fante, ki so temelj narodove prihodnosti.

Andrej Lenarcic: Kar zadeva slovenske sinove; jaz jih imam pet in zato upravičeno protestiram proti manipuliranju. (...) Cudi me, da tistim, ki smo jim neomejeno zaupali v času slovenske vojne in jih imeli za genije, zdaj naenkrat ne zaupamo več in njihovim podatkom ne verjamemo. Saj gre vendar več ali manj za iste ljudi...

ŽELEZARNE

Delavci še niso zadovoljni

STORE - Kljub temu da so nekateri vodilni delavci poskušali v sredo preprečiti opozorilno stavko 1700 delavcev železarskih družb na območju Stor, je bila ta uspešna. Železarji sicer niso docakali izpolnitve svojih zahtev, pred in med stavko pa so ugotovili, da koncern Slovenske železarne z novimi sanacijskimi ukrepi vendarle ne nacrtaje popolnega zaprtja proizvodnje na lokaciji Store.

Tako je včeraj sredino stavko ocenil stavkovni odbor, ki pa se še ni razpustil. Njegov predsednik Tone Motos je povedal, da sindikati vztrajajo pri svojih zahtevah, da jih mora delodajalec tudi v skladu s kolektivno pogodbo vključevati v vse dogovore o številu in načinu odpustitve ali preizkušanja delavcev, ki naj bi bili dodatno spoznani za tehnološki višek. Ker naj bi o predlaganem nadaljevanju saniranja Slovenskih železarn proti koncu novembra sklepali tudi državni zbor, saj potrebuje direktor SZ Andrej Ocvirk za to sto milijonov mark, bodo železarji prek stavkovnega odbora vse do takrat pozorno spremljali dogajanje v družbah na območju Stor. Sindikalni zaupniki so se včeraj pritožili čez poskuse nekaterih vodilnih delavcev, ki so v sredo poskušali nekatere delavce prepričati, naj vendarle delajo, čeprav so bili s stavko pisno seznanjeni teden dni prej.

Brane Piano

ALPE JADRAN / SIMPOZIJ

Sodelovanje strokovnjakov

BLED - Sinoci se je koncal dvodnevni simpozij o manjšinah na območju Alpe-Jadran, ki ga je priredila delovna skupina za manjšine Alpe-Jadran v sodelovanju z vlado Republike Slovenije in z Institutom za narodnostna vprašanja iz Ljubljane. Drugi dan zasedanja so obravnavali manjšinske pravice v okviru človekovih pravic v evropskih dokumentih, kulturno-jezikovne pestrosti in obranjanje narodnostne identitete. Med drugimi je bil zanimiv referat Valentina Sime iz Celovca, ki je predstavljal izhodišča za zasnovanje regionalne dokumentacije o manjšinah na območju Alpe-Jadran.

Simpozij je bil pomembna obogatitev raziskovanja problematike manjšin.

Janez Novak

STRANKE / / DEMOKRATI O PRORAČUNSKEM MEMORANDUMU

Le prerazporejanje bremen?

Tone Peršak: »Državni prihodki iz davkov se realno ne bodo zmanjšali!«

LJUBLJANA - Predstavnik Demokratske stranke so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili svoja kritična stališča do davčne reforme, ki se trenutno odvija v Sloveniji, do predloga zakona o dohodnini in s tem v zvezi do vladne proračunske politike, ki jo razodeva predloženi proračunski memorandum. O proračunskem memorandumu je Tone Peršak dejal, da v resnici ne pomeni zmanjšanja bremen za davčne zavezance, pač pa le za njihovo prerazporeditev. To pomeni, da se dohodki države ne bodo bistveno zmanjšali, saj bo

država s spretnim političnim manevrom tisto, kar naj bi izgubila, dejansko dobila na drugih področjih. Persak je dejal tudi, da proračunski memorandum kot tak ne pomeni tudi odločitve o proračunu. Z njim se namreč ne določa višina državnega proračuna, prav tako pa višine prispevnih deležev vanj. DS najbolj moti dejstvo, da je v proračunskem memorandumu viden samo delež javnih financ in nekaterih porabnikov, medtem ko razmerja med porabniki znotraj proračuna niso jasna.

(B. K.)

Kritike

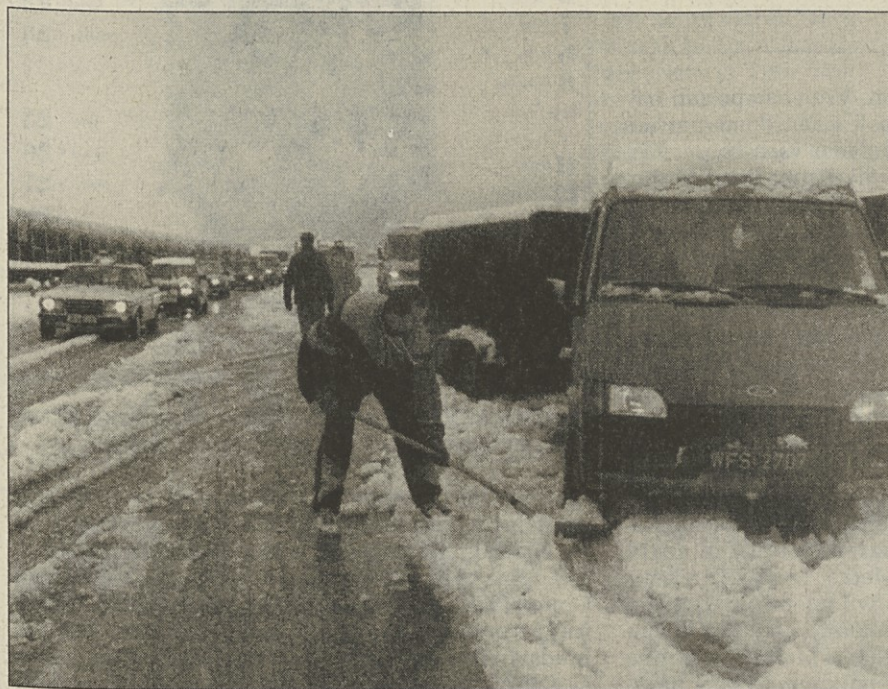
LJUBLJANA - Predstavnik SKD so na sestanku najsiširgega vodstva stranke sprejeli sklep, da se bo stranka ob predvideni reformi lokalne samouprave zavzela za podaljšanje mandata dosedanjim obcinskim skupščinam. Glavni sekretar stranke Edvard Stanic je v njenem imenu podprl tudi ministra Ivana Bizjaka v njegovih prizadevanjih in stališčih glede stavke policistov. Člani SLS pa so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili svoja stališča vladne proračunske politike, ki jo razodeva predlagani proračunski memorandum. Temu očitajo predvsem njegovo nerealnost, še posebej v zvezi s predvidenim razporejanjem proračunskega denarja. (B. K.)

KOROŠKA / DO 50 CENTIMETROV SNEGA

Prihod zime povzročil kaos

Ceste neprevozne, vlaki so zamujali

CELOVEC - Zgodaj in masivno kot že dolga leta ne, se je letos na Koroškem pojavila zima. Močno sneženje - v nekaterih krajih je zapadlo do 50 centimetrov snega - je povzročilo pravi prometni kaos. Skoraj vsi gorski cestni prehodi so bili v večeršnjih jutranjih urah zaprti, številna drevesa, ki niso zdržali teže mokrega snega, so blokirali ceste.

Sneg je zapadel do nižin, tako je tudi v Celovcu in Beljaku prišlo do skoraj popolnega zastaja prometa. Južna avtocesta je bila ob Vrbskem jezeru zaradi številnih promet-

nih nesrec (slika zgoraj) dalj časa le otežkočeno prevozna, cesta čez mejni prehod Ljubelj pa zaprta zaradi dreves, ki so ležali čez cesto. Poleg Ljubelja pa je ves včerajšnji dan bil oviran promet tudi na ostalih mejnih prehodih s Slovenijo. Korensko sedlo in mejni prehod Jezerko sedlo sta bila prevozna samo z verigami.

Tudi železniški promet je bil močno oviran: sneg je poškodoval tokovode, blokirane pa so bile tudi številne kretnice. Vlaki so zamujali do uro in pol, proga med Beljakom in Celovcem pa je bila do

včeraj popoldne blokirana, tako so morali mednarodne vlake preusmeriti na progo Beljak - Sentvid ob Glini.

Zaradi poškodb pri tokovodih pa je za nekaj ur ostala brez elektrike 30.000 gospodinjstev v centralnem koroškem prostoru.

Zgodnji prihod zime je tudi v drugih avstrijskih zveznih deželah povzročil velike težave v prometu, predvsem na Predarlskem, Tirolskem in v Salzburgu. Za letos že zaprti cestni prehod Veliki Klek. (I.L.)

Vožnja z vlakom dražja za štiri odstotke

DUNAJ - Avstrijske zvezne železnice (ÖBB) bodo s 1. decembrom podrazili svoje usluge za 4 odstotkov. Državno podjetje bo od 1994. leta dalje lahko obratovalo kot samostojno podjetje in na osnovi komercialnih nacerl.

Poleg že napovedanih ukinitvev nerentabilnih stranskih železniških prog in redukcije vlakov na slabo frekventiranih regionalnih in komunalnih prometnih povezavah direkcijski avstrijskih (državnih) železnic misli izboljšati deficitarno stanje podjetja s podrazitvami vozovnic in drugih uslug. Podrazitev je že sprejel tudi glavni odbor državnega zbora, podjetju pa bo prinesla okrog dodatnih dohodkov v višini 500 milijonov šilingov.

ÖBB bodo naslednje leto morale izhajati z isto postavko iz zveznega proračuna kot letos, z 31 milijardami šilingov. Čeprav so za nujne investicije potrebna dodatna sredstva, jih finančni minister Lacina ni pripravljen odobriti. (I.S.)

DUNAJ/CELOVEC - Tik pred avstrijskim nacionalnim praznikom, 26. oktobra, je razprava o avstrijski nevtralnosti dosegla nov višek. Marsikaj - ne nazadnje nastop avstrijskega zunanjega ministra Aloisa Mocka v certrku v parlamentu, ko niti z besedo ni več omenil nevtralnosti države - kaže na to, da »trade mark« avstrijske zunanje politike v času hladne vojne postaja zdaj - v dobi nove evropske geopolitične ureditve - bolj in bolj vprasiljiva.

Predvsem konzervativni politični krogi v Avstriji že nekaj časa, predvsem zaradi skorajšnjega članstva v Evropski skupnosti (ES), zagovarjajo slovo od nevtralnosti in vključevanje v vseevropske varnostne sisteme. In to ne glede nato, da sta najvažnejša politična dejavnika v skupnosti, Nemčija in Francija, Avstrija jasno dala vedeti, da nevtralnost sploh ni ovira za članstvo v Evropski skupnosti, ker je na primer tudi Irski svojo nevtralnost vnesla v skupnost kot sestavni del svoje zunanje in varnostne politike.

Svobodnjaški vodja Jörg Haider in po zadnjih izjavah na nekem predavanju na Dunaju tudi avstrijski zunanji minister Mock, pa sta že na liniji vključitve Avstrije v

AVSTRIJA / RAZPRAVA TE DNI DOSEGLA NOV VIŠEK

Slovo od nevtralnosti samo še vprašanje časa?

Mock že razmišlja o pristopu k NATA - Različne pozicije v SPÖ

IVAN LUKAN

Severnoatlantski pakt (NATO).

Toda tudi pri socialdemokratih je v zadnjem času prišlo do dokaj očitnih premikov glede ocene avstrijske nevtralnosti, ki izvirajo iz tesne povezane z avstrijsko državno pogodbo in s tem tudi del avstrijske zvezne ustave. Če so najvišji socialdemokratski politiki doslej zagovarjali stališče, da je nevtralnost neodtujljivi del osebne izkaznice Avstrije in jo je zato treba ohraniti tudi kot

polnopravna članica Evropske skupnosti - vsekakor dokler varnostni sistemi Evropske skupnosti in Zahodne evropske unije obstajajo samo na papirju oz. ne bodo nudili na varnostnem področju kaj boljšega in učinkovitejšega - v novem »pozicijskem papirju«, ki sta ga izdelala člana zveznega vodstva SPÖ, notranji minister Löschner in zvezni strankin poslovodja Marizzi, se stranka poslavlja od stebra svoje zunanjepo-

litične linije. V papirju je sicer navedeno stališče, da je članstvo v Evropski skupnosti možno ob istocasnih nevtralnosti države, hkrati pa je tudi zapisano, da bo - daljnoročno - tudi Avstrija morala preveriti, če in v kolikor je ohranitev statusa stalne nevtralnosti pri istocasnem članstvu v Evropski skupnosti sploh možno in smiselno.

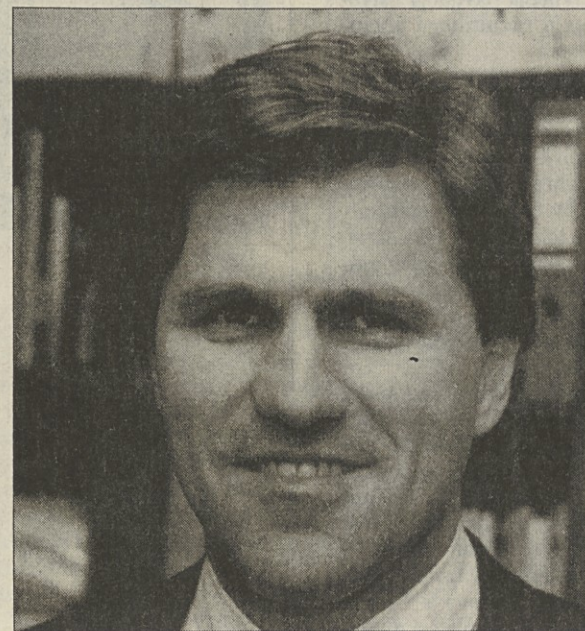
Če bo evropski varnostni sistem uresničen v starih, petih letih, bo Avstrija - tako razmišljanja v »pozicijskem papirju« - tudi zaradi nevarnosti, da krize v sosesčini zajamejo tudi njo, morala razmišljati o članstvu v tem sistemu. Dokler pa enotna varnostna politika ne bo uresničena, se socialdemokrati ne bodo vključili, ampak samo sodelovali pri njenem izoblikovanju. Tako bo Dunaj po mnenju avtorjev papirja imel možnost, že od vsega začetka vnesti svoje predstave v novo evropsko varnostno politiko, ne da bi formalno-pravno prišel navskriž z dolocili o »večni nevtralnosti«.

Da pa znotraj SPÖ v vprašanju avstrijske nevtralnosti še ni enotne pozicije, je včeraj na tiskovni konferenci v Celovcu dokumentiral koroški

državni poslanec Walter Posch. Le-ta je poudaril, da avstrijska nevtralnost nikakor ni obsoletna (zastarela) ter da ima Avstrija tudi kot nevtralna država svoje mesto v Evropski skupnosti, če bo prišlo do njenega pristopa. Dejal je, da avstrijska nevtralnost v tem slučaju ne bi bila samo zascita za državo samo, marveč bila lahko tudi prispevek k varnosti v srednji Evropi.

Odločno je socialdemokratski državni poslanec odklonil razpravo o pristopu Avstrije v NATO. Le-ta da je v »identitetski krizi, ker je izgubil sovražnika«, je menil Posch in vprašal, proti komu naj se bi ta vojska organizacija borila, ko je »nasprotni vojski blok razpadel in se celo že govori o omejenemu članstvu nekaterih bivših članic Varšavskega pakta v Severnoatlantskem paktu.

V zvezi z avstrijsko nevtralnostjo pa je socialdemokratski državni poslanec se postavil vprašanje, ali je Avstrija - kot nevtralna država - vodila pravilno politiko ob razpadu Jugoslavije, ko je v konfliktu zavzela »masivno enostransko stališče, namesto da bi prevzela nevtralno posredovalno vlogo, brez da bi se morala hkrati odpovedati nacele pravice narodov do samodločbe.

Socialdemokratski poslanec Posch je mnenja, da ni razloga, da se Avstrija odpove statusu nevtralnosti.

»ZELENO POROČILO«

Izgledi koroških kmetov niso nič kaj obetavni

Na lestvici dohodkov v zadnji polovici

CELOVEC - Koroški kmetje kot celota so v preteklem letu svoje dohodke zboljšali kar za štiri odstotke. To je razvidno iz tako imenovanega »Zelenega poročila« deželne vlade o razvoju v kmetijstvu.

Kot je dejal pristojni politični referent za kmetijstvo, deželni glavar Christof Zernatto, je to zboljšanje dohodkovne situacije v kmetijstvu bilo izključno možno in doseženo samo z velikanskimi direktnimi podporami deželne vlade.

Tako je deželna uprava lani izplačala 900 milijonov šilingov raznih podpor, dodatno pa so kmetje dobili še 150 milijonov šilingov odškodnine za škodo, ki jo je povzročila lanska suša. Individualni dohodki kmetov pa so zaradi zmanjšane kmetijske produkcije nazadnje za en procent.

Mocno so se povečale površine z alternativnimi ali zelenimi posevki. Na sedmimi koroških njiv, to je 10.000 hektarjev zemlje, so kmetje pridelovali alternativne produkte in za to iz namenskih skladov zvezne vlade dobili 50 milijonov šilingov podpor.

»Zeleno poročilo« pa potrjuje, da kljub vsem tem podporam in privatni iniciativi deželnih oblasti koroški kmetje krepko nazadujejo za avstrijskim povprečjem in prognoze o prihodnjem razvoju koroškega kmetijstva niso nič kaj obetavnejše. (F.W.)

KOROŠKA / ELEKTROGOSPODARSTVO

Zbiralnik Kölnbrein končno pod nadzorom

Sanacija je stala nad dve milijardi šilingov

IVAN LUKAN

CELOVEC - Ena najvišjih in največjih elektrarn v Evropi, zbiralnik Kölnbrein v dolini Malte na zgornjem Koroškem, je spet do grebena jezera napolnjen in po nekaj letih ponovno obratuje v polnem obsegu. Doslej je to zaradi konstrukcijskih pomanjkljivosti v ogromnem jezru Kölnbreinsperre - bilo nemogoče. Zaradi njih je več kot 1000 litrov vode na sekundo ušlo skozi spranje in luknje v betonu.

Po dolgotrajni in zelo dragi sanaciji, stroški zanjo znašajo skoraj dve milijardi šilingov, so količino uhajajoče vode zmanjšali na zanemarljivih 17 litrov na sekundo.

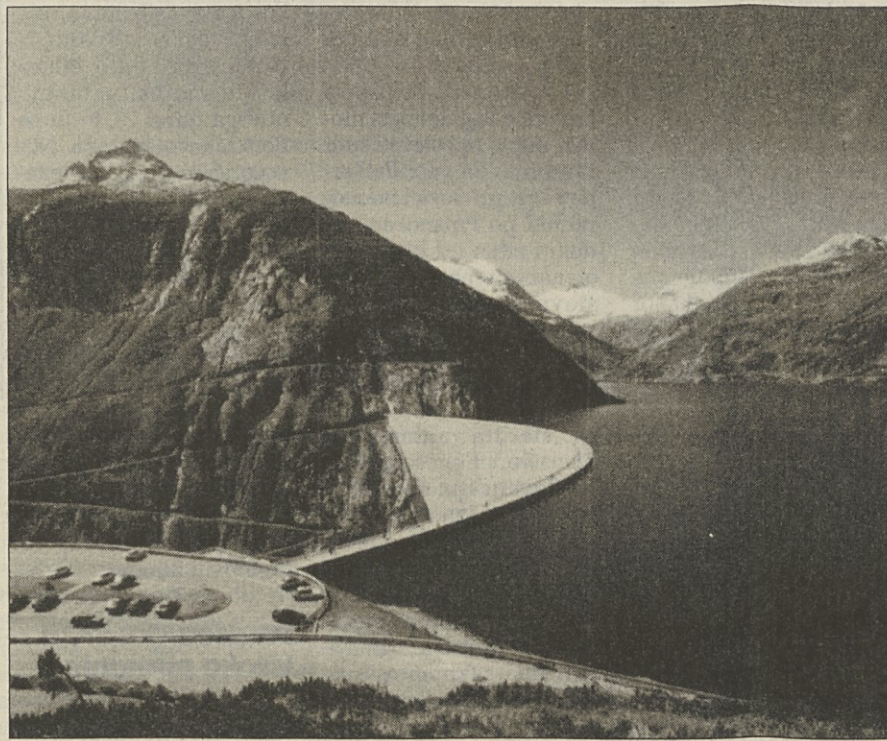
Sanacijske nacрте za stabilizacijo velikanskega jezera je izdelal svetovno znani švicarski strokovnjak Giovanni Lombardi. Uspelo mu je zmanjšati premike v jezru, ki so se pojavili kot posledica ogromnega 5, 4 milijona ton težkega vodnega pritiska, ce je akumulacijsko jezero bilo do vrha jezera napolnjeno.

Lombardi je na zunanji strani jezera dal postaviti 65 metrov visok podpori zid, ki je s 613 veznimi elementi povezan z jezero. Ta dodatni zid nosi 920.000 ton ali 20 odstotkov celotnega vodnega pritiska. Kočljivo sanacijo največjega betonskega jezera Evrope bodo

zaključili prihodnje leto. Akumulacijsko jezero v dolini Malte, cigar del je zbiralnik Kölnbrein, z zmogljivostjo srednje jedrske elektrarne je zaradi svoje fleksibilne uporabnosti predvsem v kriznih trenutkih največji tovrstni avstrijski producent visokokvalitetnega električnega toka.

Čeprav so se težave z jezero Kölnbreinsperre pojavile že pri prvi totalni polnitvi akumulacijskega jezera leta 1979, je letno povprečje koriscenja zbiralnika znašalo 90 odstotkov.

Doslej je hidrocentrala Malta producerala 13 milijard kilovatov najkvalitetnejšega toka.

Zbiralnik Kölnbrein v čudoviti dolini Malte je vsako leto cilj tisočih turistov.

EVROPA / MANJŠINE

Franci Zwitter ml. stopil v stopinje svojega očeta

Koordinator manjšin sosednjih držav

BRATISLAVA - V slovaški prestolnici so konec preteklega tedna priredili 18. srečanje narodnih manjšin sosednjih držav na temo »Kultura narodnih manjšin v kontekstu evropskih sprememb«. Na kongresu je razpravljalo nad 145 predstavnikov 15 narodnih skupnosti.

Srečanje je tokrat organiziralo Hrvatsko kulturno društvo na Slovenskem, pokroviteljstvo pa je prevzel sam slovaški državni predsednik Kovacs. Srečanje je nakazalo napetosti prav v novonastalih državah, kjer prevladuje evforija enonacionalne državnosti.

Na koncu srečanja so se letošnji prireditelji zahvalili dosežanju koordinatorskega dela in pobudniku številnih iniciativ dr. Franceju Zwitteru st., za novega koordinatorskega srečanja narodnih skupnosti sosednjih držav pa so izvolili njegovega sina dr. Francija Zwittera ml. (slika zgoraj).

NOVICE

Državni zbor sprejel zakon onajemniški pravici

DUNAJ - Avstrijski parlament je - po več kot dve leti trajajočih pogajanjih v vladni koaliciji - sprejel zakon o najemniških pravicah. Najbolj pomembna novost v tem zakonu, ki je bil izglasovan samo z glasovi socialdemokratov in ljudske stranke, je v tem, je uvedba mejnega zneska namesto dosežanih kategorij pri določanju najemnine. Cilj novega zakona pa je, da bi stanovanj v Avstriji - predvsem zasebna - postala spet cenejša. Opozicija - svobodnjaška stranka in Zeleni - prav v to močno dvomi in zakona tudi ni podprla. Pravosodni minister Michalek je poudaril, da so izrečni pridržki pri nekaterih točkah zakona utemeljeni, da pa je reforma kot taka pozitivna. Koalijskijska partnerja sta s tem v zvezi govorila o kompromisu, ki da je sprejemljiv za obe strani, predvsem pa za prizadete.

Avstrijske banke znižale obresti za zasebna posojila

DUNAJ - Potem ko je Avstrijska narodna banka znižala diskontne obresti za pol odstotka, so temu koraku sledile avstrijske banke z znižanjem obresti na potrošniška posojila. Kot prva banka je Bank Austria napovedala znižanje obresti za zasebne kredite. Obrestna mera za zasebni kredit se bo znižala od naslednjega 11.25 odstotka na 11 odstotkov, obresti za tako imenovana akcijska posojila pa bodo znašali 9 odstotkov. Gospodarstvo je znižanje diskontnih obresti s strani Avstrijske narodne banke pozdravilo, zvezna gospodarska zbornica je s tem v zvezi sporočila, da se je s tem odprl potencial za znižanje stroškov v višini 5 mrd. šilingov.

PLEBISCITNI PRAZNIK

Tresla se je gora, rodila se je - znamka

CELOVEC - Kako hitro se spreminjajo časi in zahteve. Ni se dolgo od tega, ko so koroški politiki v združbi dveh nemškopolisocih dnevnikov na glas zahtevali razglasitev 10. oktobra, dneva koroškega plebiscita leta 1920 - za dela prost deželni praznik. Če se to ne bo zgodilo in bo Dunaj se naprej blokiralo to »najsvetejšo« vseh koroških zahtev, potem se bo zgodilo...

Tako ali podobno so se glasile »groznejše« deželni politiki in drugih. Toda: tresla se

je gora rodila pa se ni miš, ampak majčkna poštna znamka, ki jo bo avstrijska pošta za 75-letnico plebiscita izdala leta 1995. Po predlogu koroških filatelstov pa bo znamko krasil dobrodošel plebiscitni motiv humperškega gradu.

Na Koroškem so se ob tem uspehu vidno oddahnili. Predvsem namestnik deželnega glavarja in kulturni referent Peter Ambrozy, ko je dejal, da je bil na Dunaju »dosežen simboličen uspeh«.

ES - AVSTRIJA / HIGIENSKE SMERNICE PRI MLEKU

Nova občutna obremenitev

CELOVEC - Prihodnje leto bo Evropska skupnost (ES) uvedla nove higienske smernice pri mleku in mlečnih proizvodih, ki bodo veljale tako za članice Evropske skupnosti kot tudi za vse trgovske partnerje sedanje dvanajstere, torej tudi za Avstrijo.

Zato je ministrstvo za zdravstvo na Dunaju izdalo posebno mlečno odredbo, ki pa je po mnenju kmečkega stanovskega zastopstva domala neizvedljiva. Po mnenju kmetijskih zbornic - tudi koroške -

bo ta odredba kmečki stan se bolj oslabila, ker je dosti strožja kot veljavne smernice Evropske skupnosti. To je vsaj trdil predsednik koroške kmetijske zbornice Walfried Wutscher na tiskovni konferenci pred nekaj dni v Celovcu.

Odredba namreč predvideva centralizacijo mlečnih kontrol ter ukinitvev dosedanjih krajevnih kontrolnih laborjev. To bi kontrole podrazilo kar za desetkrat, zaradi dolgega transporta pa bi trpela tudi kakovost mleka, ki

sodi med kritične oz. se posebej občutljive produkte.

Kmetje oz. njihovo zastopstvo med drugim zahtevajo, da mora zvezna vlada upoštevati skladnost med higieno in kvaliteto proizvoda ter se ozirati na utecevanje avstrijske kmetijske strukture.

Ze samo podatki za Koroško kažejo, da so posledice odredbe lahko zelo dramatične za oskrbo prebivalstva z mlekom.

Na Koroškem je 6160 mlečnih kooperantov, ki imajo na 130.000 hektarjih travnikov in pašnikov 60.000 mlečnih krav. Letna produkcija pa znaša 205 ton mleka, od tega odvajajo 124.400 ton mleka mlekarjem in sirnarjem. Tri velike koroške mlekarne zaposlujejo 323 sodelavcev, dnevno kooperirajo s 1166 trgovinami in 527 solami oz. otroškimi vrtni. Hkrati oskrbujejo z mlečnimi produkti 575.000 potrošnikov in letno pridelajo 45.000 ton tekočih mlečnih izdelkov, 1300 ton skute, 1000 ton masla in 6700 ton sira.

KRONIKA / BORŠNIKOVO SREČANJE '93

O našem, mojem gledališču

Miroslav Košuta: SSG v Trstu je še najbolj podobno razdedinjenemu sinu.

MARIBOR - Čeprav je Slovenija majhna država, ima resnično bogato in razvejano gledališko dejavnost, ne glede na mnenja tistih, ki vidijo vse le črno in tistih, ki živijo na svojih roznatih oblakih. Nase, moje gledališče je zanimiva rubrika v letosnjem almanahu, v kateri predstavniki posameznih gledaliških hiš nizejo svoje misli o sedanjem trenutku in prihodnosti. Tako ugotavlja Miroslav Košuta iz Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, da ima ta teater v družbi slovenskih gledališč specifično vlogo, mesto in usodo. »Iz tega družinskega zornega kota je še najbolj podobno razdedinjenemu in v rezo danemu sinu, pac otroku, ki ga sicer priznavamo za svojega, pa ne more enakopravno sedeti k mizi z ostalimi.« Nič kaj laskava ocena za matično kulturno politiko. Košuta podkrepljuje svoje misli o pomenu trzaskoga gledališča se z dejstvom: »To je pot sodelovanja na meji dveh, pravzaprav treh kulturnih svetov, pot odpiranja široki in barvno pisani, z asimilacijo ogrojeni publiki, pot morda že nekoliko arhaične ljubezni do slovenske besede, pot utrjevanja zavesti, da je domovina ena in ena sama, vsak od nas pa državljani sveta, in da isto velja za kulturo, ki nas oplaja z veseljinim.

Tomaz Pandur iz Drame SNG Maribor navaja v svojem zapisu seznam primkov svojih igralcev in sodelavcev in P. S.: You are one of us, my love. Slednje piše tudi na plakatih pred gledališko stavbo v Mariboru, med bližnje drevesne veje pa so pobudniki za alternativno kulturo in mariborsko rock sceno obesili svoj protestni transparent proti omalovaževanju te kulture v mestu ob Dravi. Po njihovem je Maribor znan le po Veseli jeseni in Boršnikovem srečanju! Morda pa so pozabili na Zlato lisico!

Primorsko dramsko gledališče definira Marko Sosič takole: »... je gledališče igralcev, njihove edinstvene sposobnosti globokega individualnega in kolektivnega izraza, je gledališče velikih zgodb in

custev, je gledališče mediteranskih strasti in je gledališče poglobljanja v svet človeka, ki mu iz dneva v dan uhajajo skozi roke in mimo srca vse tiste vrednote, zaradi katerih je bilo nekoč postavljeno njegovo bivanje v ospredje razvoja sodobnega človeka in družbe.«

Zvone Sedlbauer je zadovoljen, da se je gledališče Glej iz Ljubljane resilo privednika eksperimentalno. V treh dekadah so odkrivali v tem gledališču nove vrednote in med drugim ugotovili, da v slovenskem gledališču igralska umetnost in igralsko gledališče preprosto izumirata. V ta problem je seveda vpet tudi lik režiserja in Sedlbauer meni: »To mi seveda nalaga, da ne sledim imagoškimi, efektomanskim in podobnim trendom, ki so v veljavi pri nas. Pot bo zato daljša. Nasa zadovoljstva ne bodo evforična. Bolj poglobljena bodo - taka kot bi želel, da bi bila nasa življenja (življenja ustvarjalcev) in življenja razumnega občinstva.«

Do prve spremembe programa je prišlo predvčeršnjim, ko je popoldne odpadla predstava Viteški turnir (zaradi dežja). Organizatorji bodo to predstavo gledališča Ane Monro uvrstili v program prihodnjega teden. Danes sta na sporedu letosnjega BS dve tekmovalni predstavi. Ob 18.30 se pričena na novem odru mariborskega gledališča s Peklom prvi del Dante-Prokic-Pandurjeve La divine comedie v izvedbi Drame SNG Maribor in v režiji Tomaza Pandurja.

Na cetrkovni seji gledališkega sveta SNG Maribor smo zvedeli tudi vzpodbudno novico, da bo novo mariborsko gledališče v doglednem času le popolnoma zgrajeno, saj sedaj mariborska Drama uporablja le oder kot prizorišče in avditorij. Na velikem odru bo ob 22. uri se predstava Hamlets n'roses v izvedbi Gledališča Glej, režiser predstave je Tomaz Stručl. Spremljevalnih predstav danes ni.

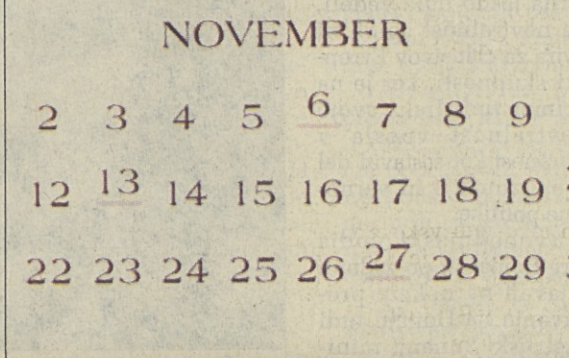
Adrian Grizold

LIKOVNA UMETNOST / SLIKARSTVO V KOLEDARJIH

Slovincem vse, kar sicer gledajo veliki

Cetisova koledarja ne le prodajni uspešnici, temveč tudi prispevek k večjemu poznavanju naše likovne umetnosti

BRANE PIANO

Stran iz koledarja reprodukcij del Antona Gajmirja Kosa (Skica za portret, 1955)

CELJE - Lani se je Cetis domislil koledarja, ki je pomenil lastnikom statusno priznanje, letos pa si bo dva povsem drugačn, a umetniško prav nič manj dragocena koledarja za leto 1994, lahko za malo denarja obesilo v svoje domove in nad delovne mize toliko Slovincem, kolikor bo pač hotelo.

Do lani je bil Cetis znan po reprezentativnih stenskih koledarjih v produkciji oblikovalca Rada Jenka. Koledarji in Jenko so pobirali vsa mogoca domaca priznanja. Čeprav jih je Cetis tiskal predvsem za svoje poslovne partnerje, pa se je do njih z malce vztrajnosti vendarle dalo priti.

Lani je Cetis poleg redne produkcije prodajnih koledarjev - zvečne naravnanih na povprečen okus obiskovalcev slovenskih papirnic - uspil majceno zmerno med ljubitelji sodobne slovenske grafike. V picilih stodesetih izvodih je namreč natisnil reprezentativni sedemletni stenski koledar za leto 1993, ki so ga sestavljali podpisani grafični oddisi originalnih del priznanih slovenskih grafikov in ga naslovil Svobodni vrtovi grafične umetno-

sti. Vrtovi so postali najbolj iskan doma narejen koledar vseh časov. Klavdij Tutta, Jozef Muhovič, Lojze Logar, Bojan Kovacic, Bogdan Borčić in Petra Simončič so nekaj casa vsak po dva meseca viseli na stenah, nato pa so jih srečni lastniki enega po enega nosili k steklarjem in si jih uokvirjali za večni okras. Zadevo so zakuhali Alenka Domjan iz celjskega Likovnega salona, samostojni oblikovalec Joze Domjan in Metka Vehovar iz Ceti-sove agencije Dialego. Pokazali so, kako je mogoče klasične grafične tehnike prenesti v industrijsko tako uspešno, da so z dosežkom zadovoljni celo umetniki sami.

Čeprav so v strokovnih krogih letos mnogi pričakovali, da bo Cetis nadaljeval z lani izumljeno formulo, ki mu je prinesla tako laskava priznanja kot medijsko reklamo, so zunanja sodelavca Alenka in Joze Domjan ter Cetis postavili stvari na glavo. Poleg nekaj običajnih komercialnih koledarjev so za leto 1994 pripravili dva koledarja, ki pomenita hkrati hvalevreden zalozniški podvig sirjenja poznavanja domače likovne umetnosti, obe-

Stran iz koledarja baročno sakralno slikarstvo (L. Krackher: Zamaknenje sv. I. Lojolskega, sr. 18. stoletja)

nem pa sta potencialni prodajni uspešnici. Gre za koledar pokojnega akademskega slikarja Gojmirja Antona Kosa, najpomembnejšega predstavnika slovenskega kolorizma, slikarja ki je s svojimi deli petdesetih let lastnega ustvarjanja prehodil vso pot od realizma do barvne abstrakcije in ki si je »posthumno zagotovil mesto vzornika mlajših rodov«.

Kos se bo najširši javnosti na zidovih, tam, kjer bo pač obesen, predstavljal z reprodukcijami olj Avtoportret (1956), Sava s Smarno gorjo (1938), Kruh in vrc (1931), Portret Vide Novakove (1920), Kmečko dvorišče (1927), Velike roze (1953), Poletna pokrajina (1948), Ob morju (1956), Korčula (1936), Pocitek na prostem III (1944), Tihožitje v jeseni (1954), Skica za portret (1955) in Pisane posode II (1963). Koledar je natisnjen v začetni nakladi 8000 izvodov, vsebinsko ga je zasnovala Alenka Domjan za Likovni salon Celje v sodelovanju z Moderno galerijo Ljubljana, spremno besedilo in biografsko gradivo je prispevala Breda Illich Klancnik, oblikoval ga je Joze Domjan, fotografije slik pa sta naredila Matija Pavlovsek in Lado Mlekuz. Tiskal je seveda Cetis. Stal bo samo 520 tolarjev, napredaj pa bo v knjigarnah in nekaterih galerijah.

Drug umetniški koledar se obrača v slovensko preteklost in prinaša dvanajst reprodukcij baročnega sakralnega slikarstva na Slovenskem. Gre za širši javnosti manj znana dela iz Narodne galerije, ptujkega Pokrajinskega muzeja in večih slovenskih cerkva. Cetis, ki gotovo računa na prodajni uspeh koledarja, ga je natisnil v 20 tisoč izvodih, pomanjšave dve stoletji starih slikarji si bo mogoče za lastni dom omisliti za 590 tolarjev. Izbor gradiva in avtorsko besedilo je delo Ferdinanda Serbelja, priprava in organizacija Alenka Domjan za Likovni salon Celje,

oblikoval je Joze Domjan, fotografirala pa Marjan Smerke in Srečo Habič. Na kakovostnem 360 gramskem kartonu so reprodukcije slik Sv. Franciska Saleski izroca Sv. Franciški Santalski redovna pravila družbe Marijinega obiskovanja, ki jo je za grajsko kapelo v Goricanah leta 1753 naslikal Valentin Metzinger, Marijino oznanjenje, ki ga je leta 1771 naslikal Johan Martin Schmidt - Kremser Schmidt, Sv. Jurij pred Marijo in Jezusom, ki jo je za grajsko kapelo nemškega viteškega reda v Veliki Nedelji leta 1727 naslikal Martin Altomonte, sv. družina, ki jo je za sentpetrsko cerkev v Ljubljani leta 1734 naslikal Franc Jelovsek, Sv. Janez Krstnik krsti Jezusa, ki jo je za zupnijsko cerkev Sv. Janeza Krstnika v Podsedri leta 1770 naslikal Andrej Straus, Zamaknenje Sv. Ignacija Lojolskega, ki jo je za oltarni nastavek v Okonini pri Radmirju sredi 18. stoletja naslikal Lucas Krackher, Marijino vnebovzeetje, ki jo je za fuzinsko cerkev na Savi v Jesenicah pred 1749 naslikal Nicola Grasi, Zamaknenje Sv. Hieronima, ki jo je za stranski oltar cerkve v Spitalcu leta 1757 naslikal Anton Lerchinger, Marija roznega venca s Sv. Dominikom in Sv. Franciskom, ki jo je za marmorni oltar nastavek fuzinske cerkve na Savi v Jesenicah naslikal Nicola Grasi, Vsi svetniki, ki jo je za Marijino romarsko cerkev na Sladki gori leta 1761 naslikal Anton Cebej in sliko Povelicanje Sv. Miklavža, ki jo je za zupnijsko cerkev v Zalcu leta 1764 naslikal Fortunat Bergant.

Skratka, dva zalozniška podviga, ki sta lahko domačin tiskarnam vzor skrbni za razširjanje poznavanja slovenske likovne dediščine. Se posebej, ker se bosta zagotovo izplačala...

Spodjedi Boršnikovega srečanja

MARIBOR - Med slovesno otvoritvijo Boršnikovega srečanja so člani Magdalenske mreže delili obiskovalcem letake z zahtevami »Prostore tudi za subkulturo«, »Dopustite možnost ustvarjanja tudi drugačnim«, med samo otvoritvijo pa je prav nasproti vhoda v mariborsko gledališče visel velik transparent z istim besedilom. Magdalenska mreža si - podobno kot Mreža za Metelkovo v Ljubljani - prizadeva, da bi nekdanjo vojaško velepekarno ob Magdalenskem parku prepustili kulturnikom. Ena od članic mreže je na vprašanje, ali so proti Boršnikovem srečanju, odgovorila, da bi del denarja, namenjenega temu pretriranemu blišču, lahko razdelili mladim, ki iščejo svojo identiteto. EG Glej iz Ljubljane pa je na rob Boršnikovem srečanju izdelalo in razposlalo spodnji »oglas« za Boršnikovo srečanje. (STA, V.L.)

NAGRADNA ŽUPA

Katero nagrado Boršnikovega srečanja bo osvojil Tomaž Stručl s svojo predstavo HAMLETS N'ROSES?

PRAVILN ODEVOV JE:

1. posredna nagrada Boršnikovega srečanja za izvirno eksperimentalno delo
2. posredna nagrada Boršnikovega srečanja za izvirno kolektivno delo
3. posredna nagrada Boršnikovega srečanja za obsevanje gledališča delo
4. posredna nagrada Boršnikovega srečanja za sodelovanje delo
5. posredna nagrada Boršnikovega srečanja za sodelovanje delo

Gledališče Glej bo podelilo glavno nagrado CD (Hamlet Packard) in tri tolažne nagrade (majico Gledališča Glej, dve vstopnici za Grapefruit Sunday Parties in dve vstopnici za predstavo Gledališča Glej po lastni izbiri) tistim, ki bodo obkrožili pravi odgovor in ga poslali na naslov Gledališča GLEJ (Gregorčičeva 3, Ljubljana) do 23. oktobra 1993.

Prvi dan: moda in priročniki

Povpraševanje po tuji literaturi v Sloveniji se vedno narašča, v prvem dnevu sedme prodajne razstave knjig, imenovane Frankfurt po Franfurku, ki se odvija v dveh prostorih Cankarjevega doma, pa so obiskovalci pokazali največ zanimanja za naslednje knjige:

1. Peacock: 20th Century Fashion, zalozba T H
2. Helen Coll: Euro Vocational Education Systems, zalozba Kogan
3. Spears: NTC's Dictionary of Phrasal Verbs, zalozba NTC
4. Stewart: Yoga for Children, zalozba Random
5. Ars Edition: Der Regenwald, zalozba ARS

Naslovi najbolj iskanih knjig kažejo, da so tisti, ki so si sejem ogledali že prvi dan, najpogostejše zazeleli knjige o modi, precej zanimanja so pokazali tudi za različne jezikovne priročnike, nekaj izmed njih pa se je odločilo, da svoje otroke že zgodaj pouči o osnovah joge in z njo povezane vzhodnjaške filozofije. Na vrhu seznama knjig, po katerih so obiskovalci najbolj povpraševali, ni knjig s področij, ki so na sejmju najmočnejše zastopane, torej literature o računalništvu, ekonomiji in tehničnih strokah. (V. S.)

Nov knjižni center C LJUBLJANA - Na Kopitarjevi 2, nad knjigarno Centra Oxford je Cankarjeva zalozba odprla nov prostor, kjer obiskovalci lahko najdejo vse knjige, ki jih je izdala omenjena zalozba, poleg njih pa tudi mnogo drugih. Knjige v centru C bodo prodajali po najmanj deset odstotkov nižjih cenah, prostor pa je urejen tako, da si knjige lahko v miru ogledamo in jih prelistamo, preden se odločimo za nakup. V centru C v prihodnje lahko pričakujemo tudi precej družinskih kulturnih dogodkov, od literarnih večerov, okroglih miz, do pogovorov z avtorji. Cankarjeva zalozba se z odprtjem takšne knjigarnice približuje bralcu, ki bo v njihovih prostorih morda laze in bolj sproščeno izbral knjigo zase. (V. V.)

GLEDALIŠČE / KAJ PRIPRAVLJA PDG

Janeza Pipana "čuden" začetek štiriindvajsete sezone

Otvoritvena predstava v novi gledališki hiši bo 16. decembra Krst pri Savici slovenskega dramatika in pesnika Dominika Smoleta

VOJKO ČUDER

NOVA GORICA - Letosnja, 24. profesionalna sezona v Primorskem dramskem gledališču se je začela drugače kot običajno. Ne s premiero, kot je v navadi, ampak - s prvo (razcembeno) vajo za prvi gledališki komad, ki bo odigran v novi sezoni. To se je zgodilo v torek, 19. oktobra, medtem ko drugi slovenski teatri že imajo za seboj prve premiere in se pripravljajo na druge. Ali drugače povedano: le nekaj dni pred začetkom letosnjega Boršnikovega srečanja v Mariboru.

Razlogov za takšen "odlog" je več kot zadosti. Prvi je ta, da želijo Novogoričani začetek gledališke sezone postaciti z otvoritveno predstavo v novi gledališki hiši. To naj bi se zgodilo 16. decembra s predstavo Krst pri Savici slovenskega dramatika in pesnika Dominika Smoleta. "To bo velik dan za našo gledališče in za slovensko sploh," pravi sedanjí umetniški vodja PDG in sestavljalac letosnjega sporeda Marko Sosič, "pravi kulturni praznik." "Tega dne bomo odprli prvo in doslej zal edino

izključno za teatsrke potrebe zgrajeno gledališko hišo pri nas," ga dopolnjuje ravnatelj Tomica Dumancic. Delavci zares hitijo. Kakih 120 jih skrbijo, da bilo vse potrebno nared do roka...

Režiser Smoletove drame Krst pri Savici Janez Pipan je (kar je po svoje nenavadno) odstrl nekaj skrivnostnih tancic s svojega videnja Krsta in kako se bo lotil tega nedvomno temeljnega in najtežjega dela slovenske literature in dramatike. Temeljnjega zato (po njegovem), ker gre za mit, na podlagi katerega smo se Slovenci utemeljevali, si razlagali svoja pretekla ravnanja in iskali svojo narodno identiteto. Najtežjega zato, ker dopušta do sebe po različnih poteh. Katera je prava in nezmotljiva, pa je vprašanje.

Smoletov Krst pri Savici je prvo delo, ki ga Pipan dela - drugic. Prvic se je z njim srečal leta 1981 v ljubljanski Drami. "Takratno branje je bilo popolnoma drugačno od tega, kakor

ga nameravam brati sedaj. Ta predstava ne bo imela nobene zveze s takratno uprizoritvijo." Besedilo samo, kot smo rekli, omogoča več zanimivih pristopov. Mogoče ga je videti iz več zornih kotov. Tako, kot je sam krstni akt v slovenski nacionalni zavesti opredeljen historično in mislito, tudi Smole ponuja več vidov tega dogodka. V tem je nekaj shakespearskega. "Ce sem," pravi Pipan, "leta 1981 to Smoletovo besedilo 'bral' izrazilo politično, ga danes berem ravno obratno, se pravi kot nepoliticeen tekst. Hrepenjenje po neki čisti, osvobodilni človečnosti. Intimistična perspektiva je naredila Krst pri Savici drugačnega, bolj aktualnega in za današnji čas bolj primernega."

Novogoriška predstava bo zato poleg Smoleta morala nujno upoštevati tudi Prešerna. Se vec: Prešernov Krst pri Savici bo moral biti po Pipanovem vidanju eden od bistvenih elementov celotne predstave. To bo potrebno

predvsem iz naslednjih vidikov: ker delo samo po sebi ponuja ne le intimno zgodbo glavnih junakov - Crtomirja in Bogomile - ampak je možno v njem najti tudi proročje, ce temu tako recemo, za rojstvo države, za rojstvo novega slovenskega teatra.

Gre za izjemno uprizoritev, za veliko predstavo, ki naj bi bila splet zelo intimnih prizorov in velikih spektakularnih situacij. Predvsem bo morala biti dovolj komunikativna, kar pa bo ena od bistvenih težav. Smoletovo besedilo Krst pri Savici namreč takšno komunikativnost zelo malo dopusca.

Poleg zahtevnega besedila, ki mu bo morala ekipa domačih igralcev in gostov (Sasa Pavcek, Stane Raztresen in drugi) biti kos v kar najkrajšem moznem času (Pipan: "Upam, da bomo lahko kmalu zadihali z intimo novega odra!"), je tu se Boršnikovo srečanje. Novogoričani se ga udeležujejo z Marinkovičevu Glorio, ki jo je lani zrežiral isti Janez Pipan. Predstava v okviru srečanja bo v petek, 26. oktobra.

prijeten pogoj, ki pa ga bo sekcija z zacasno zamrznitvijo članstva obravnavala elastično) nesodelovanje pri proizvodnji in promoviji filmov.

Tone Vrhovnik

Predsedniku SAZU visoko priznanje

ROGASKA SLATINA - Tu bo danes redna letna svečanost Reda svetega Fortunata, mednarodnega

statuta naknaden. Članstvo v Fipresci prinaša slovenskim filmskim kritikom možnost sodelovanja v žirijah mednarodnih filmskih festivalov ter na različnih simpozijih, pogoj za sprejem članstvo pa je bibliografija oziroma seznam avtorskih prispevkov v tisku in elektronskih medijih ter (ob majhnosti slovenskega filmskega prostora ne-

NA KRATKO

Ustanovljena slovenska sekcija Fipresci

LJUBLJANA - Z ustanovno skupščino in sprejemom statuta je bila v sredo tudi uradno ustanovljena slovenska sekcija Fipresci (Fédération Internationale de la Presse Cinematographique), evropskega združenja filmskih kritikov, publici-

stov in filmologov. Slovenski filmski kritiki so od 1988 sodelovali v tej mednarodni organizaciji kot oddelek jugoslovanske sekcije, po osamosvojitvi pa je že lani Toni Tršar dosegel, da je generalna skupščina, ki združuje kritike iz 40 držav, potrdila sprejem slovenske sekcije, tako da je bil sprejem slovenski zakonodajni prilagojenega ustanovne-

mednarodni znanstveni simpozij Kulturno ustvarjanje Slovincem v Južni Ameriki ob 60-letnici izhajanja revije Duhovno življenje v Argentini, ki ima gotovo najvidnejše mesto med izseljenskimim verskim revijami.

Simpozij so organizirali Slovenska izseljenska matica (SIM), Slovensko sociološko društvo in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Zacetek izhajanja revije je v tesni povezavi z ustanovitvijo Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko.

Irena Sorn

POPULARNA GLASBA / POGOVOR S TINO TURNER

Ko bom stara mama, bom (morda) komedijantka

Znana pevka, ki je zdaj menda srečna. pravi, da želi ugajati ženskam in moškim, vendar pa ni nikoli pela zato, da bi dvorila moškim

Po šestnajstih letih večnega pekla z Ikeom Turnerjem je Tina Turner postala svetovno znana zvezda. Njeno življenjsko zgodbo so pred kratkim posneli na filmsko platno in film je prav zdaj na vrhu lestvic gledanosti. Kaj je Tina Turner med drugim o svojem življenju povedala v intervjuju za francosko izdajo revije ELLE?

Film "Kaj ima to opraviti z ljubeznijo" so kritiki dobro ocenili.

Kako se počutite, ko gledate svoje življenje, prikazano v filmu?

Kot veste, je film prirejen po moji avtobiografiji z naslovom "Jaz, Tina". Res je, da ni bilo moje življenje roznato in zato ga nisem želela olepsati. To, da sem povedala vse o svojem življenju, je zame neke vrste terapija. Hotela sem tudi pokazati, kakšno je resnično življenje v show-businessu in hkrati povedati vsem ženskam, da jim ni treba trpeti nasilja

v družini. Rada bi jim svetovala, naj se nikar ne spuščajo v razmerja, ki jih uničujejo. Sama nisem bila zrtev taksnege življenja - vedno sem vedela, kaj delam.

Pravite, da niste bili zrtev, vendar pa - zakaj ste tako dolgo vztrajali v takem razmerju?

Takšno pot sem si sama izbrala. Pot k svetlobi me je naredila boljso in močnejšo. Vem, da se vam zdi nenavadno, vendar pa sem mu (Ikeu Turnerju) ljubila, da ga ne bom zapustila, preden bo ne bo dosegel tistega, kar je želel. Vedeti morate namreč, da je bil takrat, ko sva se poznala, zelo dober, in v tistem času sem mu obljubila, da bom ostala z njim in mu pomagala. Prav on mi je pomagal, da sem začela delati v show-businessu. Imela pa sva tudi otroke; nisem mogla odditi, preden sem se odločila, da to res lahko naredim.

Kdaj ste posneli svojo prvo ploščo?

Leta 1960 je neka pevka, ki bi morala posneti pesem Pool of Love, odpovedala snemanje in tako sem vskočila namesto nje. To je bila prva plošča, ki je bila posneta z imenom Ike in Tina Turner.

Je bil v vasi karieri kak pomemben preobrat?

Da, ko sem odkrila budizem. To je bilo takrat, ko sem srečala neko vedezevalko, ki mi je rekla, da bom postala velika zvezda in da bom živela v Evropi. Konec šestdesetih me je neka ženska, ki jo je Ike pripeljal domov, naučila peti psalme. Res smešno - Ike me je varal z žensko, ki mi je dala največje darilo!

Od tistega večera sem vsak dan molila in prepevala. To mi je pomagalo, da sem leta 1976 pustila Ikea. Nekega večera, ko ga že peti dan ni bilo domov, in ko se je končno vrnil in me pretepel, sem spoznala, da bi me bil prav lahko ubil. Sla sem iz motela, v žepu sem imela 36 centov in kreditno kartico. Takrat sem bila popolnoma sama - morala sem skrbeti za štiri otroke. Prezivila sem se z boni za hrano in z nastopi v raznih kabarejih, s tv igrami, z nastopi na glasbenih večerih. Da bi lahko prezivela, sem prišla za vsakršno delo.

Drug velik preobrat v mojem življenju je bilo srečanje z avstralskim managerjem, Rogerjem Daviesom. Takrat sem v kabarejih nastopala s skupino, ki sem jo sama sestavila.

Bila sem do vratu v dolgovi: skoraj 500 tisoč dolarjev, obenem pa nisem podpisala se no-

bene pogodbe za snemanje. Roger je spremenil sestavo orkestra in mi našel delo v bolj uglednih klubih v Las Vegasu. Leta 1981 sem nastopala v prvem delu koncertov skupine Rolling Stones, med njihovo turnejo po Evropi, sledil je nastop z Rodom Stewartom v Forumu v Los Angelesu. Koncert so preko satelita spremljali po vsem svetu. Roger mi je priskrbel tudi pogodbo za snemanje za založbo EMI. Kot manager in prijatelj mi je pomagal pri produkciji plošče Private Dancer. Prodaja je dosegla 11 milijonov, skladba What's Love Got to do with it pa je bila nekaj časa prva na lestvici popularnosti. Sledile so še drugi platinasti albumi in velike turneje. Vse to je spremenilo moje življenje!

Imate nenavadno veliko energije, s katero ustvarjate prav posebno vzdušje. Nekateri umetniki vasih let se ne morejo primerjati z vami. Čemu pripisujete tolikšno aktivnost?

Vedno sem tudi fizično ustvarjala vzdušje. Tudi takrat, ko sem bila noseča in sem nastopala; na oder sem šla z zlomljenimi rebri, z okrvavljenimi ustinicami, na smrt utrujena. Tudi zato, ker me Ike silil. Spominjam se, da sem nekega

dne ležela v bolnišnici - imela sem pljučnico in visoko vročino (skoraj 40 C). Bila sem zavita v mrzle odeje, ko je prišel Ike in mi ukazal, naj vstanem. Zagrozil mi je, da me bo spodil od hiše, če ga ne bom ubogala. Prav to histerično obnašanje me je naučilo samodiscipline. Mislim, da so prav zaradi teh doživetij moji nastopi takšni, kakršne poznate. Rock'n'rolla ne moreš peti in se pri tem obnašati kot kaksna stara mama. Vsaj jaz ne!

Radi vas imajo vsi - zenski in moški poslušalci. Se vam ne zdi, da je nenavadno - občudovati žensko, ki izžareva takšno seksualnost. Kako bi razložili to?

Ljudje imajo takšen pristop radi. Dvorim ženskam in moškim. Res je, da sem bila sprva zelo

lo previdna, vendar sem kmalu spoznala, da je ljudem to všeč. Ne pojem, da bi ugajala moškim.

Vase življenje je bilo zelo burno, zdaj živite umirjeno. Je Tina Turner končno srečna?

Je, Tina Turner je srečna. Imam tri hiše: v Nemčiji, v južni Franciji in na Beverly Hillsu. Imam tudi lepe obleke in vse, kar sem si želela. A sem za vse to tudi trdo delala. Živim z izrednim človekom, Rewinom Bachom. Nudi mi vse, kar ženska potrebuje. Potrebujem se kaj? Verjetno ne. Vendar pa bi rada postala komedijantka. Mislim, da leta niso pomembna, če je človek dober igralec. Nikar ne mislite, da bom postala stara, osivela rockovska zvezda!

Prevedla Janja Korošec

Jaz, Tina

LOS ANGELES - Angela Bassett, igralka, ki jo vidimo kot Tino Turner v filmu Kaj ima s tem opraviti ljubezen pravi, da je to njena največja vloga in izziv. Film Jaz, Tina, ki temelji na Tinini avtobiografiji, poskuša v dveh urah in petnajstih minutah povedati vse, kar se v tem kratkem času o Tini Turner povedati da. Vloga plesalke, pevke in odrske osebe je sprva Bassettovo prestrašila. Snemanje je bilo zelo naporno, trajalo je tudi po sedemnajst ur na dan, nastopiti pa je morala skorajda v vsakem fragmentu filma. Toliko težje ji je bilo zato, ker jo je pri snemanju opazovala Tina Turner. Pevka ji je pri iskanju pravih plesnih gibov in pri igranju tudi pomagala in jo vzpodbujala. Bassettova je Tino, preden jo je upodobila v filmu, videla kot seksi odrsko osebo živahnih, ognjevitih las in lepih nog, razkritih s kratkimi oblekami. Potem pa, ko je spoznala, kako jo je zlorabljal Ike, jo je sprejela kot zasebno osebo, sočutno in zelo radodarno. Ikea je v filmu igral Larry Fishburne. Oba igralca sta v filmu poskušala kani nekaj svetlobe na dejanja Ikea, hkrati pa sta poskušala čim bolj slediti Turnerjevi. In kaj ima s tem opraviti ljubezen? Angela Bassett pravi, da vse.

(R.P., po reviji Interview)

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

KÖLN

Za lepe urice

100 let gala oblek, Muzej uporabne umetnosti, An den Rechtsschule, Köln, razstava bo odprta od 31. oktobra do maja 1994 od torka do petka od 10h do 16h, ob sobotah in nedeljah od 11h do 16h, informacije na telefonu 221-67 14.

V času izprisan razvoj dizajna in mode sta dve umetnostni zvrsti, ki med obiskovalci nad tridesetih skupnih zbirk Muzeja uporabne umetnosti privlačita največ pozornosti. Pričujoča razstava je retrospektiva več kot stoletnega razvoja najvišje mode. Zahvaljujoč velikodušnosti številnih darovalcev so na ogled oblačila za najrazličnejše priložnosti: plesne oprave, obleke za poletne večere, za cocktail partije, svečane večerje in prosti čas. 70 oblek izpricuje razvoj, ki ga je visoka moda opravila v različnih - tudi in predvsem z umetnostnim razvojem določenih - obdobjih. Večino oblačil so izdelali mednarodno znani nemski in tuji kreatorji in specializirane krojaške delavnice, ne manjka pa tudi serijskih izdelkov kölnskih obratov, ki so del proizvodnje posvečali izbirnejšim strankam. Tako bo ob izdelkih Paula Poireta, Nine Ricci Christiana Diorja, Jacquesa Heima, Roberta Capuccija in Emilia Puccija videti tudi stvaritve Heinza Schulzeja Varella, Ulja Richterja in drugih nemških modnih oblikovalcev.

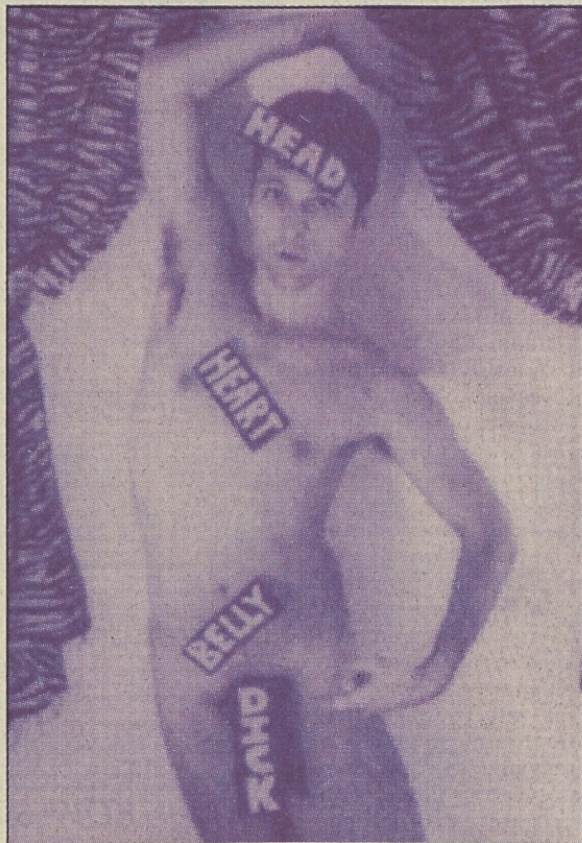
Na sliki: z rožami potiskana svilena poletna obleka angleskega kreatorja Augusta Bernarda (1932), ki poudarja vitkost, modni ideal tridesetih let.

(F. K.)

GLASGOW

Prvi škotski gay festival

Glasgay, CCA (Centre for Contemporary Arts), 350 Sauchiehall Street, Glasgow G2 3JD, od torka, 2. do četrtka, 4. novembra ob 19.30, informacije po telefonu 041 332 7521

Na prvem škotskem gay festivalu bodo skupaj nastopili domačini Untitled Collective in American Tim Miller. »Neimenovani kolektiv« bo predstavil dve deli: najprej »ponosno, optimistično in slavnostno« predstavo Življenje in ljubimec, ki ji bo sledilo se »Sest razodeti 2 odveč«, predstava, ki nastaja v živo v Glasgouu. Britancem se bo s predstavo Moje nenavadno telo pridružil losangeleski umetnik in gay aktivist Tim Miller (na sliki), znamenit po tem, da je bil leta 1990 med štirimi amerišskimi umetniki, ki so jim zaradi spolne usmerjenosti odvzeli državno stipendijo. V Mojem nenavadnem telesu Miller humorno obuja lastno zgodovino in svet od trenutka, ko je bil se »čuden drobian spermij« pa do sedanjosti. Predstavi bo spremljala tudi okrogla miza z naslovom Porednezi / Porednice, na kateri bo razgrnjena gay problematika v času AIDSa, udeleženci bodo skušali definirati, kaj je »gay umetnost« in odkriti, zakaj je na primer New York središče lezbiške umetnosti. Okroglo mizo bosta vodila Simon Whatney in direktorica CCA Nicola White.

(F.K.)

ANTWERPEN

Fabrov Drugačni obraz

DeSingel, Desguinlei 25, 2018 Antwerpen, telefon 0032/23/248-3800. 26., 27. in 28. oktobra, vsakič ob 20. uri.

V kulturni hiši DeSingel bodo tri prve uprizoritve novega odrskega dela slovitega belgijskega koreografa Jana Fabra. Da nes je zanj znan se vedno le delovni naslov Da un' altra faccia del tempo. Pri zasnovi dela, koreografiji in snovanju scenografije je Fabru pomagal Miet Martens, glasba je delo Eugenisza Knapika, Bernda Aloisa Zimmermanna in skupine Meatloaf, luc je poleg Fabra oblikoval se Jan Dekeyser, trije nosilni plesalci pa so Renee Copraij, Tamara Beudeker in Marina Kapitjn. Jan Fabre je to svoje delo, nekaksen podaljšek predhodne operne trilogije The Sound of One Hand Clapping, Silent Screams, Difficult Dreams in The Minds of Helena Troubleyn postavil predvsem po navdihu Knapikove glasbe, tj. partiture za atonalno opero, v kateri presenečajo kontrasti harmoničnih melodij. Spet enkrat bo Fabre poskusil prestopiti meje klasičnega odrskega ustvarjanja s perutni prefinjenega sentimenta, s katerim si je prislužil oznako neoromantika.

(V.L.)

LONDON

Začetek evropske turneje

Bones and Pages, The Place Theatre, 17 Dukes road, London WC1, petek, 29., in sobota 30. oktobra ob 20h, rezervacija in prodaja vstopnic na telefonu 071 387-0031

Na evropski turneji se v London, kjer je že nastopal, vrača Saburo Teshigawara, eden največjih sodobnih japonskih koreografov in plesalcev, ki s pravo vzhodnjasko natančnostjo združuje ples in glasbo. Tokrat Teshigawara v predstavi, solo performanceom Kosti in strani (Bones and Pages) nastopa brez svoje skupine Karas, saj je bila predstava zamisljena kot galerijska instalacija, postavljena iz tisoč knjig in enakega števila cevčev. Dodatne vizualne efekte povzročajo snopi luči in stekleni zasloni, ki omogočajo, da so kritiki ob slepci Teshigawarini intenzivnosti začeli uporabljati pojem »nova fizika plesa«.

Po londonskem gostovanju se Teshigawara odpravlja v Frankfurt, kjer bo med 4. in 7. novembrom v Theatru am Turn s svojo skupino plesalcev predstavil svoj najnovejši projekt Noiet (premierno uprizorjen lani v Tokiju), nastal prav na podlagi »plesu hrupa« Dah, Dah, Sko, Dah, dah in omenjenega Kosti in Strani.

(F. K.)

MÜNCHEN

Avstralsci na evropski turneji

R. S. - Halle, petek, 29. oktober ob 20.00 Midnight Oil je poleg INXS in AC/DC najpopularnejša avstralska skupina v svetovnih okvirih. Iz dežele "tam spodaj" se je veliko težje prebiti kot iz kaksnega Londona ali Los Angelesa. To so občutili tako INXS ali AC/DC kot Midnight Oil. Skupina je nastala že konec sedemdesetih let, debitantski istoimenski album pa so izdali leta 1980. Naslednjih sedem let so redno vsako leto sledile plošče, kot sta »10, 9, 8, 7, 6« in »Red Sails At Sunset«, ki pa razen lokalne priljubljenosti niso posegle po anglo-ameriških lestvicah. Prelomna plošča je bil album iz leta 1987, naslovljen »Diesel And Dust«. Največji hit s te plošče in največji hit skupine Midnight Oil nasploh je bila skladba »Beds Are Burning«, ki se je prebila med prvih deset singlov v Veliki Britaniji. Poleg gologlavega pevca so postala zascitni znak skupine njihova angazirana besedila, ki govorijo o ekologiji, vojnah, sovratstvu, izkoriščanju "človeka po človeku" in podobno. Sledil je še en hit, »Put Down That Weapon«, in velika svetovna turneja. Po dveh letih premoru so se fantje s svojim značilnim melodičnim kitarskim rockom oglasili leta 1990. Albumu je bilo naslov »Blue Sky Mining«, največji hit z njega pa je bila skladba »Blue Sky Mine«, pesem, ki govori o težkem delu in izkoriščanju rudarjev ter problemu brezposelnosti. Plošča je samo še utrdila Midnight Oil na tretjem mestu lestvice najpriljubljenjših avstralskih skupin. Po v živo posnetem albumu so letos izdali album »Earth And Sun And Moon« (na sliki), s katerega so dosedaj izšli trije singli: »Truganini«, »My Country« in »In The Valley«.

(M. K. M)

Lončene peči se spet uveljavljajo

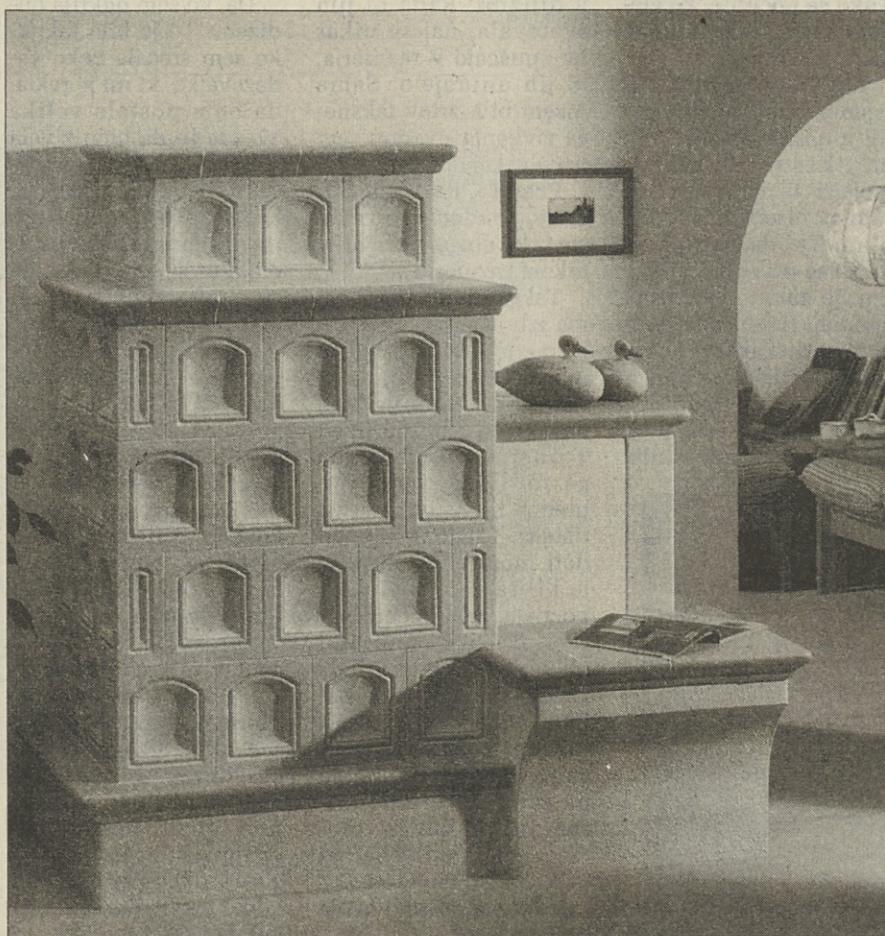
Tehnološko izpopolnjene in dragocen del stanovanjske opreme

Do konca prejšnjega stoletja so lončene peči predstavljale sinonim za »srce hiše«, danes pa se spet uveljavljajo, seveda izpopolnjene z najnovejšimi tehnološkimi novostmi, ki pa ničesar ne jemljejo čaru preteklega obdobja. Peči pa se s svojo dekorativnostjo in kot izredno učinkovit vir toplote zdaj predstavljajo tudi kot dragocen del opreme. Predstavljajo intimni del hiše, oazo zadovoljstva in prijetnosti. Skratka, gre za kotiček stanovanja, ki poleg tega, da prispeva k ogrevanju stanovanja, nudi tudi izredno psihološko toploto. Težko je opisati vse vrste peči, ki so trenutno prisotne na trgu. Omejili se bomo na peči obložene s ploščicami iz majolike, ki nam poleg zdrave tehnike ogrevanja prinašajo tudi čudni svet antičnih tradicij. Zahvaljujoč izpopolnjeni gradbeni tehniki lahko prijetno in dolgo ogrevajo prostore. Zidaki namreč akumulirajo precejšen del toplote, ki ga počasi odajajo, ne da bi se pri tem

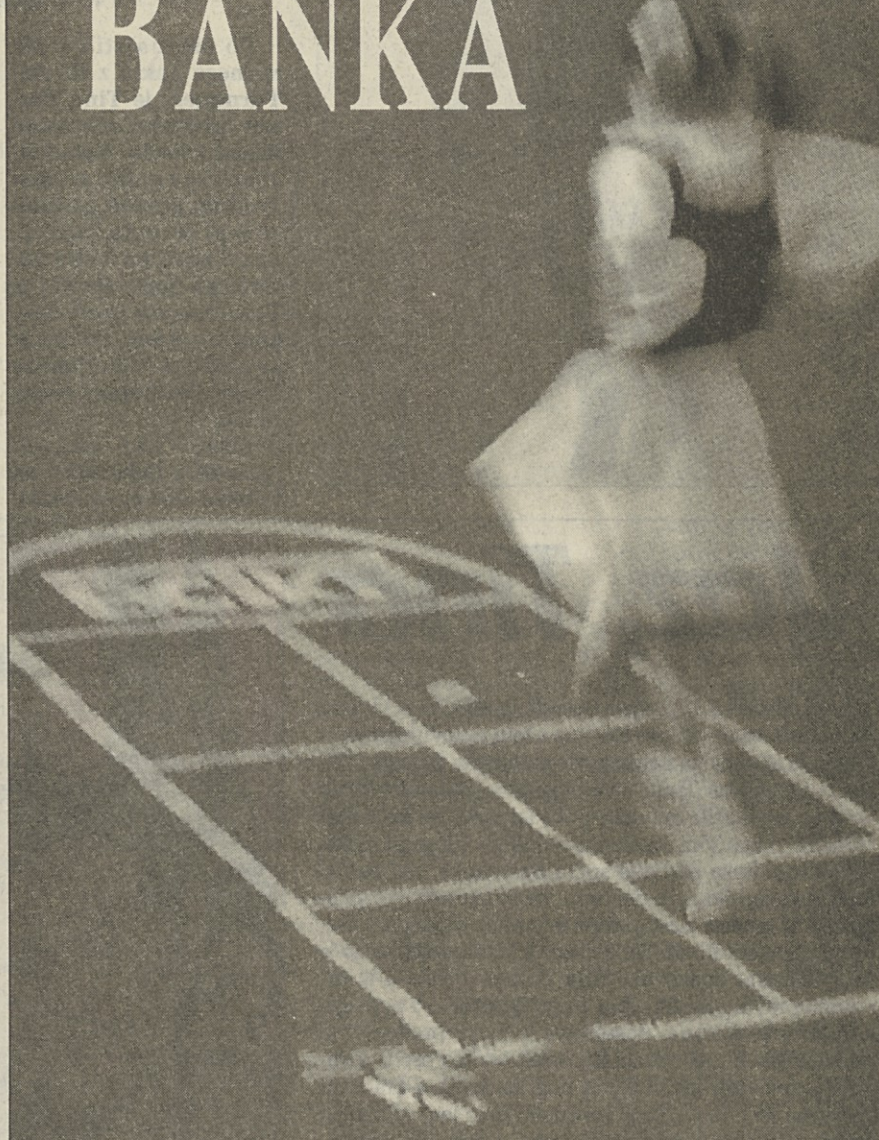
zrak preveč osušil, saj celo ustvarjajo idealne pogoje za dihalne poti. Peči iz majolike predstavljajo v tem trenutku - kot je bilo že zgoraj poudarjeno - izredno pomembne arhitektonske elemente, ki se lahko vključijo tako v tradicionalni ali moderni slog in omogočajo z najrazličnejšimi načini postavitve celo vrsto izredno učinkovitih kreativnih rešitev. Estetski učinek je zaradi privlačnega designa in najrazličnejših barv izreden, ambientu pa dajejo povsem poseben pečat. Izbor peči z okrasnega vidika gre od tradicionalnega do najmodernejšega sloga, ki pa vsak okrasja obrtniški značaj, in to tudi tam, kjer so se uveljavile najmoderneje tehnologije. Precej širok je tudi izbor okrasov, od katerih omenjamo le nekatere. Tako zasledimo okrasne motive iz narave, ki se dobro vključujejo v vsak stil opreme, okraske v slogu tapiserij, ki s svojimi harmoničnimi linijami ustrezajo bolj ekskluzivnemu okusu,

kot tudi klasične, ki s svojo enostavnostjo izražajo elegantno harmonijo. Na razpolago so tudi geometrijske linije v neintenzivnih barvah, ki ustvarjajo prefinjeno atmosfero, kot tudi peči z gladkimi površinami, ki se lahko kombinirajo z drugimi vrstami, kar prispeva k izredni originalnosti. Peči iz majolike so tudi izredno praktične, saj jih kurimo le dvakrat dnevno. Poprečno za peč porabimo 20 kilogramov lesa na dan, kar daje približno 5000 kcal/h. Peči čistimo stikrat letno. Za ogrevanje celotnega stanovanja je priporočljivo peč postaviti tako, da je del v dnevni sobi, del v kuhinji, kjer tudi kurimo in se lahko uporablja tudi kot pečica, del pa po možnosti v kopalnici. Na ta način ogrejemo glavne prostore stanovanja.

Za dodatne informacije telefonirajte na tel. 040/251215 - 225079. Urad je za stranke odprto vsak dan od 16. do 19. ure, v soboto od 9. do 12. ure. Brezplačni predračuni

MOJA BANKA

**BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA**

SEDEŽ: Ul. Filzi 10 - Tel. 67001 - TRST
NOVA AGENCIJA "MITNICA-BARRIERA"
Trst - Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 18 - Tel. 636311

- PRODAJA
- NAČRTOVANJE
- ZIDAVA
- POPRAVILA

POOBlašČENI
PRODAJALEC

TRST - Prosek 1 - Tel. 040/251215

La Combustibile S.R.L.
34100 TRST - DOMJO 38 - Tel. 820331 - 810252

- diesel goriva
- petroleji za ogrevanje
- motorna olja
- kovinski rezervoarji
- les za kurjavo
- razne vrste premoga
- briketi
- artikli za kampiranje
- žar (barbecue)
- peči

Shell
Pooblaščen prodajalec
ta tržaška pokrajino

Lubrificanti
Izkušnost najboljšega na svetu

PLINSKO OLJE ZA OGREVANJE

LA GIULIANA

- lesene zasteklitve
- aluminijaste zasteklitve
- blindirana vrata
- senčne zaves

Ul. dei Crociferi 5 - TRST
Tel. (040) 302629

Atagas: v službi prebivalstva

V okviru instalaterjev ogrevalnih naprav in se posebej podjetij, ki se ukvarjajo s plinskimi napravami je pri Obrtniškem združenju lani nastal Atagas, združenje tehnikov in vzdrževalcev ogrevalnih naprav na plin, ki trenutno v svojih vrstah združuje 10 članov, ki predstavljajo 90 odstotkov proizvodnih znamk peči, ki so prisotne na evropskem trgu.

V naši pokrajini se je močno povečala uporaba naprav na metan, pri čemer se na račun drugih rešitev vse bolj uveljavlja avtonomno ogrevanje (ogrevanje stanovanja, vode, peči, kuhalne površine itd.). Pri tem velja omeniti nekatere stvari, ki prispevajo k večji varnosti in prihranku energije. Atagas si je v tem kontekstu zadal nalogo, da prispeva k ustvarjanju kulture varnosti in potrebe rednih letnih kontrol ne samo iz varnostnih razlogov, temveč tudi zato, da se poveča

izkoristek ogrevalnih naprav s posledicnim prihrankom, kar z drugimi besedami pomeni prihranek denarja, ki smo ga porabili za kontrolo in vzdrževanje. Atagas je poleg tega na osnovi pazljive analize stroškov tudi sestavil osnovni cenik za člane in določil tudi način kontrol, ki jih je treba opraviti na napravah. Združenje Atagas - ob zagotavljanju popolne avtonomije posameznega člena - zagotavlja tudi zanesljivost originalnih rezervnih delov in stalno izpopolnjevanje tehnikov. Poprečni uporabnik ne ve, da je treba plinske naprave skupaj s celotno napeljavo kontrolirati vsaj enkrat letno, preveriti odvajanje dima skozi zračnike itd., saj le tako zagotovimo pravilno delovanje naprav. Prav zato je Atagas pripravil letni program vzdrževanja, ki vam lahko reši vsak problem, prepreči nesreče in zagotavlja velik izkoristek naprav.

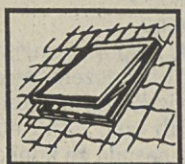
deville
OGREVALNE PEČI, KURIŠČA
in OGNJIŠČA ZA KURJENJE NA DRVA

AGENCIJA - PRODAJA - SERVIS
Adam Giorgio - Ul. Settefontane 95 - Tel. 945070
Thermofurniture S.n.c. - Ul. Nazionale 190 - Opčine (TS)

ELIORE

Serramenti - zasteklitve
aluminijaste in lesno-aluminijaste zasteklitve
z odlično izolacijo, obdelava pločevin in kovaštvo
Pulje pri Domju 222 - Tel. (040)380024 - Fax (040)382774

VELUX
STREŠNA OKNA

PREMIČNE LESTVE - TAKOJŠNA DOBAVA
VIŽOVLJE 1/B (TS) Tel. 040-299102

**EDIL-PORFIDI
TRENTINA**

- TLAKOVANJE ZUNANJIH POVRŠIN
- porfidi • peščenci • prane cementne plošče
- samovezni tlakovalci • kamnite zunanje obloge

SIROKA IZBIRA VSEH GRADBENIH MATERIALOV
TRST - skladišče in urad: Prosek (pri avtobusni garazi ACT)
Tel. (040) 251044

DELAVNICA **SAVI**

LESENE - ALUMINIJASTE
ZASTEKLITVE
IN KOVAŠTVO

KRIZ 152 (TS) - TEL. (040) 220294

STRAN PRIPRAVIL
IN UREDIL

PUBLIEST Srl
Tel. 725877 - TRST

ATAGAS

**ZDRUŽENJE TEHNIKOV PLINSKIH
NAPRAV TRŽAŠKE POKRAJINE**

**ZAJAMČENA
KAKOVOST PRI
SERVISIRANJU
TVOJE PLINSKE
NAPELJAVE**

ADAM GIORGIO
BUDERUS - E.L.M. LEBLANC
LAMBORGHINI CALOR
Ul. Settefontane 95 - Tel. 945070

KNEZ EDDI
ICI - SAUNIERDUVAL
IMMERGAS
Ul. del Farnetello 35 - Tel. 568506

ZOCCHI PAOLO
LAMBORGHINI CALOR
E.L.M. LEBLANC - BUDERUS
Ul. S. Michele 20/b - Tel. 310944

STEFANI ROBERTO
SAVIO
Ul. Campanelle 141 - Tel. 942278

BONIN ATTILIO
IMMERGAS
FONDITAL
Trg Legnami 1 - Tel. 827104

FERRANTE GIANNI
CHAFFOTEAUX ET MAURY
PENSOTTI
Reška cesta (Strada di Fiume) 113 - Tel. 946914

STUPARICH CLAUDIO
HOVAL - ATAG - ARATHERM
CIB UNIGAS - VISSMANN
Zenjan (Salita di Zugnano) 4/1 - Tel. 817327

BLASI LUCIANO
JUNKERS
BONGIOANNI
Ul. dell'Istria 27 - Tel. 772782

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V sredo, 27., in v četrtek, 28. oktobra, bo ob 20. uri P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (SD, 600 SIT).
DRAMA SNG, tel. 061/ 221-511
Danes, 23. oktobra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma sobota in izven. Predstava bo se v ponedeljek, 25. oktobra, ob isti uri, za abonma dijakih 5 večerni, izven in konto.
MALA DRAMA
Danes, 23. oktobra, ob 20. uri M. Jesih: LJUBITI, za izven. Predstava bo se v torek, 26. oktobra, ob isti uri, za izven in konto. Predstavi sta razprodani!
OPERA, tel.: 331-950
Danes, 23. oktobra, ob 19. uri G. Verdi: FAL-STAFF, za izven. Predstava bo ob isti uri se v torek, 26. oktobra, za red terek II in v četrtek, 28. oktobra, za red četrtek II.
V sredo, 27. oktobra, ob 19. uri Puccini: TRIPTIH, za izven (zadnjič v sezoni).
MESTNO GLEDALIŠČE, tel. 061/ 210-852
Danes, 23. oktobra, ob 20. uri in v torek, 26. oktobra, ob 19. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI, d. o. o., za izven in konto. Razprodano!
V sredo, 27. oktobra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma red O. Predstava bo se v četrtek, 28. oktobra, ob isti uri za abonma študentski A.
KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288
V nedeljo, 24. oktobra, ob 20. uri monodrama ZI-JAHA SOKOLOVICA: GLUMAC... JE GLUMAC... JE GLUMAC.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, Krekov trg 2, tel.: 061/ 312-860
Danes, 23. oktobra, ob 19.30, J. B. Molieri: GE-ORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, za abonma red sobotni in izven.

CELJE
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE, tel.: 063/ 25-332
Danes, 23. oktobra, ob 19.30 R. Marinković: GLO-RIJA, gostovanje Primorskega dramskega gledališča, za izven.
V četrtek, 28. oktobra, ob 19. uri P. Corneille: ODRSKA UTVARA, za izven.

JESENICE
Danes, 23. oktobra, bo ob 19.30 gledališče Tone Cufar Jesenice uprizorilo komedijo Raymonda Queneauja VAJE V SLOGU.

KRANJ
PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, tel.: 064/ 222-681, 222-701

Danes, 23. oktobra, ob 19.30 uri satirična kome-dija Igorja Torkarja: REVIZOR 93, za abonma so-bota 2, konto in izven.
V četrtek, 28. oktobra, ob 19.30 drama Henrika Ibsna: NORA, za izven in konto.

MARIBOR
DRAMA, tel. 062/ 221-206
Danes, 23. oktobra, ob 23. uri HAMLETS N'RO-SES, režiser Tomaz Strul, Gledališče Glej Ljubljana (veliki oder); ob 19. uri LA DIVINA COMMEDIA - INFERNO (novi oder).
V nedeljo, 24. oktobra, ob 21. uri LA DIVINA COMMEDIA - PURGATORIO (novi oder).

Triptovih od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprt.

GLEDALIŠČE ROSSETTI
Danes, 23. t. m., ob 20.30 (red 1. sobota) ponovitev predstave »L'Idiota«, ki jo je po romanu F.M. Dos-tojevskega priredil Furio Bordon. Režija Glauco Mauri. Predstava v abonmaju: odrezek st. 1. Vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih pri blagajni gledališča Rossetti (ob delavnikih 8.30-10.00, 16.00-19.30) in v Pasazi Protti (ob delavnikih 9.00-12.30, 15.30-19.00, ob praznikih in nedeljah 9.00-12.30).

GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CONTRADA
Danes, 23. t. m., ob 20.30.30 ponovitev predstave Carpinterija in Faragune »Pronto, mama?.« v iz-vedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio, glasba Livio Ceccchini.

OPČINE
Prosvetni dom
Danes, 23. t. m., ob 20.30 bo na sporedu predstava »Srečanje«. Nastopata Miranda Caharija in Livio Bogatcem. Režija Mario Uršič.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagaj-ni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664). Ze abonirane naprosamo, da dvignejo izkaznice cimprej.
VERDI - DVORANA TRIPCOVICH
Jesenska simfonična sezona - Ludwig Van Beethoven
Jutri, 24. t.m., ob 18. uri (red B) koncert orkestra in zbora gledališča Verdi pod vodstvom Lidi Jia.
Jesenska simfonična sezona - Festival Horowitz Europa
Red A: v ponedeljek, 25. t. m. Solistes de Moscou-Monpellier; v torek, 26. t. m.: The Van Leer Cham-ber Music Players.
Za red B: danes, 23. t. m. The Van Leer Chamber Music Players.
Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni Dvora-ne Triptovich.
V tekni je vpisovanje novih abonmajev in potrdi-tev starih, prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane

KOROŠKA

CELOVEC
Mestno gledališče
Danes, 23. t. m., ob 19.30 Puccinijeva opera »Ma-non Lescoute«.
Jutri, 24. t. m., ob 11. uri musical »Der Mann von La Mancha«.
Jutri, 24. t. m., ob 19.30 uri Franz Lehár »Die lusti-ge Witwe« (Vesela vdova). Ponovitev v torek, 26. t. m., ob 15. uri.

SELE
V farnem domu bo danes, 23. t. m., ob 19.30 pre-miera komedije »Veter v vejah sasafra«. Režija Franci Koncan. Nastopa gledališka skupina KPD Planina s Sel.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM: FILM ART FEST
4. MEDNARODNI FESTIVAL AVTORSKEGA FILMA:
Danes, 23. oktobra, ob 16.30 v KD SVETAL POLE-TNI DAN / GULING JE SHAONIAN SHA REN SHIJAN (Tajvan, 1991); ob 18.30 v LD ZIVLJENJE, KOT GA KAZE AGFA / HA CHAYIM ALPY AG-FA (Izrael, 1993); ob 21. uri v LD SVATBA / THE WEDDING BANQUET (Tajvan, ZDA, 1993).
Ob 16.30 v sejni sobi E2 pogovor Uroša Prestorja z režiserjem Scottom Saundersom.
MREŽA ZA METELKOVO:
Danes, 23. oktobra, ob 19. uri CHANNEL ZERO videoprojekcija: Down bay Law (Gala dvorana); ob 20. uri koncert MESSERSCHMITT (Gala dvorana); 1001 noc: MESSERSCHMITT.
Za pomoč se zahvaljujejo Marjanu Trostu!
V nedeljo, 24. oktobra, ob 21. uri MATJAZ PIKA-LU, performance VVV 1933/93 (Hangar)
Za pomoč se zahvaljujejo podjetju Elektroelement iz Izlaka.
PORTOROŽ
Danes, 23. oktobra, ob 16. uri ameriški risani film HREŠTAC, ob 20.30 JESENSKI PRAZNIK. Nastopajoci: Pergola - pevci iz Sv. Petra, KUD Karol Pa-

hor Piran - mala istrska godba pod vodstvom Um-berta Radojkovića in folklorne skupine pod vod-stvom Valterja Surine, harmonikas Nino Speh, gle-dališka skupina Skupnost Italijanov Giuseppe Tar-tini Piran pod vodstvom Nives Zudić, solinar Po-morskega muzeja Piran, Hortikulturno društvo Por-torož, družina Tomac z gosti - glasbena točka na istrsko temo...

V nedeljo, 24. oktobra, ob 20.30 film ZADNJI DO-BRI MOJZE - A FEW GOOD MEN, režija: Rob Rei-ner, igrajo: Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Mo-re, Keifer Sutherland, Kevin Bacon.

Gledališče Miela
Od jutri, 24. do nedelje, 31. t.m., se bo v Domu pri-staniških delavcev odvijal 8. Festival latinskoame-riskega filma, ki ga prireja Združenje za pospešev-anje latinskoameriške kulture v Italiji iz Trsta.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Studio Tommaseo (Ul. del Monte 1)
Danes, 23. t. m., ob 18.30 »Racconti e colori«, sode-lujeta Giulio Montenero in Antonio Sofianopulo.

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

LJUBLJANA
LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, tel: 061/ 314-962
Danes, 23. oktobra, ob 11. in 17. uri Ervin Fritz: GROFIC PRASIC, za izven.
Od 2. do 8. novembra bo znova na programu priljubl-jena lutkovna igrica ZOGICA MAROGICA Jana Malika.
KUD FRANCE PRESEREN
Danes, 23. oktobra, bo ob 17. uri predstava RE-GRETANDA.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 448-920

Danes, 23. oktobra, bo ob 16. uri predstava SNE-ZNA KRALJICA v izvedbi Mojega gledališča.
MARIBOR
LUTKOVNO GLEDALIŠČE, tel. 062/ 26-748
V nedeljo, 24. oktobra, ob 11. uri Pavel Polak: KO PRIDE ZVEZDA, za izven.
V petek, 29. oktobra, ob 10.30 Jana Synkova: MA-LA CAROVNICA (Velika dvorana).
V nedeljo, 31. oktobra, ob 11. uri Jozica Roš: UGANKE ZANKE, za izven. Predstava bo se v to-rek, 2. novembra, ob 11. uri, za izven.

BARCELONA V TRSTU

Do konca meseca bodo v razstavnih prostorih na Gradu sv. Ju-sta na ogled dela petih katalonskih umetnikov. Razstava sodi v okvir pobude Barcelona v Trstu - 30 dni katalonske kulture, ki je poleg razstav obsegala še vrsto konferenc. Umetniki, ki se tokrat predstavljajo v Trstu, sodijo v mlajšo generacijo, saj se je »najsta-rejša« predstavnik te skupine - Mariana Escrbano - rodila leta '53. Poleg nje razstavljajo še Consol Bofill, dvojica Lidia Gorriz in Jordi Dalmau, Marta Teixido in Carles Torrent Pagés. Razstava bo odprta do 28. oktobra ob delavnikih v popoldanskih urah, ob nedeljah v dopoldanskih, danes ob 11. uri pa bo brezplačni vodeni obisk.

Na sliki: Brez naslova, '93 Mariane Escrbano

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA
V torek, 26. oktobra, ob 19. uri v Rdeci dvorani Magistrata koncert Ob klavirju: MARTA KRZIC. Vstop prost.
V sredo, 27. oktobra, ob 19. uri mini koncert JERNE-JA SURBEKA v Vodnikovi domačiji. Vstop prost.
Na »črni petek«, 3. septembra, je v požaru v STU-DIU TIVOLI izginil tudi del zgodovine slovenske zabavne glasbe. Glasbeniki, mediji in drugi, ki so povezani s slovensko glasbeno sceno, zdaj solidar-no zbirajo sredstva, ki bodo omogočila, da bi Tivoli, po mnenju mnogih najboljši snemalni stu-dio, lahko spet začel delovati. Eden izmed medij-sko najodmevnejših projektov bo dobrodelni kon-cert 28. oktobra v Hali Tivoli v Ljubljani. Na pri-reditvi bodo nastopila znana imena slovenskega pop-rocka, med njimi tudi: LACNI FRANZ & ZO-RAN PREDIN, SOKOLI & PERO LOVSIN, POP DESIGN, AGROPOP, BULDOZER, MILADOJKA YOUNEED, AVTOMOBILI, DON MENTONY BAND, CUKI, CUDEZNA POLJA, BIG BEND, CHATEAU, VIDEOSEX, BENC & TOMO, MA-GNIFICO, SASO MEZEK, MIA ZNIDARIC, ALENKA GODEC, VLADO KRESLIN, TOMAZ PENGOV, OLIVER DRAGOJEVIC, ARSEN DEDIĆ in še veliko drugih.
K4
V ponedeljek, 25. oktobra, ob 22.30 koncert skupine ASIA MINOR, turške etnojazzovske zasedbe, ki se dviguje prah v Svcii, Nemčiji in Franciji.
V torek, 26. oktobra, ob 22. uri TRELKOVSKY.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI
Danes, 23. oktobra, bo ob 20. uri koncert pihal-nih godb Bezigrad, Litostroj, Vič in letosnjega svetovnega prvaka Papirniškega pihalnega or-kestra Vevče. Vstop prost.
KAMNIK
Danes, 23. oktobra, bo ob 19. uri regijsko sreča-nje pevskih zborov društev upokojencev Go-renjska '93.
VELENJE
Danes, 23. oktobra, bo ob 10.30 v Glasbeni soli koncert klarinetista JOZETA KREGARJA in pi-anista ANDREJA GORICARJA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA
FESTIVAL TRIO: Jutri, 24. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Italiano. Na programu van Beethoven, Bloch in Schumann.
V sredo, 27. t.m., ob 20.30 bo nastopil Chromas Ensemble iz Trsta. Dirigent Adriano martino.
Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Triptov-lich: 9-12, 16-19 (ob ponedeljkih zaprta).
GLEDALIŠČE MIELA
Danes, 23. t. m., ob 21. uri zaključek proslav v spomin na pisatelja Jamesa Joyceja s koncer-tom irske skupine Bogside.
BBC
V ponedeljek, 25. t.m., ob 21. uri bo nastopi-la skupina Ziryab z arabsko-spansko glasbo.

MILJE
GLEDALIŠČE VERDI
Danes, 23. t.m., ob 21. uri bo na sporedu jazz koncert kvarteta Aldo Romano.
Sezona Jazz koncertov -1993-94: V petek, 19.11.1993 bo nastopil Guido Manusardi Trio. Vstopnice so na prodaj v tajništvo gledališča od ponedeljka do sobote od 10. do 13. ure.
TRZIC
Koncertna sezona
V četrtek, 28. t.m., ob 20.30 bo nastopila skupi-na Quatour Olivier Messiaen, ki bo izvajala Stravinskega, Ravela in Messiaena.

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA
MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE
Na ogled so razstave: Kočevska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev, razstava slik Veljka Tomana Pariski mostovi in razstava slik iz zbirke likovne kolonije Počitelj - Capljina 1966-85.
MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15
V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. novembra na ogled razstava fotografij JANETA STRAVSA.
MODERNA GALERIJA - MALA GALERIJA
Razstava spanske kiparke CRISTINE IGLESIAS iz ciklusa Velika imena sodobne svetovne umetnosti je na ogled do 5. decembra.
MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med študijske preglede o dogajanjih v slovenski likovni umetnosti konec šestdesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEŽ, DRAGO HRVA-CKI, TONE LAPAJNE, DUSAN TRSAR, VINKO TUSEK in SLAVKO TIHEC.
IDCO
Razstava celostne grafične podobe Petrola je na ogled do 5. novembra. Oblikovanje Metka Daris in Tomaz Perme.
KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7
V ponedeljek, 25. oktobra, bo ob 12. uri otvoritev razstave SKOCJANSKI ZATOK - OAZA NA PRA-GU KOPRA. Razstava bo na ogled do 6. novembra.
BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31
Razstava risb in slik ZORANA DIDKA bo na ogled do 18. novembra.
JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9
Razstava fotografij BARBARE KLEMENC je na ogled do 7. novembra v Malem salonu.
Fragmenta razstava: LIKOVNI KRITIKI IZBRAJO.
GRAD FUZINE
Razstava 20 let otroškega pohištva v Sloveniji bo na ogled do 10. novembra.
GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6
V ponedeljek, 25. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik MILANA VOLOVSKA. Razstava bo na ogled do 5. novembra.
GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3
Razstava ZMAGA LENARDICA.
GALERIJA ICPE, Dunajska 104
Razstava slik akademskega slikarja PETRA CIU-HE in razstava kipov akademskega kiparja CIR-LA HOCEVARJA je na ogled do 30. oktobra.
GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava kipov galerije Ivan Napotnik Sostanj je na ogled do 4. novembra.
GALERIJA INSULA, Gosposka 1
Razstava grafik GANIJA LLALLOSHIJA.
GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMA-RIN je na ogled do 17. novembra.
GALERIJA KOMPAS
V torek, 26. oktobra, bo ob 21. uri otvoritev raz-stave slik akademskega slikarja TODORCETA ATANASOVA.

GALERIJA PIC LEK
Razstava gvašev in temper MATJAZA ROLIHA bo na ogled do 15. novembra.
GALERIJA TIVOLI, Pod Turnom 3
Pregledna razstava grafik italijanskega umetnika LUCIANA DE VITA.
GALERIJA SKUC
Razstava avstrijske umetnice SUSANNE POPEL-KA bo na ogled do 7. novembra.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI
Razstava slikarja ANTONA BLATNIKA.
VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65
Razstava pastelov slikarja HENRIKA KRNECA.

AJDOVŠČINA
Razstava slik JULIJANA KRAPEZA je na ogled do 14. novembra.
CELJE
V likovnem salonu Celje je do 30. oktobra na ogled razstava OBLIKOVANJE ZA SOZITJE S PROSTOROM. Predstavljena so dela krajskih arhitektov: JANEZA DOLINARJA, ROMANE KA-CIC, ARABELE KRIZ MRDAKOVIC, DARJE MA-RINCEK, ALENKE KOCUVAN POLUTNIK, RA-DOVANA ROMIHA, IRENE ROZMAN FATTORI.
GRAD PODSREDA
Do 30. oktobra je na ogled razstava KOZJANSKI SLIKARJI v fotografskih obeh VLADKE KOBAL.
KOČEVJE
Razstava del kiparjev in slikarjev iz likovne dela-vnice (Ex tempore in forma viva) bo na ogled do 21. novembra.
KOSTANJEVICA NA KRKI
V torek, 26. oktobra, bo ob 16.30 v Galeriji Bozi-dar Jakac otvoritev razstave ANTONA RE-PNIKA.

KRANJ
GORENJSKI MUZEJ KRANJ
Razstava RIMSKO STEKLO IZ ARGYRUNTUMA bo na ogled do 9. novembra.
POSTOJNA
Danes, 23. oktobra, bo ob 17. uri otvoritev razstave UMETNIŠKI PONAREDKI, impresionizem in postimpresionizem.
NOVO MESTO
DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7
Razstava malega unikata na papirju MINI PRIX LUCAS 93 bo na ogled do 7. novembra.
MARIBOR
NOVINARSKI KLUB
Do 7. novembra je na ogled razstava risb BORU-TA POPENKA.
RAZSTAVNI SALON ROTOVZ
V ponedeljek, 25. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave fotografij BORUTA NUSSDORFERJA.

SEŽANA
V kulturnem domu Srečka Kosovela je do 6. no-vembra na ogled razstava akvarelov ANDREJA KOSICA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
OBČINSKA GALERIJA
Do 30. t. m. bo na ogled razstava Matjaza Hmeljaka. Ogledate si jo lahko vsak dan od 10. do 12. ter od 18. do 20. ure.
GALERIJA BASSANESE
Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.
ART GALLERY
Do 31. t. m. bodo na ogled dela slikarjev Augu-sta Bartolija in Armanda Pizzignacha. Urnik: 10.30-12.30, 17.00-19.30, ob praznikih 11-13.
GALERIJA CARTESIUS
Do 28. t. m. razstavlja Pietro Grassi. Urnik: ob delavnikih 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (zaprti ob ponedeljkih).
GLEDALIŠČE MIELA
V spomin na Jamesa Joyceja je na ogled foto-grafska razstava o Dublinu in Trstu na začetku stoletja.
GALERIJA NADIA BASSANESE
Do 16. novembra je na ogled Ricarda Dalisija. Na ogled je ob delavnikih od 17. do 20. ure.
BASTIONE FIORITO
Do 30. t.m. je na ogled razstava Roberta D'Ambrosija.Vsak dan od 10.00-12.30 in od 16.00-19.30, ob praznikih 10.00-12.30, zaprti ob ponedeljkih.
TRGOVSKI CENTER IL GIULIA
Do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugo Carà.
GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2
Do 29. t. m. si lahko ogledate razstavo Irene-a Ravallica. Urnik: 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprti).
MUZEJ ZIDOVSKKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER
Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne

opreme židovske liturgije. Urnik :ob ne-deljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtkih od 10. do 13. ure.

MUZEJ REVOLTELLA
Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«.
V organizaciji Trzasko letovišarske usta-nove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vode-ni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.
GORICA
GORISKI GRAD
V Pokrajinskem muzeju na goriskem gradu je vsak dan na ogled razstava o proizvodnji in uporabi svile med leti 1725-1915 »Sve-tlikajoca se nit« ter stalna muzejska zbirka o prvi svetovni vojni in goriska pinakoteka od 10.00 do 13.00 ter od 15.00 do 20.00, ob po-nedeljkih zaprti.
Muzej zgodovine in umetnosti je zaprt zara-di popravil.
PALACA ATTEMS
Pinakoteka - zaprta zaradi popravil.
Biblioteka in Pokrajinski zgodovinski arhiv sta odprta od 9.30 do 12.30.

VILLA MANIN - PASSARIANO in PALMANOVA
Do 15. novembra je na ogled razstava ob 400-letnici Palmanove »Palmanova - trdnjava Evro-pe, 1593-1993«. Razstavljeni so dragoceni predmeti, dokumenti, orožje, reliefi in slike.
VIDEM
GALERIJA DEL CENTRO
Se danes, 23. t. m., razstavlja slikarka Dora Bassi. Urnik: 17-19.30.
GALERIJA DEL VENTAGLIO
Na ogled je razstava skulptur lombardskega umetnika Valeria Gaetija.

KOROŠKA

CELOVEC
MOHORJEVA KNJIGARNA
Na ogled je razstava Jasne Merku.
SKOFIJSKA REZIDENCA (Mariannengasse 2)
Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc Ksaver Salm«. Urnik: 10/17.
GALERIJA ARS TEMPORIS (Herrengasse 14)
Do 4. novembra je na ogled razstava umet-nikov: Svatopluka Kasaly in Jana Pohribnyja.
GALERIJA JUDITH WALKER
(Richard-Wagner Str. 20)
Se danes, 23. t. m., so na ogled grafike Herber-ta Breiterja in plastike Christophha Stangla.
GALERIJA CARINTHIA
Se danes, 23. t. m., razstavlja Gerit Löschnig.

BOROVLJE
Galerija Holzer
Na ogled je razstava 50 koroskih umetnikov.
BELJAK
Galerija Holzer
Do 7. novembra 1993 razstavlja svoja dela Angelika Kaufmann.
BEGUNJE
V galeriji Avsenik razstavlja svoja dela Va-lentin Oman.
ROŽEK
Galerija Rožek-Sikoronja
Do 31. oktobra je na ogled razstava »Caroline 93«.
LIPUČE
Galerija Falke-Kuhn
Do 30. oktobra razstavlja slikar Herman Falke.

JESENSKO DEŽEVJE / VODE ŽE PRESTOPAJO BREGOVE

Deževje je doslej povzročilo največ težav v prometu

Najhuje je v Zasavju - Reke poplavljaajo cestišča in podvoze - V Savinjski dolini še niso uredili posledic prejšnjih poplav, pa že grozijo nove

LJUBLJANA - Slovenijo je že pred dnevi zajelo močno deževje, ki lahko ima še hujše posledice, kot jih je imela poletna suša. Vode že prestopajo bregove, promet je ponekod ohromljen, tisti, ki so se doživeli srhljivost naraščajoče vode pa strahoma zrejo v nebo. Kot napovedujejo hidrometeorologi se bo deževje nadaljevalo, to pa pomeni možnost ponovitve poplav izpred treh let. Po pisanju naših dopisnikov, je nevarnost poplav največja v Zasavju

Celje - Vode niso ogrozile stanovanjskih his

Podjetje za vzdrževanje in varstvo cest iz Celja, ki skrbi za pomembnejše ceste na območju občin Celje, Lasko, Sentjur, Smarje, Zalec in Slovenske Konjice je včeraj dopoldan sporočilo, da so morali za ves promet zapreti lokalno cesto v Skalni kleti ob sotočju Voglajne in Savinje v Celju, toda kratek obvoz je bil možen preko Polul. Več težav so imeli udeleženci v prometu na neka-

terih magistralnih cestah. Tako je bil promet oviran na cesti med Celjem in Ljubljano v Kapli vasi, ker se je potok Bolška izlil na cestišče, podobno je bilo pri Veliki Pirešici, skozi katero je bilo dopoldan malce težje priti do Velenja, na cesti med Velenjem in Slovenj Gradcem pa je pri Hudi luknji promet več kot dve uri potekal izmenično enosmerno, saj sta se na cestišče zvrnili dve drevesi, poleg tega pa je grozilo, da bo cesto zaradi preobilne moče za-

sul počasi drseči plaz. Na Celjskem pričakujejo mnogo več težav jutri, ko je ljubljanski hidrometeorološki zavod napovedal tudi do 100 litrov padavin na kvadratni meter, saj je znano, da po katastrofalni jesenski poplavi leta 1990 na tem območju se niso uspeli odpraviti niti vseh poškodb cestišč, brežin in nasipov.

V Pomurju kljub obilnim padavinam ni poplav. V zadnjih dveh dneh je padlo 35 litrov vode na kvadratni meter površine.

V večmesečni poletni suši je namreč gladina podtalnice padla daleč pod normalno mejo, zato zemlja vse padavine hitro vpije. Vodnjaki na hribovitem Gorickem, kamor so zadnje case vodo dovažali s cisternami, so se zmeraj suhi. Sicer pa je v Pomurju tudi proti včerajšnjemu večeru močno deževalo.

Primorska - nekaj težav v prometu

Na Koprskem je edine resnejše težave povzročila Rizana, ki je poplavila del cestišča magistralke pri Dekanih. Prav zaradi tega se je tam včeraj zjutraj pripetila prometna nesreča s smrtnim izidom. Promet je bil na tem delu ceste zaprt od 6.00 do 7.30, kasneje pa je potekal izmenično po enem voznem pasu.

Promet je bil oviran tudi na regionalni cesti proti Buzetu med Crnim kalom in Socergo in se na nekaj lokalnih cestah, kjer je prišlo do vdorov ali manjših zemeljskih plazov.

Na območju Postojne ni bilo večjih težav, poplavljen pa je bilo parkirišče pri Postojnski jami. Na Ilirskobistriškem ni bila prevozna magistralna cesta med Ribnico in Ilirsko Bistrico, promet je bil preusmerjen čez obvoz prek Pivke. Pri Dolenjskem potoku je bil poplavljen del cestišča, tako da

Foto: Tomi Lombar

je promet potekal po enem voznem pasu. Reka Recica pa kljub pričakovanjem ni prestopila bregov.

Voda je zalila več kleti v stanovanjskih hišah in nekaj gospodarskih objektov, začela pa je poplavliti tudi cesto med Koprrom in Kozino.

Gorenjska - sneži

Včerajšnje neurje Gorenjske vsaj do poznih popoldanskih ur ni bistveno prizadelo. Kot kaže, je več problemov predvsem s telefonijo, saj je na različnih krajih prišlo do krajsih prekinitev, večje težave pa so imeli v Strazišču pri Kranju in v Kranjski gori. Voda je sicer nekoliko nevšečnosti povzročila v Cerkljah (kranjska občina), zato so krajanom priporočili, da vodo iz pip prekuhavajo. Hujših posledic ni bilo niti na cestah, saj so gorenjski policisti zabeležili le prometne nesreče, v katerih je k sreči prišlo le do uničene pločevine.

Večje deževje je sicer ponovno - gre namreč za že stare probleme - povzročilo zalitje treh podvozov: Crnivec Radovljica in Bled. Gorenjska je bila včeraj na svojih cestnih mejnih prehodih v znamenju snega. Snežno odejo so pričakali povsod, na Jezerskem, Ljubljani, Karavankah, Ratecah in Korenskem sedlu. Slednji je tudi najdlje zahteval uporabo snežnih verig za njegov prehod, kar nekaj težav pa so imeli tudi v Ratecah, kjer je več snega padlo na italijanski strani in kar nekaj časa, kot smo zvedeli od policije, cesta ni bila spluzena.

Ljubljana - vode naraščajo

Mocno deževje v zadnjih dneh je v nekaterih krajih že povzročilo obilne poplave, kot pravijo v Hidrometeorološkem zavodu Slovenije pa se stanje zaradi nenehnega naraščanja rečnih gladin (odtok voda je namreč ve-

lika manjši od pritoka), poslabšuje. Po prvih podatkih najbolj naraščata v ljubljanskem okolišu reki Sodratica in Ljubljanica, ostalih podatkov za okoličje Ljubljane pa se nimamo. Tudi v ljubljanskem okolišu imajo zaradi nenehnih padavin nekaj težav.

V Centru za obveščanje mesta Ljubljane smo izvedeli, da so zaradi tega že morali zapreti nekatere lokalne ceste, zlasti med Mostami in Litijo, kjer je reka prestopila bregove in v Dolskem na obeh straneh popolnoma preplavila cesto. Včeraj je morala gasilska brigada tamkaj izvesti tudi prvo reševanje akcije. Reševali so voznika, ki se je pred naraščajočo vodo zatekel na drevo, saj mu je popolnoma preplavilo vozilo. Poplavljen je tudi lokalna akademsko cesta v smeri Voglje, in sicer pri Kaseljskem mostu na Ljubljani.

Voda je povzročila nekaj okvar na telefonski

centrali na Vicu, kjer zaradi tega ne morejo opravljati izhodnih klicov, podobne težave pa imajo na Vrhniki in v Grosuplju, kjer je voda prav tako zalila tamkajšnji telefonski centrali.

Sevnica - v pripravljenosti

Popoldne ob 16. uri so sirene v Sevnici zatulile znak pripravljenosti. Za ljudi v bostanjski obrtni coni, Dolenjem Boštanju in starem delu mesta to pravzaprav ni bila novica. Ze pred tem so namreč tisti, ki so bili najbolj prizadeti pri poplavi leta 1991 in lani, pričeli umikati ozimnico iz kleti. Visoka Sava in Mirna grozita s poplavami kot že leta prej. Sevniki izvršnik Marjan Kurnik je dopolne dejal, da bodo verjetno začeli na crno graditi obrambni zid na najbolj izpostavljeni savski brežini, brž ko se bo vreme uredilo, da bi se zavarovali pred poplavi.

Dopisniki Republike

Foto: Tomi Lombar

KJE JE NOETOVA BARKA?

Potop

172 litrov vode na kvadratni meter

PAZIN - Istra je zaradi poplav in kamenja, ki se kruši na prometne magistralne ceste, skoraj povsem odrezana od drugih delov Hrvaske in od Slovenije.

Najhuje je na območju Pazina; to mestce, ki leži na sredi polotoka, je poplavlila voda iz reke Pazinčice. Znana pazinska jama je zamašena z nanosi mulja. V vasi Cerovlje pri Pazinu je poplavljen velik his in kleti, iz vasi Rijavec pa so morali zaradi prodiranja vode evakuirati vse prebivalce. Škoda, ki je nastala zaradi poplav, je precejšnja, najbolj pa je prizadeta pazinska mesna industrija Puris.

Večina cest v notranjosti Istre je zaprtih, ker so narasle reke Mirna, Raša, Pazinčica in Boljuncica. Cesta Pazin-Cerovlje-predor Učka je zaprta, ker je poškodovan most pri Zarecu.

Zaprta je tudi avtomobilska povezava med Ponteporonom in Buzeatom. Pri Istarskih Toplicah je cesto poškodoval izliv reke Mirne v motovunski gozd. Ker vodna gladina narašča za okrog deset centimetrov na uro, se pri Istarskih Toplicah in Ponteporonu pripravljajo na gradnjo nasipa, ki bo varoval izvir gradolske pitne vode. Z vodo iz Gradola se oskrbujejo tudi nekatera slovenska mesta v Primorju.

Za promet sta zaprti cesti Lupoglav-Krsan in Pazin-Vozilici, v nevarnosti pa so tudi objekti termoelektrarne Plomin in farne na Cepickem polju. Za promet je delno zaprta cesta od Opatije proti Pulju, zaradi obilnih padavin je bila v petek dopoldne zaprta cesta med Opatijo in Reko.

Strokovnjaki vodnega gospodarstva v Istri pravijo, da bi bilo stanje lahko še težje, če ne bi bilo akumulacijskega jezera Botoniga. V jezero vsako sekundo priteče 250 litrov vode, tako da stanje se ni kritično, čeprav istrske reke zaradi padavin se vedno naraščajo.

Meteorologi navajajo, da je v zadnjih 24 urah na pazinskem območju padlo okrog 172 litrov dežja na kvadratni meter. Vremenska napoved ni ohrabrujoča, saj zaradi ciklona, ki se približuje iz Genove, pričakujejo nove padavine. Tako hudih poplav v Istri ni bilo od leta 1961, na vodnem gospodarstvu pa menijo, da bo postal vreden nov rekord. Skupine strokovnjakov skušajo oceniti škodo in odpraviti posledice poplav.

Goran Moravček

Opravičilo hrvaških oblasti Sloveniji

Hrvaske oblasti so se uradno opravičile Sloveniji, ker so okrog 1500 beguncev namestile v slovenskih počitniških domovih v naselju Pineta pri Novigradu. Dr. Adalbert Rebić, predsednik hrvaškega vladnega urada za begunce, je rekel, da je do nesporazuma prišlo »zaradi nezadostne koordinacije«.

Povedal je, da je morala Hrvaska nepricakovano poskrbeti za begunce iz osrednje Bosne, ker na območju Herceg-Bosne, kjer je že zdaj okrog 60 tisoč beguncev, ni več prostora. Rebić je povedal, da je namestitev Hrvatov v Novigradu le začasna, dokler ne bo Hrvaska na polotoku zgradila novih begunskih centrov in obnovila nekdanjih vojašnic JLA. Vso nastalo škodo v naselju Pineta bo hrvaska vlada slovenskim lastnikom poravnala. Dr. Rebić je tudi povedal, da naj bi na Hrvasko v prihodnjih dneh prišlo še okrog 4000 Hrvatov iz osrednje Bosne. Zato so sosednje države že prosili za pomoč in razumevanje. Hrvaska skrbi za 526 tisoč hrvaških in muslimanskih beguncev in v Zagrebu trdijo, da kar 93 odstotkov izdatkov zanje nosi hrvaska vlada.

Se večjo begunsko krizo je pričakovati naslednje poletje, ker je nemška vlada napovedala, da bo okrog 80 tisoč hrvaških beguncev, kolikor jih je v Nemčiji, lahko ostalo tam le do konca aprila.

Goran Moravček

DR. ALOJZIJ RES

Premalo cenjen znanstveni in umetniški delavec

O njegovem delu so spregovorili na simpoziju na Sveti gori

NOVA GORICA - V franciskanskem samostanu na Sveti gori pri Gorici so včeraj na enodnevem znanstvenem srečanju spregovorili o zastavljenem slovenskem znanstvenem in umetniškem delavcu dr. Alojziju Resu. Simpozij so pripravili Zgodovinsko društvo za severno Primorsko, franciskanski samostan na Sveti gori in Goriski muzej ob podpori novogoriške občine in Pokrajinskega arhiva Nova Gorica.

Organizatorji so se odločili spregovoriti o dr. Resu, da bi popravili krivico, ki mu je bila - pisatelju, casnikarju, publicistu, posredniku med tremi kulturami (slovensko, italijansko in nemško), likovnemu kritiku in zalozniku - prizadejana vsa leta po

njegovi smrti. Poleg tega je letos tudi stoletnica njegovega rojstva. Letosnje srečanje je peto po vrsti. Prejšnja so bila posvečena 450-letnici Svete gore, dr. Jožu Lavrenčiču, krščanskemu socijalnemu gibanju na Primorskem, lani pa kulturni dediščini na severnem Primorskem.

Resovo delo ni bilo obsežno. Je pa zato kvalitetno, pravi prof. Marijan Breclj v ponatisu knjizice Ob Soci, ki je izšla ob tej priložnosti. V letih 1916 so izšli v Trstu Resovi zapisi iz prvih dni svetovne vojne. Knjizica je posla v treh tednih, zato so jo naslednje leto ponatisnili. Temu dogodku sta sledila dva zbornika z naslovom Dante, v katerih je Res stopil na kratko literarno zgodovinsko sceno tako v Sloveniji kot Italiji. Za sodelovanje mu je uspelo pridobiti veliko imen mednarodnega slovesa, kolikor se jih ni ne prej ne poslej pojavilo v zgodovini slovenskega slovstva. Z Izidorjem Cankarjem je sodeloval pri oblikovanju revije Dom in svet, dal je pobudo in sodeloval pri ustanovitvi Nase zalozbe v Trstu, ki naj bi po njegovi zamisli vsako leto izdajala Jadranski almanah.

Predvsem je Resova velika zaslug v tem, da je med tujci (Italijani) siril vednost o Slovencih in Slovenih z vrsto člankov in predavanj. Bil je tudi velik prijatelj pisatelja Bevka.

Srečanje na Sveti gori je zbralo strokovnjake različnih področij. Kot referenti so nastopili

Ivanka Ursic s temeljnimi podatki o Alojziju Resu, Petra Svolsjak o njegovem dopisništvu med prvo svetovno vojno, Joža Mahnič ga je opisal kot leposlovca, Marijan Breclj pa je prispeval razpravo o odnosu z Bevkom. Marija Pirjevec je spregovorila o posredništvu med slovenskim in italijanskim svetom, dr. Peter Krecic o likovni kritiki, dr. Milko Matičetov pa o stikih s Stankom Vukom, Dr. Branko Marušić pa je nanašal nekaj drobcev iz korespondence. Simpozij se je končal z mašo v svetogorski baziliki in obiskom njegovega groba na svetogorskem pokopališču, kamor so ga bili leta 1936 pokopali na njegovo željo.

Vojko Cuder

PRIMORSKA

Zdrahe v piranski občinski skupščini se še nadaljujejo

Razmerje sil je takšno, da odborniki Združene liste s tiho podporo mnogih »nestrankarskih« kolegov uspešno blokirajo

PIRAN - Predsedniku piranske občinske skupščine Franku Ficurju je 15 odbornikov (vseh je 45) poslalo zahtevo, naj skliče sejo skupščine. Dolocili so tudi datum seje - 4. november - in rok, do katerega morajo biti vsem odbornikom poslana vabila in gradiva za sejo - 26. oktober.

Poročali smo že o zapletih v piranski skupščini. Razmerje sil je takšno, da odborniki Združene liste s tiho podporo mnogih »nestrankarskih« odbornikov, zlasti

tistih, ki so bili izvoljeni v zbor združenega dela, uspešno blokirajo prizadevanja opozicije, ki hoče spraviti na dnevni red vprašanje o zaupnici izvršnemu svetu. Zdrahe okrog tega in posledice obstrukcije so povzročile popolno blokado skupščine, ki ni zasedala že od meseca junija.

Pri tem na »blagoslov« sprtih občinskih odbornikov cakajo mnogi pomembni akti, predvsem o urejanju prostora. Ker niso bili sprejeti potrebni doku-

menti, ni mogoče začeti del za nujno razširitev pokopališča. Ker je pokopnih mest le še nekaj, bi se lahko zgodilo, da bodo morali Piranci svoje pokojnike hraniti doma vse do novih lokalnih volitev. Podobnih težav je še več.

Omenjena petnajsterica odbornikov je zahtevali za sklic skupščine seje dodala tudi predlog dnevnega reda. Ta zajema vse najbolj pereče zadeve, ki jih mora skupščina čim prej rešiti, poleg tega pa tudi sporno gla-

sovanje o zaupnici izvršnemu svetu. Dodali so se razpravo o poslih občine s podjetjem Finali, v katerem se je junija zgodil požig - tudi o tem smo že poročali.

Ce predsednik Ficur ne bo izpolnil njihove zahteve, bo sejo skupščine v skladu s poslovnikom sklicala petnajsterica odbornikov - podpisnikov zahteve.

Dva podpredsednika občinske skupščine - Boris Bertoni in Mitja Jančar - ter predsednik DPZ (strankarskega zbora)

Milan Tomac so na zupana Ficurja naslovili odprto pismo. V njem pojasnjujejo, zakaj se ne udeležujejo proslav ob občinskem prazniku, ki ga ima piranska občina 15. oktobra. Menijo, da skupščina ni dobro delala in zato njeni poslanci ne zaslužijo prazničnega veseljačenja in gostij. Zupanu ocitajo, da dopušča poseganje občinskega izvršnega sveta v pristojnosti skupščine in se pri tem sklicujejo na mnenje statutarnopravne komisije. Zato se posta-

vljajo na stran opozicije, ki zahteva zamenjavo izvršnega sveta.

Predsednik skupščine Ficur o vsem tem pravi: »Poskušal sem doseči soglasje na pogovoru predstavnikov strank. Ker ostajajo vsi na svojih bregovih, bom sklical skupščino z nevtralnim dnevnim redom. Petnajsterica je slabo prebrala poslovnik, tak sklic ni mogoč. Pa tudi če bodo to izpeljali, skupščina zagotovo ne bo sklepna.«

Boris Vuk

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.05	Radovedni Tacek: Podzemlje, ponovitev
08.20	Loncek, kuhaj!: Sadna solata, ponovitev
08.30	Otroci sirnega sveta, pon. 17/26 dela am. dok. nan.
08.55	Klub klobuk, ponovitev
09.45	Tok tok, ponovitev oddaje za mladostnike
10.35	Zgodbe iz školjke, ponovitev
11.25	Jata zmajev, ameriški barvni film, 1982, VPS 1125
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev, VPS 1305
13.45	Homo turisticus, ponovitev
15.00	Borštnikovo srečanje, kronika
15.20	Zadetek v polno, ponovitev am. filma, VPS 1520
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po Afriki z otrokom in kamero, 1/4 del, VPS 1710
18.00	Regionalni program Ljubljana
18.45	TV mernik
19.00	Risanka
19.10	Zrebanje 3x3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Utrip
20.30	TV variete, VPS 2030
21.30	Domace obrti na Slovenskem: Apnarji in oglarji, TV dnevnik 3, VPS 2205
22.05	Sova
22.40	Ljubezen da, ljubezen ne, 22. del am. nan., VPS 2240
23.10	Tokijski pop, ameriški film, VPS 2310
00.50	Videostrani

SLOVENIJA 2

13.30	Clovek in glasba
14.25	Carska Rusija, 1. del
15.20	Sova, ponovitev
16.00	Severna obzorja, 9/29 del ameriske nanizanke
17.00	Romance: Iz sence, angleški film
17.00	Sportna sobota
19.30	München: Kosarkarski turnir McDonalds, prenos
19.30	TV dnevnik 2
20.05	L. Marks - M. Gran: Ljubezen boli, zadnji del angleske nadaljevanke
20.55	Veliki zločini in procesi 20. stoletja, 4/10 del koprodukcije nadaljevanke
21.25	Davitelj: a Hillsida
22.30	Po dogodkih, kot jih je v romanu opisal Darcy O'Brien, je bil posnet tudi film z Dennisom Farino (Crime Stories) in Billyjem Zanom (Twin Peaks) v vlogah morilcev, Richard Crenna pa je odigral detektiva.
22.30	Poglej in zadeni
23.30	Sobotna noc
00.30	Mejniki: uvodna oddaja, Videostrani

KANAL A

09.00	CMT
10.00	Kino, kino, kino, ponovitev oddaje o filmu
10.35	Prevara, ponovitev filma
12.10	Teden na borzi, ponovitev
18.00	Naj natakarcica, reportaza
18.40	Dan po jutrisnjem, 3. del ameriske nanizanke
19.10	Devlinova zveza: Francoski detektiv, ponovitev 6. dela ameriske nanizanke
20.00	Risanka
20.10	Modna dežela, oddaja o modi
20.45	Devlinova zveza: Nune in druge crne ptice, 7. del ameriske nanizanke
21.40	Padli idol, angleška kriminalka
23.15	Porocila v angleščini
23.40	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Korenine slovenske lipe: Pesnice in pravljice Benecije, Trsta in Režije, 3. oddaja
-------	--

RAI 1

7.20	Koncert
7.50	Film: Questa donna è mia (ZDA '40, i. S. Tracy, H. Lamarr)
9.30	Film: L'assassino di Mary Phagan (dram., ZDA '88, i. Jack Lemmon, R. Jordan)
12.25	Vreme in dnevnik
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Sport: kolesarstvo, IP v kosarki
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Aktualno: I giorni dell'infanzia (vodi Ar-rigo Levi, 4. oddaja)
18.00	Dnevnik in loto
18.15	Variete: Big Box
19.25	Nedeljski evangeli
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Scommettiamo che...?
23.10	Dnevnik 1
23.15	Posebnosti TG 1
0.10	Dnevnik in vreme
0.45	Film: Senso (dram., It. '54, r. L. Visconti, i. A. Valli, F. Granger)

RAI 2

7.50	Otroska oddaja
8.10	Film: Zingari ('46)
9.45	Ristorante Italia
10.00	Evropski dnevi
10.30	Film: Le schiave di Cartagine (zgod., '56), vmes (11.00) dnevnik
12.05	Nan.: L'arca del dottor Bayer
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Potrebujem te
14.30	Dok.: Momenti di cuore, nato TV film Cuore
15.30	Variete: Videocomic
15.50	Izzrebanje lota
15.55	Film: Se non avessi più (kom., It. '65)
17.20	Film: Il grande capitano (biog., ZDA '59)
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Venteventi
20.40	Film: La stazione (dram., It. '90)
22.25	Aktualno: Mixer
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Nan.: Philip Marlowe

RAI 3

6.50	Film: La bella addormentata (It. '42)
9.00	Koncert RAI 3
9.45	Film: Una domenica in campagna (Fr. '84)
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Film: Saint Louis Blues (biog., ZDA '58)
14.00	Deželne vesti, dnevnik
14.50	Sport: IP v rugbyju, IP v odbojki
18.00	Scusatè l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Kino
20.30	Film: Tre minuti a mezzanotte (dram., ZDA 89, i. C. Sellecca)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem, Resnicne zgodbe

RETE 4

6.30	Nan., 8.30 nad. Mari-lena, Anima persa
9.30	TG 4, 10.00 nad. Sole-dad, 10.30 Febbre d'amore, 11.15 Quau-do arriva l'amore, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri, 11.55 vesti
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri
15.30	Aktualno: Affari di cuore, 16.15 Perdona-mi, lo tu e mamma
17.15	Kviz: Lingo, 18.00 Lui lei l'altro, 17.30 vesti
19.00	TG4 vesti, 19.30 C'era-vamo tanto amati
20.30	Film: Sentieri selvaggi (vestern, ZDA '56, i. J. Wayne, N. Wood)
23.00	Aktualno: Ai tempi miei, 23.30 dnevnik
1.00	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Film: La dominatrice del destino (ZDA '52)
11.15	Aktualno: Nonsolomo-da, 11.45 Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Aktualno: Amici, 15.25 Antepima
16.00	Otroski variete: ri-sanke in kviz
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 Si o no
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La sai l'ulti-missima?
23.15	Film: Merletto di mez-zanotte (krim., ZDA '60, i. D. Day), vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.30	Odprti studio
12.50	Otroski variete
14.30	Variete: Non è la RAI
15.30	Glasba: TopVenti
16.00	A tutto volume
16.30	Varieteji: UnoMania, 17.00 Mitico, 17.30 UnoMania Magazine
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Willy, principe di Bel Air
19.30	Odprti studio
20.05	Variete: Karaoke
20.30	Film: Ore contate (krim., ZDA '89, i. Jo-die Foster, D. Hopper)
22.40	Film: Un poliziotto per amico (dram., '92)
0.30	Sport studio in vreme

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Nadaljevanke
13.50	S cim vam lahko po-strežemo? angl. kom. (John Inman, Mollie Sugden in drugi); rezi-ja Bob Kellet
15.25	Martin Eden, pon. 4/5 dela italijanske nada-ljevanke
16.25	Carobna svetilka
17.00	Ezopove pravljice,
18.00	Stanje stvari - mladi Korenine slovenske li-pe: Pesnice in pravljice iz Benecije, Trsta in Režije, 3. oddaja
18.25	Slovenija - Hodil po zemlji sem nasi
18.45	TWC dnevnik - kaba-retna oddaja
19.00	TV Dnevnik
19.30	Verska oddaja
20.30	Slavnostni koncert ob 350. obletnici sklada-telja Antona Tarsie, pos. iz Kopra
22.10	TV dnevnik
22.25	Bratje v orožju, am. grozljivka
00.30	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih, po-novitev
10.30	Uboga bogatasinja, 1/2 del am. mini serije
13.10	Kdor ljubi rodni kraj, avstrijski film
15.30	Pingu, lutkovna igrice
18.00	Cas v sliki
18.30	Bavarec na otoku Rügen, serija
20.15	Stavimo, da...
22.05	Zlata dekleta, am. hu-moristična naniz.
22.50	Lov, am. tv kriminalka
00.05	Jezditi na tigru, itali-janski film, 1961
01.45	Porocila
Ex Libris	Tisoc mojstrovin

Avstrija 2

12.30	Tisoc mojstrovin
14.00	Sport
15.00	Tennis Trophy, z Du-naja
17.00	EP v sabljanju, iz Lin-za
17.45	Ljuba družina
18.00	Kdo me hoče: Zivali iščejo dom
18.15	Nogomet
20.15	Panorama
21.55	56 minut o letu '56
23.00	Kolo sreče, kviz
00.30	Avstrija I., 3. del
01.00	Alfred Hitchcock predstavlja: Nočni kli-ci
01.05	Igrajo: Linda Fiorenti-no, Tony Bill, Michael O'Keefe
01.55	Porocila

Hrvatska 1

08.10	Porocila
09.00	Cvekalnica, 4/4 del
10.00	Porocila
10.05	Zivljenjski slog, pon.
10.50	Zivalski svet, pon. do-kumentarne serije
11.15	Cro Pop Rock
12.00	Porocila
12.05	Grof Monte Christo, angl. film, 1976
13.35	Postni rop, 4. del nad.
14.00	Porocila
14.05	Smrkei, 7. del
14.25	Zvonili ste, milord?, 18. del
16.00	Porocila
16.35	Hisva v Cvetni ulici stev. 13, am. film
18.00	Porocila
18.20	Santa Barbara, 541. del am. nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.35	Opravicoilo, ameriski film, 1986
22.15	V iskanju izgubljenega casa
22.45	Dnevnik 2
23.20	Slika na sliko
00.20	Serijski maratoni
Bozji mlini na veter	1/4 del ameriske nado-ljevanke, 1987
Po romanu Sidneya Sheldona	Sanje brez meja
03.25	Spored za nedeljo

Hrvatska 2

17.30	TV koledar
17.40	Košarka: Cibona - Za-greb, prenos 1. polcasa
18.35	Košarka, 2. polcas
19.30	Dnevnik 1
20.10	Crno-belo v barvah
Top-lista 70- tih	Soul
Strah v temi	Poltergeist,
ameriski barvni film,	1982
Igrajo: Craig T. Nel-son, Jobeth Williams,	Beatrice Straight in drugi; režija: Tobe Ho-oper
00.00	Hit Depo
02.30	Horoskop

Madžarska

06.25	Vaska tv
08.15	Verski program, za reformatsko mladino
08.25	Otroski program
09.55	Spomin na 23. okto-ber 1956
10.45	Nacionalne relikvije in simboli
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Sezamnova ulica
14.20	Obsojenec na smrt, madžarski film, 1990
15.50	Panorama
17.15	56 minut o letu '56
18.15	Kolo sreče, kviz
19.30	Dnevnik
20.00	Vključujemo Opero, slavnostni koncert ob obletnici Republike
23.05	Nebo nad Berlinom, nem.-fran. film; rezi-ja: Wim Wenders
01.10	Dnevnik

TV SLOVENIJA 1 / OB 11.25

Naša prihodnost: znanost ali magija

JATA ZMAJEV: ameriški barvni film, 1982

Celovečerna risanka Jata zmajev iz 1982. leta si zastavlja nekaj otroško vprašanje: ali se bo svet odločil za znanost ali za magijo. Poskusa opredeliti eno in drugo in to na kar se da slikovit in pravljicen način, razumljiv malim in velikim gledalcem.

Nekoc so ziveli stirje bratje carovniki: Karolinus, zeleni carovnik - gospodar narave in njenih prebivalcev, Solarius, modri carovnik - gospodar globin in visav, Lo Tazal, zlati carovnik - vladar svetlobe in zraka, to je vsega nad-cutnega ter Omadon, rdeči carovnik - gospo-dar zla in teme, vladar strašne crne magije. Vsak od njih je imel svojega zmaja, s katerim je premagoval razdalje. Zbrali so se v staroda-njem templju, da bi ustvarili kraljestvo magi-je, s katerim bi kljubovali cloveku, ki se je odločil za logiko in znanost, prepričani, da bi navsezadnje cloveku tako tudi pomagali, saj se ne zaveda, da potrebuje tudi magijo, da bo lahko premagal nepremagljivo. Toda Omadon

se njihovemu početju upira. On si hoče clove-ka podrediti, zato mu noče pomagati. Njegov cilj je, da ga do konca okuži z blazno, neobvla-dljivo znanostjo. To pa mu trije bratje lahko preprečijo samo tako, da mu ukradejo rdeco krono in mu s tem vzamejo njegovo moc. Zato se odločijo, da bodo organizirali pohod z vzvi-senim ciljem. Nad Omadona posljejo starega prijatelja Orrina Smytha, pa najmlajšega, po-gumnega zmaja Gorbasa ter mladega znan-stvenika današnjega casa Petra Dickinsona, ki se je, zdolgočasen nad znanostjo, ze pred casom zapisal magiji, odkril v sebi navdusenje za znanje in začel o njih pisati knjigo. Gre torej za zgodbo v zgodbi, ki jo je navdihnili hrepe-njenje, za preplet resničnega in fantazijskega sveta, ki ga nosi v sebi vsak izmed nas.

Film sta režirala Arthur Rankin in Jules Bass, scenarij je napisal Romeo Muller, igrajo: Victor Buono, James Gregory, James E. Jones, Harry Morgan.

	TV SLOVENIJA 1	21.30		TV SLOVENIJA 2	15.20
	DOMAČE OBRTE NA SLOVENSKEM			ROMANCA: IZ SENCE,	
	Apnarji in oglarji			angleški barvni film, 1988	
	Med apnarstvom in oglarstvom najdemo vrsto podobnosti: apno in ogelje, obe obrti se lahko razvijata samo tam, kjer je na voljo dovolj kurjave, obe zahteva skrbno in dolgotrajno po več dni in noči trajajoče kurjenje, ki je po eni strani trdo delo, a po drugi tu-dil svojevtrna oblika družabnosti. In ne nazadnje ju druzi tudi to, ker sta bili obe obrti posneti v Šeški dolini. Dolenci v v Praprotnem delajo v apnenici. Pogovarjajvi pa pri ogarski kopl v zaseku Zabri-ve pod Mohorjem. Majster snemalec Ivo Belec, režiser Igor Kostir in av-tor glasbe Jani Golob so iz grobe vsakdanjosti ust-varili svojevtrno poezijo.			Uslužbenka ameriškega veleposlanstva v Ate-nah je obožena, da je ustrelija prijatelja Nika-sa. Vse kaže, da je umorjeni delci za topolo, ki krade likone in druge dragotne iz cerkev in sa-mostanov. Inspektor Scotland Yorda sumi, da umetnine tihotapijo iz dežele po diplomatskih kanalih. Grško policijo prepriča, da izpustijo mlado Američanko, upajoč, da ga bo pripelja-la do velikega neznanca, ki stoji za tatvinami. Vendar se dekle kaj kmalu znajde v življenjski nevarnosti. Inspektor se čuti zanjo odgovoren in jo odpelje na varno, pri tem pa se med nji-ma spletoje nežna čustva. Režija: Willi Patterson.	
	TV SLOVENIJA 1	23.10		RAI 2	20.40
	TOKIJSKI POP,			POSTAJA,	
	ameriški barvni film, 1988			italijanski film, 1990	
	Prizorišče filma je glasbena scena, sredi katere je stotine mladih glasbenikov, ki si želijo uspeti. Tjokaj prispe mlada ameriška punk rocketa, ki vzbuja pozornost kot »gajjin« - belo dekle. V deželi vha-jočega sonca obožujejo ameriški rock in dekle si obeta, da bo uspela. Vendar se kaj kmalu izgubi v japonskem veleestu. Spozna skupino mladih fanfov, ki prav tako želijo uspeti v rockovski glasbi, vendar se trdo oklepajo tradicije. Kljub temu jo vzamejo medse. Film navdse zabavno prikazuje srečanje Američanke z vzhodnjakim življenjem in povsem drugačno miselnostjo. Režiral je Fran Ru-bel Kazul, igrajo: Carrie Hamilton, Yutaka Tadoko-ro, Tajji Tonoyama, Tetsuro Tamba.			Umirjeno življenje mladega postajenacelnika razburj jokajoče dekle, ki sprašuje po vlaku za Bari. Dekle bezi pred svojim zarocenem, ki jo potrebuje, da bi mu pomagala pri neki golufurji. Ko pride razjarjeni zarocenec na postajo, se postajenacelnik postavi v bran dekleta. Film je prvenec režiserja Sergia Rubina, ki je v lo-go postajenacelnika dolga leta igral v gledali-šču in si želel zgodbo posneti, vendar ni našel producenta. Ko mu je to uspelo, je film doživel velik uspeh tako pri gledalcih kakor tudi pri kriti-kih. Igrajo: Sergio Rubini, Margherita Buy, Ennio Fan-tastichini.	

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O je-ziku; 10.05 Kulturna panora-ma; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestit-ja; 13.00 Dones do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Po-slušalci čestitajo; 15.00 Ra-dio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Klepet doma; 22.30 Informativna oddaja v tuji jeziki; 22.40 Radljska igra; 23.05 Literarni nokturm.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnev-nik; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni vol; 8.40 Kole-dar prireditev; 9.45 Sobotna akcija; 11.30 Obvestila; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.50 Sport; 19.30 Sobotni disco club; 21.30 Azzurro; 19.30 Ame-riška popularna glasba.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobra-ževalni program; 15.00 Zbo-rovske skladbe; 15.30 Do-godki in odmevi; 16.05 Ba-letna glasba; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Intermezzo; 20.00 Opera Beatrice di Tenda; 22.55 Partiture; 23.55 Lirčni utrinek.

Radio Koper

(radio program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnev-nik; 6.00 Orvoritev; 6.30 Ju-tranjik; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne infor-macije; 9.15 U

NOVICE

Ukrajinci vabijo Jordana

MOSKVA - Le nekaj tednov po presenetljivi vesti, da se kosarkarski velikan Michael Jordan umika iz kosarkarskega sveta, je ruski časopis Sport Express objavil vest, da ukrajinski klub TIT, katerega lastnik je ruski olimpijec in zvezda NBA Aleksander Volkov, vabi 30-letnega Michaela Jordana v svoje vrste. TIT so lani ustanovili v Harkovu.

Ermolenko operiran

LONDON - Svetovni prvak v speedwayju Sam Ermolenko, voznik Wolverhamptona, ki se je pone-srečil v ponedeljek, je uspešno preстал operacijo na nogi. Ameriški dirkač si je v nesreči dvakrat zlomil nogo, zdravniki pa so z operacijo odlašali do petka zato, ker je sprva kazalo, da ima American poskodovalo tudi hrbtenico.

Božič izpadel v tretjem krogu

TAORMINA - Mariborčan Iztok Božič se ni uvrstil v tretji krog satelitskega teniškega turnirja na Siciliji. V drugem krogu ga je premagal Hrvat Igor Sarić s 6:2, 5:7 in 6:3.

Koprski vaterpolisti prvič remizirali

LA VALLETTA - Vaterpolisti Micoma Kopra so na turnirju sredozemskih vaterpolskih držav na Malti prvič remizirali. Proti belgijskemu Royalu so igrali 8:8 (1:2, 3:1, 1:2, 2:2). Bazen Tal Quorq, 300 gledalcev, sodnika Charanbrnad (Francija) in Starapoloscu (Romunija). Strelci - Micom Koper: Rukavina 3, Goljuf 2, B. Betin, Stopar in Stomajer po 1; Royal: Granece-rov, Baldenov in Ben Ramdhane po 2, Wittebon in Meyers po 1. Četrtice: Koper 2 (2), Royal 0. Izključitve: Koper 5, Royal 11.

Koprčani so bili ves čas v prednosti, vendar zaradi neučinkovitosti prednosti v napadu niso izkoristili. Neučinkoviti so bili zlasti pri prednosti igralca več v bazenu. Po vodstvu Royaala z 8:7 je pet sekund pred koncem tekme Goljuf izenčil in prinesel točko Koprčanom.

Kazen za obe moštv

BEOGRAD - Nogometni klub Novi Pazar bo moral naslednji dve tekni na domačem igrišču igrati brez svojih navijacev - to je odločil Dusan Lakčević, sodnik za disciplinska vprašanja II. nogometne lige. Do odločitve je prišlo po večdnem pregledu vseh poročil o pretepu med tekmo 8. kola med navijaci Pristine in Novega Pazarja. Tudi gostujoča ekipa je bila kaznovana: nogometni klub Pristina bo moral jugoslovanski nogometni zvezi plačati 10 milijonov jugoslovanskih dinarjev in okrog 350 nemških mark - Novopazarcane namreč ni predhodno obvestil o prihodu večjega števila svojih navijacev, kar določa pravilnik jugoslovanske nogometne zveze. Oba kluba bosta morala v prihodnje več pozornosti nameniti vzgojno-pedagoškemu delu z navijaci. Sodnik Lakčević vztraja pri prepovedi vstopa za znanim ali morebitnim kršilec reda. Prepovedan je tudi vstop ljudem, ki so pod vplivom alkohola ali drog. Velibor Ljujić, ki je odgovoren za potek tekem, se je odločil, da bo zadnja tekma registrirana z rezultatom 1:1. Ljujić je tudi odredil disciplinski postopek proti obeh kluboma in delegatu nogometne zveze Jovanu Popoviću, ker je pustil, da so prišli v ograjeni del igrišča tudi tisti, ki po predpisih NZJ nimajo pravice do tega privilegija. Popović tudi ni preprečil prinašanja nedovoljenih predmetov na stadion in ni nicesar naredil, da bi preprečil nepravilno vedenje gledalcev. Ljujić je sprožil disciplinski postopek tudi proti sodniku Zdravku Saviću, ker je dovolil vstop na ograjeni del igrišča neslužbenim osebam. (M. M.)

Brazilija še vedno vodi

ZÜRICH - Na najnovejši lestvici najuspešnejših nogometnih reprezentanc ki jo je izdala FIFA, Brazilija še vedno vodi, vendar jo Norveška že nevarno ogroža. Brazilci imajo 58.95 točke, Norvežani pa 58.88 točke, v lestvici pa so zajeti rezultati do 20. oktobra. Norveška, ki je v kvalifikacijah za svetovno prvenstvo 1994 se nepremagana, je z drugega mesta izrinila Italijo, Nizozemska se je po zmagi proti Angliji z 2:0 povzpela s 13. na šesto mesto, Angleži pa s petega mesta padli na deseto. Francozi so po nepričakovanem porazu proti Izraelu s sedmega mesta padli na štirinajsto. Slove-nije ni med prvimi 50 državami. Vrstni red: 1. Brazilija 58.95 točke (sprememba uvrstitve glede na prejšnje stanje - 0), 2. Norveška 58.88 (+1), 3. Italija 58.67 (-1), 4. Nemčija 58.20 (+1), 5. Danska 57.96 (-1), 6. Nizozemska 55.89 (+7), 7. Španija 55.84 (+7), 8. Švedska 55.38 (+3), 9. Argentina 55.12 (+3), 10. Anglija 54.72 (-5), 11. Irska 54.69 (-2) in Rusija 54.69 (-3), 13. Svica 53.48 (-3), 14. Francija 52.65 (-7), 15. Romunija 52.13 (+5), 16. Nigerija 51.78 (+2), 17. Urugvaj 51.18 (-2), 18. Mehika 50.90 (2), 19. Kolumbija 49.39 (0), 20. Portugalska 49.03 (+1), 21. Češko-slovska 47.29 (-4), 22. Kamerun 46.56 (+1), 23. Poljska 46.05 (-1), 24. Belgija 45.76 (0), 25. Zambija 45.02 (+2), 26. ZDA 44.88 (0), 27. Egipt 44.42 (-2), 28. Wales 44.29 (+1), 29. Škotska 43.12 (-1), 30. Maroko 43.09 (+2), 31. Alžirija 42.47 (-1), 32. Bolgarija 42.41 (+5), 33. Slonokoščena obala 41.15 (-2), 34. Avstrija 40.66 (-1), 35. Tunizija 40.11 (1), 36. Grčija 39.87 (-1), 37. Južna Koreja 38.55 (-1), 38. Kostarika 37.91 (0), 39. Honduras 37.68 (0), 40. Gana 36.73 (+2), 41. Ekvador 36.55 (0), 42. Severna Irska 36.09 (-2), 43. Zimbabve 36.03 (+4), 44. Japonska 34.99 (-1), 45. Finska 34.81 (+5), 46. Savdska Arabija 34.30 (-2), 47. Kanada 34.25 (-1), 48. Kitajska 34.09 (-3), 49. Madžarska 33.77 (-1), 50. Islandija 33.12 (-1).

Štefanel prodal vse vstopnice

TRST - Vse vstopnice za jutrišnjo tekmo italijanske kosarkarske A1 lige med trzaskim Štefanelom in Benettonom so že razprodane, tako da je vodstvo trzaskega kluba javno pozvalo navijace, naj ne vztrajajo pri okencih, kjer prodajajo »dragocene listice«. Za vstopnice so se v prejšnjih dneh živo zanimali tudi v Slovenije.

NOGOMET / ZA SP

Irak po vročem srečanju tesno premagal Iran

Dva izključena in pet rumenih kartonov - Med navijači mir

DOHA (QATAR) - Irak je osvojil svojo prvo zmago v finalni skupini azijske kvalifikacijske cone za uvrstitev na SP v ZDA. Iranci so z dokajšno težavo premagali Iran- ce z 2:1 (2:1). Tekma se je odločila že v prvem polčasu, ki so padli tudi vsi trije zadetki. Najprej so povedli Iranci v 20. min. z Ahmedom Radhijem, ze minuto pozneje pa so Iranci izenčili z Ali Daeiem po grobi napaki iraške obrambe. Osem minut pred koncem polčasa pa so Iranci dosegli zmagoviti gol z Alaa Kadhemom.

Predvidevanje, da bo srečanje dokaj »vroče«, so se urednici, saj je imel romunski sodnik Craciunescu polne roke dela. Izključil je dva nogometasa (Iranca Zarin- chena v 40. min. in Iranca Jaafarja v 65. min.) ter pokazal kar pet rumenih kartonov. Zanimivo je tudi, da je

bil Iran boljši in je zamudil nekaj zelo ugodnih priložnosti za zadetek prav od 40. do 65. min., ko je nastopil le z desetimi nogometasi.

Za to tekmo so v Dohi uvedli izredne varnostne ukrepe, da bi preprečili izgrede med navijaci nasprot-nih taborov (na sliki veselje iraskih privrženecv po tekmi), saj se je vojna med tema državama končala le pred kratkim ... Na srečo pa izgrediv, vsaj na tribunah, ni bilo.

Na drugi tekmi te skupine sta Južna Koreja in Saudska Arabija igrali z 1:1 (0:0). Korejci so v 61. povedli s Shin Hong Gijem, Arabci pa so izenčili prav ob izteku srečanja z Ahmedom Jamilom.

VRSTNI RED PO 3. KOLU: Južna Koreja in Saudska Arabija 4, Japonska in Irak 3, Severna Koreja in Iran 2. Jutri bosta igrala Irak in Saudska Arabija.

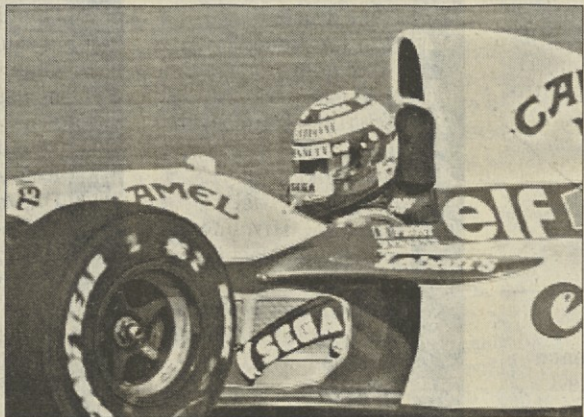
FORMULA ENA / VN JAPONSKE

Po zanimivem treningu Prost pred Schumacherjem, Alesi pa v ograjo

Francoski dirkačje k sreči nepoškodovan - Häkkinen pred Senno McLarnov šef Ron Dennis je uničil milijon dolarjev vreden avtomobil

SUZUKA - Potem ko je na prvem treningu voznikov formule 1 za Veliko nagrado Japonske dosegel najboljši čas, je Alain Prost se korak blize prvi zmagi na Japonskem. Premostiti pa je moral vrsto težav. V prostem treningu ga je namreč v zadnjih treh krogih izdal motor, zaradi česar je bil popoldne nekoliko pazljivejši. Toda kljub vsemu je spet našel staro formo in samo za dve stotinki sekunde prehitel najbližjega nasledovalca Michaela Schumacherja. Mika Häkkinen je bil tretji pred mostvenim kolegom Ayrtonom Senna, ki sta mu sledila Damon Hill in sesti Gerhard Berger. Trening so prekinili za 18 minut, ko je Jean Alesi izgubil nadzor nad vozilom in se zaletel v zaščitno ograjo, ki sreči pa se je Francoz izvil brez poškodb.

Senna je v nadaljevanju treninga za kratek čas prevzel vodstvo, vendar ga je kmalu prehitel Schumacher in nato se Prost. »Cutil sem, da se moj dirkalnik proge ne drži dobro. Vedel sem, da moram vložiti veliko dela, če hočem biti konkurenčni. Pravi problem se je pojavil, ko mi je odpovedal motor. Izgubil sem veliko časa, kar je se posebej otežilo moje delo,« je dejal Prost, ki ni pričakoval, da si bo privozi 'pole position', vendar je bil zelo zadovoljen, da mu je to uspelo. »Proga je tehnično zahtevna, zato je avtomobil težko pravilno nastaviti, toda vabil sem brez vsakršnega prit-

Prost, najhitrejši (telefon AP)

ska,« je se povedal Francoz.

»Presenečen sem, da mi je šlo tako dobro. Na zadnjih nekaj dirkah sem imel zmeraj težave na treningih. Vsi v moštvo so delali zelo dobro. Na avtomobilu imamo veliko novosti, ki so se vse obnesle. Cutim, da moramo se veliko narediti. Če bi končno imeli težave tudi pri Williamsu, bi bil dosegljiv tudi 'pole position',« je menil Michael Schumacher.

Mika Häkkinen, ki bo nastopil sele na svoji drugi letošnji dirki, pa je dejal, da je resnično užival: »Zelo razburljiv trening. Lahko bi bil celo boljši, toda to bi rekel, tudi če bi si privozi 'pole position'. Sem tretji, vendar se zmeraj da narediti se bolje.« Senna, ki mu je na jutranjem treningu steklo olje iz motorja, ko je imel že drugi komplet gum. »Bil sem zelo frustriran, ko se mi je to zgodilo,« je dejal Brazil- lec, medtem ko je Jean

KOŠARKA / MC DONALD'S OPEN V MUNCHNU

Bo kdo zaustavil Phoenix Suns?

Moštvo NBA je sinoči nadigralo španski Real Madrid, a le v drugem polčasu

MÜNCHEN - Sesti kosarkarski turnir Mc Donald's open v Münchnu bo vrhunec dosegel danes popoldne ob 17.00 (neposredni prenos po TMC), ko bo ameriško profesionalno moštvo Phoenix Suns branilo cast ZDA pred ponovnim poskusom kosarkarske Evrope, da odvzame mostvom iz NBA lige avrelo nepremagljivosti. Nasprotnik »sunsov« je bolonjski Buckler ali Limoges, ki sta se v polfinalu pomerila pozno sinoči. Charles Barkley in tovarisi so v včerajšnjem prvem polfinalu z rezultatom 145:115 premagali španski Real Madrid, ki je v četrtfinalu z desetimi točkami prednosti odpravil nemški Leverkusen. Američani so Spance »povozili« v drugem polčasu, potem ko je bil rezultat po dveh četrtinah 70:66. »Kralj« Barkley je dosegel 24 točk, Kevin Johnson 23, Negele Knight 22, Dan Majerle 19, AC Green 18, Danny Ainge in Joe Courtney pa vsak po 12. Za Real so največ kosev dosegli Cargol (26), Arlauckas (25), Sabonis (24), Antunes (18) in Birjukov (14).

V prvem dnevu opna so največ pokazali bolonjski kosarkarji, ki so brazilski Franci dali pravo kosarkarsko lekcijo. Z agresivno obrambo in izredno razpoloženo igro v napadu so mozej trenerja

Z včerajšnje tekme med All Stars in Bucklerjem (AP)

Buccija že po prvi četrtini vodili kar z 20 točkami prednosti, razlika v korist italijanskega moštva pa je narasla vse do zadnje minute igre. Izvrstno je zaigral Sasa Danilović, ki je zbral tudi največ točk (27 z 11:15 pri metu iz igre), ob njem pa sta bila še najbolj uspešna Moretti (25 točk - 7:10 pri metu) ter kapetan Brunamonti (17 točk - 7:8). Pri porazenih je Shouse do-

segel 21 točk, Manna pa 16.

Rezultati: **Četrtfinale:** Buckler Bologna - All Stars Franca Sao Paolo 129:88; Real Madrid - Bayer Leverkus 85:75.

Polfinale: Phoenix Suns - Real Madrid 145:115; Buckler - Limoges nočna tekma.

Finale za 5.mesto: All Stars Franca - Leverkusen 104:97 (55:46)

HOKEJ NA LEDU / NHL

Toronto Maple Leafs je izenačil rekord osmih zmag po vrsti

MIAMI - Toronto Maple Leafs nadaljujejo z uspešnim začetkom letošnje sezone. Tokrat so z zmago s 4:3 nad Floridskimi »Panterji« izenačili svoj rekordni uspeh, dosežen v sezoni 1934-1935. Z osmimi zaporednimi zmagami je to uspelo samo se Buffalo Sabersom leta 1976. Vrat Toronto pa tokrat ni branil Felix Potvin, temveč Damian Rhodes. Maple Leafs imajo v centralni diviziji tako že sedem točk naskoda pred drugouvršcenim St. Louisom.

V Detroitu so Red Wings premagali Winnipeg Jets s 6:2. Sergej Fedorov se je z enim zadetkom in dvema podajama za Red Wings na listi strelcev izenačil z najboljšim strelcem Toronto Daveom Andreychuckom. Oba sta doslej zadela že devetkrat. Na tej tekmi pa je Toronto izgubil enega svojih ključnih igralcev, napadalca Stevea Yzermana, ki se je že na začetku prve tretjine poskodoval. S komolcem ga je na ogradi grobo porinil Thomas Stein.

Ottawa Senators so

se že veselili svoje prve zmage v letošnji sezoni, saj so proti Dallasu v prvi tretjini vodili že s 5:1, nato pa popustili in omogočili Teksacanom, da so po podaljških zmagali s 6:5. Za nateček je sesti zmagoviti gol za Dallas dosegel nespretni vratar »Senatorjev«, ki je najprej ubranil dva zaporedna strela, nato pa sam plosčico porinil čez golovo crto. St. Louis Blues so s 5:2 premagali San Jose Sharks, ki so tako poleg Ottawa se edini brez zmage. Junak tekme je bil Kevin Miller, ki je poleg treh zadetkov prispeval še dve podaji. V Chicagu pa so tamkajšnji »Crni Sokoli« v zadnji minuti s strelom Jeremyja Roenicka s 3:2 premagali Quebec Nordiques. Vancouver Canucks pa so s 6:3 v gosteh premagali Calgary Flames. Najzaslužnejši za zmago, s katero so Canucksi na lestvici pacifiške divizije uje- li vodece, so visoki Trevor Linden in Pavel Bure, vsak s po dvema zadetkoma, ter Cliff Ronning, ki je prispeval tri podaje.

BASEBALL / KONČNICA WORLD SERIES

Philadelphia preprečila predčasno slavoje Toronto

Po peti finalni tekmi je rezultat 3:2, 40 tisoč navijačev Toronto pa je zapustili igrišče sklonjenih glav

Za nesrečo na Floridi zahteva Muster 37 milijonov dolarjev odškodnine

DUNAJ/MIAMI - Avstrijski zvezdnik v tenisu Thomas Muster bo tožil zavarovalnico turnirja v Key Biscayne-u na odškodnino v višini 37 milijonov dolarjev (435 milijonov silingov) odškodnine. V okviru svetovnega turnirja v tenisu je sportnik s Stajerske 1. aprila 1989 postal na kraju tekmovanja žrtve prometne nesreče, ki jo je povzročil alkoholizirani vozač.

Po operaciji kolena se Muster dalj časa ni mogel udeležiti teniskih tekmovanj. Sele po šestih mesecih okrevanja mu je uspel senzacionalni »comeback«, saj mu zdravniki sprva niso obetali dosti izgledov za vrnitev v aktivno sportno življenje. Obravnava Musterjeve zahteve na odškodnino se bo pričela v ponedeljek.

Višino zahtevane odškodnine sportnik razlaga s splošno prakso v ZDA, pri kateri običajno izhajajo iz sprva pretirano visokih zahtev po odškodnini.

PHILADELPHIA, TORONTO - Uprava Toronto Blue Jaysov je svojim navijačem omogočila, da so si peto tekmo končnice prvenstva v baseballu ogledali na stadionu Skydome v Torontu. Tam so postavili velikanski ekran, ki je meril kar 0.2 hektarja (200 kvadratnih metrov). Tekmo je spremljalo prek 40.000 ljudi, ki pa so odsli domov sklonjenih glav, saj so njihovi ljubljenci izgubili z 0:2. Igralci Toronto Jaysov so pocasi omagovali v devetem iningu, kar so navijaci Philadelphia Philliesov znizali rezultat na 3:2 za Toronto. Igralci Toronto potrebujejo se eno zmago, da bi ponovili lanski naslov.

Naslednji dvoboj bo na sporedu danes in če Philadelphia uspe izid izenačiti, bo zadnja, sedma tekma jutri. Na vprašanje, kako se počutijo pred odhodom v Toronto, kamor naj bi odsli kot gotovi poraženci, je Kruk dejal: »Nisem vedel, da nas imajo vnaprej za poražence. Če bomo se morali izgubiti, bomo svojo kožo drago prodali.«

Na sliki: menažer Philadelphia je cestital svojemu metalcu

KOŠARKA / V 4. KOLO C LIGE

Bo Pall. Pordenone uspelo zaustaviti Jadranov beg?

Jadranovce (jutri v tel. Ervatti ob 17.30) najboj skrbi strelec Turel

Po prestižni in razveseljivi zmagi v Trzinu na račun Italmonfalconeja, bodo jadranovci jutri ponovno igrali na svojem igrišču, v goste pa prihaja mostvo Pallacanestro Pordenone, ki je po treh tekmah zbralo 4 točke (zmagi proti Cittadelli 94:87 in Ca'Savio 109:95 ter poraz s točko razlike v San Danielu). Naša združena ekipa bo tudi tokrat nastopila brez svojega najvišjega igralca, saj je Mauro Cuk se vedno »out« zaradi posledic zvina gleznja. O jutrišnji tekmi in o doseganju zmagovalni poti Jadranov smo se pogovorili z enim izmed doslej najboljših posameznikov ekipe, Deanom Oberdanom.

Kaksne ocene bi doslej dal Jadranu, sebi, soigralcem in trenerju?

Ekipno si zaslužimo 8, saj smo vsakic zmagali, dvakrat celo v gosteh. Osebnostno mislim, da sem se kar dobro opravił svojo nalogo, slabše sem igral le na domaći tekmi. Rebula, Emili in Hmeljak so pokazali veliko voljo do dela in so igrali zelo solidno. Z osmico bi nagradil njih ter Pregarca in Rauberja, ki sta nas z izkušnostjo in borbenostjo večkrat resila iz zagate. Devetico si zasluži Arena, ki je presegel tudi najbolj znano predvidevanje, Starca pa ne bi ocenil, ker je doslej igral le par minut. Trenerju Vatovcu bi tudi dal 8, ker nas je zelo dobro pripravil na prvenstvo, predvsem z atletskega vidika in ceprav pogosto »brunda« moram

priznati, da ima skoraj vedno tudi prav.

Pred dvema tednoma vam je velike preglednice povzročal stari Valentinsig, jutri pa bo prisel »bomber« Turel. Kako ga boste skušali omejiti?

Z Valentinsigom smo skoraj ponoreli, Turel pa je tudi izreden igralec. Zanj smo pripravili obrambno stefeto s Pregarcem, Rebulo in Emilijem. Ob Turelu pa ima Pordenone še vsaj tri izredno dobre posameznike, in sicer Griona, Colombisa in Pivo, ki so že igrali v višjih kategorijah.

Moznosti v odstotkih?
70% nam, 30% njim.
Borovci so vas takorekoč

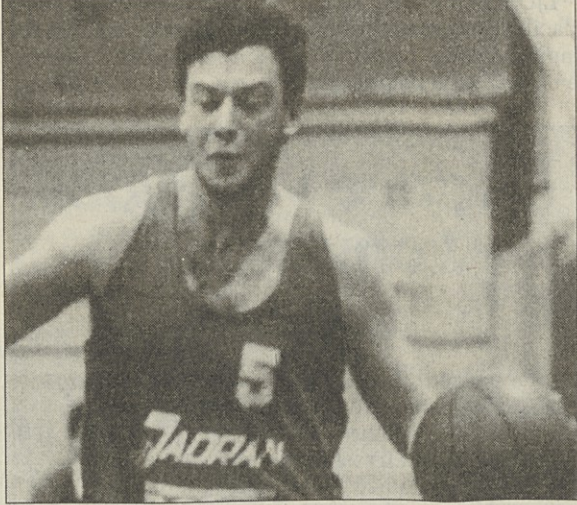
posnemali s tremi zaporednimi zmagami. Lahko računajo na napredovanje ali nimajo še vseh ustreznih »papirjev«?

Najbrž si tudi sami niso pričakovali tako »eksplozivnega« zacetka, ekipa pa je zelo dobro organizirana in upam, da bo borovcem res uspel veliki skok.

Je res, da bos prihodnje leto kot tujec igral v Sezani pri Kraškem zidarju?

O tem, kje bom igral naslednje sezono, bom razpravljaj po koncu letošnje, je pa res, da sem se pred časom o tem menil s trenerjem Kraskega zidarja Igorjem Mednom.

VANJA JOGAN

Dean Oberdan - doslej odlični

Bor Radenska favorit tudi jutri v Vidmu

V četrtem kolu kosarkarske D lige bodo Borovi kosarkarji že tretjič letos posedli v kombi, tokrat pa se bodo odpravili v Videm, v goste Virtusa Friuli. Videmci so na prvih dveh tekmah igrali porazno. V prvem kolu so izgubili v Huminu kar s 40 točkami razlike, teden kasneje pa so praznih rok ostali tudi doma, -18 z Villorbo. Prejšnji teden se je Virtus delno oddolžil in najslabše postavbo v ligi premagal skoraj s 30 točkami razlike (Senators Go - Virtus 68:96). Bor Radenska ima vse možnosti, da v Vidmu nadaljuje z zmagovalno serijo, saj je Sancinova postava v odlični formi in je tako tehni-

no kot telesno boljša od jutrišnjih nasprotnikov. Virtu sta zapustila lanska najboljša posameznika Cocco in Vorano, doslej pa so večji del točk dosegli Madile (krilo 1, 95), Cappellini (branilec 1, 88) in Maressi (center 1, 98), pod pričakovanjem pa je doslej igral visoki Tomasin (letnik 67, visok 2, 01).

BOROVCI V STEVILKAH PO TREH KOLIH: Največ točk so doslej zbrali Azman (60), Persi (30 v 2 tekmah) in Samec (28). Pri metu za 2 točke so bili najbolj točni Bajc (4/5), Samec (11/17) in Crisma (6/10), za 3 točke pa Barini (2/2), Bajc (2/3) in Azman (4/7). S črte prostih metov ima

Rasman 6/6, Debeljuh 4/4, Smotlak 12/14 in Bajc 10/12, pri skokih pa so bili najučinkovitejši Azman (24), Samec (12) ter Percič in Pettiroso (oba 9 v dveh tekmah). Največ zog so »ukradli« Crisma (6), Azman, Persi in Samec (po 5), ki pa so jih največ tudi zgubili: Crisma (16), Persi (8), Azman (7) in Samec (6). Največ asistenc so dodelili Crisma (5), Barini (4) in Azman (2), Azman vodi pri blokadah (3), Barini pa pri osebnih prekrških (11). Največ so doslej igrali Azman (96 minut), Crisma (65) in Barini (62), najmanj pa Rasman in Carbonara (po 23). (VJ)

ODBOJKA / V ŠTANDREŽU

Imsovc namučili slovenskega podprvaka

Danes jih na domačih tleh čaka nov pokalni nastop

Imsa Kmečka banka - Salonit 1:3 (9:15, 15:9, 10:15, 10:15)

IMSA KMEČKA BANKA: Feri (6+7), Marchesini (1+1), G.L. Populini (11+20), Lutman (1+8), Buzzinelli (1+2), G.C. Populini (0+0), Stabile (2+10), Florenin, Ursic, Princic, Ferioglija, Paoletti.

Kdor si je pričakoval enosmerno tekmo, brez možnosti za naše odbojkarje, se je moral premisliti. V prijateljski tekmi proti Salonitu Anhovo, ki je na papirju boljša ekipa, saj so vsi igralci profesionalci, so odbojkarji Imse Kmečke banke prikazali konkretno in dopadljivo igranje. Opozorili bi le na to, da je Salonit ena izmed treh najboljših slovenskih ekip in igra letos tudi v srednjeevropski ligi, v kateri nastopajo mostva iz Slovenije, Hrvaske, Češke, Slovaske, Avstrije in Madžarske.

Vsi seti, razen drugega, so bili se bolj izenačeni od tega kar kažejo rezultati. Gostitelji so vsakic dobro začeli in le proti koncu setov je prišla na dan večja izkušnost Kanalcana. Drugi set pa so vatovci osvojili brez večjih težav. Takoj so visoko povedli in le pri stanju 13:4 nekoliko

popustili, tako da se je Salonit približal do devete točke, preden je set vendarle pripadel domačim igralcem.

Valovci so celo tekmo zelo učinkovito servirali in s tem večkrat spravili v težave nasprotnika. Ekipa se je dobro obnesla v vseh prvinah igre razen v bloku. V napadu pa se je posebno izkazal »jesenska« pridobitev mostva Gianluca Populini, ki je dosegel 11 tock. (A&D)

Danes se za zvezni pokal

Danes bodo imeli navijaci spet priloznost uživati ob igri Imse Kmečke banke. Valovci bodo namrec v tekmi 4. kola zveznega pokala v Standrežu (pričetek ob 20.30) gostili mostvo Lunazzija iz Paeseja pri Trevisu, ki bo tudi njihov neposredni konkurent v bliznjem prvenstvu B2 lige. Sestertko iz Veneta so goriski odbojkarji v prvi tekmi v gosteh že gladko premagali, tako da je pričakovati, da bodo zmagali tudi tokrat. Navsezadnje je zmaga obvezna, ce Imsa Kmečka banka - po porazu v Pontenelle Alpi - želi dosezi uvrstitev v drugo kolo tekmovanja.

KOŠARKA / ŽE TRADICIONALNA POBUDA

Začetek Primorske lige v znaku derbija

Jadranovci gladko premagali borovce

Jadran Tkb - Bor Radenska 94:62 (51:29)

JADRAN: Oberdan 18 (7:8), Pregarc 16 (3:5), Emili 7 (1:1), Rebula 8 (2:2), Arena 13 (4:6), Rauber 24 (4:5), Hmeljak 8 (2:2); trener Vatovec.

PM: 23:29, **SON:** 15, **PON:** Emili (39), **3T:** Pregarc 3, Rauber 2, Arena 1, Oberdan 1.

BOR: Crisma 5 (1:2), Bajc 2, Percic 8, Debeljuh 3, Persi 5 (1:2), Barini 2, Smotlak 6, Carbonara 2, Rasman 6, Azman 2, Samec 13 (5:7), Pettiroso 8; trener Sancin.

PM: 7:11, **SON:** 20, **3T:** Smotlak 2, Debeljuh 1.

Ze v prvem kolu letošnje izvedbe Primorske lige, na kateri sodelujejo, ob teh dveh nasih ekipah se Gradisca, Italmonfalcone, Servolana, Postojna in Kraski zidar iz Sezane,

sta se pomerila Jadran Tkb in Bor Radenska. Tekma je potekala dokaj enosmerno, saj so borovci zdržali hiter tempo jadranovcev le v uvodnih minutah (14:13 v 6'), zatem pa sta Rauber in Arena poskrbela za prvi »break« in Vatovecva ekipa si je kmalu nabrala 10 - 12 tock prednosti. S tremi zaporednimi trojkami pred iztekem prvega polcasa so jadranovci povisali prednost na +22 (47:25) in tekma je v drugem delu postala dokaj nezanimiva, saj je bilo ime zmagovalca že določeno. Borovci so v 30' zaostajali za 21 tock, v zadnjem delu tekme pa sta Oberdan in Rebula omogočila lastni ekipi, da je še povisala razliko na +32.

Med posamezniki so

pri zmagovalcih najboljše zaigrali Oberdan, Rauber in Pregarc, pri borovcih pa je potrdil dobro formo in velik napredek Stefan Samec. Ob njem sta zadovoljila tudi Pettiroso, Percic in Rasman, trener Sancin pa je dal več priloznosti igranja tistim posameznikom, ki so doslej manj igrali in ki se niso v celoti asimilirali obrambnih razlik in kombinacij v napadu.

V prvem kolu sta se pomerila tudi Italmonfalcone in Servolana Latte Carso. Po prvem polcasu so domačini pritisnili na plin in povedli skoraj z 20 točkami prednosti, zatem pa so Brumnovi fantje znižali zaostanek, ni jim pa uspelo več ogroziti domačinov, ki so zmagali z izidom 81:72. (VJ)

ODBOJKA / MEMORIAL SPAZZAPAN

Danes ženski troboj Jutri vrhunec kakovosti

Na jutrišnjem moškem turnirju bodo sodelovali VBU in Imsa KB (B2), Vivil (C1) in Olympia (C2)

Po dveh letih premora bo gorisko SZ Olympia danes in jutri v spomin na svojega v tragici prometni nesreči preminulega igralca spet priredilo odbojcarski »Memorial Peter Spazzapan«. Letošnji memorial bo ze 15. po vrsti, na njem pa bodo sodelovale ženske in moške članske sesterke.

Posbno kakovosten bo jutrišnji moški turnir, na katerega je organizator povabil nekatere izmed najboljših sesterk iz naše dežele. Tako bodo poleg mostva gostiteljica - Olympie - nastopili se državni C1 ligas Vivil iz Ville Vicentine ter B2 ligasa Imsa Kmečka banka in Volley Ball Udine iz Vidma. Moški turnir bo v popolndanskih urah. Najprej bo na vrsti derbi med Olympio in valovci, nato pa bo tekma med Videmci in Vivilom. Sledili bosta finalni tekmi za 1. in 3. mesto, za končno zmago pa naj bi sece bo slo vse po predvidevanjih - potegovala VBU in Imsa Kmečka banka. Polfinalni tekmi bosta na dva zmagana seta, finalni pa na tri, razen ce se

mostva ne bodo dogovorila drugače.

Ženski turnir bo ze danes popoldne, slo pa bo za troboj. Na njem bosta poleg Olympie sodelovali se vrsti Kmečke banke (C2 liga) in goriskega Libertasa (novinec v D ligi). Ženski turnir bo potekal po sistemu vsak proti vsakemu in na tri igrane sete.

Turnir zahteva velik organizacijski napor, ki pa mu bodo sportni delavci pri SZ Olympia prav gotovo bili kos.

Spored

Ženske, danes

17.00 Olympia - Libertas Gorica, sledi Libertas Gorica - Kmečka banka, sledi Olympia - Kmečka banka.

Moški, jutri

14.00 Olympia - Imsa Kmečka banka, sledi Volley Ball Udine - Vivil Latterie Friulana.

17.30 finale za 3. mesto, sledi finale za 1. mesto.

Nagrajevanje obeh turnirjev bo po koncanih bojih v moški konkurenci. Vse tekme bodo v telovadnici Olympie, v Drevoredu 20. septembra.

ODBOJKA

Koimpex in Bor Tombolini danes na Tržaškem

Poleg Imse Kmečke banke bosta v zveznem tekmovalju danes zaposlena tudi oba naša ženska državna tretjeligasa. Oba bosta igrala na Tržaškem, ob isti uri (18.00) in proti nasprotniku iz B1 lige. Dekleta Koimpexa se bodo svojim gledalcem predstavila drugic, borovke pa prvič, ker so vse tekme prvega dela - zaradi znanih zapletov v zvezi s telovadnicami - igrane v gosteh.

Pred težjo nalogo stojijo slogasice, ki bodo v Repnu gostile ta čas najboljše sesterko iz naše dežele Latisano. Ce bi jim tega nasprotnika uspelo premagati, bi slo resnično za lep sportni podvig, sicer pa ze v Latisani - glatkemu porazu navkljub - igralko trenerja Drasica niso razocarale.

Borovke bodo tekmo s Sangiorgino igralo v dolinski občinski telovadnici. S Furlankami so se plave letos ze večkrat pomerile, vsi dvoboji so bili tudi nadvse izenačeni, vendar je Sangiorgina na koncu vedno prevladala. Tudi prvi pokalni nastop med tema tekmečema je bil zanimiv, koncal pa se je po tie breaku. Trener Kalc bo prvič letos lahko računal na vse igralko.

Promocijske lige

V moški D 2 ligi imajo krasovi fantje za kazen pocitek. Dekleta postavte Krasa A bodo gostovale pri Chiadinu, doma bo Kras B igral proti Krasu C, Kras D pa bo gostil pordenonski San Giovanni. Vse tekme promocijske lige bodo jutri s pričetkom ob 10. uri.

Omenimo naj se, da zaradi pokalnih tekem v ženski A lige ta konec tedna ne bo tekem. (J.J.)

NOVICE

Poletovi balinarji v Fagagni

Poletovi balinarji so se pred kratkim udeležili močnega turnirja B kategorije za certverke, na katerem je nastopilo 28 četverk iz Veneta in naše dežele. Poletovci (v postavi Gulic, Suc, Capitano in Caichio) so bili tudi edini predstavniki iz naše dežele. Organizator je poletovce uvrstil neposredno v 2. kolo, kjer se je openska postava spoprijela z domačo ekipo Quadrifoglio in ceprav je ze vodila s 6:3 in 9:8, je naposled izgubila z 9:13 in bila tako izločena.

Kras C in Kras D - San Giovanni

Domači šport

Danes

Sobota, 23. oktobra 1993

ODBOJKA

ZVEZNI POKAL - MOSKI

20.30 v Standrežu: Imsa Kmečka banka - Lunazzi Treviso

ZVEZNI POKAL - ZENSKE

18.00 v Repnu: Koimpex - Low West Latisana, 18.00 v Dolini: Bor Tombolini - Sangiorgina

MEMORIAL SPAZZAPAN - ZENSKE
17.00 v Gorici, drevored 20. septembra: nastopajo Kmečka banka, Olmipia in Libertas Gorica

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v goriskem Kulturnem domu: Dom - Breg
DRŽAVNI KADETI

18.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Ugg
NARASCAJNIKI

18.00 v Trstu, Ul. Ginnastica: SGT - Jadran
NAMIZNI TENIS

MOSKA B1 LIGA

20.30 v Vigevanu: Florens - Kras Activa
NOGOMET

DEZELNI MLADINCI

15.00 v Trstu, drevored Sanzio: San Giovanni - Juventina

POKRAJINSKI MLADINCI

14.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - Olimpia; 14.30 na Proseku: Primorje - Chiabola

NAJMLAJŠI

15.30 v Cornu di Rosazzo: Corno - Sovodnje
CICIBANI

15.00 v Domiu: Domio - Breg; 15.00 v Trstu, Villa Ara: Cgs - Primorje; 15.00 v Doberdobu: Mladost - Monfalcone

ROKOMET

MOSKI ITALIJANSKI POKAL
17.30 v San Donaju: San Donà - Kras Trimac

Jutri

Nedelja, 24. oktobra 1993

KOŠARKA

MOSKA C LIGA

17.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Jadran TKB - Pall. Pordenone

MOSKA D LIGA

17.30 v Cussignacnu, Ul. Padova: Virtus Friuli Udine - Bor Radenska

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Brisicikih, dom Ervatti: Kontovel - Tarcento
NAMIZNI TENIS

ZENSKA C LIGA

10.00 v Trstu, Ul. Biasoletto: Chiadino - Kras Corium

ZENSKA PROMOCIJSKA LIGA
10.00 v Trstu, rikeatorij Lucchini: Chiadino - Kras A; 10.00 v Zgoniku: Kras B - Kras C in Kras D - San Giovanni

NOGOMET

PROMOCIJSKO LIGA
14.30 v Krminu: Cormonese - Juventina; 14.30 v Maranu: Maranese - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Proseku: Vesna - Pasianese; 14.30 v Bazovici: Zarja - Reanese.

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebčah: Kras - Romans; 14.30 v Meretu: Mereto - Primorec; 14.30 Gaja - Piedimonte; 14.30 v Moraru: Moraro - Sovodnje

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Dolini: Dolina - San Vito; 14.30 v Doberdobu: Mladost - Pulfero; 14.30 v Vermeiglianu: Vermeigliano - Breg

NARASCAJNIKI

10.30 na Opčinah, Rocco: Opicina - Primorje
NAJMLAJŠI

10.30 v Trstu, 1. maj: Bor Farco - Fani Olimpia
ZACETNIKI

12.15 v Nabrezini: Cgs - Zarja Adriaimpex B; 10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex A - Fani Olimpia; 10.30 v Doberdobu: Mladost - Aris San Polo

ODBOJKA

MEMORIAL SPAZZAPAN

14.00 v Gorici, Drevored 20. septembra: nastopajo Olympia, Imsa Kmečka banka, Volley ball Udine in Vivil

Obvestila

SK KRAS - odsek za otroško rekreacijo
obvešca, da poteka v sportno-kulturnem centru v Zgoniku otroška telovadba s sledecim urnikom: sreda od 16.30 do 17.30 mlajša skupina (vrtec) ter od 17.30 do 18.30 starejša skupina (osnovna sola). Zainteresirani se lahko pridružijo.

SK KRAS - odsek za rekreacijo
obvešca, da poteka v sportno-kulturnem centru v Zgoniku rekreacija za odrasle in sicer: starejša skupina: torek in petek od 9. do 10. ure, mlajša skupina: torek in četrtek od 21. do 22.30. Pridružite se nam!

SD MLADINA - Smucarski odsek
vabi na informativni sestanek ob zacetku smucarske sezone rekreativce, starše ze vpisanih in novih smučarjev, ki bo v sredo, 27. t.m., ob 20. uri v Domu Albert Sirk v Križu.

ZVU TS - podrocni odbor Jamejstvo
organizira 3. novembra skupno smuko vseh zamejskih vaditeljev v Molltalu v Avstriji. Možna tudi prenocitev. Prijave se danes, 23. t. m. Informacije na tel. st. 425105 in 226271.

Marjan Milic (FOTO KROMA)

V Vigevanu računa Kras na zmago

Krasova moška postava bo v petem kolu prvenstva B1 lige gostovala pri ekipi Florens Vigevano. Prvenstvena tekma bo napornejša bolj z vidika dolgega potovanja kakor glede moči nasprotnikov, pričela pa se bo šele ob 20.30. Ker bo potekala samo na eni mizi, se lahko zavleče, ceprav o zmagi Krasovcev ne dvomimo. Kras Activa se je s svojo postavbo bratov Milic in provokativnim Romanom Plese ze stirikrat zaporedoma ovenčal z zmago in si pridobil kar stiri

točke prednosti pred ostalimi. Florens ima sicer tekmo manj in je doslej zabeležil dve zmagi in en poraz ter se nahaja na tretjem mestu prvenstvene lestvice. Lombardijci razpolagajo z igralci tretje kategorije Fusco, Raghini, Zannocelli, ki so nosilci števil 166, 191 in 199. K novi zmagi naproti vodi naše fante želja po napredovanju v A 2, za kar jim ni zal poizrtvovalnosti in trdega dela na treningih.

Ženska C liga.

V tretjem kolu ženske C lige se bodo Krasovke

Krasa Corium Vanja in Katja Milic ter Ivana Stubelj pomerile se z zadnjim tekmečem Chiadinom, ker se je seznam ekip po odstopu Ore in Carnaida skrčil na stiri ekipe. Krasova dekleta so doslej prepricljivo premagale postavili Juvenesi iz San Marina in Sestese. Chiadino je presenetljivo izgubil edino odigrano tekmo proti Juvenesu. Za mlade Krasovke bo srečanje v Trstu jutri dopolndne trda preizkusnja, ker igra za Chiadino veteranka Gea Poli. Ker Krasovke razmišljajo o

napredovanju se bodo morale potruditi, da strejo odpor Trzacank.

VIŠJA OBDAVČITEV POGODBENEGA DELA / ZAKON V PARLAMENTU

Država sega globlje v žepe delodajalcev

Zakaj jih raje ne preganja zato, ker kršijo zakone?

LJUBLJANA - Vse več ljudi v današnjih casih išče zaposlitev. In če ne dobi službe, to je rednega delovnega razmerja, so veseli, če lahko delajo vsaj po pogodbi. Ker delodajalca stane zaposleni po pogodbi trikrat manj kot redno zaposleni delavec, je jasno, da se je pogodbeno delo zelo razpaslo, saj se podjetjem to splaca. Zanimivo pa je, da gre pri pogodbenem zaposlovanju velikokrat za zlorabe, ki jih sankcionira že sedanja zakonodaja. A če zadeve nihče ne nadzoruje...

Po veljavnem zakonu o delovnih razmerjih lahko delodajalec sklene s prevzemnikom dela pogodbo o delu za opravljanje začasnih ali občasnih del, ki pa se ne opravljajo kot stalno in nepretrgano delo, ampak trajajo krajši čas ali so potrebna le občasno in se opravljajo največ 90 dni v posameznem koledarskem letu. Mogoče je skleniti tudi pogodbo za opravljanje trajnejših del, vendar ne več kot za 10 ur na teden. Zakon natančno določa, da pogodbe o delu ni mogoče skleniti, če gre za dela, za katera je mogoče skleniti delovno razmerje za določen ali za polovični delovni čas ali pa za avtorska dela. Vseeno se dogaja ravno to. Če bi se kdo spomnil preverjati, koliko časa delajo delavci po pogodbi o delu, bi kajpak ugotovili, da delajo ravno toliko kot

redno zaposleni, vendar pa so slabše zavarovani in imajo manj pravic, delodajalec pa - naj povemo kar naravnost - z goljufanjem veliko prihrani.

Kdor dela po pogodbi o delu, je zavarovan le za primer poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, za kar delodajalec po zakonu o zdravstvenem varstvu in zavarovanju plača prispe-

vek v višini 0,6 odstotka, po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa v višini 6 odstotkov od bruto prejemka. Skupaj torej delodajalca stane zaposleni po pogodbi le 6,6 odstotka od njegovega bruto prejemka, medtem ko mora za redno zaposlenega delavca plačati 24,2 odstotka prispevkov za socialno zavarova-

nje od njegove bruto plače. Tudi pri pogodbenem delu je treba upoštevati se akontacijsko dohodnine v višini 20 odstotkov od bruto prejemka, vendar to plača delavec; delodajalec mu davek le odtegne ob izplačilu. Poleg že omenjenih pogodb o delu obstajajo še t. i. delovne pogodbe, s katerimi se prevzemnik dela zaveže, da bo opravil določeno umsko ali telesno delo, vendar z naročnikom dela ni v trajnem razmerju. Prejemki, izplačani na podlagi delovne pogodbe, sploh niso obremenjeni s placilom prispevkov za socialno zavarovanje. Posameznik, ki dela na tak način, plača od bruto prejemka 20 odstotkov dohodnine.

Država oziroma vlada je pred kratkim ugotovila, da se obseg dela po pogodbi in delovni pogodbi povečuje »tudi mimo pogojev in kriterijev, opredeljenih v zakonu o delovnih razmerjih«, vendar se ni odločila za dosledno preganjanje kršenja veljavnega zakona, ampak za dodatno 25-odstotno obdavčitev delodajalcev, ki zaposlujejo po pogodbi, pa čeprav v nasprotju z zakonom. Že to naj bi po mnenju vlade vplivalo na zmanjševanje obsega »vrstnega dela«. Mnogi o tem dvomijo. Če drugega ne, bosta vsaj v državno blagajno kanili dve milijardi tolarjev letno...

Andreja Rednak

Zakon, ki ga predlaga vlada za dodatno obdavčitev delodajalcev, je zelo kratek; obsega le 10 členov. Zavežanci za davek so pravne osebe in zasebniki, ki opravljajo dejavnost in izplačujejo določene prejemke fizičnim osebam. Osnova za plačilo davka »je vsako posamezno bruto izplačilo fizični osebi za opravljeno storitev na podlagi pogodbe o delu, delovne pogodbe ali na drugi podlagi,« pise v 3. členu predlaganega zakona, ki gre v teh dneh v parlament. V bruto izplačilo se vstevajo tudi vsa povračila stroškov fizični osebi. Višji davek po predlaganem zakonu ne zadeva plačil za uporabo avtorskega dela na podlagi avtorskih pogodb po zakonu o avtorski pravici (za avtorsko delo se štejejo stvaritve s področja književnosti, znanosti, umetnosti in druge ustvarjalnosti). Prav tako se v obdavčitev ne vključujejo izplačila, ki se nanašajo na sklenjeno delovno razmerje (plača, nadomestilo plače, nadomestila materialnih stroškov in podobno). Nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem davka bosta, pise v zakonu, izvajali Služba družbenega knjigovodstva in Republiška uprava za javne prihodke. Zakon sankcionira tudi kršitve, in sicer kaznuje z denarno kaznijo najmanj 100 tisoč tolarjev izplačevalca omenjenih prejemkov, če davka ne obračuna in ga ne plača ali če to stori prepozno in nepravilno, pa tudi če so plačila fizični osebi opravljena kot plačila za uporabo avtorskega dela, ki se ne more šteti za tako po zakonu o avtorski pravici. Z najmanj 10 tisoč tolarji bo za kršitve kaznovana tudi odgovorna oseba. Zakon o obdavčitvi pogodbenega dela bo začel veljati 1. januarja prihodnje leto, če ga bo parlament sprejel.

PODJETJA / POSLOVANJE Z REPUBLIKAMI NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Nerezidenčni računi so rešili začetne težave

Kar tuje podjetje zasluži v Sloveniji, mora pri nas tudi zapraviti

LJUBLJANA - Ko se je plačilni promet z republikami nekdanje Jugoslavije ustavil, se je najprej go-

vorilo o tem, da bi se za podjetja odprli nekakšni kompenzacijski, nerezidenčni ali bančni računi.

Čedalje več plačil v konvertibilnih valutah

Po podatkih Banke Slovenije je stanje na nerezidenčnih računih (gre za plačilne račune v nacionalni valuti v tisti državi, kjer je račun odprl) slovenskih podjetij na Hrvaškem naslednje: januarja letos - 2, 843 milijona dolarjev, avgusta letos pa 1, 430 milijona dolarjev. Iz teh dveh podatkov je razvidno, da se plačevanje prek nerezidenčnih računov zmanjšuje in da se plačila selijo v konvertibilno. Tudi plačilni promet na nerezidenčnih računih hrvaških podjetij v Sloveniji se zmanjšuje, a v manjši meri; tako je bilo januarja letos na teh računih 9, 364 milijona dolarjev, avgusta letos pa 8, 684 milijona dolarjev.

Z Makedonijo je plačilnega prometa mnogo manj: stanje na računih slovenskih podjetij v Makedoniji je znanalo januarja letos 3500 dolarjev, avgusta pa 59.300, kar je posledica oteženega prometa. Banka Slovenije opazuje, da vse več slovenskih podjetij prosi za dovoljenje plačila v gotovini. Makedonska podjetja so imela pri nas januarja letos 361 tisoč dolarjev, avgusta pa 292 tisoč dolarjev.

Celotna plačila za blago in storitve v osmih mesecih letos ne glede na valuto plačila - gre skratka za plačilni promet, ki se je opravil preko slovenskih bank - pa znašajo: iz Hrvaske smo dobili plačanega izvoza za 170.242 milijonov ameriških dolarjev blaga, 122.913 milijonov dolarjev pa smo plačali uvoza blaga. Plačan izvoz storitev je znašal 26, 065 milijonov dolarjev storitev, uvoz pa 21, 646 milijonov dolarjev. Iz Makedonije smo dobili plačanega 24.274 milijonov dolarjev izvoza blaga, plačali pa smo 2,785 milijona dolarjev uvoza blaga, plačani izvoz storitev je znašal 0,968 milijonov dolarjev in uvoz 1, 038 milijonov dolarjev.

Poslovanje predvsem s Hrvaško (in Makedonijo) je nato najprej opredelil zakon o deviznem poslovanju in pa meddržavni dogovori, po katerih poslovanje poteka tudi zdaj in po katerih imajo pravne osebe z dovoljenjem Banke Slovenije račune na Hrvaškem in v Makedoniji. Hrvaške fizične in pravne osebe imajo lahko v Sloveniji t. i. račun tujcev. Ti računi se vodijo v katerikoli valuti (odločitev je stvar lastnika računa) ali v slovenskih tolarjih, naša podjetja pa imajo na Hrvaškem lahko račun tujca v hrvaških dinarjih. Pri slovenskih bankah lahko račun tujca odpre katerikoli podjetje - to se identificira z registracijo podjetja - in sme poslovati s talarji samo v okviru Slovenije. Medtem ko devizni računi niso omejeni pri gotovinskem plačevanju, pa pri tolaškem računu zaenkrat ni dovoljen transfer v tujino ali nakup deviz za tolarje na tolaških računih. Kar tujec ustvari v Sloveniji, v Sloveniji tudi porabi. Gotovinsko pravna oseba iz Hrvaske ne more poslovati neomejeno, saj Banka Slovenije omejuje dvig gotovine do največ 250 tisoč tolarjev gotovine na mesec na posameznem računu. Med Hrvaško in Slovenijo v glavnem poteka plačilni promet prek nereziden-

čnih računov, deviznega poslovanja je veliko manj, čeprav plačilni sporazum med Slovenijo in Hrvaško ne zozuje vsega poslovanja samo na nerezidenčne račune. Gospodarstvo glede na to, da je tolar razmeroma stabilna valuta, hrvaški dinar pa ne, izstavlja fakturo oziroma sklepa pogodbe v konvertibilni, vedno bolj pa tudi v tolaški valuti. Plačilnega prometa s Hrvaško je razmeroma veliko. Z Makedonijo je v praksi steklo poslovanje predvsem v devizah, banke so v tem zgolj posredniki, saj slovenska podjetja sklepajo pogodbe z makedonskimi predvsem neposredno.

V breme lastnih sredstev lahko tuja pravna oseba daje naloge za prenos sredstev: če je to devizni račun, slovenske banke izvajajo plačilni promet v tujino v višini sredstev lastnika računa. Banke podjetjem lahko opravijo tudi konverzijo teh sredstev, sredstva pa jim obrestujejo ravno tako kot domačim osebam. Navodilo za opravljanje plačilnega prometa s tujino, ki je eden od podatkov deviznega zakona, bankam oziroma finančnim ustanovam nalaga, kako morajo ta plačilni promet obravnavati. Ko tujec razpolaga na svojih računih bodisi s tolaškimi ali deviznimi sredstvi, mu ni

potrebno izpolnjevati nalogov plačilnega prometa s tujino. To pomeni, da na primer Hrvatje slovenskim bankam lahko dajo nalog in napišejo, kako želijo, da z njihovimi sredstvi poslujejo slovenske banke: ali jih izplačajo v dobro slovenskemu podjetju (v tem primeru banka to obravnava kot devizni priliv) ali v tujino. Če je domače podjetje vršilo plačilo tujemu podjetju, pa mora izpolniti obrazec plačilnega prometa, saj se ne glede na to, da plačuje na nerezidenčni račun pri slovenski banki, to plačilo obravnava kot plačilo v tujino. Bančne provizije so pri vseh bankah podobne in enake za celoten plačilni promet s tujino. Večina slovenskih bank je tudi podpisnic evropskega dogovora o preprečevanju pranja denarja: pri vsakem pologu devizne efektive se mora po našem zakonu polagatelj identificirati. Zastoji pri plačilnem prometu med tremi republikami nekdanje Jugoslavije so se pojavljali na začetku, in prav zaradi zastojev je prišlo do vzpostavitve nerezidenčnih računov. Bolj kot makedonskega poteka redno plačilo s hrvaškimi bankami, ker so slednje veliko bolj likvidne, medtem ko imajo makedonske banke velike likvidnostne težave.

Irena Pirman

CENTER BRDO / MEDNARODNA KONFERENCA

Za najvišje vodilne je lahko izziv tudi izvajanje privatizacije

V Sloveniji nimamo dovolj svežega kapitala

BRDO PRI KRANJU - Zadnji dan mednarodne konference Izzivi za najvišje vodilne v Evropi je včeraj minil v znamenju Slovenije. Direktor Regionalne mreže za privatizacijo (Central and East European Privatisation Network - CEEPN) dr. Marko Simoneti predstavil trenutni položaj v procesu privatizacije in prestrukturiranja v državah vzhodne in srednje Evrope.

Med drugim je poudaril, da se tako Slovenija kot na primer tudi njena soseda Madžarska srečujejo v procesu prestrukturiranja s podobnimi težavami. Ena izmed teh težav so slabi krediti oziroma stari dolgov podjetij, kjer se ne ve natančno, katera državna ustanova je najbolj kompetentna za njihovo

reševanje. Ni jasno, ali bodo prestrukturiranje izvajali upniki ali pa bodo dolgovne in s tem prestrukturiranje prevzeli lastniki. V primeru privatizacije vzhodnega dela nemškega gospodarstva je bilo reševanje teh dolgov nekoliko lažje, saj je državna agencija za privatizacijo Treuhandstatl poleg prestrukturiranja in privatizacije podjetjem pomagala tudi s svežim kapitalom. Dr. Simoneti je prav tako prepričan, da se lahko proces privatizacije, če je voden centralizirano, odvija hitreje.

Na vprašanje enega od udeležencev konference, kako imamo pri nas urejeno področje tujih vlaganj, pa je dr. Marko Simoneti odgovoril, da imamo zal strategijo do tujih naložb

sele v parlamentarnem postopku, medtem ko se Sklad za razvoj dnevno že srečuje tudi s prodajo podjetij tujcem in ima zato kar precej težav. Posledice neopredeljenosti Slovenije do tujih vlaganj se po besedah dr. Simonetija odražajo tudi v bančništvu, saj se med tujimi bankami v Sloveniji pojavljajo predvsem avstrijske, italijanske skorajda ni, medtem ko na primer o ameriških ali britanskih ni ne duha ne sluha.

Direktor republiškega Sklada za razvoj Uros Korze je predstavil slovenske izkušnje podjetij v lasti sklada, ki jih imajo v procesu privatizacije in prestrukturiranja. Povedal je, da je po približno letu dni 50 odstotkov podjetij uspešno izpeljalo finan-

čno prestrukturiranje, 30 podjetij je skladu uspelo privatizirati s pomočjo prodaje oziroma dokapitalizacije, 15 podjetij pa je moralo v stečaj. Doslej je v tem procesu izgubilo delovno mesto 15.000 delavcev, vendar so se izgube v tem času zmanjšale za 80 odstotkov. Korze je menil, da sta tako država kot tudi javnost pričakovala od tega projekta preveč, saj se je po letu dni izkazalo, da sklad ni tisti, ki bi lahko dolgoročno iskal podjetjem nove trge, nove proizvode ali jim pomagal pri oblikovanju strateškega marketinga, pa tudi dolgov podjetij ni bil sposoben prevzeti. Poleg tega pa se ves čas srečujejo s pritiski sindikatov, političnih lobjev in včasih tudi menedžerjev. (A. L. J.)

TEKSTILNA INDUSTRIJA / TIK PRED PODPISOM SPORAZUMA Z EVROPSKO SKUPNOSTJO

Omejitve bodo odpravili

V podjetjih, v katerih izdelujejo tekstilne izdelke, ocenjujejo, da jim bo sporazum izboljšal položaj na zahodnoevropskih trgih, kamor izvažajo

LJUBLJANA - Slovenija se v okviru programa Phare pogovarja z Evropsko skupnostjo o dodelitvi pomoči za razvoj in prestrukturiranje slovenske tekstilne industrije. Po mnenju Borisa Satlerja s Tekstilnega inštituta Maribor slovenska tekstilna industrija natanko ve, kaj bi morala proizvajati, vendar potrebuje za prestrukturiranje in zamenjavo obrabljenih strojev z novimi sredstvi, ki naj bi jih nudila ravno ES. ES pa se slovenskim tekstilnim proizvajalcem odpira tudi kot tržišče.

V naslednjih nekaj mesecih naj bi Slovenija podpisala z ES sporazum, ki bo odpravil količinske in carinske omejitve za izdelke tekstilne industrije. Izvoz v ES naj bi po tem sporazumu nadzirali po novem sistemu dvojne kontrole. Slovenski izvozniki bodo tako za izvoz svojih izdelkov morali pridobiti izvozno licenco, ki jih bo izdajala Gospodarska zbornica Slovenije. Podobno bo potekal uvoz v Slovenijo. Poklicali smo nekatere tekstilne tovarne po Sloveniji in povprašali, kako pri njih ocenjujejo se ne podpisani sporazum. Stefan Senica, komercialni direktor Lisce, nam je dejal, da je privilegije izvoza v ES Slovenija imela že v Jugoslaviji, sporazum pa ocenjuje kot ugoden, ker ni poslabšal položaja slovenske tekstilne industrije pri izvozu v ES.

Njihovi proizvodi (modrčki in kopalke) tudi doslej niso bili količinsko omejeni. Trg ES je zanje zelo pomemben, saj tja izvažajo 80 odstotkov

svojih izdelkov. Del izvoza so predelovalni posli, del pa samostojen izvoz. Na tem trgu dosega spodnji srednji cenovni razred. Drago Pusnik, direktor Prebolda, je dejal, da polne informacije o sporazumu se nimajo, vendar bi odprava kvot ugodno vplivala na njihov izvoz. Za določene izdelke so pri izvozu se vedno količinsko omejeni. Kar izvozijo, to pa je 80 odstotkov izdelkov, predvsem nogavice, izvozijo v ES. Oto Blaznik, vodja prodaje Tekstilne tovarne Tabor, nam je povedal,

da izvažajo predvsem v ZDA, le majhen del izvoza, 10 odstotkov, pa gre v ES. Sporazum jim bo omogočil večji prodor na trg ES, kakaj pa, da se konca recesija v Evropi. Po njihovih ocenah naj bi se to zgodilo v prihodnjem letu. Božo Kuhač, generalni direktor Mure, pa je povedal, da so na evropskem trgu navzoči že 30 let in želijo ostati na tem trgu dolgo. Doda, da niso imeli posebnih težav pri prodaji svojih izdelkov v ES, sporazum jim bo pa prodajo še olajšal. V ES prodajo 70 odstotkov svojih

proizvodov, dosega pa cenovno raven od sredine navzgor. Del svojih izdelkov prodajo tudi v ZDA. Tudi za tekstilno podjetje Velana ne bo sporazum prinesel nič bistveno novega. 55 odstotkov svojih izdelkov-zaves- prodajo na trg ES, ostalo pa izvozijo na Češko, Madžarsko in Hrvaško. Andrej Lasič, direktor Velane, meni, da bi v ES lahko prodali še več, če bi znižali stroške in s tem ceno zaves. Stroške jim znižujejo predvsem previsoke dajatve. Dosegajo srednji cenovni razred. Najvišje cene pa na trgu ES dosega podjetje

Toper. Bruno Medvesek, vodja zunanje trgovine v Topru, nam je povedal, da so cene njihovih izdelkov, tako ugodne zato, ker imajo zelo ceneje partnerje (naprimer nemškega Agnerja in italijanskega Armanija). Zadovoljen je, ker sporazum ne predvideva omejitev za športno konfekcijo (predvideva pa omejitve za nekatere kategorije, na primer za izvoz bluz in hlač). Tako bodo tudi po podpisu tega sporazuma lahko večino svojih izdelkov prodali v ES. Janko Macek, direktor Bombazne predilnice in tkalnice Trzic, nam je povedal, da po sporazumu vplival na njihovo prodajo, se nimajo. Da pa je trg ES zelo pomemben, priča podatki, da tja prodajo 50 odstotkov svojih izdelkov-protov in posteljne perila.

V ES, predvsem v Nemčiji, kamor največ prodajo, zahtevajo od njih, da znižajo cene svojih proizvodov. Le tako se lahko obdržijo na tem trgu. Močno jim namreč konkurirajo proizvajalci iz Madžarske in Češke. Svojo prednost pred konkurenco skušajo graditi predvsem na boljši kakovosti. Dvojini sistem nadzora pomeni prednost za njihovo podjetje. Predvidevajo namreč, da je dodelitev licence vezana na količino vložnega dela v izdelek. Sistem dvojnega nadzora bo po njihovem mnenju naredil red na tem področju in omogočil boljši pregled nad izvozom in uvozom tekstilnih izdelkov.

Slavko Podbreznik

Tekstilci težko čakajo podpis sporazuma z Evropsko skupnostjo (Foto: Srđan Živulović)

GLOSA

Državna skrivnost?

LJUBLJANA - Pri nasi vladi nikoli ne veš, kdaj bo držala skupaj in kdaj bo vsako ministrstvo vlečlo na svojo stran. Ampak po novinarskih izkušnjah soedec, imajo se najraje taktiko »izgovarjanja drug na drugega«. Če se se spomnimo, se je na začetku tedna nas zunanji minister Lojze Peterle mudil na Bizeljskem, kjer se je s hrvaškimi predstavniki menil o vsem mogocem. Med drugim tudi o položaju filijale Ljubljanske banke v Zagrebu, ki ima sicer zapleteno zgodovino. Kaj so se menili, pa ima očitno oznako »top secret«, saj na nobenem ministrstvu niso dovolj pristojni, da bi o tem kaj povedali. Tajnica ministra Peterleta te namreč napoti k predstavniku za javnost pri zunanjem ministrstvu, ta pa na finančno ministrstvo, kamor si tako ali tako klical najprej, pa so ti rekli, da gospod državni sekretar Debeljak nima nobenega gradiva za javnost in naj se kar lepo obrnemo na ministrstvo na zunanje zadeve. Poskusimo srečo, spet pokličemo Peterletovo tajnico in jo »morimo« toliko časa, da nam le svetuje, naj pokličemo odgovornega za odnose s Hrvaško. Oglaš se prijazen ženski glas,

ki pove, da iskani gospod ne bo govoril brez ministrovega dovoljenja, sicer pa, kaj vas briga Ljubljanska banka, saj imamo dovolj težav z Istro. Na koncu spet pristanem pri predstavniku za javnost zunanjega ministra. Ta mi čestita za vztrajnost in pove, da očitno državni sekretar Debeljak noče govoriti o tem in da po njegovih informacijah Hrvatje obljubljajo čim hitrejšo ureditev statusa. Slovenska vlada si očitno spet zatiska oči pred obljubo, ki jo je dala Ljubljanski banki, ta pa je, kot vemo, državna banka, saj je v sanaciji. Ljubljanska banka pri samih pogajanjih ne sodeluje, ker gre za meddržavni sporazum in pravzaprav nima pogajalskih pozicij. So vladna sprenevedanja res samo vladnostna in nočejo v javnosti zbuditi napetega vtisa o katerikoli strani, so res sele sredi poti in je se veliko stvari nedorečenih, ali pa gre spet za zado, ki bo ponovno izbruhnila na dan čez nekaj tednov in o kateri konec koncev ne bo nihče vedel prav nič? Roke si lahko mane samo PTT z visokim računom za telefon. Pa saj je PTT tudi državna služba, mar ne?

Irena Pirman

HRVAŠKA / DOLGE VRSTE V BANKAH ZARADI POMANJKANJA HRVAŠKIH DINARJEV

Dinarjev ni niti za plače

Pomanjkanje hrvaških dinarjev so povzročili vladni ukrepi za obrzdanje (hiper) inflacije - Zaradi izredno velikega povpraševanja po dinarjih je vrednost marke upadla za 10 odstotkov

REKA - Zaradi pomanjkanja hrvaških dinarjev, ki so ga povročili vladni ukrepi za obrzdanje (hiper) inflacije, so vrste v hrvaških bankah vse daljše, vznemirjeni varčevalci in tisti, ki bi radi zamenjali svoje devize za dinarje, pa so premieru Nikici Valentiću naredili najboljše

uslugo. Zaradi izjemno velikega povpraševanja po hrvaških dinarjih se je namreč vrednost nemške marke zmanjšala za blizu 10 odstotkov.

Poleg tega je mogoče na črno - v zasebnih trgovinah - dobiti le kaksnih 3.500 hrvaških dinarjev za marko, uradno pa približno 4.200. Pricakovati

je nadaljnje zmanjšanje vrednosti marke, ki je pred tremi tedni, ko je Valentić objavil 21-odstotno devalvacijo, znašala približno 4.444 dinarjev za marko. V svakodnevem poslovanju pomanjkanje dinarjev prinaša velike težave. Ponekod banke sploh ne morejo izplačati plac

svojim strankam, se huje pa bo v začetku prihodnjega meseca, ko bo treba izplačati pokojnine. Hrvatska vlada je v želji, da bi vsaj za silo ublazila pomanjkanje dinarjev, celo razveljavila omejitve pri nakupu tuje valute v bankah za državljane. Vendar pa zaradi zelo zmanjšane kupne mo

ci in seveda zaradi pomanjkanja dinarjev na deviznih okencih bank ni nobene gneče. Hrvati kupujejo devize zelo zmerno; od 11. oktobra do danes so na primer v reski banki državljanom prodali komaj 2,4 milijona mark.

Na zagrebškem trgu denarja je povpraševanje po dinarjih stritokrat večje od ponudbe. V četrtek, na primer, je povpraševanje znašalo 50 milijonov dinarjev, ponudba pa le 12, 6 milijona.

Restriktivna monetarna politika Valentićeve vlade, ki je zelo zmanjšala odliv denarja iz primarne emisije, je pripeljala do doslej največje nelikvidnosti bank. Minuli teden so iz primarne emisije vplačali na račune bank 29, 3 milijarde dinarjev, te pa na račun Narodne banke Hrvatske 37, 4 milijarde dinarjev.

Direktor varazdinske banke, ki je prva začela »rušiti« vrednost nemške marke, Mate Lukinić, pravi, da najnovejši vladni ukrepi pomenijo velik udar na likvidnost. Ta banka bi namreč zaradi deviznega priliva potrebovala vsaj 21 odstotkov več dinarjev. V naslednjih mesecih bo po Lukinićevem mnenju prišlo še do večjega pomanjkanja dinarjev.

Skratka, nedavne de

Na Obali pošli hrvaški dinarji

LJUBLJANA - Ker je hrvaških dinarjev v bankah na Hrvaškem zaradi restriktivnih monetarnih ukrepov hrvaške vlade začelo primanjkovati, nas je zanimalo, ali nasi sosedje svojo valuto isčejo tudi na naši strani meje. Zato smo poklicali nekaj obmejnih bank in menjalnic. Prav v vseh, so nam zatrtili, da razen v manjših količinah niso nikoli opazili velikega povpraševanja po hrvaških dinarjih, zato so jih imeli v zalogi le v manjših količinah ali pa sploh ne. V menjalnici Pigal iz Ilirske Bistrice so nam na primer povedali, da sicer ne poslujejo s hrvaškimi dinarji. Le izjemoma so dobili dva milijona te valute, ki so jo tudi takoj prodali. V zadnjem tednu pa opazajo občutno povečanje povpraševanja po hrvaški valuti so opazili tudi v menjalnici Libertas iz Kopra hrvaških dinarjev doslej le za vzorec. Toda v zadnjem tednu so prodali vse zaloge in ljudje se kar povprašujejo po njih. Podobne trende povpraševanja po hrvaški valuti so opazili tudi v menjalnici Ljubljanske banke v Portorožu. Tako je bilo na Obali. V notranjosti pa je povpraševanje po hrvaških dinarjih povsem nespremenjeno oziroma ga skoraj ni. Tako je v menjalnici Kompas v Gornji Radgoni, v Ljubljanski banki in Hotelu Srečič v Krškem. Le v menjalnici Tradetour iz Brezice nasi sosedje v zadnjem tednu veliko več kot sicer povprašujejo po domači valuti.

Slavko Podbreznik

valvacije dinarja ni spremljala ustrežna denarna masa, kar je glavni vzrok za pomanjkanje dinarjev. Narodna banka Hrvatske je sicer napovedala, da bo spet začela odkupovati devize od poslovnih bank, zato v reski banki pričakujejo umiritev po

lozaja. Če bo do tega res prišlo, hrvaškim državljanom, ki bi radi zamenjali devize, ker imajo premalo dinarjev, na bančnih okencih ne bo več treba brati sporočila: »Do nadaljnjega deviz ne menjavamo«.

Goran Moravček

PORTUGALSKA / PRIVATIZACIJA

Za tujce ni več ovir

Za nakup prek 10 odstotkov kapitala je nujno dovoljenje

LIZBONA - Portugalska vlada je umaknila ovire, ki so tujim podjetjem doslej preprečevale, da bi kandidirala za nakup tistih portugalskih podjetij, ki jih bodo privatizirali, so v petek sporočili iz vladnih virov.

Navzlic tovrstni odločitvi pa mora za vsak nakup, ki bi pressegel desetodstotni delež kapitala, tujim podjetjem izdati dovoljenje ministrstva za finance.

Portugalska vlada je po svojem četrtkovem sestanku sporočila, da bo odslej za vsak tovrstni nakup nad deset odstotkov kapitala v posameznem podjetju, ki ga bodo privatizirali, zahtevala dovoljenje, ki pa se zdaj ne nanaša samo na tuje kupce, kot je to veljalo v preteklosti. To pravilo bodo zdaj uporabili enakovredno tako pri tujih kot pri domačih kupcih.

»Določilo bo veljalo tako za ene kot za druge. Umaknili pa so dosedanja prepovedi, ki se je nanašala na udeležbo tujcev,« omenja isti vir.

Tujim kupcem so v preteklosti dovoljevali le nakup 10-odstotnega deleža v privatiziranih podjetjih, razen v nekaj posameznih primerov, ko se je portugalska

vlada, če je tako hotela, lahko odločila drugače. Portugalska vlada je tudi sprejela več predpisov, po katerih bo ravno tako zahtevala dovoljenje od finančnega ministrstva za vsak prenos kapitala, visji od deset odstotkov v finančnih ustanovah, ki so že delno privatizirane.

Med delno privatizirane banke sodita med drugim Banco Totta e Acóres SA ter Banco Portugues de Atlantico SA. Portugalska desnosredinska vlada je začela izvajati svojo ambiciozno zasnovano privatizacijo leta 1989, vendar je bila udeležba tujcev omejena zlasti v bančinstvu in zavarovalništvu.

Portugalska vlada naj bi v bližnji prihodnosti pristopila tudi k privatizaciji tudi Bance Pinto e Sotto Mayor SA, kratka, ene največjih portugalskih bank. Tudi številna druga podjetja v državi lasti se bodo kmalu znašla pod nakovalom privatizacije, vključno s telekomunikacijsko družbo Telecom Portugal SA, papirnico Portucel - Empresa de Celulose e Papel de Portugal SA ter državnim letalskim prevoznikom TAP - Air Portugal SA. (Reuter)

Zaradi velikega povpraševanja so mnogi poiskali dinarje tudi na slovenski strani meje (Foto: Tomi Lombar)

NEMČIJA / ZNIŽANJE OBREŠTNIH MER

Spodbuda okrevanju nemškega gospodarstva

Tudi Belgija in Avstrija sta sledili nemškemu primeru in znižali svoji obrestni meri za 6 oziroma 5, 25 odstotka

BONN - V četrtek je nemška Bundesbank objavila presenetljivo znižanje svojih ključnih obrestnih mer, kancler Helmut Kohl pa je izjavil, da je najhujše obdobje recesije že minilo. Vlada je potrdila, da bo znižanje diskontne in lombardne obrestne mere za pol odstotne točke spodbudilo okrevanje gospodarstva v Nemčiji in olajšalo drugim evropskim državam, da bodo lažje znizale svoje obrestne mere. Tudi Belgija in Avstrija sta se pridružili nemškemu znižanju ter znižali svoji obrestni meri na 6 oziroma 5, 25 odstotka. Vseeno pa so se vodili poslovneži odzvali precej previdno. Pri največji banki Westdeutsche Landesbank Girozentrale menijo, da se ni zanesljivih znamenj o gospodarskem okrevanju. Dotok slabih novic iz industrije se še ni zmanjšal prihajajo pa iz:

- avtomobilske industrije, pri kateri uradni podatki kažejo, da je stevalo na novo registriranih avtomobilov upadlo za petino v prvih devetih mesecih letošnjega leta;

- gradbeništva, kjer je Nemška gradbeniška zveza že potrdila, da bo izdelava v Zahodni Nemčiji upadla za eno odstotno točko leta 1994;

- ladjedelništva, kjer je sindikat strojegradnje IG Metall napovedal, da pričakuje odpravo 3100 delo

vnih mest v tem industrijskem sektorju tudi v letu 1994, medtem ko je do tega že prišlo leta 1993.

Samo 21 dni potem, ko je Hans Tietmeyer zasedel mesto predsednika Bundesbank, je centralna banka presenetila denarna tržišča in napovedala polodstotno znižanje diskontne in lombardne mere na 5, 75 odstotka oziroma 6, 75 odstotka. »Odločitev o znižanju ključnih obrestnih mer je utemeljena, saj boj zoper inflacijo postopoma ze kaže jasna znamenja napredka,« je izjavil. Masa denarja v obtoku se zmeraj ni v skladu s cilji Bundesbank za letošnje leto, saj presega obseg za 4, 5 do 6, 5 odstotka, vendar pa se Bundesbank vztrajno približuje svojemu cilju. Kancler Kohl, ki je pred kratkim govoril v Bonnu, pa je izjavil, da je recesija dossegla svojo najnižjo točko

letos poleti, tako da naj bi se v začetku prihodnjega leta krivulja gospodarske rasti ze začela obracati navzgor. Hkrati pa je opozoril, da bo vseeno potrebno se precej časa, preden bo ta zaustavila stanovitno naraščanje nemške brezposelnosti. Brez dela je ostalo 4000 delavcev pri proizvajalcu pnevmatik Continental AG. Tovarna je napovedala, da bo skrčila svoje zaposlene za 8 odstotkov leta 1993, več kot so prvotno načrtovali, ker se je tudi dobiček odmaknil od celotnih načrtov. V sredo je Deutsche Aerospace (DA-SA), podružnica vodilne nemške industrijske skupine Daimler-Benz, napovedala, da bo zaprla 16.000 delovnih mest in v naslednjih treh letih šest obratov zaradi svetovne recesije in globoke krize v letalski industriji.

Richard Murphy, Reuter

Nemška inflacija je začela upadati

AMSTERDAM - Direktor Bundesbank Otmar Issing je v petek sporočil, da nemška inflacija upada in da bi s koncem leta utegnila na letni ravni ostati pod 4 odstotki. »Obeti za brzdanje nemške inflacije so razmeroma dobri,« je povedal na tiskovni konferenci, posvečeni monetarni stabilnosti. »Podatki prejšnjega meseca so napovedovali se stirodostotno inflacijsko rast, zdaj pa se ze kažejo obeti za takšno inflacijo, ki se bo na koncu letosnjega leta začela s številko tri. Na vprašanje nemške denarne mase v obtoku je izjavil, da ne zeli tvegati napovedi, vseeno pa je prepričan, da se ta zmanjšuje. »Tu smo pri negativni rasti,« je dejal. Po nemških kazalcih se je denarna masa na letni ravni zmanjšala na sedem odstotkov septembra, kar po mnenju analitikov pomeni, da bodo dosegli cilj, ki si ga je zastavila Bundesbank - le 6, 5-odstotno rast ob koncu leta. »Stroški na delovno enoto se ne povečujejo bolj, kot so v prejšnjih letih, tako da imam polno zaupanje v smer, kamor gremo,« je dejal. (Reuter)

KITajsKA / POGAJANJA Z ZDA

Američane skrbi kitajski presežek

Ta je prevelik, saj je letos dosegel kar 23 milijard dolarjev

PEKING - Združene države Amerike bodo pritisnile na Kitajsko pri pogajanjih, ki se bodo začela ta konec tedna v prizadevanjih, da bi si zagotovili večji dostop na to cvetoče tržišče in preprical Peking, da ravnava v skladu s trgovinskimi sporazumi, je v petek izjavil eden od ameriških predstavnikov. Predstavnik, ki ni želel biti imenovan, je omenil zelo jasno stališče namestnice ameriškega trgovinskega predstavnika Charlene Barshefsky, da morajo tudi ameriške družbe dobiti svojo priložnost za konkurenčen nastop v kitajskem gospodarstvu, ki se ponasa z najvišjo stopnjo rasti na svetu.

Med svojim nedeljskim in ponedeljkovim obiskom bo skušala prepričati Kitajce o ključnem problemu njihovih skladnega ravnanja s sporazumom, ki so ga podpisali o zaščiti avtorskih pravic ter drugih vrst intelektualne lastnine, pa tudi o odpiranju njihovega velikankega tržišča. »Med Clintonovo administracijo vlada precejšnja zaskrbljenost, ali Kitajska sploh uresničuje sporazum, ki ga je podpisala z ZDA,« je izjavila omenjena predstavnica. Zaskrbljenost zlasti spodbuja ze dejstvo, da vse bolj narašča kitajski trgovinski presežek z ZDA, ki naj bi v letošnjem letu dosegel kar 23 milijard dolarjev, precejšen skok od lanskega leta 18, 3 milijarde dolarjev. Julija je ta presežek na letni ravni narasel ze za 23 odstotkov in pov

zročil precej stiskanja zob na ameriški strani. »Ne politično ne gospodarsko ne bomo mogli vzdržati tega naraščajočega primanjkljaja s Kitajsko,« je izjavil ameriški trgovinski predstavnik Mickey Kantor prejšnji teden v Washingtonu. Kantor je poudaril, da morajo ZDA »oblikovati nove odnose s Kitajsko, ki spoštuje naše zakone, naša pravila, sporazume, ki smo jih sklenili z njo, kakor tudi odpiranje svojega tržišča za nas...« Charlene Barshefsky bo vztrajala, da začne Kitajska izvajati sporazum o avtorskih pravicah, ki ga je podpisala z ZDA.

Ameriški predstavniki so ogorčeni, ker posamezne družbe na jugu Kitajske piratsko kopirajo kasete in laserske plošče za izvoz in tako kradejo denar naravnost iz zepov ameriških podjetij. Prav tako bo pritisnila na Kitajce, da nekoliko zmanjšajo svoj izvoz tekstila v ZDA, ki se ves čas vrtil na skrajnem zgornjem robu omejitvenih kvot. Obisk Charlene Barshefsky na Kitajskem je sestavni del ameriških prizadevanj na visoki ravni, da bi nekoliko pritegnili pozornost kitajskih voditeljev in jih skušali osredotociti na ključne probleme v medsebojnih odnosih. Vrsta obiskov v Pekingu je predvsem poudarila, da ZDA niso povsem zadovoljne s kitajskim uresničevanjem človekovih pravic, s stališči o trgovini in problemih, povezanimi z razširjanjem orožja. (Reuter)

JAPONSKA / JUBILEJNI AVTOMOBILSKI SEJEM

Domačega povpraševanja bržkone ne bo spodbudil

Upadanje prodaje avtomobilov se bo očitno nadaljevalo

TOKIO - Japonski proizvajalci avtomobilov, ki so vsa svoja upanja usmerili v tokijski avtomobilski sejem, prepričani, da bo ta spodbudil domače povpraševanje, bodo po vsej verjetnosti razočarani, so napovedali v petek industrijski analitiki. Trideseti avtomobilski tokijski sejem bodo odprli za javnost v soboto, 5. novembra v Makuhari, blizu Tokia. »Avtomobilski sejem po vsej verjetnosti ne bo pomenil večje spodbude za domače povpraševanje po avtomobilih,« je izjavil Hiroshi Suemasa, analitik pri Kankaku Research Institute Inc. Predsednik Toyota Motor Corp Tatsuro Toyoda je

novinarje seznanil s to prireditvijo ter izrazil upanje, da bo ta dogodek pospešil naraščanje domačega povpraševanja po avtomobilih. V njegovem upanju so tudi glasovi drugih japonskih avtomobilskih proizvajalcev, ki se bodo udeležili sejma. Sleherno leto od 1981 do 1990 je japonska prodaja avtomobilov na domačem tržišču iz leta v leto beležila vse večje uspehe, ki so jih vsaj deloma lahko pripisali vsakoletnemu avtomobilskemu sejmu, blescecu razkazovanju pločevine najvišjih razredov, dragocenega foruma, na katerem je bilo mogoče potrditi trzne podo

be posameznih korporacij, ter načina, kako laskati okusu kupcev. Japonska gospodarska upočasnitev pa se je močno odrazila tudi pri prodaji avtomobilov. V letu 1992 je prodaja avtomobilov na domačem tržišču zdrsnila na 6, 96 milijona od 7, 52 milijona vozil v letu 1991. Suemasa je za kole-darsko leto 1993 napovedal se nadaljnje upadanje prodaje vozil na 6, 5 milijona v koledarskem letu 1993, medtem ko je bila za leto 1994 njegova napoved precej previdna, saj naj bi prodali 6, 8 milijona avtomobilov na domačem tržišču. Se nizje so napovedi o prodaji na domačem tržišču, ki jih je objavil Seiichiro Hira-

sawa, analitik pri Nomura Research Institute Ltd.: ob koncu leta 1993 bodo prodali 6, 6 milijona vozil na domačem tržišču, v letu 1994 pa 6, 73 milijona. V industrijskih krogih zatrjujejo, da imajo porabniki sicer dovolj denarja, da bi si lahko privoščili nova vozila, čeprav jih k temu prav nič ne spodbujajo obeti o morebitnem nadaljnjem upadanju gospodarske rasti, o bolečih prilagajanjih tržišča dela ter ob novicah, da največje tovarne, vključno s tistimi, ki proizvajajo gospodinske stroje in avtomobile, načrtujejo zmanjšanje zimskih bonusov.

Mitsuo Suzuki, Reuter

MENJALNIŠKI TEČAJI						
22. oktobra 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	73,60	74,45	10,10	10,58	7,25	7,65
Avtohisa Ljubljana*	73,60	73,90	10,35	10,47	7,35	7,55
Banka Vipra Nova Gorica	73,62	74,20	10,35	10,55	7,54	7,62
Bobr Fuzine	73,80	74,10	10,42	10,55	7,45	7,65
Burin klub Ljubljana	73,80	74,10	10,40	10,52	7,55	7,62
BTC Sezana	73,30	74,10	10,31	10,50	7,40	7,55
BTC Ljubljana	73,40	74,30	10,15	10,45	7,30	7,55
Come 2 us*	73,60	74,00	10,40	10,50	7,55	7,65
Creditanstalt Nova banka	73,60	74,30	10,35	10,60	7,20	7,65
Dom caffè Domžale*	73,90	74,30	10,50	10,60	7,60	7,70
Emona Globtur*	73,52	74,20	10,39	10,55	7,45	7,55
Eros Ljubljana*	73,90	74,00	10,45	10,55	7,50	7,60
Eros Kranj*	73,85	74,20	10,45	10,55	7,50	7,60
Hida	74,00	74,10	10,45	10,50	7,55	7,60
Hipotekarna banka Brežice*	73,40	74,40	10,35	10,55	7,40	7,58
Hram Rožice Mengeš	73,60	74,20	10,48	10,60	7,56	7,65
Invest Škofja Loka	73,70	74,20	10,41	10,55	7,50	7,69
Ilirika Slovenj Gradec	73,80	74,37	10,34	10,45	7,41	7,64
Ilirika Postojna	73,85	74,10	10,25	10,50	7,48	7,59
Ilirika Sezana	73,95	74,09	10,36	10,54	7,55	7,59
Ilirika Jesenice	73,85	74,18	10,39	10,49	7,40	7,59
Italdesign Nova Gorica*	73,60	74,20	10,38	10,50	7,51	7,65
Klub Slovenijales	73,60	74,00	10,40	10,55	7,50	7,65
Komercialna banka Triglav	73,60	74,60	10,38	10,54	7,36	7,63
Kompas Hertz Celje*	73,70	74,10	10,40	10,50	7,45	7,60
Kompas Hertz Velenje*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,45	7,60
Kompas Hertz Idrija*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,48	7,60
Kompas Hertz Tolmin*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,48	7,60
Kompas Hertz Bled*	73,70	74,00	10,40	10,50	7,45	7,60
Kompas Hertz Nova Gorica*	73,70	74,10	10,40	10,50	7,45	7,60
Kompas Hertz Maribor*	73,75	74,15	10,40	10,50	7,45	7,60
Kompas Holidays	73,85	74,05	10,40	10,50	7,55	7,70
Kreditna banka MB d.d.*	72,86	74,40	10,35	10,57	7,48	7,70
LB d.d. Ljubljana	73,52	74,64	10,39	10,60	7,51	7,66
LB splošna banka Celje	73,30	74,50	10,30	10,59	7,45	7,66
LB Dolenjska banka NM	73,30	74,50	10,30	10,58	7,40	7,65
LB splošna banka Koper*	73,09	74,55	9,45	10,46	7,00	7,55
LB banka Zasavje, Trbovlje	73,40	74,35	10,43	10,57	7,54	7,64
Libertas Koper*	73,60	74,10	10,35	10,50	7,45	7,59
Ma Vir	73,70	74,20	10,40	10,65	7,40	7,69
Madal Nova Gorica, Sempeter*	73,65	74,10	10,35	10,50	7,52	7,60
Media*	73,90	74,10	10,45	10,55	7,55	7,65
Moneta Invest	73,96	74,04	10,45	10,49	7,56	7,63
Otok Bled	73,07	73,80	10,43	10,56	7,49	7,68
Petrol*	73,90	74,00	10,42	10,49	7,56	7,64
Pigal Solkan*	73,63	74,25	10,35	10,52	7,55	7,67
Pigal Kobarič*	73,55	74,20	10,34	10,50	7,54	7,66
Pigal Obutek*	73,60	74,25	10,35	10,52	7,55	7,67
Pigal Diskont*	73,50	74,15	10,34	10,50	7,54	7,67
Pigal Vrhnika*	73,80	74,30	10,36	10,52	7,56	7,68
Pigal Ilirska Bistrica*	73,60	74,20	10,32	10,50	7,50	7,65
Pigal Koper	73,65	74,25	10,35	10,52	7,55	7,67
Pigal Avtopivon	73,60	74,25	10,35	10,52	7,55	7,67
Poštna banka Slovenije*	72,81	74,28	10,12	10,52	7,10	7,59
Probanka Maribor	73,30	74,45	10,37	10,58	7,42	7,65
Publikum Ljubljana	73,40	73,99	10,44	10,49	7,55	7,59
Publikum Celje	73,70	74,15	10,40	10,48	7,35	7,55
Publikum Krško	73,45	74,10	10,15	10,50	7,25	7,60
Publikum Maribor	73,85	74,19	10,43	10,49	7,40	7,65
Publikum Metlika	73,50	74,15	10,20	10,50	7,30	7,50
Publikum Mozirje	73,65	74,28	10,26	10,51	7,41	7,60
Publikum Novo mesto	73,50	74,15	10,20	10,50	7,30	7,50
Publikum Tolmin	73,60	74,09	10,31	10,54	7,47	7,57
Publikum Sevnica	73,60	74,10	10,33	10,54	7,40	7,56
Publikum Šentilj	72,80	74,25	10,10	10,55	7,37	7,65
Publikum Šentjur pri Celju	73,75	74,25	10,40	10,50	7,37	7,52
Publikum Trebnje	73,45	74,30	10,27	10,52	7,40	7,59
Publikum Zalec	73,60	74,15	10,40	10,47	7,40	7,55
Primario Ljubljana*	73,80	73,99	10,40	10,48	7,58	7,64
Shalaby Koper	73,75	74,00	10,20	10,45	7,48	7,55
Sit - on Ljubljana	73,50	74,50	10,30	10,60	7,20	7,60
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	73,55	74,08	10,21	10,50	7,25	7,50
Slovenijaturist zel. p. MB*	73,70	74,20	10,40	10,49	7,00	7,40
Slovenijaturist Jesenice	73,75	74,30	10,38	10,48	7,35	7,45
Slovenska Investicijska Banka*	73,50	74,15	10,15	10,50	7,20	7,50
Sonce Ljubljana	73,70	74,00	10,40	10,52	7,55	7,65
SKB d.d.**	73,52	73,87	10,45	10,50	7,62	7,66
SZKB d.d. Ljubljana	73,75	74,15	10,35	10,52	7,35	7,63
Spacapan Komen	73,55	74,10	10,35	10,55	7,47	7,57
Tartarus Postojna	73,37	74,37	9,83	10,50	7,25	7,57
Tentours Domžale	73,70	74,20	10,35	10,55	7,35	7,65
Tori Ljubljana	73,70	74,10	10,40	10,58	7,45	7,68
UBK banka	73,20	74,20	10,30	10,50	7,47	7,63
Upimo	73,90	74,00	10,45	10,50	7,62	7,64
Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **						

DOLARJI,
KRONE,
HRD,

MENJALNICA HIDA

061/ 1-333-333

...FRANKI,
FUNTI,
LIRE...

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 207 z dne 22. oktobra 1993 — Tečaji veljajo od 23.10.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	80,7938	81,0369	81,2800		
Avstrija	040	šiling	100	1029,3388	1032,4353	1035,5326		
Belgija	056	frank	100	334,4715	335,4779	336,4843		
Kanada	124	dolar	1	92,5499	92,8284	93,1069		
Danska	208	krona	100	1799,0786	1804,4921	1809,9056		
Finska	246	marka	100	2102,8474	2109,1749	2115,5024		
Francija	250	frank	100	2069,8998	2076,1282	2082,3566		
Nemčija	280	marka	100	7241,2099	7262,9989	7284,7879		
Grčija	300	drahma	100	—	50,3181	50,4691		
Irsko	372	funf	1	—	170,8984	171,4111		
Italija	380	lira	100	7,5091	7,5317	7,5543		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	1,8000	—		
Japonska	392	jen	100	111,7319	112,0681	112,4043		
Nizozemska	528	gulden	100	6446,4871	6465,8848	6485,2825		
Norveška	578	krona	100	1661,4956	1666,4951	1671,4946		
Portugalska	620	escudo	100	70,2397	70,4511	70,6625		
Švedska	752	krona	100	1505,0855	1509,6143	1514,1431		
Švica	756	frank	100	8220,9457	8245,6827	8270,4197		
Velika Britanija	826	funf šterling	1	178,8579	179,3961	179,9343		
ZDA	840	dolar	1	120,7472	121,1105	121,4738		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	138,3325	138,7487	138,1649		
Španija	995	peseta	100	90,5875	90,8681	91,1327		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 23. OKTOBRA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:				1.300,000	694,748	716,673	1.411,421	
89		106,8843%	110,2573%	108,5708%	130,000	69,475	71,667	141,142

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
22. OKTOBER 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni	
Burin klub Ljubljana	1,30	1,80	
Eros Kranj	1,20	1,50	
Hida	1,75	2,00	
Hipotekarna banka Brežice	1,10	1,70	
Ilirika Jesenice	1,50	2,00	
Ilirika Sezana	1,50	2,90	
Kreditna banka Maribor	1,20	1,80	
LB Dolenjska banka NM	1,30	1,90	
LB banka Zasavje, Trbovlje	1,00	1,80	
Publikum Celje	1,25	1,75	
Shalaby Koper	1,00	1,80	
Tori Ljubljana	1,50	2,10	

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
22. OKTOBER 1993		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1580,00	1625,00	
nemška marka	954,00	974,00	
francoski frank	271,00	280,00	
holandski gulden	842,00	870,00	
belgijski frank	43,70	45,00	
funf šterling	2350,00	2420,00	
irski šterling	2225,00	2290,00	
danska krona	235,00	243,00	
grška drahma	6,20	6,80	
kanadski dolar	1205,00	1243,00	
japonski jen	14,60	15,10	
švicarski frank	1074,00	1110,00	
avstrijski šiling	134,50	139,00	
norveška krona	218,00	224,00	
švedska krona	198,00	204,00	
portugalski escudo	9,00	9,60	
španska peseta	11,85	12,40	
avstralski dolar	1057,00	1089,00	
madžarski florint	12,00	16,00	
slovenski tolar	13,00	13,50	
hrvaški dinar	0,13	0,17	

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
22. OKTOBER 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	9,60	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,25
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,60	10,90
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,80	10,30
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50
Italija	Tržaška kreditna banka	13,00	13,50

DEVIZNI TRG BEOGRAD					
23. JULIJ 1993					
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Švica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funf	1	-	-	-
Opomba: povzeto po Reutersu, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.					

Z

JUTRI

Pisalo se je leto
1945Dan
Združenih
narodov

Organizacija Združenih narodov je univerzalna mednarodna organizacija s sedezem v New Yorku, ki je nastala kot naslednica Društva narodov. Njena osnovna naloga je, da zagotavlja svetovni mir in varnost, da krepí prijateljske odnose med državami na temelju enakopravnosti in samoodločbe, da spodbuja mednarodno sodelovanje pri reševanju gospodarskih, socialnih, kulturnih in humanitarnih problemov in uveljavljanju človekovih pravic ne glede na razlike v rasi, spolu, jeziku in veri. Članice ZN naj bi med drugim reševale medsebojne spore po mirni poti, se odrekle grožnjam s silo in uporabi sile. Cilje in načela ZN vsebuje ustanovna listina, ki je bila sprejeta na konferenci v San Franciscu junija leta 1945, ratificirali pa so jo 24. oktobra istega leta. Ta dan praznujemo kot dan ZN.

PREBLISK

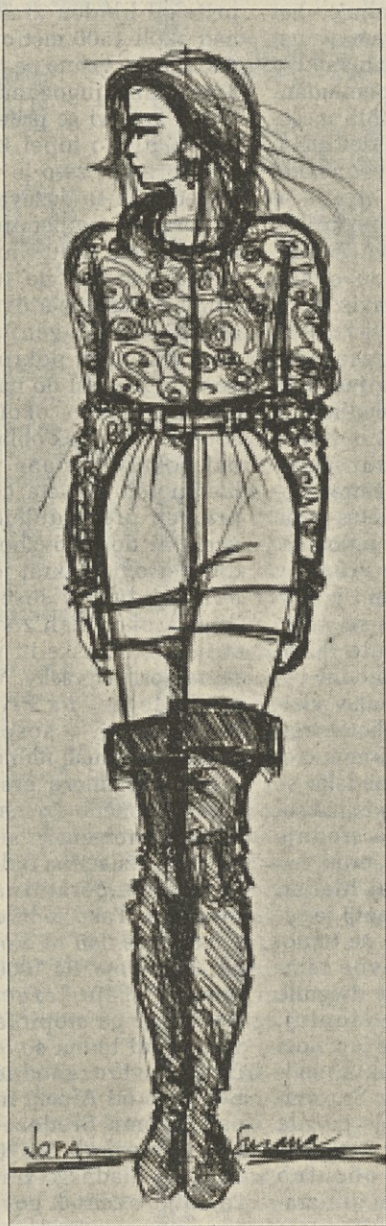
Največja dolžnost je po svojih najboljših močeh pomagati tistim, ki pomoč zares potrebujejo.

Cicero

MODA

SUZANA BELAK PUNGARTNIK

Jope in jopice

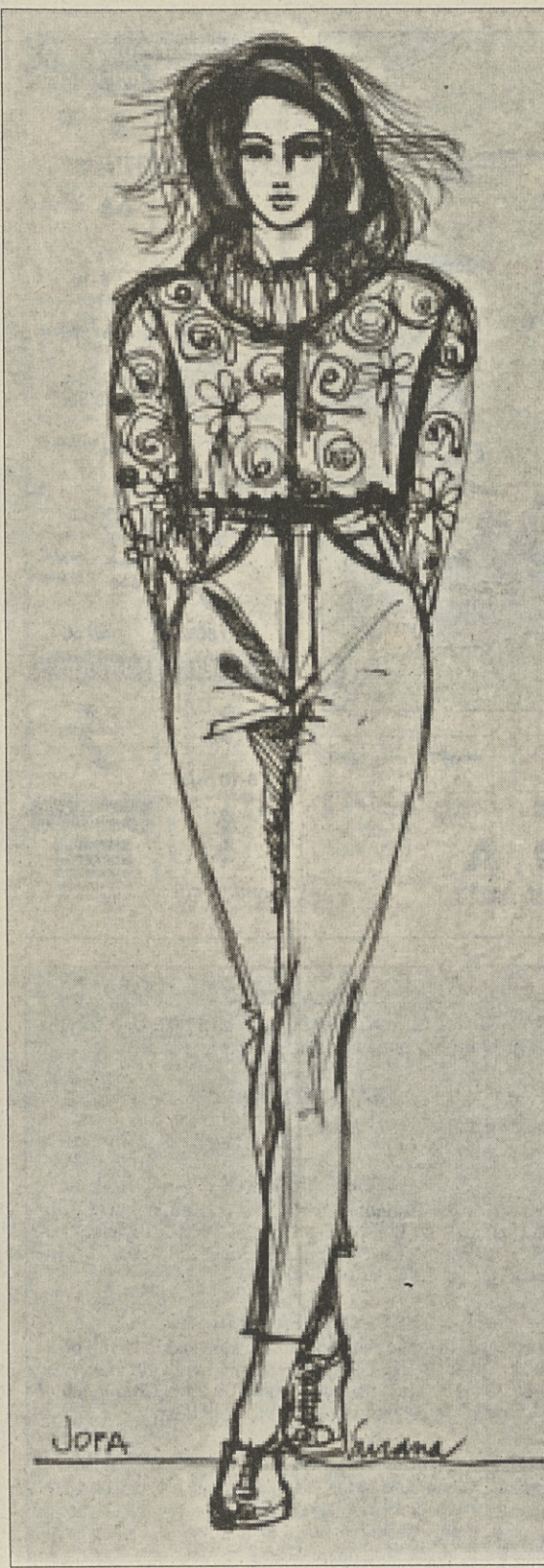
V jeseni so jopice še najpomembnejši del oblačenja,
saj so praktične in lepe

Toplo rjavo jopico, narejeno iz melirane volne, okrašeno z rozami in s trakovi, lahko nosimo na različne načine. Najprej jo oblecemo k hlačam s klasičnimi salonarji. Dodamo primeren naraven nakit ali zlate veržice, tako da bo jopica prislala bolj do izraza. Pod njo oblecemo puli, ki je letos zelo moden. Lahko je ohlapen ali oprjet.

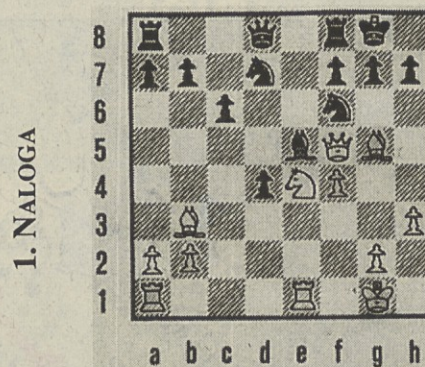
Bolj okrogle zenske naj raje nosijo ohlapne jope iz gladkih, tankih materialov, velike pa naj si dobro podložijo rame, da bodo videti postavne in odločne. Sicer podložena ramena niso več čisto modni hit, večkrat pa zelo polepsajo oblike in linije. Uradno je v modi čisto ženstvena linija, ki poudarja vse, kar je zenskega: vitek pas, prsi, dolge noge, dolgi lasje...

Jopico bomo lahko nosili se vso zimo, lahko skupaj s pončom, usnjenimi rokavicami in visokimi semiš škornji. Oblecemo jo lahko h krilu ali hlačam. Nekaj možnosti lahko vidite na skicah. Vsaka zenska naj se obleče sebi primerno ne glede na modo. Bolj je pomembno, da je urejena kot moderna.

Moski lahko obleče volneno rjavo obleko, pod suknjic lahko položi kratek svilen šal. Obuje naj rjave nogavice in usnjene čevlje. No, bolj sportni fantje pa ne bodo tako skladni. K ohlapnemu puloverju z okrasnimi našitki in kavbojkam bodo nosili flanelasto srajco z drobnim vzorcem, bele nogavice in mehke usnjene čevlje. Zraven sodi še topel bluzon.

ŠAH

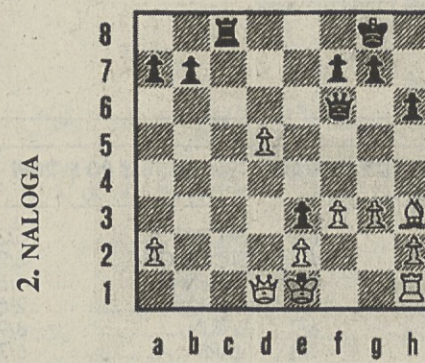

1) Szabo - Honfi / Budimpešta 1950

S potezo f4 je beli napadel lovca na polju e5 in zagrozil z vezavo po črni diagonal d8 - h4. Da bi preprečil neprijetno vezavo, je črni odigral potezo g6 in napadel damo. Kako je v nastali poziciji nadaljeval beli in uveljavil prednost, naj razrešijo reševalci sami.

2) Bejlin - Lipnicki / Dzintari 1950

Sredi sahovnice je ostal beli kralj brez rokade in v nadaljevanju je pričakovati, da bo beli kljub temu lahko uveljavil materialno prednost. Toda črni, ki je na potezi, zaupa v kmeta na polju e3, ki se je v klinil v belo pozicijo, obenem pa omogoča kombinacijo, ki vodi k zmagi črnega!

PRIKRAVLJA: SILVO KOVAC

Napadena bela dama po 1...g6 nima dobrega polja za umik, kar je beli predvidel, ko je napadel lovca. Zato sledi ritev dame za tri lahke figure in na daljino pobudo belega. 2. Džeta: Seš: 3. Sfe: + Kh8 4. f5 Dc7 5. Te4 h5 črni prepreči vpad na h6 po 6. Te1 Kg7 7. e6 f6 8. Te6: Tf7 9. Se8+ seš in črni se je vdal!

Rešitev naloge 2

Črni ne unika napadene tdnjave, temveč prčne z zaporednimi sahi ogrožati belega kralja. 1...Dc6+ 2. Kf1 Dd2! Ponuja zamenjavo dam, ki pa je beli ne sme sprejeti. 3. Rd2: e3 4. Kg2 Te1 in črni zmaga. 3. Kg2 Te1! Zaključna poanta! Bela dama zapušta obrambo kralja in črni po 4. Dc1: De2+ matira belega kralja!

IZLET ZA KONEC TEDNA

DARIO CORTESE

Na robu
Julijskih Alp (2)

Jesenski dnevi vabijo na grebene in vrhove nad Soriško planino, ki jih še vedno označujejo ostanki utrd nekdanje meje, medtem ko imenitni razgledi približajo drugačne gorske utrdbe

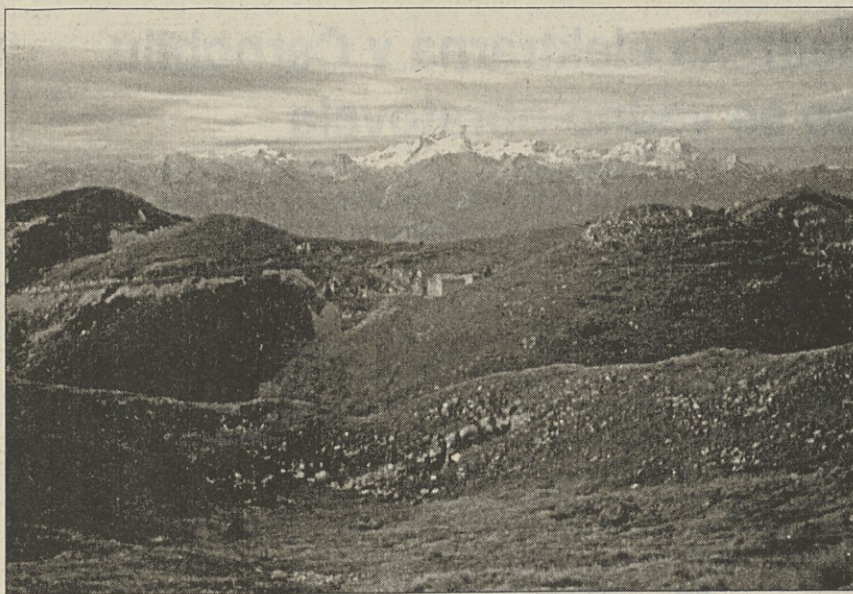
Tudi imena nekaterih vrhov nad njo niso običajnega izvora: Tonderkofel, Erbelc, Dravh, ... Slednji je tudi prvi razgledni cilj, na katerega se povzpemo s Soriske planine, vendar se pred tem lahko se pomudimo v vasi, ki je znana tudi kot rojstni kraj slikarja Ivana Groharja. Sredi vasi je ob

gostilni kulturni dom, v katerem je zanimiva etnografska zbirka, ki prikazuje nekdanje obrti v vasi od izdelovanja smuci do klekljanja, medtem ko zbirko Ivana Groharja urejajo.

Cesta do Soriske planine je na koncu precej luknjasta, zato se bolj počasi vozimo na Bohinjsko sedlo 1306 me-

trov visoko. To je enkratno izhodišče za vzpon proti vrhovom, ki se s planine ob sedlu kažejo kot prav nezahtevne vzpetine. Pot nanje je hkrati tudi pot v preteklost, ki jo se vedno označujejo gmote iz betona in zeleza. Vedno redkejši gorski gozd, skozi katerega se vzpenjamo na Dravh

(1547m), sprosti misli in bliza odprta prostranstva. Z vrha se pogled seli z obseznega valovitega Skofjeloškega hribovja na višje gore, pada proti drobnim hišam Sorice in se globlje v ozke doline. Podobno razgleden je Dravhov sosed Lajnar (1549m), ki ga sicer krasi kombinacija zicni-

Pogled s Slatnika proti Julijcem (Vse fotografije: Dario Cortese)

skih naprav in bunkerjev. Prestopili smo nekdanjo mejo z Italijo, ki je potekala po grebenu s Koble, se preko naslega stojišča spustila na Petrovo brdo in nato dvignila na Porezen. Mogoče lahko s teh visin se bolj občutimo razdeljenost slovenskih krajev, ki jih je povzročila razdelitev ozemlja po prvi svetovni vojni...

Dolgi vojašnici, ki je vkopana prav pod vrh, je namenjeno se dolgotrajno razpadanje. Prej se bodo zarasle in izgubile mulatiere, ki preprečajo strma pobojja. Danes so te široke poti dobrodošle vsem, ki želijo kljub časovnemu odmiku občutiti večno iracionalnost države in vojaškega stroja, ki je v gorah se očitneje brez vsakega razuma...

Grebensko hojo, ki smo jo začeli na Dravhu, lahko z globokimi pogledi proti Baski grapi nadaljujemo proti Slatniku (1600m), za katerim je v kotanjasti pokrajini se več mulatier in se ena vojaška

zgradba. Čeprav strehe ni več, se zdi, da so bile stene narejene, kot da bi morale se stoletja pricati o krivični meji. Tudi bližnji vrh Mozič (1603m) je zaznamovan z bunkerjem, vendar je to zadnja omemba vredna stvar na vrhu. Z

Mozica se siri cudovit razgled na Bohinjsko jezero in gore nad njim. To je kraj, kjer lahko pozabimo na čas in se izgubimo v barvah jeseni in sinjih daljavah. Mogoče zares se nikoli niso bile tako blizu.

(Konec)

Vse poti so prave

Samo še duhoví naseljujejo vojašnico pod Lajnarjem, levo Slatnik

KRIŽANKA

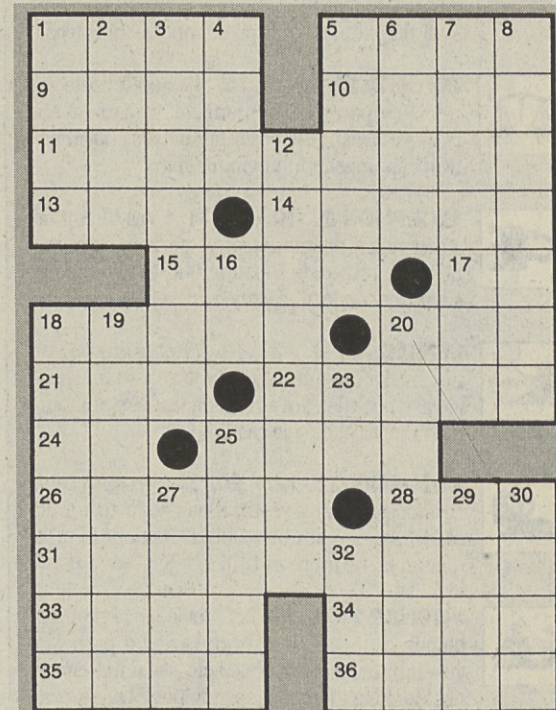
Vodoravno:

1. spolnost, 5. olupek, 9. ovoj, 10. neodločen rezultat, 11. izumrli kopenski plazilec zemeljskega srednjega veka, 13. ime ameriškega satirika Buchwalda, 14. izbrana družba, 15. krajsa oblika muslimanskega imena Ramiz, 17. kratica za neznanca, 18. danski dramatik (Kjeld), 20. rahel premik zraka, 21. ime nemškega slikarja Zimmermanna, 22. ime slovenske publicistke Milic, 24. kratica za atletski klub, 25. najdaljša slovenska reka, 26. judovski prerok, 28. pod, 31. stroj za drobljenje, 33. hrvaško mosko ime, 34. zelenica v puscavi, 35. egipčanska boginja, Hator, 36. stara lekarniška utezna enota.

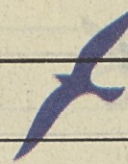
Navpično:

1. natrijev karbonat, 2. naslov arabskih princev in plemenskih poglavarjev, 3. slovenski hokejist (Dejan), 4. stevilo z dvema ničloma, 5. plug, 6. sin Jakoba in Lije po Svetem pismu, 7. clovek, ki ustvarja dela velike estetske vrednosti, 8. južnoameriška sladkovodna roparska ribica, nevarna tudi cloveku, 12. prebivalci naslega planeta, 16. ime ameriškega filmskega igralca Pacina, 18. dopolnilni predlog k zakonu, 19. vrsta hazardne igre s kartami, 20. trgovec s platnom, 23. začetnici priimka in imena slovenskega jezikoslovca Oblaka, 25. hrvaški parlament, 27. ime italijanskega popevkarja Cutugna, 29. ime ameriške filmske igralke in pevke Minnelli, 30. afriška jezikovna skupina, 32. navtični brzino-

mer.

RESITVE:
Vodoravno: seks, olup, omot, remi, dinozaver, Art, elita, Ramo, NN, Abel, pit, Mac, jolka, AK, Sava, Natan, tla, droblilnik, Mato, oaza, Afor, gran.

EVROPA / DEŽEVNO

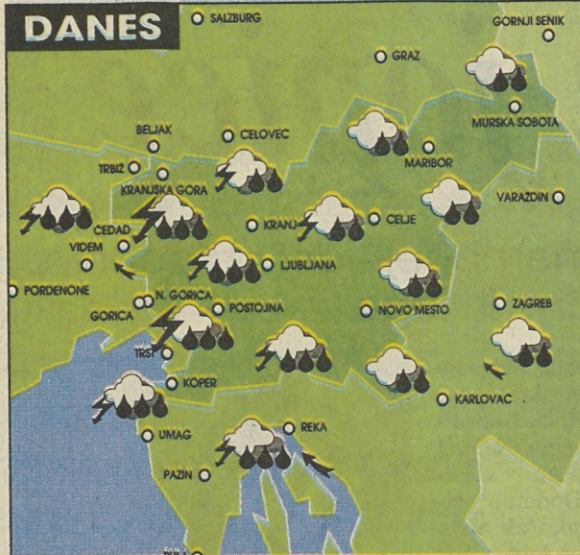
Vremenska slika

Nad severnim Sredozemljem je območje nizkega zračnega pritiska. V višinah priteka k nam od jugovzhoda razmeroma topla in vlažna zrak.

ALPE JADRAN / DEŽEVNO IN VETROVNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	
	MEGLA

Slovenija: Oblačno bo s padavinami. Meja sneženja se bo dvignila nad višino 1500 metrov. Na Primorskem bo pihala burja. Temperature bodo od 5 do 11 °C.

Sosednje pokrajine: Deževno bo, ob Jadranu bodo nevihte. Ponekod v osrednjih Alpah bo snežilo do višje ležečih dolin. Ob Jadranu bo pihala burja.

V Sloveniji: V nedeljo bo oblačno, padavine bodo oslabele.

Obleti: V ponedeljek bo večinoma suho in hladno. Na Primorskem bo pihala burja.

OPOZORILO

Zaradi obilnih padavin pričakujemo nadaljno naraščanje vodotokov predvsem v južni in osrednji Sloveniji.

VREME V MINULEM TEDNU

Hladno in deževno

JANEZ MARKOSEK

Oblacna in deževna jesen se nadaljuje - kot da bi hotela narava nadoknaditi primanjkljaj padavin iz pomladanskih in poletnih mesecev. Jesenski dež navadno naredi več škode kot koristi. Minila je sele dobra polovica meteorološke jeseni, povprečna jesenska količina padavin pa je že zdaj v večjem delu Slovenije presežena. Tudi lanska jesen je bila mokra, sledila ji je suha zima. Vse napovedi o letošnji zimi - velikokrat namrec bemo, da bo letos huda zima - so le ugibanja. Se najlepše vreme v minulem tednu je bilo v soboto, ko se je po prehodu fronte razjasnilo, jugozahodni veter, ki je pihal v višinah, pa ni obetal trajnejšega izboljšanja vremena. Ze v nedeljo se je pooblačilo, iznad severnega dela srednje Evrope pa je proti Alpam prodiral hladni zrak. V Sloveniji je bilo oba dneva še toplo, najvišje dnevne temperature so se dvignile do okoli 20 stopinj. Hladna fronta je v noči na ponedeljek z nevihtami dosegla Slovenijo, ponekod je padala tudi toča. V začetku tedna se je oblačno ohladilo, v nižjih zra-

cnih plasteh je k nam pritekal hladni zrak, nad okoli 1500 metrov nadmorske višine pa je z močnimi jugozahodnimi vetrovi se pritekal relativno topla in vlažna zrak, zato je v ponedeljek se deževalo. Dnevne temperature v večjem delu Slovenije niso dosegle 10 stopinj. Naslednja dva dni je bila Slovenija pod oblačnim pokrovom, ki je segal do nadmorske višine okoli 1700 metrov. Tak oblačni pokrov nastane v hladni polovici leta, če pri tleh prevladujejo vzhodni do jugovzhodni vetrovi. Takrat je oblačno tudi v sosednjih pokrajinah Avstrije, Madžarske in v notranjosti Hrvaske. V visjih legah, na Primorskem in v sosednjih pokrajinah Italije v takem primeru prevladuje sončno vreme. Za tako vremensko situacijo je značilna tudi močna temperaturna inverzija. Tako je bilo v torek čez dan na Voglu 3 stopinje, na 1000 metrov višje ležeči Kredarici pa stopinjo več. Sredi tedna se je iznad severozahodne Evrope proti Alpam in osrednjemu Sredozemlju pomikala nova količina hladnega zraka, ki je v četrtek pov-

zročila nastanek ciklona v Genovskem zalivu. Tako imenovani Genovski ciklon je bil na tem mestu podrobneje opisan minulo nedeljo. Ciklon se lahko vzdržuje več dni, topla fronta pa se običajno ustavi v bližini naših krajev. Padavine so zato dolgotrajne in obilne. V četrtek zjutraj je že deževalo v zahodni in osrednji Sloveniji ter v Furlaniji in na Koroskem. Padavine so že čez dan zajele vso državo. Tudi večeraj se ves dan deževalo. Zaradi intenzivnih padavin in dotoka hladnejšega zraka v višinah se je meja sneženja na avstrijskem Koroskem in v Gornjesavski dolini spustila do nizine. Tako je bilo večeraj zjutraj v Ratecah 28 centimetrov snega, v Beljaku 11 in v Celovcu 3 centimetre. Padavine so obilne predvsem v zahodni, osrednji in južni Sloveniji; v 24 urah v posameznih krajih pade tudi več kot sto litrov dežja na kvadratni meter. Ker pričakujemo postopno umirjanje situacije sele jutri ali pa celo v ponedeljek, nam poleg močnejšega naraščanja vodotokov ponekod grozi tudi zemeljski plazovi.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7, in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8, in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 6/7	HELSINKI..... -6/2
TRST..... -1/1	STOCKHOLM..... -5/2
CELOVEC..... 0/2	KOPENHAVN..... -1/6
BRNIK..... 5/6	MOSKVA..... 2/6
MARIBOR..... 6/7	BERLIN..... 8/9
CELJE..... 7/8	VARSAVA..... 6/7
NOVO MESTO..... 7/8	LONDON..... 6/10
NOVA GORICA..... 10/11	AMSTERDAM..... 5/-
MUR. SOBOTA..... 7/8	DUNAJ..... 5/9
PORTOROŽ..... 13/17	PARIZ..... 7/10
POSTOJNA..... 6/6	DUNAJ..... 6/9
ILIRSKA BISTRICA..... 8/9	ZÜRICH..... 2/7
KOČEVJE..... 6/7	ZENEVA..... 4/10
CRNOMELJ..... 8/9	RIM..... 15/25
SLOV. GRADEC..... 5/5	MILAN..... 7/14
BOVEC..... -/-	BEOGRAD..... -1/7
RATECE..... 0/1	MADRID..... 7/23
KREDARICA..... -1/1	ISTAMBUL..... 14/20
VOGEL..... -3/3	MADRID..... 5/16
KREDARICA..... 8/10	LIZBONA..... 12/21
VIDEM..... 6/7	ATENE..... 16/24
GRADAC..... 5/7	TUNIS..... 16/22
MONOSTER..... 9/11	MALTA..... 18/24
ZAGREB..... 12/12	KAIRO..... 21/33

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 6.30 in zšlo ob 17.02. Dan bo dolg 10 ur in 32 minut. Luna bo vzšla ob 13.44.
SEVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Vodnarja.
TEMPERATURE REK
Reke: Mura (G. Radgona) 9,4°C, Sava (Radece) 10°C, Savinja (Lasko) 9°C, Ljubljana (Moste) 10,3°C, Bistrica (Sodražica) 10,1°C, Paka (Sostanj) 9,9°C, Sora (Suha) 9,3°C, Gradščica (Dvor) 9,9°C, Iska (Iska) 8°C.
KOLIČINA PADAVIN
Količina padavin izmerjena v nekaterih slovenskih krajih od 21. 10. do 22. 10. ob 13. uri: Ljubljana 97 l/m², Brnik 90 l/m², Lesce 103 l/m², Celje 53 l/m², Murska Sobota 35 l/m², Crnomelj 1 m², Vojko 102 l/m², Postojna 100 l/m², Vogel 89 l/m².
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.30 najvišje 23 cm, ob 12.31 najnižje -2 cm, ob 16.01 najvišje 2 cm, ob 22.45 najnižje -24 cm.
Jutri: ob 6.14 najvišje 29 cm, ob 12.57 najnižje -13 cm, ob 17.59 najvišje 6 cm, ob 23.51 najnižje -25 cm.

UKRAJINA / PREOSTALI TRIJE ČERNOBILSKI REAKTORJI BODO OBRATOVALI ŠE 7 LET

Jedrska elektrarna v Černobilu bo še vedno obratovala

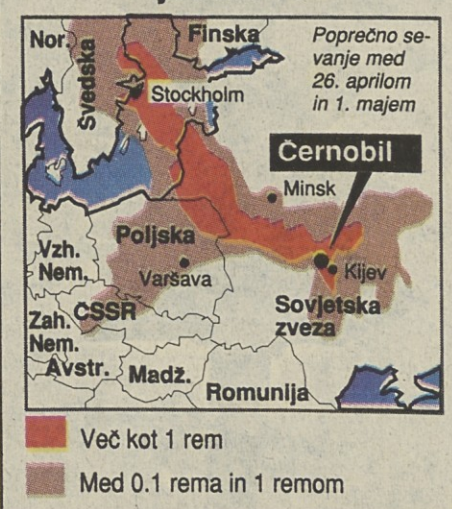
V nasprotju s prejšnjimi sklepi je ukrajinski parlament odločil, da bo černobilska jedrska elektrarna še obratovala, in je preklcal moratorij o gradnji novih nukleark.

Nesreča:

26. aprila 1986: Uslužbenci so izključili avtomatski hladilni varnostni sistem in druge varnostne sisteme, da bi preizkusili, kako dolgo turbine še proizvajajo električno energijo v primeru nenadnega izpada toka. Ob 1.23 je temperatura v reaktorju prekomerno narasla; silovita eksplozija je uničila streho reaktorja, tako da je jedro prišlo v dotik z zrakom. Uradni viri poročajo, da v nesreči izgubilo življenje 32 oseb, znanstveniki pa menijo da je za posledicami sevanja umrlo več sto ljudi.

Razsežnost sevanja z jodom 131

Jod-131

Ceprav je razpolovna doba zelo kratka se jod 131 zelo hitro veže v tkivo žleze ščitnice. V normalnih razmerah je človek izpostavljen sevanju približno 0,04 rema.

Sedanje stanje

V Černobilski JE so štirje grafitni reaktorji. Reaktor štev. 4, ki je eksplodiral leta 1986, so prekrili z železobetonskim sarkofagom. Reaktor štev. 2 ni obratoval do leta 1991. Reaktorja štev. 1 in štev. 3 so ponovno vključili leta 1992 zaradi pomanjkanja električne energije v Ukrajini, ker Rusija ni več dobavljala poceni plina in nafte.

Energija pomembnejša od varnosti in zdravja

SANDRO PARONE / ANSA

KIJEV - Jedrska elektrarna v ukrajinskem Černobilu bo obratovala še najmanj sedem let, tolikšno je namreč se »življenjska doba« treh černobilskih grafitnih reaktorjev. Sklep o sedemletnem obratovanju je v četrtek sprejel ukrajinski parlament, ki je tako razveljavil prvotni sklep iz leta 1991, da bodo do 31. decembra 1993 prenehali obratovati tudi preostali trije reaktorji, četrtega so namreč »pokopali v železobetonskem sarkofagu«. Parlament je obenem preklcal sklep o zamrzitvi gradnje novih jedrskih elektrarn. Odločitev ni presenetila, ker se je za to že pred dnevi odločila ukrajinska vlada, ki si ne more privoščiti zaprtja te nuklearke v sedanjih energetski in gospodarski krizi. Razprava je bila mučna in sklep so sprejeli le s težavo, saj je za nadaljevanje obratovanja glasovalo 221 poslancev, eden več od potrebne večine.

»To je zadnja napaka tega parlamenta, tragična napaka...«, je trpko navedel Vladimir Javliš, predsednik Černobilskega odbora. Pred parlamentom je zamen skupinica ukrajinskih naravovarstvenikov s transparenti in v popolni tišini poskušala omehčati parlamentarce. Černobilska elektrika je za vlado in parlament dragocena, da bi jo zrtvovali zaradi skupinice nasprotnikov. Ukrajinski naravovarstveniki trdijo, da černobilsko elektriko izvajajo predvsem na Madžarsko in da torej ne služi notranji porabi.

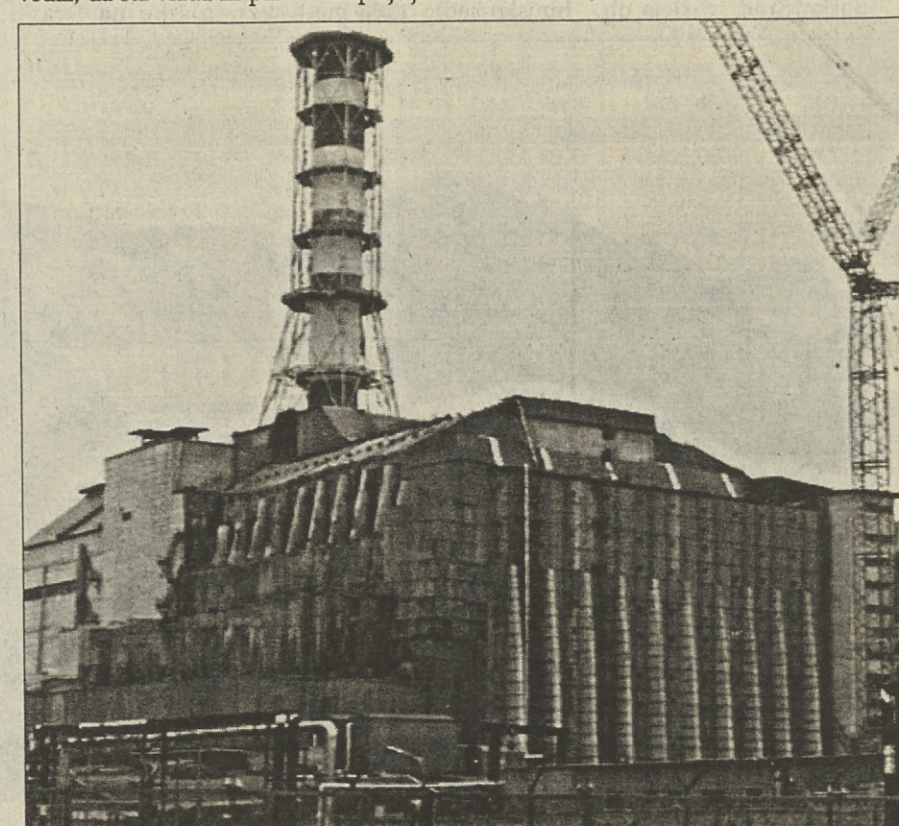
Černobilska jedrska elektrarna je postala tragic-

no znana vsemu svetu po jedrski katastrofi 26. aprila leta 1986, ko se je zaradi človeške napake vnel četrti reaktor. Od tedaj je za Ukrajince le »zver«, ki pa je del njihovega življenja, kot so njihova stvarnost »časovno tempirani pokoli«, smrti zaradi posledic radioaktivnega sevanja. Prav v teh dneh navajajo, da se v Ukrajini veča umrljivost zaradi rakastih obolenj predvsem med otroki. Šef otroškega oddelka na kijevskem onkološkem inštitutu Nikolaj Tokarski je ob sklepu ukrajinskega parlamenta povedal, da sta vlada in par-

lament za mnenje vprašali razne strokovnjake, ne pa zdravnikov, ki zdravijo žrtve Černobila. Če bi njih vprašali za mnenje, bi bila odločitev drugačna. Tokarski je navedel, da so do črnobilske katastrofe v Ukrajini letno zabeležili 1.600 primerov rakastih obolenj, 30% teh novotvorb pa je bilo benignih. Kasneje se je položaj dramatično poslabšal, samo lani so v bolnišnice sprejeli 12 tisoč otrok in skoraj vsi so imeli maligne tumorje.

Stevilo žrtv črnobilske jedrske katastrofe se torej stopnjuje iz leta v leto,

tako da je povsem razumljivo nasprotovanje ljudi in zdravnikov nadaljnjemu obratovanju. Vseh namrec skrbi, da bi se lahko ponovila nesreča iz leta 1986. Ze res, da so na preostalih treh reaktorjih posodobili varnostne naprave, a po mnenju zahodnih izvedencev to ne zadostuje, ker je izvirnih greh treh reaktorjev v grafitnem blaziniku. Ta sistem je v rabi samo v državah nekdanjega vzhodnega bloka, taki reaktorji med drugim nimajo dodatne železobetonske varnostne nadgradnje, ki preprečuje uhajanje radioaktivnosti ob morebitnih hujših okvarah.

»Zver«, četrti černobilski reaktor počiva za debelimi železobetonskimi zidovi (AP)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4. : Čeprav vas bližnji ne razume najbolje, ste vendarle prepričani, da razmišljate pravilno. Ne vplivajte nanj, bo že sam spoznal, da imate prav.

BIK 21. 4. - 20. 5. : Ko pomislite na konec tedna, se vam zdi, da bi ga bilo najboljše prelenariti. Dobra odločitev, kajti tudi telesne moči je dobro od časa do časa obnoviti.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6. : Ne podajajte se na predolge poti. Za prijetno počitje bo zadostoval tudi osvežujoč sprehod do bližnje restavracije. Dober tek.

RAK 22. 6. - 22. 7. : Partner vam bo pripravljen posvetiti obilo pozornosti, saj kdaj pa kdaj rad vidi, da ste neobgleni. Izkoristite priliko in mu popolnoma zaupajte.

LEV 23. 7. - 23. 8. : Trezen razmislek, za katerega si boste naposled vzeli čas, vam bo razkril, da človek, ki vas je minuli teden držal v negotovosti, ni vreden vaše naklonjenosti.

DEVICA 24. 8. - 22. 9. : Prav danes se bo ponudila prilika za ognjevit večer, vi pa se znova ohlajate. Poskusite vsaj malo obrzdati svoj skeptični razum, pa bo morda kaj iz tega.

TEHINICA 23. 9. - 22. 10. : Pridobili boste zaupanje v partnerja in prenehali sanjariti o novi zvezi. Dosti dlje boste prišli, če se boste potrudili polepsati in poglobiti staro.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11. : Vas bližnji bo storil nekaj nesramnega, vi pa začuda sploh ne boste prizadeti. Razumeli boste namreč, da se ozadje njegove reakcije skriva prav v njem.

STRELEC 23. 11. - 21. 12. : Motila vas bo stanovanjska oprema. Oprema je že v redu, slabo je vaše počutje. Nova oprema stane, sprememba samega sebe pa je zastoj.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1. : Trošili boste, čeprav predobro veste, da se vam to ne bo obrestovalo v otipljivi obliki. Ranjenega srca denar pac ne more zaceliti.

VODNAR 21. 1. - 19. 2. : Nekje boste prebrali članek o onesnaženosti zraka, nato pa boste ves ljubi dan robantili čez človeško malomarnost ter iskali način za rešitev planeta.

RIBI 20. 2. - 20. 3. : Med vami in vašim partnerjem se zmeraj lebdijo nekaj zadev, ki so nedorečene. Vzemita si čas in jih dorečita. Zaključita s piko.